

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

<https://www.al-feqh.com/tg>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Захро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Ҳамроҳ бо доиратулмаорифи фикҳ

Поқӣ ва обҳо

Поқӣ

Поқӣ дар луғат

Поқӣ ва покизағӣ аз палидиҳо

Поқӣ дар шариъат

Аз миён бардоштани бетаҳоратӣ ва дур кардани наҷосатҳо

Матлабҳо

Поқӣ ва таҳорат

Таърифи поқӣ

Анвоъи поқӣ

1. Покии маънавӣ

2. Покии ҳиссӣ

Обҳо

Ақсоми обҳо

1. Оби пок

2. Оби наҷас

Анвоъи поқӣ ва таҳорат

Покии ҳиссӣ

Покии маънавӣ

Поқӣ аз авориз ва ҳадасҳо

Поқӣ аз палидиҳо

Ҳадаси асғар
(қўчак)

Ҳадаси акбар
(бузург)

Анвоъи поқӣ ва таҳорат

Покии маънавӣ

Покии қалб аз ширку гуноҳ ва ҳар он чӣ, ки онро биқўшонад. Бо мавҷудияти палидии ширк дар қалб, ҳаргиз имкони поқӣ вучуд надорад, чуноне, ки Аллоҳ мефармояд: “Эй касоне, ки имон овардаед! Мушрикин наҷас ҳастанд, баъд аз ҳамин

сол ба Масҷиди ҳаром наздик нашлаванд, агар аз мустамадӣ бим доред, ба зўдӣ Аллоҳ агар бихоҳад, шуморо аз фазлаш ғанӣ мегардонад, Аллоҳ доно ва ҳақим аст”

(Тавба 28)

Расули Аллоҳ мефармояд: “Мўмин палид намешавад”⁽¹⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Покии ҳиссӣ

Иборат аст аз покии ҷисм аз авориз (чизҳои хориҷе, ки ба ҷисм мечаспад) ва палидиҳо, ки ба ду бахш тақсим мешавад:

Ҳадас аз адои намоз мамониғат мекунад.

1. Покӣ аз авориз ва ҳадасҳо

Ва ҳадас: он чӣ, ки ба ҷисм мечаспад ва мусалмонро аз ибодатҳое, ки дар он таҳорат ва покӣ шарт аст, манъ мекунад, монанди намоз ва тавофи Каъба ва монанди он.

Ҳадас ба ду навъ тақсим мегардад:

Ҳадаси асғар (кӯчак)

Он чӣ, ки вузӯро воҷиб мегардонад, монанди идрор (пешоб) ва ғойт ва соири шиканандаҳои вузӯ, ки барои покӣ аз он, вузӯ қардан лозим аст. Аллоҳи мутаъол мефармояд: «Эй касоне, ки имон овардаед! Ҳангоме, ки барои адои намоз бархезед, рӯйҳои худро бо дастонатон то оринҷояш бишӯед ва сарҳои худро масҳ бикашед ва пойҳоятонро то бучилақҳо, бишӯед».

(Муддасир 90)

Вузӯ: Покӣ аз ҳадаси асғар аст

Ҳадаси акбар (бузург)

Он чӣ, ки ғусро воҷиб мегардонад, монанди, ҷанобат шудан, ва қоидагии (одати моҳона) занон ва ғайра, ки покӣ аз онҳо, ғусл қарданро воҷиб мегардонад. Аллоҳи мутаъол мефармояд: “Агар ҷунуб шудед, худро хуб пок кунед”.

Покии бадан

2. Покӣ аз палидиҳо

Ба аз байн бурдани палидиҳо воҷиб аст. Аллоҳи мутаъол мефармояд: “Ва либосатро пок кун”. (Муддасир 4).

Ба Паёмбар (с) мефармояд: “Бештарини азоби қабр аз бавл (пешоб) аст”⁽¹⁾.

Ва низ фармуданд: “Ҳангоме, ки яке аз шумо ба масҷид меравад, агар дар к а ф ш ҳ о я ш о н наҷосатеро бинад, бояд бо молидан бар замин, покаш созад ва сипас намоз битзорад”⁽²⁾.

(1) Ба ривояти Ибни Мочҷаҳ
(2) Ба ривояти Абӯдовуд

Покии бадан

Покии макон

Покии либос

Обҳо Анвоъи обҳо

Оби пок

Оби
мутлақ

Оби
истеъмолшуда

Обе, ки наҷосат ба
он омехта шавад,
вале тағйире дар он
эҷод накунад

Обе, ки чизи
пок ба он омехта
шавад

Оби наҷас, онаст
ки наҷосат дар он
тағйире эҷод кунад

Анвоъи обҳо

Аввал: Оби пок

Обест, ки вукуъи наҷосат дар он, ранг, маъза ва ё бўйи онро, тағйир наҷодааст, монанди:

1. Оби мутлақ

Обест, ки бар авсофи халқшудааш, боқӣ монда бошад, хоҳ оби осмон бошад, монанди борон ва барфу жола ва ё дар замин буда ва ҷорӣ бошад, монади оби баҳрҳо ва дарёҳову рӯдхонаҳо ва оби борону ҷохҳо. Аллоҳи мутаъол мефармояд: “Аз осмон оби пок фуруд овардаем”. (Фурқон 48)

Аллоҳи мутаъол мефармояд: “Аз осмон барои шумо обе фуруд меоварем, то шуморо ба он пок созем”.

Набии ақрам (с) дар дуояш фармуданд: “Эй бори Худоё! Маро аз иштибоҳотам бо барфу обу жола, шустушӯ намо”⁽¹⁾.

Ва дар мавриди оби баҳрҳо ва дарёҳо фармуданд: “Обаш пок, худмурдааш ҳалол аст”⁽²⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба ривояти Аҳмад ва Абӯдовуд.

Борон

Рӯдхонаҳо

Дарёҳо

Ҷохҳо

2. Оби истеъмолшуда

Обе, ки аз аъзои бадани вузӯкунанда ва ё ғулкунанда, мерезад, боке надорад, ки барои покӣ истеъмол шавад, зеро аз Ибни Аббос ривоят шуда, ки фармуданд: “Баъзе аз занони Паёмбар (с) дар зарфи бузурге, ки об дошт, ғул намуд ва Расул хостанд аз ҳамон об вузӯ кунанд, ҳамсарашон фармуд: Эй Расули Аллоҳ! Ман аз ҷанобат ғул карда будам. Ҳазрат фармуданд: “Об ҷунуб намешавад”⁽¹⁾.

3. Обе, ки чизи пок ба он омехта шавад

Обе, ки чизи пок ба он омехта шавад, монанди барги дарахт ва ё хок ва ё ранги оби анбор, ки таъсире ба об надошта ва аз васфи об буданаш хориҷ накарда бошад.

Ба далели фармудаи Набии ақрам (с), ба заноне, ки духтаронашонро кафан мекарданд: “ӯро бо обу сидр се бор ва ё панҷ бор ва ё бештар аз он агар лозим дидад, бишӯед ва дар бори охир кофӯр бизгеред”⁽²⁾.

Обе, ки хок ба он омехта шуда бошад

Ранги оби анбор

Обе, ки барги дарахт ба он омехта шуда бошад

Тағйири об

Агар об дар асари махлут шудани чизе аз васфи об буданаш, хориҷ шавад, монанди омехта шудани чой ва ё шарбат ва ғайра бо об, дар ин ҳолат таҳорат ба он дуруст нест, зеро об номида намешавад.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

КитобиТаҳорат

шурбо

Чой

ранг ё мураккаб

шарбат

4. Обе, ки наҷосат бо он омехта шавад, вале тағйиранш надиҳад

Обе, ки бархе аз палидиҳо, монанди пешоб ва ё худмурда ва ғайра дар он афтода, вале яке аз авсофи онро тағйир надода, ин оби пок аст, ба далели фармудаи Набии акрам (с) дар мавриди чоҳи “Бузоъа”, “Об пок аст, чизе онро наҷас намекунад”⁽¹⁾. Мақсад онаст, ки мардум баъзе палидиҳоро дар назди чоҳ гузошта буданд, ки борон бархе аз онро ба чоҳ сарозер мекард, ки дар асари бисёрии об, таъсире бар об надошт ва тағйире дар авсофи об, ворид намекард.

Дуввум: Оби наҷас (нопок)

Обе, ки дар он чизе аз наҷосат, монанди пешоб ва ё худмурда, афтода ва яке аз авсофи сегона: бӯй, мазза ва ё ранги обро тағйир диҳад. Ба иҷмоъ ин об наҷас буда ва истеъмолш ҷоиш нест.

(1) Бар ривояти Аҳмад ва Абӯдовуд.

Худмурдае, ки обро тағйир диҳад

Худмурдае, ки тағйире дар об ворид накарда

Масъалаҳо

1. Асл дар об, покист. Ҳар гоҳ обе пайдо шуд, ки покӣ ва начосати он, равшан набуд, асл дар он покист, лузуме бар таклиф нест.
2. Бо оби замзам вузӯ кардан чоиз аст, зеро аз Набии акрам (с) ривоят аст, ки як далъ ё сател оби замзам талаб карданд, аз он нӯшиданд ва низ аз он вузӯ карданд. (Ба ривояти Аҳмад)

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

https://www.tg/аҳкоми-наҷосот-ва-палидиҳо

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Аҳкоми наҷосот ва палидиҳо

2 Аҳкоми начосот ва палидиҳо

Матлабҳо

Таърифи начосат

Анвоъи начосат

Бавл (пешоб) ва маводи ғоитаи инсон

Хуни ҳайз

Бавл ва саргини ҳайвоне, ки гушташ хурда намешавад

Худмурда

Гӯшти ҳук

Оби даҳани сағ

Мазй (моеи тунукест, ки пеш аз манй хориҷ мешавад)

Вадй (моее, ки аз мард баъд аз пешоб хориҷ мешавад)

Равишҳои поксозии палидиҳо ва начосатҳо

Начосат дар луғат

Палидй

Начосат дар шарият

Палидие, ки шарият ба дур карданаш, амр кардааст

Анвоъи начосатҳо

1. Пешоб ва мавориди ғоитаи инсон

Ба далели ҳадиси Аъробие, ки дар масҷид

пешоб намуд, Набии акрам (с) барояш фармуд: “Ин масҷид барои бавл ва палидй нест, балки барои зикри Аллоҳ ва намоз ва қироъати Қуръон мебошад”⁽¹⁾

2. Хун

Ба далели субути ин, ки Хавла бинти Ясор назди Набии акрам (с) омад ва фармуд: Эй Расули Аллоҳ (с)! Ман як чома дорам ва қоидагй (ҳайз) мешавам дар он, он ҳазрат (с) фармуданд: «Ҳар гоҳ пок шудй, чойи олӯда ба хунро бишӯй, сипас дар ҳамон чома намоз бихон»⁽²⁾.

Назди баре аз аимма, хуни начас ҳамон хуни ҳайз аст ва соири хунҳо пок аст, чй хуни равон бошад, ё ғайри равон, ба далели он чй собит шудааст, ки яке аз мушрикини мусалмонеро, ки ба намоз истода буд, ҳадафи тир қарор доданд, дар ҳоле, ки хун аз вай равон буд, тирро кашид ва ба намози худ идома дод. (Ба ривояти Абӯдовуд)

3. Бавл ва саргини ҳавоне, ки гушташ хурда намешавад

Ба далели ҳадиси Ибни Масъуд (р), ки фармуд: “Набии акрам (с) барои қазои ҳоҷат омаданд ва ба ман амр фармуданд, то се санг барояш биёварам, ду пора санг ёфтам ва саввумро ҷустуҷу кардам наёфтам, саргинеро гирифтам ва барояш бурдам, он ду пора сангро гирифтанд ва саргинро андохтанд ва фармуданд:⁽³⁾ “Ин палид аст”.

(1) Ба иттифоқи Бухорй ва Муслим

(2) Ба ривояти Абӯдовуд

(3) Ба ривояти Бухорй.

Хукми бавл ва саргини ҳайвоне, ки гушташ хурда мешавад, чист?

Бавл ва саргини ҳайвоне, ки гушташ хурда мешавад, назди бисёре аз уламо, пок аст, ба далели ҳадиси Анас бин Молик (р) мардумоне ворида Мадина шуда, мубтало ба беморӣ гардиданд, Набии акрам (с) онҳоро ба чое, ки шутурони закот нигоҳдорӣ мешуд, фиристонд, то аз бавл ва шири онҳо бинӯшанд.

Вале назди Аҳноф, бавли асп ва ҳайвоне, ки гушташ хурда мешавад, начосати хафифа аст, агар бисёр набошад, муъоф аст. Миқдори зиёд ва бисёр онаст, ки рубъи либос, ё баданро шомил шавад.

(Ба ривояти Бухорӣ)

4. Худмурда

Ҳайвоне, ки бидуни забҳи шаръӣ мурда бошад, ба далели фармудай Худованд: «Бигӯ дар он чӣ ба ман ваҳӣ шуда, дар хурданиҳо, ҳаромро намеёбам, магар ин ки худмурда ва ё хуни қорӣ шуда ва ё гушти хук бошад, ҳаст». (Анъом 145)

Он чӣ аз ҳайвони зинда қабл аз забҳаш бурида шавад, дар ҳукми худмурда дохил мешавад.

Ва истисоно аз ин ҳолат:

Худмурда

Аҳкоми начосот ва палидиҳо

1. Худмурдаи моҳӣ ва малах

Ба далели фармудай он ҳазрат (с): “Ду худмурда ва ду хун бар мо ҳалол шуда, аммо ду худмурда: моҳӣ ва малах ва аммо ду хун: хуни ҷигар ва таҳҳол мебошад”⁽¹⁾.

Моҳӣ

Малах

2. Худмурдае, ки хуни қорӣ надорад, монани мағас

Ба далели фармудай он ҳазрат (с): «Ҳар гоҳ мағасе дар тарафи ғизои шумо афтод, онро қомилан ғута занед ва сипас дур афканед, зеро дар як болаш шифо ва дар дигараш дард мебошад»⁽²⁾.

Мағас

Малах

5. Гушти хук

Ба далели фармудай Худованд: “Бигӯ дар он чӣ ба ман ваҳӣ шуда дар хурданиҳо, ҳаромро намеёбам, магар ин, ки худмурда ва ё хуни қорӣ шуда ва ё гушти хук бошад, палид ҳаст”⁽¹⁾. (Анъом 145)

Хук

(1) Ба ривояти Аҳмад
(2) Ба ривояти Бухорӣ.

Китоби Таҳрат

6. Саг

Саг комилан палид аст ва начосати оби даҳанаи бисёр шадид аст, ба далели фармудани он ҳазрат (с): “Ҳар гоҳ саге зарфи яке аз шуморо билесад, онро ҳафт бор, ки аввал бораиш бо хок бошад, бишӯед”⁽¹⁾.

Вулуд: даровардани саг забонашро дар зарф ва ҳаракат доданаишро гуянд, ҳоҳ бинӯшад ё на.

Оби даҳони саг

7. Мазӣ

Иборат аз оби сафедранги тунуки лағжонак аст, ки ҳангоми бозӣ бо хонум ва ё тафаккур дар муҷомазат, хорич мешавад, бидуни ин, ки бо эҳсоси шаҳвонӣ ва суръат ҳамроҳ бошад ва пас аз он ҳолати сустӣ ҳам рух наmedихад. Шояд баъзеҳо хуручаи эҳсос наkunанд, ба далели ҳадиси Алий бин Абиталиб (р) ки дар мавриди мазӣ пурсид ва ҷунин посух дарёфт кард: “Вузӯ кун ва олати таносулии худро бишӯ”⁽²⁾.

8. Вадӣ

Иборат аз оби сафедранги тираест, ки баъд аз бавл, хорич мешавад.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим
(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Покии маний ва начосатаи

Манӣ оби сафеди тираест, ки бо эҳсоси шаҳват ва суръат, хорич мешавад ва пас аз он ҳолати сустӣ рух медихад ва дорои бӯе монанди бӯи тухми гандида мебошад.

Назди Абӯҳанифа начас аст ва назди Шофеъӣ ва Аҳмад дар қавли машхураш, пок ва нохушоянд аст, зеро агар начас мебуд, ҳатман Набии ақрам (с) ба шустанаи амр мекарданд.

Барои аз байн бурдани агар тар бошад, шуста мешавад ва агар хушк шуда бошад, ба молидани иктифо мешавад, ба далели ҳадиси Ойиша (р), ки фармуданд: “Расули ақрам (с) маниро аз либосашон мешустанд ва ба намоз мерафтанд, дар ҳоле ки осори шустанро дар ҳамон либос медидам”⁽¹⁾.

Ва дар ривояти Муслим: “Ман онро аз либоси Расули Аллоҳ мемолдам ва сипас намоз мехонданд”⁽²⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим
(2) Ба Ривояти Муслим

Шакидан агар хушк бошад

Шустан агар тар бошад

Шароб ва атрҳое, ки аз муштаққоти шароб бошад

Бархе аз уламо бар ин назаранд, ки шароб аз назари ҳиссӣ ва маънавӣ, наҷас аст, дар ҳоле, ки бархи дигаре покии шаробро аз назари ҳиссӣ тарҷеҳ додаанд, бо вучуди наҷосати маънавии он. Нушидани он аз гуноҳони кабира мебошад ва калимаи “риҷс”, ки дар ин фармудаи Худои мутаъол: “Эй касоне, ки имон овардаед, шаробу қимору ва ва бутҳову тираҳои васоили қимор, наҷасанд ва аз корҳои шайтонӣ буда, бояд аз он иҷтиноб кунед, то растағор шавед”, омадааст, наҷосати маънавӣ медонанд, чунон ҷӣ дард қимор ва бутҳо аст, бинобарин истеъмоли атрҳое, ки дар он алкул (спирт), ба кор рафта, шаръан ҷоиз аст.

«Бархе аз уламо бар ин назаранд, ки шароб аз назари ҳиссӣ, тоҳир аст, бо вучуди наҷосати маънавии он ва нушидани он аз гуноҳони кабира мебошад, онҳо риҷсоро, ки дар оят омадааст, риҷси маънавӣ, на риҷси ҳиссӣ медонанд». (Моидда 90) чунон ҷӣ дар қимор ва бутҳост. Бинобарин истеъмоли атрҳое, ки дар он алкул (спирт) ба кор рафта, ҷавоз дорад, зеро алкул аз муштаққоти шароб мебошад.

Шаробҳо ва атрҳо

КитобиТаҳорат

Шеваи пок созии палидиҳо

1. Поксозии замин, ки наҷосат дорад

Ҳар гоҳ наҷосате дар замин бошад, бояд аз онҷо дур карда шавад, чӣ ба василаи об бошад ва ё бо ғайри он, ба далели ҳадиси Аъробие, ки дар масҷид пешоб кард, он ҳазрат фармуданд: «Бигзоред ва бар бавлаш сателе пур аз об бирезед ва ё сатели калоне пур аз об»⁽¹⁾.

Агар наҷосат моеъ буд ва хушк гардид, он замин пок мешавад, ба далели ҳадиси Абӯқилода (р), ки дар он омадааст: “Ҳар гоҳе, ки замин хушк шавад, пок гардидааст”⁽²⁾.

Шустани замин бо об

Наҷосати моеъ бар замин

Хушк шудани наҷосати моеъ

2. Поксозии оби наҷас

Бо афзӯдани оби бештар ба он, то ин, ки осори наҷосат зоил гардад, пок мешавад, ҳамчунин бо ба қорбарии васоили технологияи ҳозиразамон, низ пок мешавад.

Поксозӣ бо васоили ҳозиразамон

Поксозӣ бо афзоиши об

3. Пок кардани ҷомаи наҷосатдор

Бо об шуста шуда, молиш дода мешавад ва сипас зери фишор обаш берун карда мешавад, то наҷосаташ зоил гардад.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

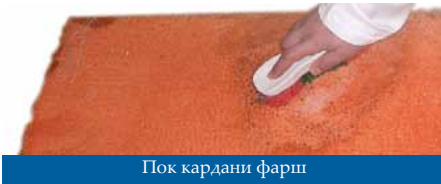
(2) Ба ривояти Бухорӣ

Пок кардани чомай наҷис (нопок)

4. Пок кардани фаршҳо

Бо об ва ё асбоби ҳозиразамон, шуста шуда ва молиш дода мешавад, то наҷосаташ зоил гардад.

Пок кардани фарш

5. Поксозии пусти худмурда

1. Пӯсти худмурдаи ҳайвоне, ки гӯшташ, хӯрда мешавад.

Чунин пӯсте бо ош додан (намак карда хушк кардан) пок мешавад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Ҳар гоҳ пӯсти хом, дибоғат шавад, пок мешавад”⁽¹⁾.

Дибоғат: Амалияи дур сохтани бӯи бад ва эҷоди нармиш ба василаи баъзе мавод дар пӯстро бигӯянд.

Аммо агар ҳайвон худмурда набошад ва ба шеваи шаръӣ забх шуда ва гӯшташ хӯрда мешавад, пӯшташ пок аст.

Дабоғат бо ош додан

Ҳайвоне, ки гӯшташ хӯрда мешавад

2. Пӯсти хумурдаи ҳайвоне, ки гӯшташ хӯрда намешавад (ҳалол нест)

Чунин пӯсте ҳукми худмурдаро, ки наҷосат аст, дорад ва ҳатто агар ҳайвон ба шеваи шаръӣ забх шавад, низ пок намегардад.

Ҳайвоне, ки гӯшташ хӯрда намешавад

(1) Ба ривояти муслим

КитобиТаҳорат

6. Пок кардани бавли духтар ва писари ширхӯр, ки ҳанӯз ғизо намехӯранд

Бавли духтари ширхӯр, шуста мешавад ва аммо бавли писари ширхӯр, ба он об пошида мешавад, ба далели фармудаи он ҳазрат: “Бавли духтари ширхӯр, шуста мешавад ва аммо бавли писари ширхӯр, ба он об пошида мешавад”⁽¹⁾.

Бавли писарро об пошед

Бавли духтарро бояд шӯст

7. Пок кардани он чӣ, ки саг онро лесида бошад

Ҳафт бор, ки аввалаш бо хок бошад, шӯста мешавад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Ҳар гоҳ саге зарфи яке аз шуморо билесад, онро ҳафт бор, ки аввалаш бо хок бошад, бишӯед”⁽²⁾.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Як бор

6 бор

Пас аз он

Пок кардан бо хок

Пок кардан бо шустан

8. Пок кардани мазӣ ва вадӣ

Олати таносулии худро шуста ва вузӯ кунад, ба далели фармудани он ҳазрат (с) дар ҳадиси Алӣ бин Абитолиб (р), ки дар мавриди мазӣ пурсид ва ҷунин посух даёфт кард: “Вузӯ бикун ва олати таносулии худро бишӯй”⁽³⁾.

Аммо пок кардани либос аз мазӣ ва вадӣ, бо пошидани об бар он мавзеъи либос, иктифо мешавад, ба далели ҳадиси Саҳл бин Ҳаниф, ки аз Набии ақрам (с) пурсид: Эй Расули Аллоҳ (с) агар ба ҷомаам бирасад, фармуданд: “Обе бар кафи дасти худ бигир ва ба он мавзеъе, ки расидааст, пош деҳ”⁽⁴⁾.

9. Пок кардани хуни ҳайз (қоъидаги занон)

Бо об шуста мешавад ва бақияи асари он зараре надорад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Шустан бо об кофист ва бақоёи асари он, зараре надорад”⁽⁵⁾.

10. Пок кардани кафш

Ба замин молида мешавад, то асари начосат аз он биравад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Ҳар гоҳ яке аз шумо бо кафши худ палилиро зери по кард, молидан ба хок барояш покист»⁽⁶⁾.

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

(4) Ба ривояти Абӯдовуд.

(5) Ба ривояти Абӯдовуд.

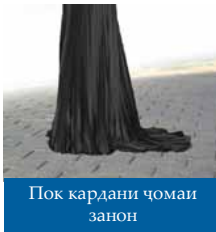
(6) Ба ривояти Абӯдовуд.

Пок кардани кафш бо молідан бар замин

11. Пок кардани ҷомаи дарози зан

Агар ба дунболи ҷомаи зан палидӣ часпад, барои покии он, ҳаракат дар ҷойи пок, кифоят мекунад, зеро замин покаш мекунад, ба далели фармудаи он ҳазрат: “Мо баъди он покаш мекунад”⁽¹⁾.

Пок кардани ҷомаи занон

12. Пок кардани хуроқаҳои ҷомид (ғайри моеъ)

Бо дур кардани палидӣ ва моҳавлаш, боқимонда ба асли покии худ мебошад, ба далели он ҷӣ аз Расули Аллоҳ (с) собит шуда, ки дар мавриди мӯше, ки ба равғани зард афтод, пурсида шуд, ки фармуданд: “Онро бо равғани атрофаш, дӯр афканед ва равғани худро тановул кунед”⁽²⁾.

Равғани зарде, ки дар он мӯши мурда афтода

13. Пок кардани мастаҳои сайқалшуда, монанди ойина ва шиша

Пок карда шавад, то палидӣ аз он дур гардад.

Пок кардани ойина бо масҳ кардан

Масоиле доир ба палидиҳо

1. Асл дар ашё, таҳорат ва покист, магар ин, ки чизе бар начосати он далолат кунад, омада бошад.
2. Ҳаргоҳ начосате ба чизе афтод ва мавзеи он шиносои нашуд, дар ин ҳолат ҳамаи он чиз, шуста мешавад.
3. Ҳаргоҳ начосате ба чизи дигар мубаддал шуд, мананди ин, ки саргини хар ба хокистар мубаддал гардид, дар ин ҳолат пок мешавад.

Мубаддал шудани начосате ба хокистар, покаш мекунад

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.
(2) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарчума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Пасхӯрдаҳо

Пасхӯрдаҳо

Пасхӯрдаҳо

Он чӣ дар зарф пас аз нӯшидан, боқӣ мемонад.

Аср дар пасхӯрдаҳо, пок будан аст, магар ин, ки далеле бар наҷосаташ далолат кунад, монанди зер:

1. Пасхӯрдаҳои пок

А. Пасхӯрдаи инсон

Ба далели он чӣ, ки собит шуда: “Набии ақрам (с) пасхӯрдаи Ойиша (р)ро дар ҳолати қозидагӣ (ҳайз) менӯшиданд ва даҳонашонро ба мавзеи даҳони ӯ мегузоштанд”⁽¹⁾.

Пасхӯрдаи инсон

Б. Пасхӯрдаи гурба

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с) дар мавриди гурбае, ки аз зарфе нӯшида буд: “Палид нест, балки аз онҳоест, ки бар шумо ворид мешаванд”⁽²⁾.

(1) Ба ривояти Муслим

(2) Ба ривояти Тирмизӣ.

Матлабҳо

Таърифи пасхӯрдаҳо

Пасхӯрдаҳои пок

1. Пасхӯрдаи инсон
2. Пасхӯрдаи гурба
3. Пасхӯрдаи ҳайвоне, ки гӯшташ хӯрда мешавад ва монанди он

Пасхӯрдаҳои наҷас

- a. Пасхӯрдаи саг
- b. Пасхӯрдаи ҳук

Пасхӯрдаи гурба

Ҷ. Пасхӯрдаи ҳайвоне, ки гӯшташ хӯрда мешавад ва хаҷиру хар ва дарандагону парандагони дарранда ва монанди онҳо

Пок аст, зеро ки асл дар ашё, покии онҳост ва ҳеҷ далеле бар наҷосати онҳо нест, ба далели ин, ки Набии ақрам (с) бар хар савор мешуданд ва дар замони эшон, харсаворӣ вучуд дошт.

Пасхӯради парандагони чориҳа (даранда)

Пасхӯрдаи дарандагон

Пасхӯрдаи хар

Пасхӯрдаи ҳайвоне, ки гӯшташ хӯрда мешавад

2.Пасхӯрдаҳои палид

А. Пасхӯрдаи сағ

Ба далели фармудайи он ҳазрат (с): “Токии зарфи шумо агар сағ онро билесад, инаст, ки ҳафт бор ва нахусташ бо хок бошад, шуста шавад”⁽¹⁾.

Пасхӯрдаи сағ

Пасхӯрдаи ҳук

Қиёс бар сағ, зеро хар ду (зотан) наҷас мебошанд.

Пасхӯрдаи ҳук

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдурраҳмон Янги

Зарфҳо

Зарфҳо

Матлабҳо

• Таърифи зарфҳо

- Истеъмоли зарфҳои тиллоӣ ва нуқрагӣ барои хӯрдан ва нӯшидан
1. Барои ғайри хӯрдан ва нӯшидан
 2. Истеъмоли зарфҳое, ки бо нуқра пӯшида шуда бошад

Зарфҳо

Зарфҳое, ки дар онҳо об нигоҳдорӣ мешавад ва ғайри он

Истеъмоли ҳар навъ зарф барои хӯрдан ва нӯшидан ва ё ғайри он, муҳофизат буда, ҷуз зарфҳои тиллоӣ ва нуқрае, ки ҷузиёти бештари он аз ин қарор аст:

Истеъмоли зарфҳои тиллоӣ барои хӯрдан ва нӯшидан

Истеъмоли онҳо ҳаром аст ба далели фармудай Паёмбар (с): “Дар зарфҳои тиллоӣ ва нуқрагӣ, манӯшед ва дар кӯсаҳои, ғизо маҳрур, зеро дар дунё барои онҳост ва дар охираш барои мо мебошад”⁽¹⁾.

Ва ба далели фармудай Паёмбар (с): “Қасе, ки дар зарфи нуқрагӣ, менӯшад, дар шикамаш оташи дӯзах, ҷирҷир мекунад”⁽²⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим
(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Хӯрдан дар зарфи нуқрагӣ

Хӯрдан дар зарфи тиллоӣ

Истеъмоли зарфҳои тиллоӣ ва нуқрагӣ дар ғайри хӯрдан ва нӯшидан

Истеъмоли онҳо дар ғайри хӯрдан ва нӯшидан, монанди вузӯ кардан ва ғайра, ҷавоз дорад, ба далели мунҳасир будани ҳукми ҳадиси қаблӣ бар хӯрдан ва нӯшидан ва низ ба ривояти собит омада, ки **Умми Салама (р)** зарфи нуқрагӣ дошт, дар он чанд мӯ аз мӯйҳои Наби акрам (с)ро нигоҳдорӣ мекард⁽¹⁾.

Истеъмоли зарфҳои пайвандшуда бо нуқра

Истеъмоли зарфҳои пайвандшуда бо нуқраи кам барои намоз, ҷавоз дорад, ба далели ин, ки ливони Наби акрам (с) шикаста буд, ба ивази он мавзеъ занҷире аз нуқраро, ба кор бурданд. (Ба ривояти Бухорӣ)

(1) Ба ривояти Бухорӣ

Офтобаи нуқрагӣ барои вузӯ

Истеъмоли зарфҳои пайвандшуда бо нуқра

Истеъмоли тилло барои мардон

Барои мардон истеъмоли тилло ҷои нест, ба далели ривояти Абӯмӯсо Ашъарӣ (р) ин, ки Расули акрам (с) фармуданд: “Пушидани либоси абрешимӣ ва тилло бар мардони уммати ман, ҳаром шуда ва барои занон, ҳалол шудааст”⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поки

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Аҳкоми қазои ҳоҷат

Аҳкоми қазои ҳоҷат

Матлабҳо

Аҳкоми қазои ҳоҷат

Ҳангоми қазои ҳоҷат чӣ бояд кард

Анҷоми он чӣ ҳангоми қазои ҳоҷат ҳаром аст

Анҷоми он чӣ, ки ҳангоми қазои ҳоҷат мустаҳаб аст

Истинҷо (поки бо об) ва ё истичмор (поки бо сангу кулук)

Таърифи онҳо

Фалсафа ва ҳикмати онҳо

Шартҳои он чӣ ки бо он истичмор (поки бо сангу кулук) анҷом мешавад.

Ҳангоми қазои ҳоҷат чӣ бояд кард

1. Аврати (шармгоҳ) худро ҳангоми қазои ҳоҷат аз мардум биҷӯшонад, ба далели фармӯдаи он ҳазрат (с): “Туфтани “бисмиллоҳ” ҳангоми ворид шудани байтухало, сатрест миёни чашмони чин ва авратҳои фарзандони одам”⁽¹⁾.
2. Поки аз наҷосате, ки ба либос ва ё баданаш расида, ба далели он чӣ ки собит шуда: Расули Аллоҳ (с) аз канори ду қабре меғӯзаштанд, фармуданд: «ин ду қабр азоб мешаванд на барои гуноҳи кабира, аммо ин яке худро аз бавл пок намекард...»⁽²⁾.

3. Истинҷо (поки бо об) ва ё истичмор (поки бо сангу кулук), ба далели ҳадиси Анас бин Молик (р), ки фармуд: “Расули Аллоҳ (с) вақте ба байтухало мерафт, ман ва бачаи ҳамсолам, мушки об ва чизеро, ки монанди найзаи кӯчак бармедоштем, пас бо об истинҷо мекарданд”⁽³⁾.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд..

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Феъли он чӣ, ки Ҳангоми қазои ҳоҷат ҳаром аст

1. Рӯ ба сӯйи қибла ва ё пӯшт ба қибла кардан дар ҳангоми қазои ҳоҷат дар биёбон ва аммо дар дохили сохтмонҳо, низ тарки он беҳтар аст, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Агар ба ҷое барои қазои ҳоҷат рафтед, дар ҳангоми қазои ҳоҷат, рӯ ба қибла ва пӯшт ба он манишинед, балки рӯ ба сӯйи шарқ ва ё ғарб кунед”⁽¹⁾.

Ин ҳолат дар Мадинаи Мунаввара ва шаҳрҳое, ки дар шимолу ҷануби Маккаи Мукаррама, воқеъ шуда, рост меояд.

2. Қазои ҳоҷат дар роҳи мардум ва дар соянишиман ва ҷойҳои гирдиҳамои мардум, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Аз ду лаънатгар, иҷтиноб кунед”⁽²⁾, Саҳоба пурсиданд: Ду лаънатгар кадомҳо ҳастанд, эй Расули Аллоҳ! Ҷавоб: “Касе, ки дар роҳи мардум ва дар соя, маҳали нишастани онон, қазои ҳоҷат кунад”.
3. Бо Мусхаф ба ҳамом даромадан, зеро ки дар он тавҳин ба Китоби Аллоҳи мутаъал мебошад.
4. Пешоб дар оби истодае, ки ҷараён надорад, монанди оби ҳавз, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Дар оби истода яке аз шумо, пешоб накунад ва пас дар он гусл кунед”⁽³⁾.

Қазои ҳоҷат дар биёбон

Қазои ҳоҷат дар роҳҳои мардум

Бо Мусхаф ба ҳамом рафтан

Пешоб дар оби истода

Бидуни шак, пешоб намудан дар оби истода, мунҷар ба бемории (билхорсиё) мешавад, ки дар асари омили беморе, ки як навъ кирмакхое бо номи منشقة الجسم (منشقة الجسم) аст, пайдо мешавад⁽¹⁾.

(1) Тибби Набавӣ дар партави илми ҳозиразамон: “Тибъул-Аҳмад”.

Қорхое, ки Ҳангоми қазои ҳоҷат мустаҳаб аст

1. Дури аз мардум ҳангоми қазои ҳоҷат дар биёбон.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

(2) Ба ривояти Муслим.

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Китоби Таҳорат

2. Ҳангоми ворид шудан ба ҳаммом, бигӯяд: “Ба номи Аллоҳ, бори Илоҳо! Аз хубсу хабоис ба ту паноҳ мебарам”⁽¹⁾.
3. Ҳангоми ворид шудан ба ҳаммом, пойи чапи худро пеш бигзорад ва пойи ростро ҳангоми берун шудан.
4. Ҳангоми берӯн шудан: «غفرانك»⁽²⁾.

Ворид шудан бо пойи чап

Берун баромадан бо пойи рост

5. Анҷоми он чӣ ҳангоми қазои ҳоҷат, макрӯҳ аст

1. Гап задан дар ҳоли қазои ҳоҷат ва ё касеро мухотаб қарор додан, магар барои зарурат, ба далели ҳадиси Ибни Умар (с), ки марде аз назди Набии ақрам (с), ки дар ҳоли пешоб қардан буд, гузашт ва салом дод, он ҳазрат ҷавоби саломашро наоданд⁽³⁾.
2. Ҳамроҳ бурдани чизе, ки дар он зикри Аллоҳи таъоло бошад, магар ин, ки бим ба дуздидани он дошта бошад, зеро ки он ҳазрат (с) “Ҳар гоҳ ба байтулхало мерафтанд, ангушттарашонро меғузоштанд”⁽⁴⁾.
3. Бо дасти рост олати таносулии худро ламс қардан ва ё бо он истинҷо ва ё бо он наҷосати баданро пок қардан, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Яке аз шумо дар ҳолати пешоб қардан, олати таносулии худро ба дасти рост нагирад ва низ дар байтулхало ба дасти рост наҷосатро пок накунад”⁽⁵⁾.
4. Дар сурухҳо ва ғорҳо, пешоб накунад, то ҳашароти дар дохилбудаи он, бар вай осеб нарасонанд ва ё вай низ ба ҳашарот осеб нарасонад.

Пешоб дар ғорҳо

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

(3) Ба иттифоқи Муслим

(4) Ба ривояти Абӯдовуд.

(5) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Гап задан ҳангоми қазои ҳоҷат

Ҳамроҳ бурдани чизе, ки дар он зикри Аллоҳи таъоло бошад.

Пешоб дар ҳолати истодан

Наби акрам (с) аз пешоб кардан дар ҳолати истода манъ кардаанд, агар бими пошидани пешоб набошад, ҷавоз дорад, ба далели ҳадиси Ҳузайфа (р), ки фармуд: "Расули Аллоҳ (с) бар мавзеъи зоболандоз (мусор)и қавме даромада, истода пешоб карданд"⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Бухорӣ

КитобиТаҳорат

Истинчо (бо об шустан) ва истиҷмор (бо кулуху санг худро пок кардан)

Истинчо (бо об шустан)

Дур кардани он ҷӣ аз пасу пеши инсон хориҷ шуда ба воситаи оби пок.

Истиҷмор (бо кулуху санг худро пок кардан)

Дур кардани он ҷӣ аз пасу пеши инсон хориҷ шуда ба воситаи кулуху санг.

Ҳукми истинчо ва истиҷмор

Машруъияти истинчо (поқӣ бо об), ба далели ҳадиси Анас бин Молик (р) аст, ки фармуд: «Расули Аллоҳ(с), ки ба байтулхало ме рафтанд, ман ва бачаи ҳам сину солам, мушқи об ва чизеро, ки монанди найзаи кӯчак мебардоштем, пас бо об истинчо мекарданд»⁽¹⁾.

Тањо ба истиҷмор мешавад, ки иктифо қард ба ду шарт:

1. Бавл ва маводи ғоита аз мавзеи хуручи муътодаш, таҷовуз накунад, дар ғайри ин сурат бояд бо об шуста шавад.
2. Истиҷмор бояд се бор ва ё бештар аз он, то пок шудани пасу пеши инсон аз осори наҷосат бошад.

Ҳукми истинчо ва истиҷмор

1. Пок шудан ва зоил кардани наҷосат.
2. Поқӣ ва тамизӣ ва дурӣ аз мусаббаботи бемориҳо.

Ҷавоид

1. Хуручи бод аз инсон истинҷоро лозим намегардонад
2. Истинчо аз истиҷмор беҳтар аст, зеро ки поктару назифтар аст.

Шурути он ҷӣ ба воситаи он, истиҷмор анҷом мешавад

А- Бояд пок бошад, бо наҷосат дуруст нест.

Б- Аз мубоҳот бошад, бо муҳаррамот дуруст нест.

Ҷ- Мавзеи наҷосатро пок созад

Д- Устухону саргин набошад. Салмони Форсӣ (р) мефармояд: “Расули Аллоҳ (с) аз нишастан рӯ ба қибла дар ҳангоми пешоб намудан ва ғоит қардан, манъ қарданд ва ҳамчунин аз истинчо ба дасти рост ва ё саргин ва ё устухон бошад, се санг ва ё саргин ва ё устухон бошад, манъ қардаанд”⁽¹⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

(1) Ба ривояти Муслим

Ҳ- Аз чизҳои мавриди эҳтиром, монанди хурок ва ё варақи китоби мавриди эҳтиром, набошад.

Он чӣ ки бо он истиҷмор ҷоиз аст: сангпораи пок, дастмол, қоғази пок ва порча.

Истиҷмор бо порча

Истиҷмор бо устухон

Истиҷмор бо дастмол

Истиҷмор бо хурок

Истиҷмор бо сангпора

Истиҷмор бо варақи мавриди эҳтиром

Истинҷо бо дасти рост

Бо дарсти рост истинҷо ҷавоз надорад, ба делели фармудаи он ҳазрат (с): "Яке аз шумо дар ҳолати пешоб, олати таносулияшро ба дасти рост нагирад ва низ дар байтулхало, ба дасти рост наҷосаташро пок накунад"⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Муслим

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поки

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарчума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Суннатҳои фитрӣ

Суннатҳои фитрӣ

Матлабҳо

Муъаррифии суннатҳои фитрӣ:

1. Мисвок задан.
2. Мазмаза ва истиншоқ.
3. Истинчо.
4. Кӯтоҳ кардани мӯйлаб.
5. Гузостани риш.
6. Тарошидани мӯи зерӣ ноф.
7. Хатнаи мардон ва занон.
8. Кӯтоҳ кардани нохунҳо.
9. Кандани мӯйҳои зерӣ бағал.
10. Шустани байни ангуштон.

Суннатҳои фитрӣ

Хислатҳое, ки Аллоҳи мутаъол дар фитрати инсон ниҳода ва ба василаи он, инсон ба камол мерасад, ки ба беҳтарин сифот ва зеботарин шакл ҳоҳад буд.

Аз Ойиша (р) ривоят аст, ки Расули ақрам (с) фармуданд: «Даҳ чиз аз хислатҳои фитрист: Кӯтоҳ кардани мӯйлаб ва гузостани риш, мисвок задан, об дар бинӣ кашидан, кӯтоҳ кардани нохунҳо, шустани байни ангуштон, кандани мӯи зерӣ бағал,

тарошидани мӯи зерӣ ноф, истинчо ва мазмаза»⁽¹⁾.

1) Мисвок

Мисвок

Химча аз дарахти Арок, барои пок кардани дандонҳо аз маводи часпидашуда ба он ва ё дур кардани бақияи ғизо ва дур кардани бӯи бади даҳон, истеъмол мешавад.

Мисвок задан дар ҳамаи вақтҳо суннат аст, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Дар сивок задан покии даҳон ва ризояти Парвардигор аст”⁽²⁾.

Вале истеъмоли мисвок дар мавзӯҳои зер мебошад:

1. Ҳангоми вузӯ ва намоз

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Агар бими машақат бар умматам набуд, амр мекардам, то дар вақти ҳар вузӯ мисвок бизананд”⁽³⁾. Ва ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Агар бими машақат бар умматам набуд, амр мекардам, то дар вақти ҳар намоз мисвок бизананд”⁽⁴⁾.

(1) Ба ривояти Муслим

(2) Ба ривояти Аҳмад.

(3) Ба ривояти Аҳмад.

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

2. Ҳангоми намоз

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Агар бими машақат бар умматам набуд, амр мекардам, то дар вақти ҳар намоз мисвок бизананд”⁽¹⁾.

3. Ҳангоми дохил шуда ба манзил

Миқдом аз падараш ривоят мекунад, ки фармуд: “Ба Ойиша (р) гуфтам: Набии ақрам (с) ҳангоме, ки вориди хона мешуданд, ба чӣ кор оғоз мекарданд? Фармуд: Ба мисвок”⁽²⁾.

4. Ҳангоми бедорӣ аз хоб

Аз Ҳузайфа (р) ривоят шуда, ки фармуд: “Набии ақрам (с) шабонгоҳ, ки аз хоб меҳестанд, даҳони худро мисвок мезаданд”⁽³⁾.

5. Ҳангоми қироъати Қуръон

Аз Алӣ (р) ривоят шуда, ки ба мисвок задан амр карда фармуд: Набии ақрам (с) фармуданд: “Ҳангоме, ки бандае мисвок зада ба намоз биистад, фариштагон дар пушти вай меистанд, то ба қироъати ӯ гуш диҳанд ва ба вай наздик мешаванд, то ин ки даҳони худро ба даҳонаш мегузоранд ва он чӣ аз Қуръон аз даҳонаш хориҷ мешавад, дар ҷавфи фариштагон қарор мегирад, пас даҳонатонро барои Қуръони пок кунед”⁽⁴⁾.

- (1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим
(2) Ба иттифоқи Муслим
(3) Бар ривояти Бухорӣ.
(4) Ба ривояти Баззор.

Ғоидаҳои мисвок

Аз ғоидиҳои мисвок: Дар дунё покии даҳон аст ва дар охират сабаби ризои Парвардигор ва низ боиси тақвияти дандонҳо мешавад ва (бироҳо) комҳоро низ тақвият мебахшад ва садоро соф ва инсонро нишот мебахшад.

2) Мазама ва истиншоқ

Мазама

Об дар даҳон қардан ва ҳаракат додон.

Истиншоқ

Бо нафас кашидан об дар бинӣ кашидан.

Истиншоқ

Мазама

Китоби Таҳорат

3) Истинчо

Истинчо

Зоил кардани осори он чӣ аз пасу
пеши инсон хориҷ шуда ба воситаи
оби пок.

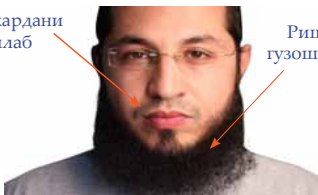
4) Кӯтоҳ кардани мӯйлаб

Мурод аз он бисёр кӯтоҳ кардан аст, зеро
ки дар он зинаат, покизагӣ ва муҳолифат бо
куффор аст.

5) Риш гузоштан

Яъне ришро ба ҳолаш гузоштан ва кӯтоҳ
накардан.

Кӯтоҳ кардани
мӯйлаб

Риш
гузоштан

“

Тарошидани риш ҳаром аст, зеро
барои гузоштани амр шудааст,
Набии акрам (с) фармудаанд:
“Мӯйлабхоро кӯтоҳ кунед ва ришро
бигзоред ва бо Маҷӯс муҳолифат
кунед”⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Муслим.

”

6) Истеҳдод

Истеҳдод

Тарошидани мӯйи атрофи олати
таносӯлӣ.

“

Ҷоидаҳои истеҳдод

Аз ғайри илм собит шуда,
ки истеҳдод ҳаҷату саломатӣ
ва қуввати бадан муҳофизат
мекунад, зеро афзоиши мӯй дар
ин мавзӯ сабаби илтиҳоти
ҷил мешавад, ки бадани аз он
зарар мебинад.

”

7) Хаттон ва хаффош

Хатна кардани олати таносӯлии мард

Буридани пӯсти изофии, ки сари олати
таносӯлии мардро мепӯшонад.

Хатнаи занон

Буридани ғӯшти изофии занон, ки
дар болои мавзӯи идҳои олати
таносӯлии мардон мебошад.

Хаттон барои мардон ва хаффош барои
занон аст, ба далали фармудаи он ҳазрат (с)
барои Умми Атия: «Андаке бибур, ба кулӣ
нобудаш макун, зеро чехраро дурахшиш
медихад ва барои шавҳараш лаззатбахш
аст»⁽¹⁾.

Хатна кардан барои мардон воҷиб аст ва
барои занон суннат мебошад.

Ҳикмати хатнаи мардон: Покии олати
таносӯлӣ аз наҷосатест, ки дар пӯсти
изофии сари олати таносӯлӣ мавҷуд
мебошад. Аммо барои занон: Дурахшиши
чехра аст.

(1) Ба ривояти Ҳоким

8) Кӯтоҳ кардани нохунҳо

Яъне кӯтоҳ кардани онҳо, то аз дароз шуданаш ҷилавгирӣ кунад.

Гирифтани нохунҳо

9) Кандани мӯйи зерӣ бағал

Дур кардани мӯйи зерӣ бағал, ба хотири назофат ва покизагӣ ва аз байн бурдани бадбӯйе, ки бо мавҷудияти мӯй, падида меояд.

Кандани мӯйи зерӣ бағал

10) Шустани мафосили ангуштон

Бароҷам

Мафосили ангуштони даст.

Бархе аз уламо, чиркҳои гушӯ гардан ва соири аҷзои баданро низ ба он пайваست

Мафосили панҷаҳои пушти даст

Чихил рӯз

Нохунҳо, мӯйи зерӣ бағал ва зерӣ нофро ва ё кӯтоҳ накардани мӯйлаб, ба муддати бештар аз чихил рӯз кароҳият дорад. Аз Анас бин Молик (р) ривоят шуда, ки фармуд: «Расули Аллоҳ (с) барои мо дар гирифтани мӯйлаб, кӯтоҳ кардани нохунҳо, талошидани мӯйи зерӣ ноф ва зерӣ бағал, муддате таъйин кардаанд, ин ки набояд аз чихил рӯз бештар таъовуз кунад»⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Муслим.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Вузӯ

Вузӯ

Вузӯ дар луғат

Зинат ва покӣ

Вузӯ дар шариъат

Итеъмоли об дар аъзои махсуси бадан бо нияти покӣ.

Ҳукми вузӯ

Вузӯ фарз аст, ё мустаҳаб:

**Аввал: Вузӯ барои се чиз
воҷиб аст**

1. Намоз

Аллоҳи таъоло фармудааст: «Эй касоне, ки имон овардаед! Ҳангоме, ки барои намоз бархостед, пас бишӯед рӯйҳоятонро ва дастҳоятонро то оринҷо ва ба саратон масҳ кашед ва низ пойҳоятонро то бучулакҳо бишӯед». (Моида 6)

Вузӯ барои намоз

М а т л а б ҳ о

Таърифи вузӯ

Ҳукми вузӯ

Фазилатҳои вузӯ

Васфи вузӯ

Шартҳои вузӯ

Фарзҳои вузӯ

Суннатҳои вузӯ

Шиканандаҳои вузӯ

2. Таовфи кардан ба Каъба

Ба далели фармудай он ҳазрат (с) ба зани ҳоиз: (то замоне, ки ҳуб пок нашавӣ, таовф макун)⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Бухорӣ

Вузӯ барои таовф

3. Ба даст гирифтани мусхаф

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ба ҷуз покони онро ламс намекунад). (Воқеа 79)

Вузӯ барои ба даст гирифтани мусхаф

Дуввум: Вузӯ доштан мустаҳаб аст дар ғайри мавзеъҳои ёдшуда

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Бар вузӯ доштан, ҷуз мӯмин, каси дигаре муҳофизат намекунад»⁽¹⁾. Мустаҳаб будан дар мавзеъи зер муаккад аст: вузӯи мучаддад барои ҳар намоз, вузӯ барои зикри Аллоҳ ва дуо кардан, барои хондани Қуръон, пеш аз хобидан, пеш аз ғусл кардан, пас аз бардоштани мурда, пас аз бевузӯ шудан, агар ҷӣ азми намоз хондан надошта бошад.

Вузӯ барои зикри Аллоҳ

(1) Ба ривояти Аҳмад.

Вузӯ пеш аз хобидан

Вузӯ барои хондани Қуръон

Вузӯ барои бардоштани мурда

Ҷазои вузӯ

1. Сабаби муҳаббати Аллоҳ мебошад

Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Аллоҳ тавбакунандагонро дӯст медорад ва покизагонро, ки ҳамон вузукунандагон ҳастанд, низ дӯст медорад) (Бақара 222)

КитобиТаҳрат

2. Аломати уммати Муҳаммад (с), зеро дар рӯзи қиёмат дар ҳоле, ки мавзеи вузуашон равшану тобон аст, меоянд

Набии акрам (с) фармуданд: «Уммати ман дар рӯзи қиёмат дар ҳоле, ки мавозеи вузуашон равшану тобон аст, меоянд ва ҳар, ки метавонад ба равшании худ бияфзояд, бояд ҷунон кунад»⁽¹⁾.

3. Каффораи гуноҳон ва иштибоҳот

Набии акрам (с) фармуданд: «Ҳар, ки ҳуб вузу кунад, гуноҳонаш аз баданаш хориҷ мешавад, то ин, ки аз нохунҳояш низ барояд»⁽²⁾.

4. Сабаби баландии мақом ва мартаба

Набии акрам (с) фармуданд: «Оё шуморо ба он ҷӣ, ки иштибоҳотро нобуд карда ва мақому мартабаро баланд мекунад, раҳнамои накунам? Гуфтанд: бале эй Расули Аллоҳ (с), фармуданд: итмоми вузу бо вучуди машақат ва пиёдаравӣ бештар ба сӯи масҷид, мунтазир мондан пас аз адои намоз дар масҷид барои намози дигар, ҳамонаст, мудовимати мустаҳкам»⁽³⁾.

Васфи вузӯ

1. Ниятро дар қалб муҳайё кунад.
2. Бисмиллоҳ гуфтан, ин, ки гуяд: بِسْمِ اللَّهِ
3. Кафи дастонро се бор шустан.
4. Мисвок задан: Ҳангоми мазмаза кардан.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба иттифоқи Муслим.

(3) Ба иттифоқи Муслим.

5. (Се бор) мазмаза ва истиншоқ ва истинсор (афшондани бинӣ) кардан.

Ва мазмаза: Об дар даҳон гирифтн ва ҳаракат доданаширо гуянд.

Ва истиншоқ: Обро бо танаффус ба бинӣ кашиданро гуянд.

Мазмаза ва истиншоқ бо як каф об бошад.

Ва истинсор: Афшондани оби биниро гуянд.

6. Шустани рӯй (се бор) бо дохил кардани панҷаҳо дар риш.

Ва таърифу марзи рӯй: Тули он аз мавзеи рӯидани муи сар, то зери манаҳ ва арзаш, аз нармии ғӯш то ғӯши дигар.

7. Шустани дасти рост аз нуки панҷаҳо то оринҷ се бор, пас аз он шустани дасти чап, низ монанди он.

8. Масҳи сар: Бо тар кардани кафи даст бо об ва сипас масҳ кашидан аз пеш ба сӯи пушти стар ва бори дигар баргашт додан ба пеши сар (як бор).

9. Масҳи кардани васати гушҳо бо ангуштони субоб ва пушти гушҳо бо ангуштони ибҳом (як бор).

10. Шустани пой рост то бучулақҳо (се бор), пас аз он ҳамчунин шустани пой чап.

11. Дуо кардан пас аз поёни вузӯ: «Шаҳодат медиҳам, ки илоҳе ҷуз Аллоҳ нест, воҳиди лошарик аст ва шаҳодат медиҳам, ки Муҳаммад (с) банди Аллоҳ ва фиристодаи ӯст», «Эй бори Худоё! маро аз табакунадагон ва мутаҳҳирин бигардон», «поки турост Парвардигори ман, ва ба ҳамди ту шаҳодат медиҳам, ки илоҳе ҷуз ту нест, аз ту талаби мағфират дорам ва ба сӯи ту тавба мекунам»⁽⁴⁾.

(4) Ба ривояти Насоӣ.

Васфи вузу

Шустани кафҳои дастон

Мазмаза кардан

Об дар бинӣ кардан

Об аз бинӣ афшондан

Китоби Таҳорат

Шустани рӯй

Хилол кардани риш

Шустани зирӯ

Масҳи сар

Масҳи гуш

Шустани пойҳо

Шартҳои вузӯ

1. Об бояд пок бошад.
2. Об бояд муҳоҳ бошад, яъне ба таври мисол: дуздидашуда набошад.
3. Нобуд кардани он чӣ монеъи расидани об ба пуст мешавад, мисли ранго ва монанди он.

Вузу кардан дар ҳоле, ки дасташ ранголӯд бошад.

Фарзҳои вузӯ

1. Шустани рӯй
2. Шустани дастҳо бо оринҷҳо.
3. Шустани пойҳо бо бучулақҳо.
4. Масҳи тамоми сар, аз ҷумла гушҳо.

Бархе аз аймма фарзҳои дигаре, ки назди ҳанафиҳост, ба он изофа мекунад.

5. Ният, ва ҷои он қалб мебошад ва талаффузаш лозим нест, агар тамоми афъоли вузуро ба ғарази сард кардани бадан ва ё ба ғарази назофат бидуни нияти вузу, анҷом диҳад, кифоят намекунад.
6. Тартиб дар шустани миёни аъзои бадан.
7. Паи ҳам шустани аъзои бадан: дар шустани як узв ба андозае, ки узви қаблӣ хушк шавад, вақфа накунад.

Мисвок задан

Суннатҳои вузӯ

1. Дар оғози вузу, кафҳои дасти ростро се бор бишӯяд.
2. Мисвок задан.
3. Ҳар як аъзои вузуро се бор бишӯяд, магар сару гушро беш аз якбор масҳ накунад.
4. Таёмун: Оғози шустани аъзои вузуро аз тарафи рост.
5. Итолаи таҳачҷул: яъне оринҷхоро бештар шустан.
6. Хилол кардани риш, барои расонидани об дар пусти рӯй.

Итолаи таҳачҷул: яъне оринҷхоро бештар шустан.

Шустани дастон

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Масҳ ба мӯзаҳо ва ҷуробҳо ва
ҷабира (чизи басташуда ба захм) ва
. бинт ва монанди он

Масҳ ба мӯзаҳо ва ҷуробҳо ва ҷабира (чизи басташуда ба захм) ва бинт ва монанди он.

Мӯза

Он чӣ аз чарм буда ва дар по мепӯшанд

Ҷурабҳо

Он чӣ аз пахта ва монанди он буда ва дар пой мепӯшанд.

Ҳукми масҳ бар мӯзаҳо ва ҷурабҳо

Масҳ бар мӯзаҳо ва ҷурабҳо, ҷоиз аст, ба далели аҳодиси зиёде, ки вучуд дорад, аз ҷумла: он чӣ аз Анас бин Молик (р) ривоят шуда, ки аз вай дар мавриди масҳ бар мӯзаҳо пурсида шуд, ки фармуд: “Расули Аллоҳ (с) бар онҳо масҳ мекард”⁽¹⁾.

Шартҳои масҳ бар мӯчаҳо ва ҷурабҳо

1. Бояд, ки пас аз вузуи комил пӯшида бошад. Аз Муғира (р) ривоят шуда, ки фармуд: “Дар сафаре бо Набии акрам (с) ҳамроҳ будам, хостам мӯзаҳоро аз пойҳояш берун кунам, фармуданд, бигуздор, ман онҳоро бо вузу дохил карда будам”, пас бар онҳо масҳ карданд⁽²⁾.
2. Бояд мӯзаҳо бучулақхоро бипӯшонанд,

М а т л а б ҳ о

Таърифи мӯза ва ҷуроб

Ҳукми масҳ бар онҳо

Шартҳои масҳ бар онҳо

Чӣ гунагии масҳ бар онҳо

Шиканандаҳое бар мӯзаҳо

Масҳ бар ҷабира ва асоба ва барчаспҳо

Таърифи ҷабира ва асоба ва барчаспҳо (лекопласт).

Далели ҷоиз будани масҳ

Шартҳои масҳ

Чигунагии масҳ

лизо бар он чӣ камтар аз бучулақхоро бипӯшонад, масҳ намешавад, зеро лафзи қадам бар он итлоқ намешавад.

3. Бояд мӯзаҳо аз чизи пок сохта шуда бошад ва низ ба андозае захира (ғафс) дошта бошад, ки битавон бо онҳо ба роҳ рафтани, идома дод.
4. Бояд аз мубоҳот бошад, яъне аз чизҳое набошад, ки истеъмоли он барои мардон ҳаром бошад, монанди абрешим барои мардон.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Масҳ ба мӯзаҳо ва ҷуробҳо ва ҷабира (чизи басташуда ба захм) ва бинт ва монанди он.

Чигунагии масҳ бар мӯза ва ҷуробҳо

Бо ду дасти худ, ки дар об тар шуда бошад, масҳро бар рӯи мӯза аз ангуштон оғоз мекунад ва ба сӯи соқи по мекашад. Бо дасти рост, пой росташро масҳ ва бо дасти чап, пой чапашро, масҳ мекашад.

Кафи мӯза ва ақибӣ мӯзаро, масҳ намекашад, ба далели фармудаи Алӣ (р): “Агар дин бар пояи фикр ва назар мешуд, масҳ кашидан бар кафи мӯза, беҳтар аз масҳ бар рӯи мӯза буд, Расули Аллоҳ (с) ро дидам, ки бар рӯи мӯзахоишон масҳ мекарданд”⁽²⁾.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

Масҳ бо ду даст

- Бояд масҳ дар ҳилоли муддати таъйиншуда бошад, зеро Расули акрам (с) барои масҳи мӯзаҳо муддати муайян баён намудаанд (Як шабу рӯз барои муқим ва се шабу рӯз барои мусофир), ки набояд аз он тачовуз кард.
- Масҳ бояд дар таҳорат аз ҳадаси кӯчак бошад, на ҳадаси бузург. Аз Сафвон бин Ассол (р) ривоят аст, ки фармуд: “Расули Аллоҳ (с) замоне, ки дар сафар будем, амр мекарданд, то мӯзаҳои худро масҳ кунем ва онҳоро аз бевузу шудан ба иллати бавлу ғоит ва хоб, аз по накашем, магар ин, ки ҷанобат руҳ дода бошад”⁽¹⁾. Ба ин маъно, ки ҷунуб бояд мӯзаҳоро барои ғусл кардан, бикашад ва сипас бори дигар онро бипӯшад.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ

Китоби Таҳрат

Муддати масҳ кардан бар мӯзаҳо ва ҷурабҳо

Як шабу рӯз барои муқим ва се шабу рӯз барои мусофир.

Ва далелаш фармудаи Алӣ (р): “Расули Аллоҳ (с) се шабу рӯзашро барои мусофир ва як шабу рӯзро барои муқим таъйин кард”⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Насоӣ

Ҳисоб кардани муддати масҳ

Оғози муддати масҳ аз ҳангоми нахустин масҳ баъд аз ҳадас (бетаҳоратшудан) аст, замоне, ки ҷурабҳоро пас аз таҳорат пӯшид, баъд аз он барояш ҳадас, яъне бевузғӣ рӯҳ дод ва баъди он барои нахустин бор масҳ кашид, аз ибтидои ҳамин масҳ ба муддати як шабу рӯз (24 соат), масҳ ҳисоб мешавад.

Мисоли он: Марде вузу кард ва пойҳояшро шуст, пас аз он ҷурабҳоро пӯшид ва намози фачрро хонд, дар соати даҳи субҳ бевузғӣ шуд, сипас дар соати ёздаҳ барои намози зуҳр вузғӣ карда, бар ҷурабҳояш масҳ кашид, барои ин мард, ҷои аз аст, то ҳамаҷунон дар ҳангоми вузу ба масҳ бар ҷурабҳояш то соати ёздаҳи рӯзи баъдӣ, идома диҳад. Ин барои муқим аст, аммо барои мусофир ин муддат се шабу рӯз мебошад.

Шиканандаҳои масҳ бар мӯза ва ҷурабҳо

1. Поён ёфтани муддати масҳ.
2. Кашидани ҷурабҳо ва ё яке аз онҳоро аз пой.
3. Вуқуи ҳадаси бузург, яъне ҷанобат. Аз Сафвон бин Ассол (р) ривоят шуда, ки фармуд: “Расули Аллоҳ (с) замоне, ки дар сафар будем, амр мекарданд, ки мӯзаҳои худро, масҳ кунем ва онҳоро баъд аз шикастани вузу ба иллати бавл ва ғоит ва хоб, аз по накашем, магар ин, ки ҷанобат руҳ диҳад”⁽¹⁾. Ба ин маъно, ки ҷунуб бояд мӯзаҳоро барои гусл кардан бикашад ва сипас бори дигар онро бипӯшад.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

Масҳи кафи мӯза

Масҳи ақиб

Кашидани ҷураб масҳро мешиканад.

72 соат барои мусофир

24 соат барои муқим

Масҳ ба мӯзаҳо ва чуробҳо ва ҷабира (чизи басташуда ба захм) ва бинт ва монанди он.

Масҳ бар ҷабира ва исоба ва барчаспҳо

Ҷабира

Ғаҷ ва ё тахтаҳо ва монанди он, ки бар мавзеи шикаста, баста мешавад.

Исоба

Он чӣ, ки бар мавзеи захм, ё сухта барои дармон, печонида мешавад, чӣ порча бошад, ё монанди он.

Барчаспҳо

Он чӣ барои дармон бар захм ва монанди он, часпонда мешавад.

Далели шаръияти масҳ бар ҷабира

Аз Ҷобир (р) ривоят аст, ки фармуд: «Барои сафар хориҷ шудем, марде аз миёни мо, санге ба сараш исобат намуда, захм бардошт, пас аз он эҳтилом шуд ва

аз ҳамроҳонаш пурсид: оё бароям рухсате барои таяммум кардан мебинед? Гуфтанд: бароят рухсате намебинем, дар ҳоле, ки тавони истеъмоли обро дорӣ? Пас ғул кард ва сипас вафот кард. Ҳангоме, ки назди Расули Аллоҳ (с) омадем, аз мавзӯ боҳабар шуданд ва фармуданд: ўро куштанд. Худо онҳоро бидушад, агар намедонистанд, бояд мепурсиданд, зеро суол кардан шифои беморист, бароя таяммум кофӣ буд, бар захм ё порча мегузоштанд, пас ба он болои он масҳ мекард ва соири баданашро, мешуст»⁽¹⁾.

Шартҳои масҳ бар ҷабира ва исоба ва барчаспҳо

1. Шарт дар мавриди исоба ва ҷабира онаст, ки аз мавзеи дармон ва атрофаш, ки барои ҷобачо карданаши зарурӣ аст, бештар таҷовӯз накунад.
2. Барои гузоштани ҷабира ва исоба болои захм, доштани вузӯ шарт нест, ҳамачунин барои масҳ бар он, муддате шарт намебошад, то замоне, ки ба вучуди исоба ва ҷабира, ниёз бошад, барояш масҳ кардан аз ҳадаси кӯчак ва бузург, ҷавоб дорад. Ба мучаррради бениёзи аз онҳо, бояд онҳоро дӯр кунад ва дар ҳини вузӯ кардан, он узвро бишӯяд.
3. Дар мавриди барчаспҳо ва исоба ва монанди он, агар қандан ва бозкарданашон осон бошад, чунин бояд кард:

Якум: Агар ба осонӣ қанда шуда ва мавзеи он шуста шавад, бидуни ин, ки зараре ва таъхире дар шифоебӣ рӯх диҳад, онро бармедорад ва мавзеи зерини онро шуста, сипас боз мебандад.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд

Китоби Таҳрат

Дуввум: Агар ба осонӣ канда наштавад, то мавзеи зери онро бишӯяд, бидуни ин, ки зараре ва таъхире дар шифоёбӣ бошад, ҳангоми шустани узве, ки бар он қарор дорад, метавонад масҳ бикашад.

Чигунагии масҳ бар ҷабира ва исоба

Агар вузукӯнанда ба узве, ки ҷабира ё исоба вуҷуд дорад, бирасад, гирди онҳоро бишӯяд, бар онҳо аз ҳар сӯяш, масҳ бикашад, агар бархе аз ин ҷабира ва ё исоба аз аъзои вузӯ, ки шустаиш вочиб набошад, дар ин ҳолат ниёзе ба масҳ нест.

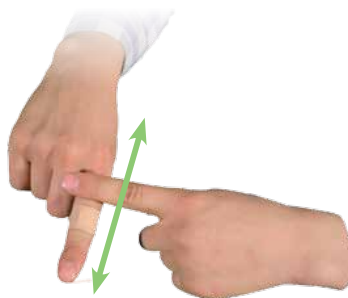
Мисоли он: Марде бар пояш исоба баста, ки бархе аз он ба соқи пояш расидааст, дар чунин вазъе бар он бахше, ки бояд мешӯст, масҳ кунад ва бар бахши дигараш, ки дар соқи пояш қарор дорад, масҳ намекашад.

Чигунагии масҳ бар ҷабиар

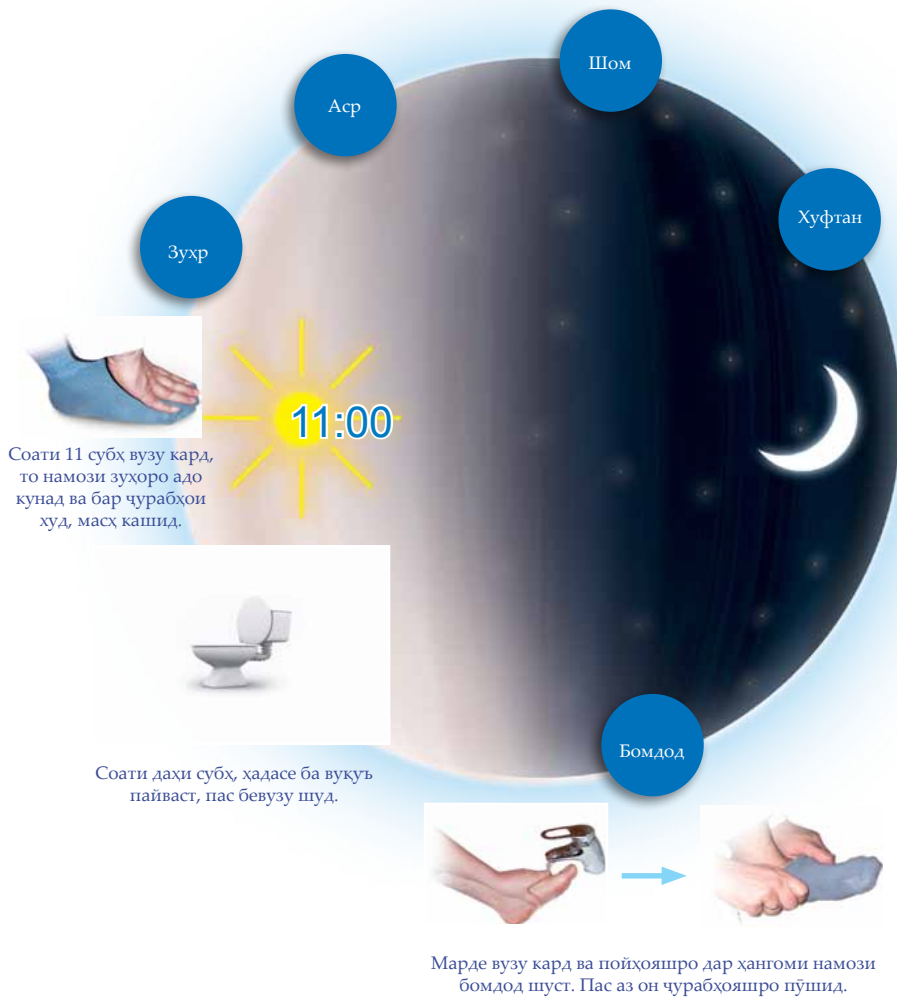
Чигунагии масҳ бар исоба

Чигунагии масҳ бар барҷастаҳо

Масҳ ба мӯзаҳо ва ҷуробҳо ва ҷабира (чизи басташуда ба захм) ва бинт ва монанди он.

Ҳисоб кардани муддати масҳ

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуҷраҳмон Янги

Ғусл

Ғусл

Матлабҳо

Таърифи ғусл

Муҷиботи ғусл

1.Хуруҷи манӣ

2.Омезиш (ҳамбистарӣ).

3.Ислом овардани кофир.

4.Инқитоъи ҳайзу нифос

5.Марг

Васфи ғусл

Он чӣ бар ҷунуб ҳаром аст

Ғусли мустаҳаб

Ғусл дар луғат

Равон кардани об бар чизеро гӯянд

Ғусл дар шарият

Равон кардани об бар бадан, ба васфи махсус, ба ғарази ибодат барои Аллоҳи мутаъол.

Муҷиботи ғусл

Хориҷ шудани манӣ

Ба манӣ: оби сафед ва тираест, ки ба шаҳват ва шиддат хориҷ мешавад ва сустӣ дар пай дорад. Бӯяш монанди бӯи тухм вайроншуда аст. Ба далели фармудаи Худованди мутаъол: (Ба агар ҷунуб бўдед, худро хуб пок кунед) (Моида 6) ва ба далели фармудаи он ҳазрат (с) ба Алӣ (р): (Агар ба шиддат хориҷ шуд, бояд ғусл кунӣ)⁽¹⁾.

1) Масоил

1. Агар эҳтилом шуд ва манӣ хориҷ нашуд, бар вай ғусл нест, агар пас аз бедор шуданаш манӣ хориҷ шуд, ғусл лозим аст.
2. Агар маниро дар либосаш дид, вале эҳтиломро ба хотир надошт, бар вай ғусл воҷиб аст, ба далели хуруҷи манӣ аз вай. Набии акрам (с) фармуданд: “Об аз об аст”⁽²⁾. Яъне ғусл аз хуруҷи манист.
3. Агар дар олати таносулии худ, ҳаракати маниро эҳсос кард, вале манӣ хориҷ нашуд, пас ғусле бар вай лозим нест.

(1) Ба ривояти Абӯдоду.

(2) Ба ривояти Муслим.

4. Агар маний ба иллат ва ё ба сабаби беморӣ, бидуни шаҳват, хориҷ шавад, ғул бар вай нест.
5. Агар ҷунуб буд ва ғул кард, пас аз он аз вай маний хориҷ шуд, дубора ғул бар вай воҷиб нест, зеро ки ин хуруҷи маний ба таври ағлаб бидуни шаҳват аст ва барои эҳтиёт вузу биқунад.
6. Вақте аз хоб бархост, либосафро тар ёфт, вале сабаб ва иллоте дар хотир надошт, аз се ҳолат холи нест:

Якум: Мутаяққин бошад, ки ин тарии либос аз маний нест, ғул бар вай воҷиб аст, баробар аст, ки эҳтиломо дар хотир дорад, ё надорад.

Дуввум: Мутаяққин шуд, ки ин тарии либосаш аз маний нест, ғул бар вай воҷиб нест ва ҳукми он монанди ҳукми пешоб аст.

Саввум: Дар маний ва ё набудани он шак дошт, бар вай таҳқиқ лозим аст, агар ба хотараш омад, ки манист, пас ҳукми маниро дорад ва агар ба хотираш омад, ки тарии либосаш мазист, пас ҳукми мазиро дорад ва агар ҳеч чизро ба хотир надошт, ба унвони эҳтиёт, ғул бар вай, воҷиб мешавад.

7. Агар маниро дар бадан ва либосаш ёфт, эҳтиломо ба хотир надошт, бар вай ғул лозим аст ва ҳамчунин намозхоеро, ки баъд аз охири хобаш хонда, дубора намехонад.

2) Омезиш (ҳамбистарӣ)

Олати таносулии марду зан дар вазъе боҳам бошад, ки сари олати мард ба дохили фарҷи зан, пинхон гардад, агар ҷи маний инзол нашавад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Агар мавзеъи хатна таҷовуз кунад мазеъи хатнаро, ғул воҷиб шудааст»⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

3) Исломи кофир

Зеро, ки Набии акрам (с) ба Қайс бин Осим, ҳангоме, ки мусалмон шуд, амр фармуданд, то ғул кунад.⁽²⁾

4) Инқитоъи хуни ҳайзу нифос

Ба далели фармудаи Ойиша (р), ин ки Набии акрам (с) ба Фотима бинти Абӯхубайш фармуданд: “Вақте ҳайз пеш оя, намозро тарк кун ва ҳаргоҳ баргашт ва тавакқуф кард, ғул кун ва намозро адо нам”⁽³⁾.

Ба нифос ба иҷмоъ ҳукми ҳайзро дорад.

5) Марғ

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с) дар ҳадиси ғул додани Зайнаб, духтари он ҳазрат, ҳангоме ки вафот ёфт: “Се бор бишӯед ва ё панҷ бо ва ё бештар аз он, бишӯед, агар лозим дидед”⁽⁴⁾.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

КитобиТаҳорат

Васфи ғусл

Вочиби дар ғусл, равон кардани об дар бадан, ба ҳар васфе, ки бошад, ба ғарази ғусл кардан, вале мустаҳаб аст, ки аз васфи ғусли Наби акрам (с) пайравӣ кунад, чуноне, ки модари мўминон Ойиша (р) баён фармуд: «Обе барои покӣ аз ҷанобат ба Расули Аллоҳ (с) гузоштанд, бо дасти росташ ба дасти чапаш ба ду бор ё се бор об рехт, пас аз он олати таносулиашро шуст ва баъд аз он бо дасташ ду бор ё се бор замин ва ё ба девор зад, пас аз он мазмаза ва истиншоқ кард ва сурат ва дастанахро то оринҷ шуст, баъд аз он бар сари худ об рехт ва сипас баданаро шуст, пас аз он андаке ба гуша рафт ва пойҳояшро шуст, порчае барояш овардам, онро нагирӣфт, бо дасташ обро меафшонд»⁽¹⁾.

Чигунагии ғусл аз ин қарор аст:

1. Ҳар ду кафи дастро ду ва ё се бор мешўяд.
2. Олати таносулии худро мешўяд.
3. Дасташро ду ва ё се бор ба замин ва ё ба девор мезанад.
4. Монанди вузуи намоз, вузу мекунад, бидуни ин, ки масҳи сар кунад ва ё пойҳояшро бишўяд.
5. Об бар сараш мерезад.
6. Соири аъзои баданашро мешўяд.
7. Ба гушае меравад ва пойҳояшро мешўяд.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ.

Он чӣ бар ҷунуб ҳаром аст

1) Намоз

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: «Эй касоне, ки имон овардаед, ба намоз наздик нашавед, дар ҳоле, ки шумо маст бошед, то замоне, ки он чиро мегӯед, бидонед ва ҳамчунин агар ҷунуб будед, то замоне, ки ғул қунед, магар ин, ки обири сабил бошед». (Нисо 43).

намоз

2) Тавофи Байтулҳаром

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Тавофи Байтуллоҳ ба манзалаи намоз аст”⁽¹⁾.

Тавофи Байтуллоҳ

(1) Ба ривояти Насой.

3) Ламси мусхаф

Ба далели фармудаи Худованди мутаъол: “Ба ҷуз аз покони, онро ламс намекунад”.

(Воқеа 79), ва фармудаи он ҳазрат (с): “Мусхафро ҷуз пок, каси дигаре ламс намекунад”⁽²⁾.

Ламси мусхаф

4) Тиловати Қуръон

Аз Алӣ (р) ривоят аст, ки фармуд: «Расули Аллоҳ (с) аз байтулхало берун мешуд, барои мо -Қуръон мехонд ва бо мо гушт меҳурд, ҳеҷ чизе монегӣ хондани Қуръон намешуд, агар ҷанобат, набуд»⁽³⁾.

Қироати Қуръон

(2) Имом Молик дар Муаватта, ривоят кардааст.
(3) Ба ривояти Тирмизӣ.

КитобиТаҳорат

5) Таваққуф дар масҷид, магар ин, ки роҳгузар бошад

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: «Эй касоне, ки имон овардаед! Ба намоз наздик нашавед дар ҳоле, ки шумо маст бошед, то замоне, ки он чиро мегӯед, бидонед ва ҳамчунин агар ҷунуб будед, то замоне, ки ғул қунед, маган ин, ки обири сабил бошед» (Нисо 43).

Таваққуф дар масҷид

Ғулҳои мустаҳаб

1. Ғул барои ҷумъа: ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Касе барои ҷумъа вузур кард, ҳуб аст ва касе, ки ғул қунад, пас бехтар аст»⁽¹⁾.
2. Ғул барои эҳром бастанӣ Умра ва Ҳаж. Аз Зайд бин Собит (р) ривоят аст, ки Набии акрам (с)ро дидааст, ки барои эҳром либосашро аз тан берун карда, ғул намуд⁽²⁾.
3. Ғул кардан па с аз ғул додани мурда, ба делели фармудаи он ҳазрат (с): «Касе, ки мурдари ғул дод, бояд ҳудаш низ ғул қунад»⁽³⁾.
4. Ғул кардан баъд аз омешиши (хамбистарӣ) заноти. Аз Абӯрофеъ (р) ривоят аст, ки Набии акрам (с) рӯзе бо ҳамсронаш омешиш карданд, назди ҳар як аз онон ғул намуданд. Ровӣ мефармояд: «гуфтам: эй Расули Аллоҳ (с)! Барои ҳама як ғул намекунед?, фармуданд: Ин хубтар ва поктару тароватмандтар аст»⁽⁴⁾.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба ривояти Тирмизӣ.

(3) Ба ривояти Ибни Моҷча.

(4) Ба ривояти Абӯдовуд.

<https://www.al-feqh.com/tg/Ғыца>

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуллоҳ Янги

Таяммум

10 Таяммум

Матлабҳо

Таърифи таяммум

Ҳукми таяммум

Далелҳои машруъ будани таяммум

Ҳикмати машруъияти таяммум

Фарзҳои таяммум

Шиканандаҳои таяммум

Таяммум дар луғат

Қасд ва таваҷҷуҳ ба сӯи чизе

Таяммум дар шариат

Масҳи рӯй ва дастон бо хок, ба ғарази таҳорат.

хоки пок, пас масҳ кунед аз он ба рӯйҳоятон ва дастҳоятон). (Моидда 6).

2. Набии акрам (с) фармуданд: «Панҷ чиз ба ман ато шуда, ки ба касе пеш аз ман дода нашуда, бо биму ҳарос бар зидди душман, қўмак шудаам, ки масофааш масири якмоҳа роҳ мебошад, замин бароям пок гардонида шуда, пас ҳар як умматамро вақти намоз бирасад, бояд, ки намоз бихонад»⁽¹⁾.

Ҳикмати машруиати таяммум

1. Осонӣ бар уммати Муҳаммад (с).
2. Ҷилавгирӣ аз осебе, ки мумкин аст аз асари истеъмоли об дар баъзе ҳолатҳо буруз кунад, монанди беморӣ ва ё шиддати сармо ва ё монанди он.
3. Идомаи иртибот бо ибодат ва адами муқотаъаи он ба сабаби набудани об.

Кадам вақт таяммум ҷавоз дорад?

1. Замоне, ки об пайдо нашавад

Ба далели фармудои Аллоҳи мутаъол: (Обро агар пайдо накардед, пас таяммум кунед) (Моидда 6).

Ба инсоне бидуни ҷустуҷӯ, обноёфта, гуфта намешавад.

2. Замони нотаъони истеъмоли об, ҳар чанд, ки мавҷуд бошад

Монанди бемор ва ё бузургсоле, ки наметавонад ҳаракат кунад ва касе ҳам нест, ки вайро дар вузу додана, ёрӣ диҳад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ

Ҳукми таяммум

Таяммум воҷиб аст ҳангоми набудан ва ё ҳангоми маҳол шудани истеъмоли об барои он ҷӣ, ки таҳорат воҷиб мебошад, монанди намоз. Таяммум мустаҳаб аст барои он ҷӣ ки таҳорат мустаҳаб аст, монанди қироати Қуръон.

Далелҳои машруъ будани таяммум

1. Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Агар обро пайдо накардед, пас таяммум кунед ба

Солхурдагй

Бемор

3. Агар бими осеб аз истеъмоли об вучуд дошта бошад

Аз он чумла:

Якум: Беморе, ки агар об истеъмол кунад, беморияш афзоиш меёбад. Дувум: Шахсе, ки дар сармои шадид бошад ва васоили обгармкун надорад, ба гумони ғолиб агар ғул кунад, бемор мегардад, ба далели он чӣ собит шуда, Набии акрам (с) ба феъли Амр бин Ос, ки дар сармои шадид, таяммум кард ва бо ҳамроҳонаш, намоз хонда будро, дуруст шумориданд⁽¹⁾.

Саввум: Ҳаргоҳ дар ҷои дуре бошад, ки оби ошомидани каме дар ихтиёр дорад ва тавони овардани оби бештаре надорад.

Васфи таяммум

1. Бо ду дасташ ба замин як зарба бизанад.
2. Пас аз он барои кам шунаи ғубор, онҳоро пуф кунад.
3. Баъд аз он рӯяшро якбор ба он масх кунад.
4. Сипас бо ду дасташ бори дигар ба замин зарба занад.
5. Пас аз он барои кам шудани ғубор, онҳоро пуф кунад.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд

6. Баъд аз он бо кафи дасти чап, аз пушти ангуштони дасти рост, масхро оғоз кунад ва ба сӯи оринч бикашад ва сипас масхро аз рӯи оринч ба сӯи банди даст, идома диҳад, пас аз он пушти дасти чапро бо рӯи кафи дасти рост, то оринч масх намуда, сипас аз дохил ба сӯи банди даст, баргардонад.
7. Пас аз он пушти дастанаширо масх кунад, пушти дасти рост бо кафи дасти чап ва баъд аз он пушти дасти чапро бо кафи дасти рост.

Ба далели васфи таяммум, фармудаи Набии акрам (с): «Таяммум ду зарба ҳаст, зарба барои рӯй ва зарбаи дигар, барои дастон то оринҷҳо».⁽²⁾ (Мустандрок бар Саҳеҳайн).

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Китоби Таҳорат

Васфи таяммум

1

Бо дастонаш ба хок занад.

2

Хокро аз дастонаш пуф кунад

3

Масхи рӯй

4

Дасти чапро бо дасти рост масх кунад

5

Дасти ростро бо дасти чап масх кунад.

Фарзҳои таяммум

1. Масҳ рӯй.
2. Масҳи кафайн
3. Бархе аз аймма афзудаанд:
4. Ният.
5. Тартиб: бо масҳи рӯй оғоз мешавад ва пас аз он масҳи кафайн.
6. Пайҳам: дастонашро пас аз рӯйш, беист, масҳ кунад.

Шиканандаҳои таяммум

1. Мавҷудияти об.
2. Вуқӯи яке аз шиканандаҳои вузу, монанди хуручи бод.
3. Вуқӯи он чӣ ҳисро вочиби кунад, монанди эҳтилом.
4. Зоил шудани узре, ки ба хоҳири он таяммум ҷоиз шуда буд, беморӣ бошад, ё монанди он.

Касе, ки об наёбад

Масоил

1. Намоз хондан бо таяммум ҳангоми нотавонӣ бар об, беҳтар аз онаст, ки бо вузуе намоз хонад, ки аз фишори қазои ҳоҷати бавл ва ё ғоит, ранҷ барад.

2. Таяммум бар девор ва қолине, ки бар он хок ва ё ғубор нишаста бошад, ҷоиз аст.
3. Бо як таяммум метавонад, ҳар миқдор намозҳои фарзӣ ва нафлӣ, ки хостааст, бихонад, магар ин, ки яке аз шиканандаҳои таяммум воқеъ шавад.
4. Вузуқунанда, метавонад бар ақби таяммумқунанда дар намоз, иқтидо кунад, ба далели дуруст шуморидан бар амали Амр бин Ос, ки дар сармои шадид, таяммум кард ва бо ҳамроҳонаш, намоз ба ҷамоат хонд⁽¹⁾.
5. Касе, ки таяммум кард ва намоз хонд, пеш аз поёни вақти намоз, об пайдо шуд, намозро аз сари нав намехонад. Аз Абӯсаъиди Хузрӣ (р) нақл шуда, ки фармуд: “Ду марде ба сафар баромаданд, фақти намоз фаро расид, обе барои вузу надоштанд, ба хоки пок таяммум карда намоз хонданд ва қабл аз поёни вақт, обро ёфтанд, яке аз онҳо вузу карда намозро аз сари нав адо кард ва дуввум иғодаи вузу ва намоз накард, пас аз аз он назди Расули Аллоҳ (с) омада, ҳолатро ёдовар шуданд. Он ҳазрат (с) барои касе, ки намозро дубора нахонда буд, фармуданд: Ту ба суннат амал кардӣ, намози ду дуруст буд ва барои касе, ки вузу карда намозашро аз сар хонда буд, фармуданд: “барои ту дубор подош аст”⁽²⁾.
6. Ҳар, ки таяммум кард, ва дар аснои намоз, ё қабл аз он, об пайдо шуд, бояд ки ба об вузу кунад, ба далели фармудани Наби акрам (с): «Хоки пок барои мусалмонон таҳур аст, агар даҳ сол ҳам обро наёбад, агар обро пайдо кард, бояд мавзеи вузуи пушташро тар кунад, ин кор барояш беҳтар аст»⁽³⁾.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

(3) Ба ривояти Тирмизӣ.

КитобиТаҳорат

7. Ҳеч чизе монעי намози мусалмонон намешавад ва намозро аз вақташ таъхир намекунад, агар об барои вузу наёфт ва ё аз истеъмоли он, очиз буд, таяммум мекунад, агар аз таяммум кардан ҳам очиз шуд, бидуни таҳорат намоз мекунад.
8. Касе, ки тухрайн (об ва хок)ро наёфт, бидуни таҳорат намозро дар авқоташ бихонад ва бар вай иъода лозим нест, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Аз Аллоҳ битарсед, ба андозаи тавоноиятон). (Тағобун 16)
9. Барои касоне, ки умеди пайдо шудани обро дорад, таъхири таяммум то охири вақт чавоз дорад, аммо агар аз ёфтари об маънос бошад, барояш мустаҳаб аст, ки дар аввали вақт таяммум кунад, зеро, ки беҳтарини намоз, ҳамоно намозхондан дар аввали вақташ, мебошад.
10. Агар касе аз бими хуручи вақти намоз бо мавҷудияти об, таяммум кунад, чавоз надорад, балки вузу барояш вочиб аст, ҳар чанд вақти намоз хориҷ шавад.

Таяммум

Бар қолин таяммум, дуруст аст.

Касе, хок наёбад

“

Аз нигоҳи илм ба исбот расида, ки хоки замин дар миёни зарроташ ҳовии модаи покест, ки метавонад, анвои микробҳоро аз байн мебарад ва тавони аз миён бардоштани ҳар навъ микроб ва ё вирусро дорад.

”

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарчума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Ҳайз ва истиҳоза ва нифос

Ҳайз, истиҳоза ва нифос

Матлабҳо

Таърифи ҳайз

Васфи хуни ҳайз

Синни ҳайз ва муддати он

Аз аҳкоми ҳайз

Таърифи истиҳоза

Фарқ байни хуни ҳайз ва истиҳоза

Аҳволи мустаҳоза

Таърифи нифос

Муддати нифос

Аз аҳкоми нифос

Он чӣ ба сабаби ҳайз ва нифос, ҳаром мешавад.

Ҳайз

Ҳайз дар луғат

Сайлон ва равон будани чизе.

Ҳайз дар шариат

Хунест, ки аз раҳми зан дар ҳоли саломатӣ ва сиҳаташ дар вақтҳои муайяне ва бидуни сабабе, хориҷ мешавад.

Васфи хуни ҳайз

Аз шиддати сиеҳӣ, монанди сухта менамояд, бо дард ҳамроҳ аст. Бӯи бад дорад, зан дар ҳоли ҳайз эҳсоси ҳарорати шадид мекунад.

Синни ҳайз

Барои оғози ҳайз, сини муайяне нест, балки тибқи табиати зан ва муҳити зист ва обу ҳаво, мутафовит мебошад, пас ҳар вақте, ки зане ҳайз бинад, ҳоиз шумурда мешавад.

Муддати ҳайз

Барои ҳайз, муддати муайяне, вучуд надорад, бархе аз занон, се рӯз ва барҳи дигар чаҳор рӯз ҳайз мебинад, вале ағлаби муддати ҳайз, шаш ё ҳафт рӯз мебошад,

ба далели фармудаи Набии акрам (с) ба Ҳамна бинти Ҷаҳш- ки рӯзҳои зиёде хун мидид:- «Дар имли Худо шаш ва ё ҳафт рӯз ҳайз мебинӣ, пас аз он ғусл бикун»⁽¹⁾.

Масоил

1. Асл дар зан инаст, ки дар ҳоли бордорӣ, ҳайз намебинад. Агар қабл аз вазъи ҳамл, ба муддати кӯтоҳе хунризи қард, ки ҳамроҳ бо вилодат буд, хуни нифос аст, агар ин хунрезӣ бо вилодат ҳамроҳ набуд ва ё ин, ки бо вилодат, муддати зиёде фосила дошт, хуни ҳайз мебошад.
2. Агар зане пеш аз вақти одаташ ва ё пас аз он, ҳайз дид, монанди ин, ки бояд дар аввали моҳ мидид, пас дар охири моҳ ҳайз дид ва ё ин, ки муддати одати ҳайзаш афзоиш ва ё коҳиш, ёфт, тавре, ки дар одат шаш рӯз ҳайз мидид, пас ба ҳафт рӯз афзоиш ёфт, ба ин мавзӯ таваҷҷуҳе намешавад, пас ҳар вақте, ки хун дид, ҳайз аст ва ҳар замоне, ки пок шуд, туҳр аст.
3. Покии зан, бо хуруҷи қиссаи сафед доништа мешавад, ки иборат аст аз моеъи сафедест, ки пас аз таваққуфи ҳайз, хориҷ мешавад. Агар моеъи сафед хориҷ нашуд, пас аломати покии ӯ, хушкшудан аст, яъне пахтаи сафед дар фарҷаш бигзорад, хушк берун шавад ва дар он ҳеҷ чизе дида нашавад.

Аз аҳкоми ҳайз

1. Ҳукми тирағӣ ва зардӣ

Таърифи зардӣ ва тирағӣ

Зардӣ:

хуни зардест, ки аз зан мебарояд.

Ва тирағӣ:

хуни тираест, миёни зардӣ ва сиёҳӣ.

Ҳукми тирағӣ ва зардӣ

Ҳаргоҳ зане хуни зард ва ё тирае миёни зардӣ ва сиёҳӣ бубинад, ва ё ин, ки танҳо рубубат ва тарӣ эҳсос қард, аз ду ҳолат ҳоли нест:

Ё ин, ки дар муддати ҳайз ва ё муттасил ба он қабл аз туҳр бубинад.

Дар ин ҳолат, ҳукми ҳайз собит аст, ба далели ҳадиси Ойша (р), ки дар он аз таваҷҷуҳи занон ба ранги хун ишора дошта, чуноне, ки пахтаро бо ранги зард мидиданд, мефармуданд: «Аҷала накунад, то ин, ки пахтаро сафед бинед», ва ғаразашон поки аз ҳайз буд⁽²⁾.

Ё ин, ки дар муддати туҳр бошад

Дар ин ҳолат, эътибор надорад ва бар он вузу ва ғусл воҷиб нест, ба далели фармудаи Умми Атия, ки дар он меғӯяд: “Мо тирағӣ ва зардии баъд аз туҳро муътабар намешуморидем”⁽³⁾.

2. Ҳукми инқитоъи ҳайз

Агар зане рӯзе хун дид ва рӯзи дигар пок буд ва монанди он, ин вазъ аз ду ҳол ҳоли нест:

Чунин вазъ дар ҳамаи авқот, идома меёбад

Ин хуни истиҳоза аст.

Ё ин, ки дар вазъи мунқатеъ бошад

Тавре, ки бархе авқот меояд ва дар бархе авқоти дигар, пок мебошад, ва ҳукми он чунин аст:

Якум: Агар муддати инқитоъи хун, камтар аз як рӯз бошад, ин муддат аз ҳайз шумурда мешавад.

(2) Ба ривояти Молик

(3) Ба ривояти Абӯдовуд.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

КитобиТаҳорат

Дуввум: Агар дар муддати покӣ далеле бар он ёфт, монанди ин, ки аз покӣ ва тухр, маҳсуб мешавад, чӣ кам бошад ё зиёд ва ё ин, ки аз як шабу рӯз, камтар бошад.

Аломати покӣ

Шакли зарда

Шакли тира

Истиҳоза

Истиҳоза

Сайлони хун аз фарчи зан, тавре ки аз он мунқатеъ нагардад.

Ё ин, ки инқитоъи хун ба муддати кӯтоҳе бошад.

Фарқ миёни хуни ҳайз ва истиҳоза

Хуни ҳайз	Хуни истиҳоза
Сиёҳи тира	Сурхи тунук
Дорои бўи бад	Бӯи надорад
Баста намегардад (лахта намегардад)	Баста мешавад (лахта мегардад)
Аз умқи раҳм мебарояд	Аз раге наздики раҳм мебарояд
Хуни саломатӣ ва табиғист	Хуни иллат ва беморӣ ва фасод аст
Дар вақтҳои маълуме, мебарояд	Дорои авқоти маълуме нест

Аҳволи мустаҳоза

Ҳолати аввал: ин, ки барои ҳайз одати маълуме дошт, қабл аз истиҳоза.

Дар ин ҳолат ба андозаи одаташ, ҳайз шумурда мешавад ва боқии моҳ истиҳоза мебошад, ба далели ҳадиси Ойша (р), ин, ки Фотима бинти Абӯхубайш (р) фармуд: “Эй Расули Аллоҳ (с)! Ман пок намешавам, оё намозро тарк кунам? Расули Аллоҳ (с) фармуданд: На! ин асари рагест, локин намозро ба миқдори рӯзҳое, ки қаблан ҳайз медидӣ, тарк кун ва сипас ғусл кун ва намоз бихон”⁽¹⁾.

Ҳолати дуввум: Ин, ки одати маълуме надошта, вале миёни хуни ҳайз ва истиҳоза, фарқ карда метавонад

Ин зан бо шинохтани фарқ, амал мекунад, ба далел он ҷи дар ҳадиси Фотима бин Абӯхубайш (р), ки мустаҳоза буда, Набии акрам (с) барояш фармуд: “Агар хуни ҳайз бошад, хуни сиёҳ буда, ки шинохта мешавад, агар чунин буд, аз намоз иҷтиноб кун ва агар чизи дигар буд, пас вузу бикун ва намоз бихон, зеро чунин чизе, раге беш нест”⁽²⁾.

Ҳолати саввум: ин, ки одати маълуме надошта ва миёни он ду фарқ кардан ҳам наметавонад

Ин зан ба одати ғолиби занон амал мекунад, муддати шаш ё ҳафт рӯз аз ҳар моҳ буда, ки аз ибтидои рӯзҳое, ки хун мебинад, оғоз мешавад ва боқии он, истиҳоза шумурда мешавад, ба далели фармудаи Набии акрам (с) ба Ҳамна бин

Чаҳш (р): “Дар илми Аллоҳ шаш ё ҳафт рӯз ҳайз мебинӣ, пас аз он ғусл кун, агар покӣ ва нақоват дидӣ, пас бисту се ё бисту чаҳор шабу рӯз, намоз бихон ва рӯза бигир, ҳамин бароят басанда аст ва дар ҳар моҳ чунин бикун, монанди ин, ки занон ҳайз мебинанд ва чуноне, ки пок мешаванд дар авқоти ҳайзашон ва тухрашон”⁽³⁾.

Ҳолати чаҳорум: Дорои одати маълум буд ва тавони фарқ карданро низ дорад

Ин зан тибқи одати худ ҳисоб мекунад, на ба тавоноии фарқ, зеро ки одат барои зан, зобитаест, агар одаташро фаромӯш кард, ба тавоноии фарқ, амал кунад.

Масоил

1. Агар зане замони ҳайзашро медонад, вале рӯзҳои ҳайзашро фаромӯш карда, бояд ба одати ғолиби занон, ҳисоб кунад.
2. Агар зане шумори рӯзҳои ҳайзашро медонад, вале замони ҳайзашро, ки аввали моҳ буда ва ё охири моҳ, фаромӯш карда, аз аввали моҳ ба шумори рӯзҳое, ки ҳайз медид, ҳисоб кунад, агар бигӯяд, ки дар нимаи моҳ ҳайз медид, вале наметавонад таъйин кунад, дар ин ҳолат аз ибтидои нимаи моҳ ба миқдори рӯзҳое, ки ҳайз медид, ҳисоб кунад, зеро ки нима ба таъйини вақти ҳайзаш, наздиктар мебошад.
3. Замоне, ки муддати ҳайз поён ёфт ва ҳанӯз ин зан мустаҳоза буд, ғусл мекунад ва қитъаи порчаро бар фарҷаш мегузорад ва аҳкоми тухро дар меёбад, намоз меҳонад ва рӯза мегирад, хуне, ки баъд аз вузу кардан аз вай хориҷ мешавад, зараре надорад, зеро, ки вай маъзур буда, дар таҳорат ва покӣ се ҳолат дорад:

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

(3) Ба ривояти Абӯдовуд.

КитобиТаҳорат

Якум: пас аз дохил шудани вақти ҳар намоз барояш вузӯ кунад, пас аз ин, ки фарҷашро бишӯяд ва ё порчаро ба он бибандад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с) ба Ҳамна бинти Ҷаҳш (р): «Пас аз он барои ҳар намоз вузӣ бикун ва намоз бихон»⁽¹⁾.

Дуввум: Намози зуҳрро то андаке қабл аз вақти аср, таъхир кунад, пас аз он ғул намуда, зуҳр ва асрро бихонад, ба ҳамин тартиб намозҳои дигарро низ бихонад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с) ба Ҳамна бинти Ҷаҳш (р): “Ва агар тавони таъхири зуҳр ва таъчили асрро доштӣ, бояд ғул карда, миёни ду намози зуҳр ва аср чамъ кунӣ ва намози мағрибро таъхир карда ва ишоро таъчил кунӣ, сипас ғул карда байни ду намоз, чамъ кунӣ, чунин бикун ва барои намози фаҷр, ғул кунӣ, чунин бикун ва рӯза бигир агар тавонашро доштӣ”⁽²⁾.

Саввум: барои ҳар намоз ғул кунад, ба далели он ҷӣ собит шуда, Умми Ҳабиба (р) ба мудати ҳафт сол мустаҳоза шуд, аз Расули Аллоҳ (с) дар ин маврид пурсид, он ҳазрат (с) амр карданд, ки ғул кунад ва барои ҳар намоз ғул мекард⁽³⁾.

4. Агар ба зане ба ҳар иллате, монанди амали ҷарроҳии раҳм, хунрезӣ барояш рӯҳ дод, ин хун аз ду ҳолат ҳоли нест:

Якум: Агар маълум шуд, ки ҳайз мебинад.

Барояш ҳукми истиҳоза собит намешавад, аз адои намоз дар ҳеҷ вақте имтиноъ намеварзад ва ин хун, хуни иллат ва фасод аст ва барои ҳар намоз, вузуи ҳадид мекунад.

Дуввум: Агар маълум шуд, ки мумкин

аст, ҳайз бубинад.

Барояш ҳукми истиҳоза аст.

5. Омезиш ва мучомаъати зани мустаҳоза, чавоз дорад, зеро шарият мамонеате надорад.

Нифос

Нифос

Хуне, ки аз раҳми зан ба сабаби вилодат, ҳориҷ мешавад.

Муддати нифос

Барои камтарин муддати нифос, ҳадде вучуд надорад, аксари муддати нифос, голибан чихил рӯз мебошад, магар ин, ки пеш аз ин муддат пок шавад, ғул мекунад ва намоз меҳонад.

Аз аҳкоми нифос

1. Агар зане таваллуд кард ва ҳеҷ хуне надид - чунин вазъе ба надрат ҳоҳад буд-вузӯ карда намоз меҳонад, бар вай ғул лозим нест.
2. Агар хунрезӣ аз чихил рӯз бештар шуд ва одаташ чунон буд, ки пас аз чихил рӯз, қатъ шавад ва ё аломоте барои поён ёфтаниш, дида шуд, мунтазир бимонад, то хунрезӣ поён ёбад, агар идома ёфт, ин зан мустаҳоза аст ва барояш тамоми аҳкоми истиҳоза, собит мешавад.
3. Агар қабл аз чихил рӯз пок шуд ва қабл аз сипарӣ шудани чихил рӯз, хунрезӣ ду бора шуд, бояд бубинад:

Якум: Агар бовар дошт, ки хуни нифос аст, пас ҳамон тавр аст.

Дуввум: Агар бовар дошт, ки хуни нифос нест, пас вай дар ҳукми покист.

4. Нифос замоне собит мешавад, ки вилодати он ҷӣ, ки дар он хилқати инсон

(1) Ба ривояти Абӯдува.

(2) Ба ривояти Абӯдува.

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

возеҳ аст, сурат гирад, агар чанине, ки хилқаташ комил набошад, аз раҳм биафтад, аз се ҳолат ҳоли нест:

Якум: Агар пас аз чиҳил рӯзи аввал бошад, ин хуни фосид аст, бояд ғул кунад ва намоз бихонад ва рӯза бигирад.

Дуввум: Агар баъд аз ҳаштод рӯз буд, ин хуни нифос аст.

Саввум: Агар миёни чиҳил рӯз то ҳаштод рӯз буд.

Дар мавридаш дида мешавад: агар дар он аломатҳои хилқати инсон дида шуд, хуни нифос аст ва дар ғайри ин сурат, хуни фосид аст.

Он чӣ дар ҳолати ҳайз ва нифос ҳаром аст

1. Омезиш ва муҷомаъат (ҳамбистарӣ)

Ба далели фармудай Аллоҳи мутаъол: (Ба аз ту мепурсанд дар мавриди ҳолати қоидагии зан, биғӯ: он азият ва осеб аст, пас дарин ҳолат аз занон канораҷӯи кунед, то замоне, ки пок нашудаанд, наздикӣ накунад, вақте, ки пок шуданд, бо онҳо ба шевае, ки Худованд амр карда, омезиш кунед, Худованд тавбакунандагон ва низ мутаҳҳиринро дӯст медорад) (Бақара 222)

Ва ба далели фармудай Набии акрам (с) пас аз нузули ин оят: «Ба ҷуз аз муҷомиат, ҳар чизии дигаре, ки хоста бошед, анҷом диҳед»⁽¹⁾.

Масоил

1. Ҳар, ки ҳамсарашро дар ҳолати ҳайз, муҷомиат кунад, гунаҳкор аст, бояд каффора бидиҳад. Бар вай каффора аст, агар ҷӣ ба ризо ва рағбати ҳамсараш ҳам бошад.

(1) Ба ривояти Муслим.

Ва каффора, миқдори садақа додан ба вазни як динор ва ё ним динор тилло аст, ба далели ҳадиси Ибни Аббос (р), ки аз Набии акрам (с) дар мавриди касе, ки бо ҳамсараш дар ҳолати ҳайз омезиш, кунад, фармудаанд: “Як динор ва ё ним динор, садақа бидиҳад”⁽²⁾.

2. Ва динор = 4.25 грамм тилло .

Зани ҳоиза агар пок шуд, то замоне, ки ғул накарда, шавҳараш наметавонад бо вай муҷомиат кунад, ба далели фармудай Аллоҳи мутаъол: (Ба бо онҳо наздикӣ накунад, то ин, ки пок шаванд). (Бақара 222), яъне аз хун, пас аз он фармудааст: (Замоне, ки пок шуданд) (Бақара 222), яъне ғул карданд, пас аз он Аллоҳи мутаъол фармуд: (Ба шевае, ки Аллоҳ амр карда, ба онҳо биёед) (Бақара 222), яъне: муҷомеат ва омезиш кунад.

2. Намоз

Ба далели фармудай Набии акрам (с): “Ҳаргоҳ ҳайз пеш омад, намозро тарк кун ва ҳаргоҳ баргашт, хунро аз худ бишӯй ва намозро бихон”⁽³⁾.

Масоил

1. Замоне, ки пок шуд, ба вай иғодаи намозҳои қазошуда нест, ба далели он чӣ, ки аз Ойша (р) ривоят шуда, замоне, ки аз қазои рӯза бидуни намоз фармуд: “Ин амр ба мо низ мерасад, барои қазои рӯза ба мо амр мешуд ва барои қазои намозҳо, амр наmeshуд”⁽⁴⁾.
2. Агар зани ҳоиз ба миқдори адои як рақаъат аз вақти ҳар намозро ҷӣ аз аввалаш ва ҷӣ аз охираш, дарёбад, бар вай адои намози комил воҷиб аст. Агар вақти камтар аз адои як рақаъатро дарёфт, бар вай адои ҳамон намоз воҷиб нест, ба далели фармудай Набии акрам

(2) Ба ривояти Муслим.

(3) Ба ривояти Абӯдовуд.

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

КитобиТаҳрат

(с): “Ҳар ки як ракаъат намозро дарёбад, бидуни тардид, намозро дарёфтааст”⁽¹⁾.

3. Руза

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Оё чунин нест, ки дар ҳангоми ҳайз, намоз намехонад ва рӯза намегирад? Фармуданд: оре!”⁽²⁾.

Масъала

Агар зани ҳоиз, қабл аз тулуъи фачр, пок шуд ва рӯза гирифт, рӯзааш дуруст аст, агар ҷӣ баъд аз тулуъи фачр, ғул кардааст.

4. Ламси мусҳаф

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: “Ба ҷуз покшудагон, онро ламс намекунад”. (Воқеа 79).

Ба фармудаи он ҳазрат (с): “Мусҳафро ҷуз пок, каси дигаре, ламс намекунад”⁽³⁾.

5. Тавофи Каъба

Ба далели фармудаи Наби акрам (с) ба Ойша (р), замоне, ки ҳайз дида: “Он ҷӣ ҳоҷӣ анҷом медиҳад, ту низ анҷом деҳ, магар ин, ки Байтуллохро, то ҳангоме, ки пок нашудаи, тавоф макун”⁽⁴⁾.

Ва низ ба далели ҳадиси Ибни Аббос (р), ки фармуд: “Ба мардум амр шуда, то охири аҳдашон ба Байтуллоҳ тавофи (видоъ) бошад, магар дар мавриди зани ҳоиз, ин амр тахфифёфта, яъне тавофи видоъ, ба вай лозим нест”⁽⁵⁾.

6. Таваққуф дар масҷид, магар ин, ки раҳгузар бошад

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: «Эй касоне, ки имон овардаед, ба намоз наздик нашавед, дар ҳоле, ки маст бошед, то замоне, ки он чиро меғӯед, бидонед ва ҳамчунин агар ҷунуб будед, то замоне, ки ғул кунед, магар ин, ки раҳгузар бошед». (Нисо 43).

Ва низ ба далели фармудаи Наби акрам (с): “Ман масҷидро бар ҳоиз ва ҷунуб, ҳалол намедонам”⁽⁶⁾.

Масоил

Агар зани ҳоиз, эҳтиёт намояд ва бим олуида шудани масҷид набошад, боке нест, ки аз он убур кунад, ба далели ом будани фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Магар ин, ки раҳгузар бошад). (Нисо 43).

Бар зани ҳоиз таваққуф дар намозгоҳи ид, ҳаром аст, ба далели фармудаи Наби акрам (с): “Занони ҳоиз, аз намозгоҳ, қанор раванд”⁽⁷⁾.

7. Талоқ

Бар шавҳари зани ҳоиз, талоқи ҳамсараш дар ҳолати ҳайз, ҳаром аст, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: “Эй Набӣ! Агар занонро талоқ мекардед, ононро дар иддаашон талоқ кунед”. (Талоқ 1), яъне дар вазъе бошанд, ки иддаи маълумро вақти талоқ, истиқбол кунанд.

Ва талоқ кардани зани ҳоиз, бо вучуди ҳаром ва бидъат буданаш, талоқ воқеъ мешавад.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ.

(3) Молик дар Муватта ривоят кардааст.

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(5) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(6) Ба ривояти Абӯдувод.

(7) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

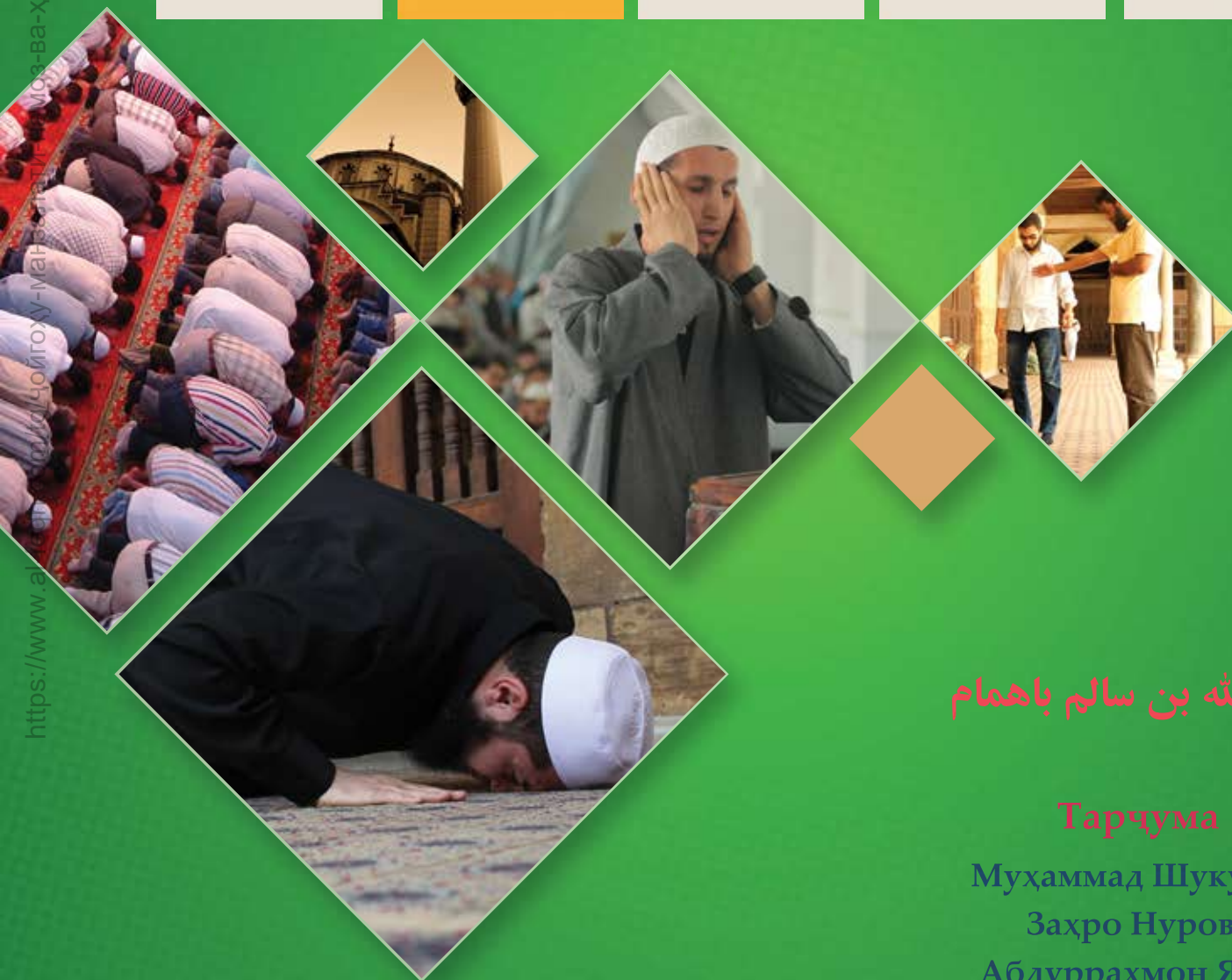
Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

https://www.alfarhoni.com/uz/na-moz-va-hukmi-on

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Ҷойгоҳу манзалати
намоз ва ҳукми он

Қойгоҳу манзалати намоз ва ҳукми он

Намоз дар луғат

Дуо

Намоз дар шарият

Ибодати Аллоҳи мутаъол бо ақволу афъоли вижа, ки бо гуфтани Аллоҳу акбар оғоз ва бо салом додан, хотима меёбад

Қойгоҳи намоз дар Ислом

1. Намоз рукни дуввуми Ислом аст. Расули Аллоҳ (с) фармудааст: «Ислом бар панҷ чиз бино шудааст: шаҳодат додан ин, ки Худое чуз Аллоҳ нест ва Муҳаммад (с) банда ва фиристодаи ўст ва барпо доштани намоз...»⁽¹⁾.
2. Намоз беҳтарин аъмол аст. Расули Аллоҳ (с) фармуданд: «Беҳтарин аъмол адои

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Матлабҳо

Таърифи намоз

Қойгоҳи намоз дар Ислом

Фазилати намоз

Ҳукми намоз

Намоз бар ки фарз аст?

Ҳукми касе, ки намоз намехонад

намоз дар аввали вақташ мебошад»⁽²⁾.

3. Намоз ҳадди фосил байни Ислом ва куфр аст. Набии Акрам (с) фармуданд: «Миёни мард ва миёни ширку куфр, тарки намоз аст»⁽³⁾.
4. Намоз сутуни Ислом аст, ки пас аз Тавҳид-Ислом бар он бино шудааст, Набии акрам (с) фармуданд: «Ислом сари ин амр аст ва намоз сутуни онаст»⁽⁴⁾.

(2) Ба ривояти Тирмизӣ.

(3) Ба ривояти Муслим.

(4) Ба ривояти Аҳмад.

Ҷазилати намоз

3. Намоз нурест барои соҳибаш. Он ҳазрат (с) фармуданд: «Ва намоз нур аст»⁽¹⁾.
4. Намоз каффораи иштибоҳот аст: «Оё мебинед, агар рӯдхонае бар дари хонаи яке аз шумо бошад, ки ҳар рӯз панҷ бор аз он ғусл кунад, оё чизе аз чирқхояш боқӣ мемонад. Гуфтанд: чизе аз чирқхояш боқӣ наместонад. Он ҳазрат (с) фармуданд: ҳамчунин аст, мисоли намозҳои панҷгона, Аллоҳи мутаъол бо онҳо иштибоҳотро нобуд мекунад»⁽²⁾.
5. Намоз сабаби дохил шудан ба биҳишт аст, Набиӣ ақрам (с) ба Рабиба бин Каъб – ҳангоме, ки ҳамроҳии он ҳазрат (с)ро дар биҳишт хост- фармуд: «Бо касрати саҷда маро ёрӣ деҳ»⁽³⁾.

Ҳукми намоз

Вучуби намозҳои панҷгона ба Қуръону Суннат ва иҷмоъ, собит аст.

1. Қуръон: Ҳудованд (ҷ) фармудааст: «Ва намозро барпо доред ва зақотро бидиҳед ва бо рукуъкунандагон рукуъ кунед». (Бақара 43)
2. Суннат: Расули Аллоҳ (с) фармудаанд: «Исломи бар панҷ чиз бино шудааст: шаҳодат додан ба ин, ки ҳудое ҷуз Аллоҳ нест ва Муҳаммад банди ва фиристодаи ӯст ва барпо доштани намоз ва додани зақот ва ҳаҷчи Байтуллоҳ ва рӯзаи Рамазон»⁽⁴⁾.

-Ва аз Талха бин Абдуллоҳ (р) ривоят аст, ки марде аз Набиӣ ақрам (с) дар мавриди Исломи пурсид, он ҳазрат (с) фармуданд: «Панҷ бор намоз дар шабу рӯз», пас аз он гуфт: оё ғайр аз он бар ман дигаре ҳам ҳаст?, фармуданд: «На! Магар

ин, ки нафл адо кунӣ»⁽⁵⁾.

3. Иҷмоъ: Уммати исломи бар фарзияти намозҳои панҷгона дар як шабу рӯз, иҷмоъ доранд.

Намоз бар кӣ фарз аст:

Намоз бар ҳар фарди мусалмони болиғу оқил ва марду зан, фарз аст.

(5) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

“

Қазои намоз

Кофир ба адои намозҳои қазошуда! Қабл аз исломиаш амр нашудааст, зеро, ки Исломи мо қаблашро нобуд мекунад.

”

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

(3) Ба ривояти Муслим.

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Ҳукми касе, ки намахонад

1. Касе, ки намоз намахонад ва мункири фарзияти он бошад:

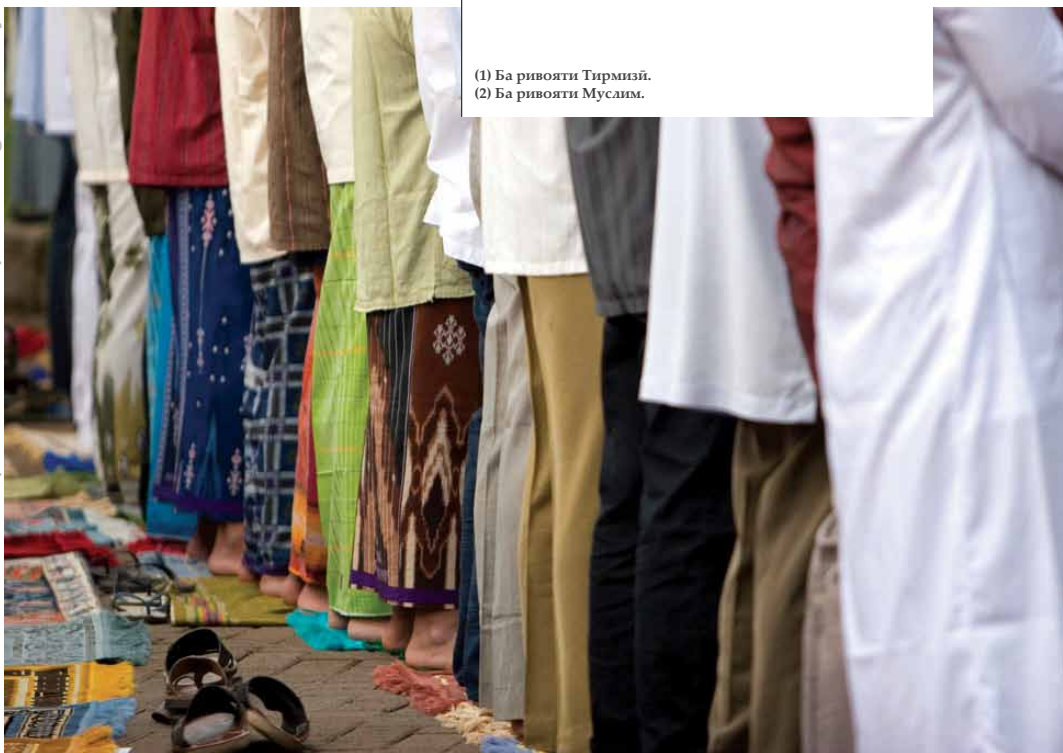
Агар нодон бошад, ба вай таълим дода мешавад, агар бо он ҳам ба инкораш идома дод, кофир буда ва тақзибкунандаи Аллоҳ ва Расулаш ва иҷмоъ мебошад.

2. Касе, ки аз танбалӣ намозро тарк кунад:

Касе, ки намозро амдан ва қасдан ва аз рӯи танбалӣ тарк кунад, кофир мешавад, валиамраш бояд ўро ба намоз хондан даъват кунад ва барои муддати се рӯз аз ў бихоҳад, ки тавба кунад, агар тавба накард, ба ҳайси муртад қушта мешавад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): “Аҳд миёни мо ва онон намоз аст, агар онро тарк кунанд, кофир шаванд”⁽¹⁾, ва фармудаи он ҳазрат: “Миёни мард ва миёни ширку куфр, тарки намоз аст”⁽²⁾.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

(2) Ба ривояти Муслим.

“

Намози кӯдак

Кӯдак ҳангоме, ки ҳафт сола шуд ба хондани намоз амр мешавад, то барояш тамрин шавад ва ҳангоме, ки даҳ сола шуд, ба кайфари нахондани намоз мавриди зарби ғайри дарднок қарор мегирад.

Он ҳазрат (с) фармуданд: «Фарзондонатро ба намоз хондан амр кунед, дар ҳафтсолагӣ ва онро мавриди кайфари зарб қарор диҳед, агар даҳсола бошанд» .

(1) Ривояти Абӯдовуд

”

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

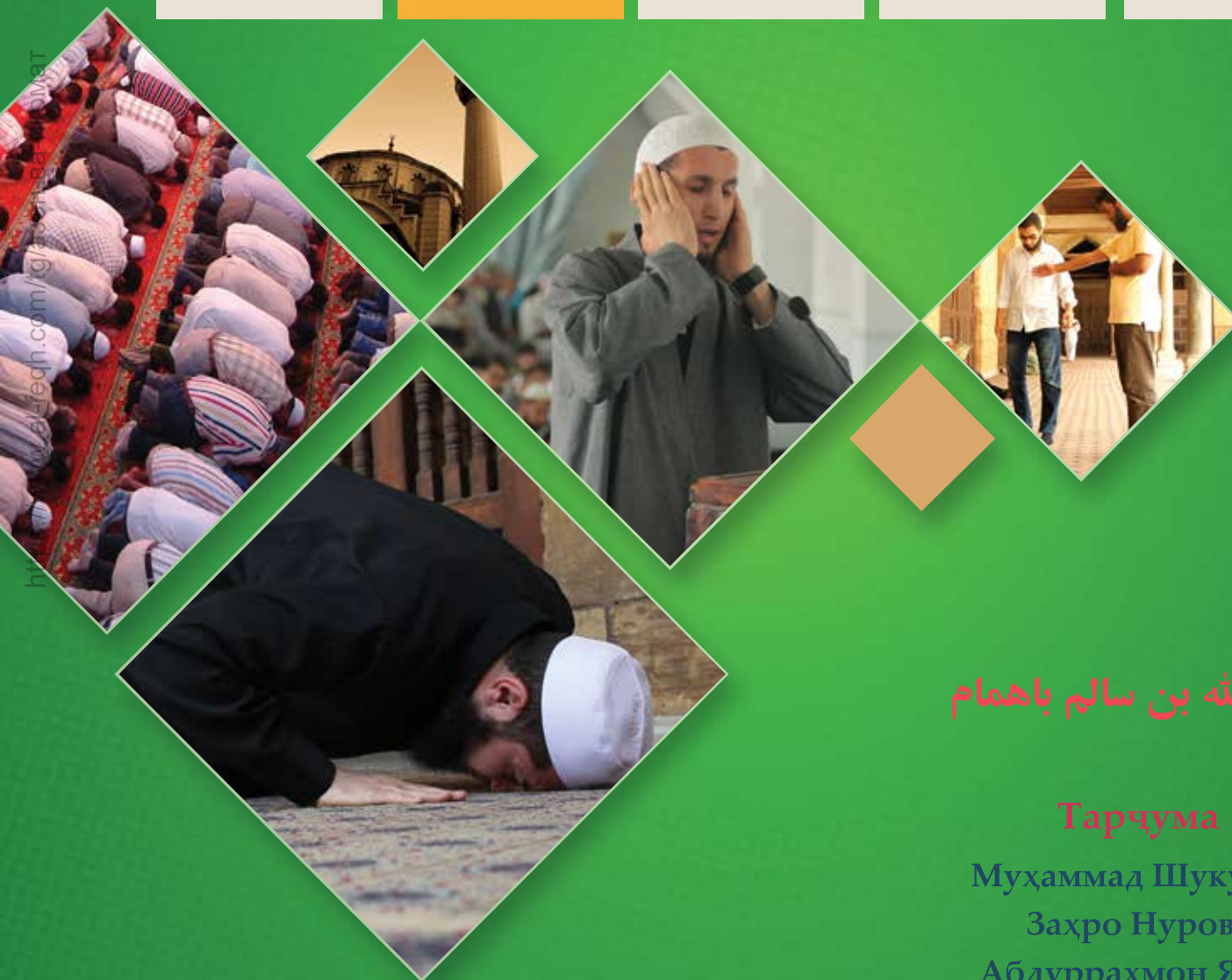
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдулрахмон Янги

Азон ва иқомат

Азон ва иқомат

Матлабҳо

Таърифи азон ва иқомат

Ҳукми азон ва иқомат

Ҳукми азон

Азон кадом вақт машруъ гардид ва сабаби он чӣ буд?

Фазилати азон

Шартҳои сиҳати азон

Суннатҳои азон

Васфи азон ва иқомат

Он чӣ барои қасоне, ки азонро мешунаванд, мустаҳаб аст

Аз аҳкоми азон ва иқомат

Азон

Оғаҳи ба дохил шудани вақти намоз бо зикри махсус

Иқомат

Оғаҳии барпоии намоз бо зикри махсус

Ҳукми азон ва иқомат

1. Дар мавриди ҷамоат: Суннати муяккада аст⁽¹⁾ – барои намозҳои фарзии панҷгона-дар сафар ва ҳазар, зеро ки аз шаъоирӣ зоҳирии Ислоҳ буда, тарки он ҷоиз нест. Он ҳазрат (с) фармуданд: “Ҳангоме, ки вақти намоз фаро расад, бояд яке аз шумо азон бидиҳад, сипас солмандтари шумо, имомат кунад”⁽²⁾.

2. Дар мавриди танҳогузор: Суннат аст, аз Уқба бин Омир (р) ривоят аст, ки гуфт: аз

(1) Фарзи қифоя: фарзест, ки агар қасе онро адо кунад, гуноҳ аз дигарон соқит мегардад.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Расули Аллоҳ (с) шунидам, ки фармуданд: “Парвардигорат аз ҷупони ғусфандоне, ки дар мавқеияти қуллаи қўҳе қарор дорад, барои намоз азон медиҳад ва намоз хонад, ба шигифт мешавад, Аллоҳи мутаъол мефармояд: ба ин бандам бингаред, азон медиҳад ва намоз меҳонад, аз ман метарсад, ин бандамро мағфират кардам ва дар биҳишт дохилаш кардам”⁽³⁾.

(3) Ба ривояти Насоӣ

Ҳикмати азон

1. Оғаҳи барои дохил шудани вақти намозу маконаш мебошад
2. Ташвиқ қардан бар намози ҷамоат аст.
3. Огоҳонидани ғофилон ва ёдовариҳои фаромӯшкорон барои адои намозе, ки аз бузургтарин неъматҳост.

Азон кадом вақт машрӯъ гардид ва сабаби он чӣ буд?

Азон дар соли аввали ҳиҷрӣ машрӯъ гардид ва сабабу иллати он, нӣёз ба он шуд, то аломате гузошта шавад, ки дохил шудани вақти намозро барои ҳама намоён созад. Мусалмонон дар ин маврид бо ҳам машвара намуданд, шаб фаро расид, Абдуллоҳ бин Зайд дар хоб мардери дид, ки ноқӯсро бардошта, барояш гуфт: (Оё ин ноқӯсро мефурушӣ?), он мард гуфт: (Бо он чӣ кор мекуни?), мард гуфт: (Бо он ба намоз даъват мекунам), мард гуфт: (оё тӯро ба чизи беҳтар аз он раҳнамои накунам?), Абдуллоҳ гуфт: (оре!), пас ҳамин азони машхурро барояш омӯзиш дод ва сипас иқоматро низ ба вай омӯзонид⁽¹⁾

Абдуллоҳ гуфт: вақте субҳ фаро расид, назди Расули Аллоҳ (с) рафтам ва он чӣ дар хоб дида будам, ҳикоят қардам, он ҳазрат (с) фармуданд: (ин хоби ҳақ аст –ба хости Худованд- бархез ҳамроҳи Билол онро ба вай илқо кун, зеро ки садои вай аз садои тӯ беҳтар ва қавитар аст⁽²⁾).

(1) Ба ривояти Дорамӣ.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

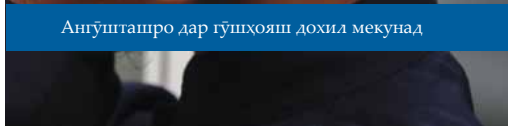
2- Агар мардум аз фазилати он огаҳӣ ёбанд, ҳатман барои дарёфташ ба рақобат мепардозанд. Он ҳазрат (с) фармуданд: “Агар мардум аз он чӣ дар азон ва саффи аввали намоз нухӯфтааст, оғоҳ шаванд ва роҳе ҷуз қуръаандозӣ²² наёбанд, ҳатман ба қуръакашӣ даст мезананд”⁽²³⁾.

1. Аз сӯи марди мусалмон ва оқил адо шавад.
2. Бо тартиб бошад.
3. Пайиҳам бошад, миёни калимоташ фосилаи зиёде набошад.
4. Дохили вақти намоз бошад.

1. Рӯ ба қибла бошад.
2. Муаззин аз ҷанобат ва бетаҳоратӣ пок бошад.
3. Дар ҳангоми гуфтани “*حي على الصلاة*” ба сӯи рост ва гуфтани “*حي على الفلاح*”, ба сӯи чап рӯи худро бигардонад.
4. Муаззин дар ҳангоми азон, ду ангушти субоаи худро дар гӯшҳояш бигзорад.
5. Муаззин бояд дорои садои ҳубу баланд бошад.
6. Азонро бо садои ҳуб адо кунад ва тааннӣ дар он бақор барад.

[illegible]

(1) Ба ривояти Муслим

(حي على الصلاة. حي على الفلاح)

бигӯяд.⁽¹⁾ (لا حول ولا قوة إلا بالله)

2. Пас аз азон:

”أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا. وَمُحَمَّدٍ (ﷺ) رَسُولًا. وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا“.⁽²⁾

3. Ва бар Набии ақрам (с) баъд аз азон дуруд бифиристанд ва пас аз он бигӯяд:

”اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدُّعْوَةُ الثَّامَّةُ. وَالصَّلَاةُ الثَّانِيَةُ. أَتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ. وَابْعَثْهُ مَقَامًا مُحَمَّدًا الَّذِي وَعَدْتَهُ“.⁽³⁾

4. Дар миёни азон ва иқомат, барои худаш дуо кунад, зеро ки дуо дар ин вақт рад намешавад, ба далели фармудай он ҳазрат (с): “дуо миёни азону иқомат рад намешавад”⁽⁴⁾.

Аз аҳкоми азон ва иқомат

1. Ҳангоми ҷамъ байни ду намоз монани зухру аср, ба як азон иктифо мешавад ва барои ҳар намоз иқомати ҷудогона гуфта мешавад.
2. Ҳар гоҳ иқомат гуфта шуд, пас аз таъхире намоз шурӯъ гардад, ниёзе ба дубора гуфтани иқомат вучуд надорад.
3. Муаззин бояд аз иштибоҳ дар калимоти азон эҳтиёт кунад, аз он ҷумла:

- Гуфтан “الله أكبر” ба сигаи истифҳом.
- Гуфтани “الله أكبر”, бо афзоиши алиф баъд аз бо.
- Ҳангоме, ки намоз барпо шуд, шурӯъ ба намози нафл ҷавоз надорад, ҳар гоҳ иқомат гуфта шуд ва намози нафлро пеш аз он оғоз намуда буд, агар андаке аз он боқӣ мондааст, метавонад, тақмил кунад ва дар ғайри ин ҳолат-бидуни салом- намози нафлиро қатъ

кунад ва бо имом ба ҷамоати фарзӣ бипайвандад.

4. Азони кӯдаки мумайиз дуруст аст.
5. Барои намозхое, ки ба сабаби хоб ва ё фаромӯшӣ қазо шуда, азон ва иқомат ҷавоз дорад, зеро аз Набии ақрам (с) собит шуда- ҳангоме, ки Саҳобаи киром аз намози субҳ то тулӯи офтоб ба хоб рафтанд- ба Билол амр карданд, то азон бигӯяд, пас аз он вузӯ карданд ва ду рақъат – суннат- фаҷрро хонданд, пас аз он ба Билол амр карданд, то иқомат гӯяд ва намози субҳро бо ёрон адо карданд.⁽⁵⁾

Касе, ки дар масҷид буд, пас аз азон бидуни узр аз масҷид берун наварад, зеро аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки гуфт: «Расули Аллоҳ (с) ба мо амр карданд, ҳар гоҳ дар масҷид будед ва азон гуфта шуд, аз масҷид берун нашавед, магар ин, ки намоз хонда бошед».⁽⁶⁾

Шоида нест

1. Лаҳн ва хушовозӣ ба ғунае, ки боиси тағйири хуруф ва ҳаракот ва саканот ва каму зиёд дар калимоти азон шавад.
2. Баъд аз азон бо садои баланд, дурӯду салом ба Набии ақрам (с) фиристандан.
3. Ҳангоми шунидани (أقامها), (قد قامت الصلاة), балки ҳамоно калимоти иқоматро такрор кунад.

Азони фаҷр

Ба азони фаҷр изофа мешавад «الصلاة خير من النوم» ду бор, ба далели фармудай он ҳазрат (с) «Хар гоҳ субҳ буд, бигӯ: الصلاة خير من النوم»⁽⁷⁾ (ба ривояти Абӯдовуд).

(1) Ба ривояти Бухорӣ.
(2) Ба ривояти Муслим.
(3) Ба ривояти Абӯдовуд.
(4) Ба ривояти Бухорӣ.

(5) Ба ривояти Абӯдовуд.
(6) Ба ривояти Аҳмад.
(7) Ба ривояти Абӯдовуд.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

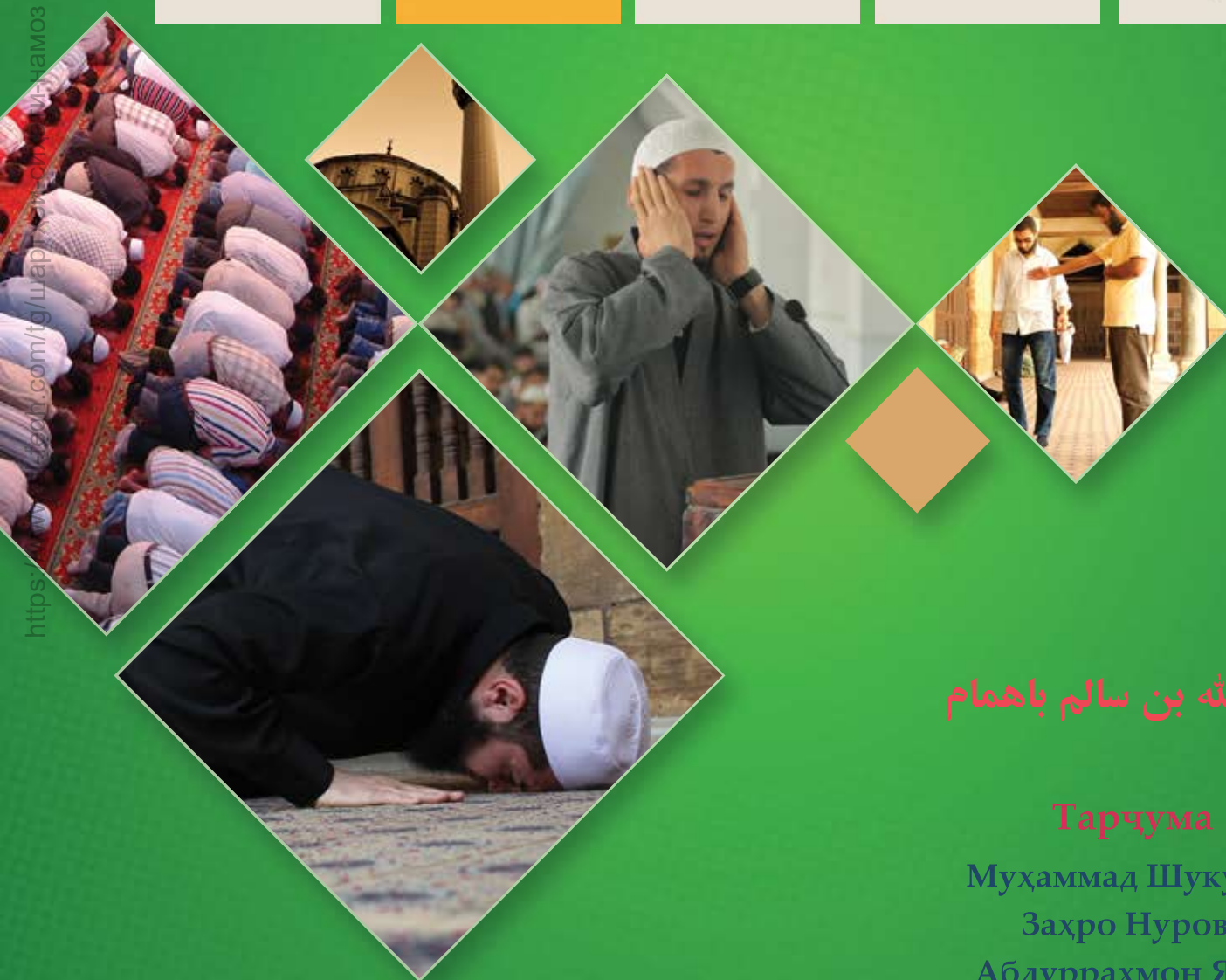
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Шартҳои сиҳати
намоз

Шартҳои сиҳати намоз

Матлабҳо

Шартҳои сиҳати намоз

Дохил шудани вақт аст

Поки аз бевузугӣ ва ҷанобат

Покии либос ва бадан

Сатри аврат

Рӯ ба сӯи қибла қардан

Ният

Тақбири таҳрима

Якум: духули вақт

Барои намози фарзи вақтест, ки қабл аз он ва низ баъд аз он саҳеҳ нест, магар бо узр. Худованд мефармояд: «**Намоз ба мӯминон фарзи вақтист.**» (Нисо 103)

Яъне: Фарзшуда дар авқоти муайян.

Ва вақтҳои намоз азин қарор аст:

1. **Вақти Фаҷр:** Аз тулӯғи субҳи содиқ-сафедие, ки дар уфуқи самти шарқ дида мешавад- то тулӯғи офтоб.

2. **Вақти Зухр:** Аз заволи хуршед, то ҳангоме, ки сояи ҳар чиз ба андозаи ду баробари он, ҷуз сояи завол, имтидод ёбад, замоне, ки хуршед тулӯғ мекунад, барои шохиси соя дар самти ғарб дида мешавад, пас аз он, ин соя кам шуда меравад, то ин, ки ба қуллӣ мутаваққиф мешавад ва пас аз он бори дигар зухр намуда, афзоиш меёбад, ки ҳамин шуруёро вақти завол мегӯянд.

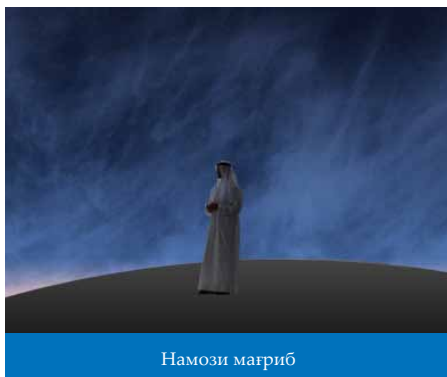
3. **Вақти Аср:** Аз поёни вақти Зухр то ғуруби офтоб мебошад.

4. **Вақти мағриб:** Аз ғуруби хуршед оғоз ва то нопадид шудани шафақи сурх-равшании сурхест, ки ҳангоми ғуруб дар уфуқи осмон падид меояд- идома дорад.

5. **Вақти Ишо:** Аз поёни вақти Мағриб оғоз мешавад, то тулӯғи субҳи содиқ мебошад ва назди баъзе уламо, то нимаи шаб аст, зеро он ҳазрат (с) фармуданд: «вақти намози Ишо, ё Хуфтан то нимаи васати шаб мебошад» ⁽¹⁾.

Дар вақти ҳозир метавон авқоти намозхоро ба осонӣ аз тақвим дарёфт кард.

(1) Ба ривояти Муслим

Китоби Салот

Фавоид

1. Касе, ки як ракаъат намозро пеш аз хуручи вақт дарёбад, намозро дарёфтааст, зеро он ҳазрат (с) фармуданд: «Касе, ки як ракаъат намоз дарёбад, бидуни шак ҳамон намозро дарёфта аст». ⁽¹⁾
2. Агар ба иллати хоб ва ё фаромӯшӣ намозе тарк шуд, бояд фавран онро адо кунад, зеро, ки он ҳазрат (с) фармуданд: «Касе, ки намозро фаромӯш кард, ҳангоме, ки ба ёдаш омад, бояд онро адо кунад, кафореа бар вай ҷўз адо намебошад». ⁽²⁾

(1) Ба иттифоки Бухорӣ ва Муслим
(2) Ба иттифоки Бухорӣ ва Муслим

Дувум: Поқӣ аз ҷанобат ва бетаҳоратӣ

1. Поқӣ аз бетаҳоратӣ, бо вузӯ қардан поён мегирад. Он ҳазрат (с) фармуданд: «Аллоҳи таъоло намози касе аз шуморо, ки бевузӯ гардад, қабул намекунад, то ин, ки вузӯ кунад». ⁽³⁾

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

2. Поқӣ аз ҷанобат: Бо ғул қардан поён меёбад, зеро ки Худои мутаъол мефармояд:

«Ва агар ҷунуб будед, худро хуб пок кунед». ^(Моида 6)

Касе, ки дар намоз ба ёдаш омад, ки бевузӯ мебошад ва ё дар аснои адои намоз бевузӯ гардид, намозаш ботил шуда аст, бояд барои вузӯ қардан бидуни салом додан берун равад, зеро, ки намозаш қатъ шуда, поён наёфта аст, салом додан барои хотимаи намоз мебошад.

Саввум: покии либос ва бадану макон

1. Покии либос, ба делели фармудани Худованди мутаъол: «Ва либосатро пок кун» ^(Мудассир 4)

Покии либос

2. Покии бадан, ба далели он ҷӣ собит шуда, Расули Аллоҳ (с) аз наздикии ду қабр гузаштанд, фармуданд: «Ин ду азоб карда мешаванд, на ба хотири гуноҳи қабира, ин яке аз пешоб хуб пок намекард» ⁽⁴⁾.

(4) Ба ривояти Абӯдувод.

Шартҳои сикати намоз

3. Покии макон, ба далели ҳадиси бодиянишини Араб, ки дар масҷид пешоб намуд, он ҳазрат (с) фармуданд: «Бигзоред ва бирезед 40 бар пешобаш далве аз об»⁽¹⁾

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Покии макон

Намоз ва начосат

Касе, ки намоз хонд ва начосате, ки бар вай буд, огаҳӣ надошт ва ё ин, ки мавҷудияти онро фаромӯш карда буд, намозаш саҳеҳ аст, зеро собит шуда, ки Расули Аллоҳ (с) намоз мехонд, кафшхояшро аз по кашиданд, мардум низ кафшхояшонро аз по кашиданд. Ҳангоме, ки намоз поён ёфт, он ҳазрат (с) фармуданд: «Чаро кафшхояшонро аз по кашидед? Гуфтанд: Эй Расули Аллоҳ (с), Дидем, ки шумо кафшхояшонро кашидед, мо низ кафшҳои худро кашидем. Он ҳазрат (с) фармуданд: Чибриил (а) омад ва маро аз вучуди палидӣ дар онҳо хабар дод, ҳаргоҳ яке аз шумо ба масҷид омад, бояд кафшхояшро битардонад ва бубинад, агар палидӣ дар он дид, бояд бар замин бимолад, пас аз он метавонад бо онҳо намоз бихонад»⁽²⁾.

Касе, ки дар аснои намоз аз вучуди начосате бар худ огаҳӣ ёфт, бояд онро дӯр кунад, сипас ба намози худ идома диҳад ва назар ба ҳадиси ёдшуда, бар намози худ бино кунад, агар тавони зоил кардани палидиرو надошт, намозаш ботил мебошад.

Ҳамаи рӯи замин масҷид аст

Ҳамаи рӯи замин масҷид аст ва намоз дар он саҳеҳ мебошад. Он ҳазрат (с) фармуданд: «Ва рӯи замин бароям масҷид гардонид шуд ва покаст, пас ҳар як аз умматам, ки намозро дарёбад, бояд онро адо кунад».⁽³⁾ Аз ин мавзӯ наҳй, ки воридшуда, мустасно мешавад, монанди намоз дар гӯристон⁽⁴⁾ ва ҳаммом, ба далели фармудаи Набии ақрам (с): «Ҳамаи замин масҷид аст, магар гӯристон ва ҳаммом»⁽⁵⁾.

ва ҳамчунин тавилаи уштурон, ба далели фармудани Набии ақрам (с): «Дар тавилаи уштурон намоз нахонед»⁽⁶⁾.

Чаҳорум: Пӯшонидани аврат

Аврати мард: Аз ноф то зонӯ.

Аврати зан дар намоз: тамоми баданаш аврат аст, ба ҷуз рӯй ва кафҳои дастонаш.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(4) Намози ҷаноза аз он мустасно.

(5) Ба ривояти Тирмизӣ.

(6) Ба ривояти Тирмизӣ.

Китоби Салот

Пӯшонидаи шонаҳ

Намозгузор бояд чизе бипӯшад, ки миёни бозӯ ва гарданаширо бипӯшонад, ба далели фармудай он ҳазрат (с): «Яке аз шумо дар як порча либосе, ки бар шонааш чизе аз он набошад, намоз нахонад» ⁽¹⁾.

Панҷум: Таваҷҷӯҳ ба қибла

Қибла ҳамон Каъбаи муаззама аст.

Аллоҳи мутаъол мефармояд: «Рӯи худро ба сӯи Масҷиди Ҳаром бигардонед ва ҳар кучо, ки бошед, рӯйхоятонро ба сӯяш бигардонед» (Бақара 144)

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Намоз бо шонаҳои бараҳна

Ва ривояти баъзе умур лозим мебошад:

1. Касе, ки дар дохили Масҷиди Ҳаром намоз меҳонад, воҷиб аст, ки таваҷҷӯҳаш ба ҳуди Каъба бошад, аммо касе, ки дур аз Каъба намоз меҳонад, рӯи худро ба сӯи Каъба мегардонад, зеро вай гоҳо наметавонад ба айни Каъба мутаваҷҷеҳ гардад ва ба ҳамин далел Набии ақрам (с) фармудаанд: «Миёни машриқ ва мағриб қибла аст» ⁽¹⁾.

Бар ҷойҳое, ки дар шимолӣ Маккаи мукаррама воқеъ шуда, аз ҷумла Мадинаи Мунаввара рост меояд ва ҳамчунин бар ҷойҳое, ки дар ҷануби Маккаи Мукаррама воқеъ шудааст.

2. Қиблаи намозгузори нафлии савора ҳамон самти мақсади сафараш мебошад, зеро собит шуда, ки Расули ақрам (с) замоне, ки бар маркаи худ савор буданд ва қабл аз ин, ки ба самте раҳсипор шаванд, нафл меҳонданд ва витр низ бар он меҳонданд, магар намози фарзӣ бар он адо намекарданд. ⁽²⁾

Касе, ки тарафи қибларо надонад, чӣ кор мекунад?

Касе, ки самти қибларо наметавонад, агар дар сохтмоне қарор дошт ва мардумоне наздикаш буданд, аз онҳо қибларо меپурсад ва ё ба василаи қибланома ва ё ба василаи офтобу моҳтоб ва ё монанди он, қибларо шиносӣ мекунад, агар очиз монд, бар гумони ғолиб ҳукм мекунад, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: «Аз Аллоҳ ба қадри тавони худ битарсед». (Тағобун 16)

Касе, ки дур аз Каъба намоз меҳонад

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

Касе, ки дар дохили Ҳаром намоз меҳонад

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

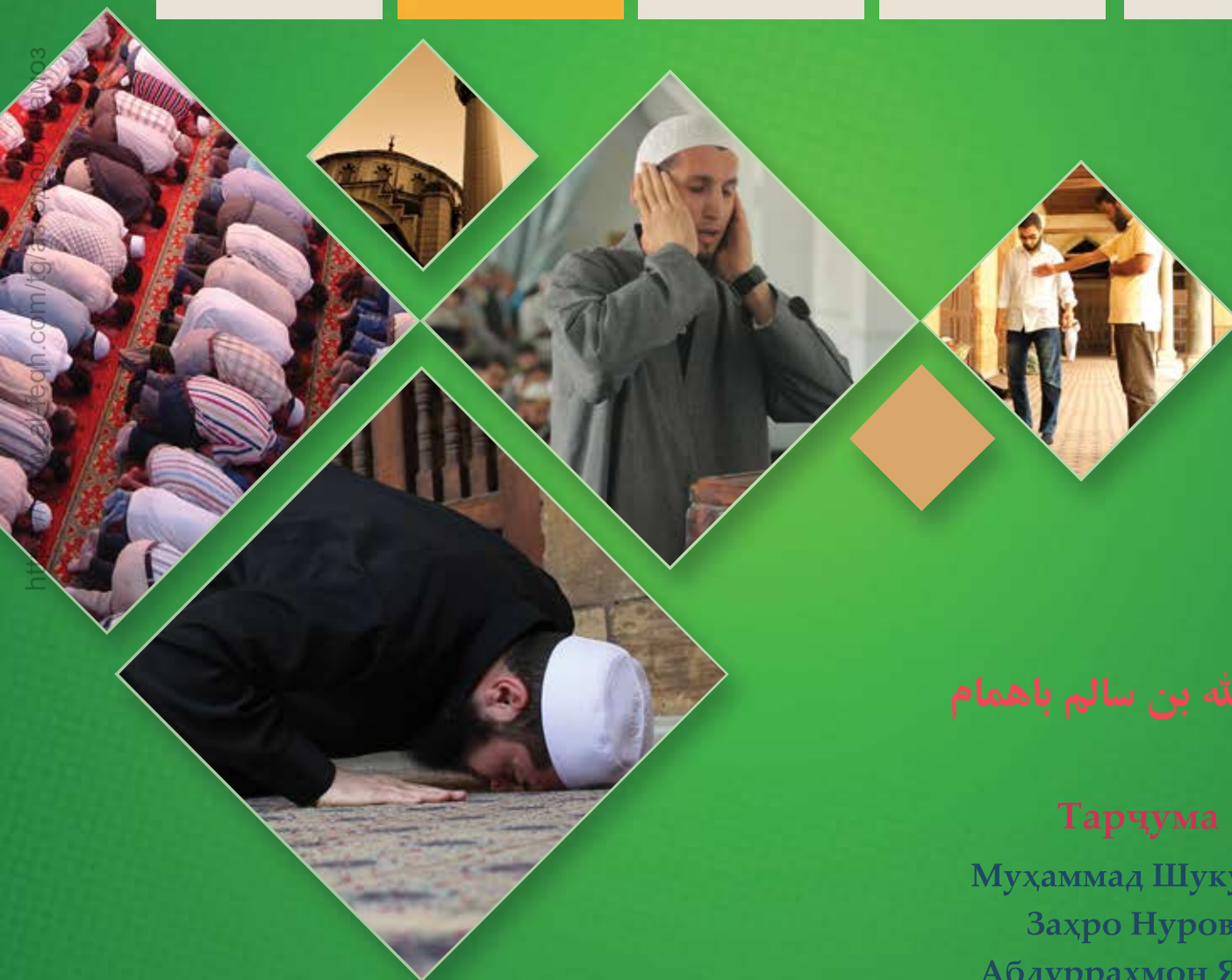
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нутова

Абдурраҳмон Янги

Аз одоби намоз

Аз одоби намоз

Намоз ибодати бузургест, ки мусалмон бо қалбу баданаш мутаваҷҷеҳи Аллоҳи мутаъол мешавад. Шоиста аст, ки қабл аз он омодагии рӯҳӣ ва ҷисмӣ лозимро бигирад, то худро барои он фориғ намуда ва бар шеваи дурусташ онро адо кунад, лизо мавориди зер барояш машрӯъ гардидааст:

1. Ихлос

Аллоҳи мутаъол фармудааст: «Амр нашудаанд, магар ин, ки Аллоҳро ибодат кунанд, динро ҳолис барои ӯ бигардонанд ва намозро барпо доранд ва зақотро бидиҳанд, инаш дини миллати мустақим».

(Байна 5)

Аллоҳи мутаъол ҳеҷ амалеронамепазирад, магар ин, ки ҳолисан барои Аллоҳ буда, дар он худнамои ва шӯҳратталабӣ ва ё ҳеҷ навъе аз ширк ба Аллоҳ набошад.

2. Исроғи вузӯ

Ва яъне ба вачҳи дақиқ ва комилтар онро анҷом диҳад.

Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: «Оё шуморо бар он чӣ бо он Аллоҳи мутаъол иштибоҳотро маҳв намуда, мартабаҳоро баланд мебардорад, далолат кунам? Гуфтанд: Оре! Далолат кунед эй Расули Аллоҳ. Фармуданд: Дар ҳоли машақат ва сахтӣ, монанди сармо ва ғайра, ҳуб вузӯ қардан ва қасрати гомбардорӣ ба сӯи масҷид ва интизори намоз пас аз намоз, инаш, рибот, яъне бастанӣ нафс барои тоъат».⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Муслим

Матлабҳо

Одоби намоз

1. Ихлос
2. Исроғи вузӯ
3. Пеш аз вақт ба намоз рафтан
4. Зикри Аллоҳ.
5. Бо оромӣ ва вайрон ба намоз рафтан
6. Зикр қардан ҳангоми дохил шудан ва берун рафтан аз масҷид
7. То ду рақъат намоз нахондааст, манишинад.
8. Ангӯштонашро бо ҳам набандад.
9. Ба зикр машғул шавад.
10. Фурӯтанӣ дар намоз.
11. Ба суннати Наби акрам (с) пойбанд бошад.

3. Пештар ба намоз рафтан

Яъне пештар ба масҷид рафтан, ба хогири дарёфти фазилати интизори намоз. Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: «Интизори намоз барои яке аз шумо ҳукми намозро дорад» ⁽¹⁾.

4. Зикри Аллоҳ

- Ҳангоми берун рафтан аз хона, бояд зикри Худоро чунин бигӯяд: «Ба номи Аллоҳ, бар Аллоҳ таваккал кардам, ҳеҷ тавон ва қуввате нест, магар ба василаи Аллоҳ» ⁽²⁾ «Эй бори Худоё! ба ту паноҳ мебарам аз ин, ки гумроҳ кунам ва ё гумроҳ шавам ва ё лағжонида шавам ва ё зулм кунам ва ё бар ман зулм шавад ва ё ба касе носазо бигӯям ва ё ба ман носазо гуфта шавад» ⁽³⁾.

- Ҳангоми рафтан ба масҷид, зикри Аллохро чунин гӯяд: «Эй бори Худоё, дар қалбам нуре ҷо деҳ ва дар забонам ва дар шунавоиям ва дар биноиям ва дар пуштам ва дар пешам, нуре ҷо деҳ ва низ аз болоям

ва зерам нуре ҷо деҳ, эй бори Худоё ба ман нуре ато кун» ⁽⁴⁾.

5. Бо оромӣ ва виқор ба намоз рафтан

Ба далели фармудай он ҳазрат (с) «Ҳангоме, ки иқоматро шунидед, ба сӯи намоз биравед ва бар шумост ороми бовиқор бошед ва шитоб накунад, он чиро дарёфтед, бихонед ва он чиро дарнаёфтед, такмил кунед». ⁽⁵⁾

6. Ҳангоми дохил ва хориҷ шудан аз масҷид зикри хосеро бихонад.

- Ҳангоми дохил шудан ба масҷид мегӯяд: «Паноҳ мебарам ба Аллоҳи азим ва ба ваҷҳи қаримаш ва ба султони қадимаш, аз шайтони раҷим» ⁽⁶⁾ «Ба номи Аллоҳ ва дуруди салом ба Расули Аллоҳ» ⁽⁷⁾

«Эй бори Худоё! дарҳои раҳмати хешро бар ман бигушо» ⁽⁸⁾.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

(2) Ба Ривояти Абӯдовуд.

(3) Ба Ривояти Абӯдовуд.

(4) Ба ривояти Муслим

(5) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

(6) Ба ривояти Абӯдовуд.

(7) Ба ривояти Муслим.

(8) Ба ривояти Муслим.

Китоби Салот

- Хангоми берун рафтан аз масҷид, меғӯяд: «Ба номи Аллоҳ ва дурудӯ салом бар Расули Аллоҳ, эй бори Худоё! Ман фазилатро масъалат дорам, эй бори Худоё! Маро аз шайтони раҷим дар амон нигоҳ дор» ⁽¹⁾.

7. Нашинад, магар, ки ду рақаъат намоз бихонад.

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Хангоме, ки яке аз шумо ба масҷид ворид шавад, қабл аз ништастан, ду рақаъат намоз бихонад» ⁽²⁾.

8. Аз ташбики анғӯштон иҷтиноб варзад.

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Замоне, ки яке аз шумо вузӯ кунад, вузӯяшро бисёр хуб анҷом дод, пас аз он қасди масҷидро намуд, миёни анғӯштонаш ташбик накунад, зеро, ки вай дар намоз қарор дорад» ⁽³⁾.

9. Машғул шудан ба зикр

Дар вақти интизории намоз, беҳтараст ба зикр, дуо ва тиловати Қуръон, бидуни ҳалалрасондан ба намозгузoron, машғул шавад.

10. Хушӯ дар намоз

Ба он мағзи намоз ва рӯҳаш буда, намоз бидуни хушӯ ва бидуни ҳузури қалб, монанди ҷасади мурда аст, ки рӯҳ надорад. Ибни Раҷаб (р) меғӯяд: «Асли хушӯ: нармиш, рикқат, оромиш, хушӯ, инкисор ва сӯзиши қалб мебошад. Агар қалб хошеъ бувад, соири аъзо низ хошеъ мешавад, ҳама пайрави он мебошанд» ⁽⁴⁾. Қалб маҳали хушӯ буда, ки забони гӯёи вай, соири аъзо мебошад.

11. Дар намоз аз суннати Набии акрам (с) пайравӣ кард

(1) Ба ривояти Ибни Мочҷаҳ

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

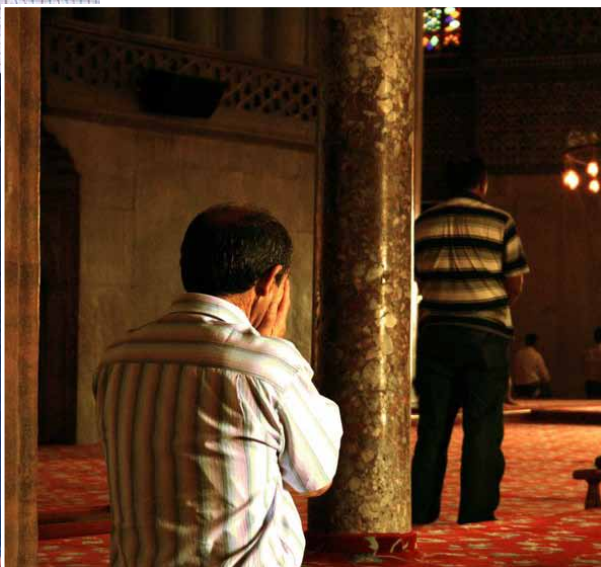
(3) Ба Ривояти Абӯдӯвуд.

(4) عشوع: Ибни Раҷаб.

Намоз ибодатест, ки бояд дар он мутобиат шавад, ба гунае, ки ҳеҷ феъле ва ё ҳеҷ қавле, ки он ҳазрат (с) накарда ва ё нагуфта, дар он набошад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с) «Намоз бихонед, ҳамчуноне, ки маро дидед, ки намоз меҳонам» ⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

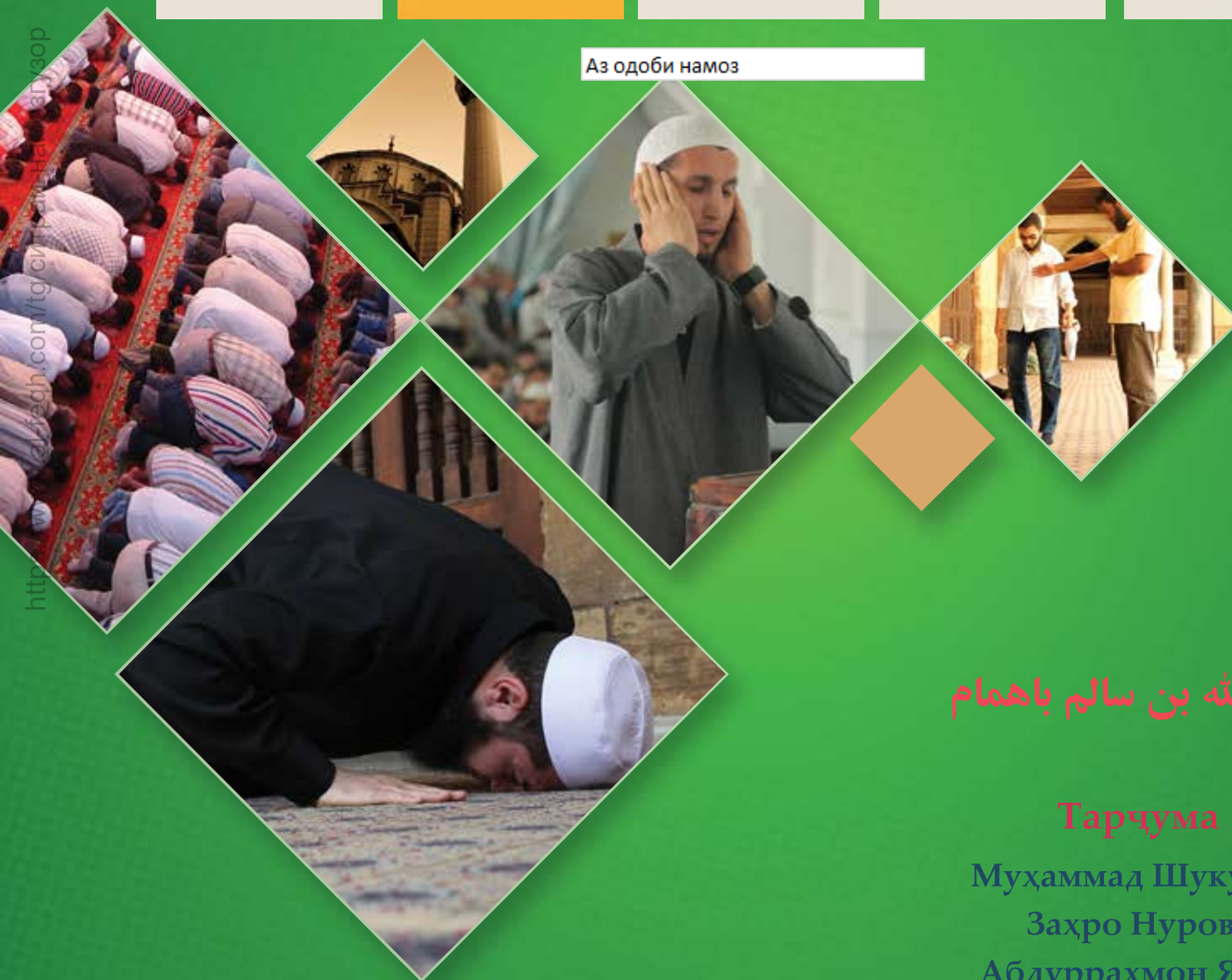
Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

Аз одоби намоз

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нутова

Абдурраҳмон Янги

Ситраи намозгузор

Ситраи намозгузор

Ситраи намозгузор

Чизе, ки намозгузор, миёни худ ва миёни касе, ки аз пеши рӯяш мегузарад, мегузорад.

Машруъияти ситраи намозгузор

Ситра гузоштан дар сафар ва иқомат ва дар намози фарзӣ ва нафлӣ, дар масҷиду ғайри масҷид, машруъият дорад, зеро аз Набии ақрам (с) собит аст, ки фармуданд: «Яке аз шумо агар намоз меҳонад, бояд ба сӯи ситра намоз бигзорад ва худро ба он наздик кунад»⁽¹⁾.

Ва аз Ваҳб (р) ривоят аст, ки гуфт: «Набии ақрам (с) дар Мино ба мо имомат карданд, ҷубдасти кӯтоҳеро дар пеши рӯяшон ба замин қубиданд, сипас бо мо ду ракаъат намоз адо карданд»⁽²⁾.

Матлабҳо

Таърифи ситраи намозгузор

Машруъияти ситраи намозгузор

Ҳуқми ситраи намозгузор

Аз аҳкоми ситраи намозгузор

(1) Ба ривояти Абӯдовуд

(2) Ба ривояти Аҳмад

Ҳукми ситраи намозгузор

Ситра гирифтани суннати машрӯъ аст. Наби акрам (с) барои гузоштани ситра барои имом ва намозгузори танҳо амр ва ташвиқ низ кардааст. Бинобарин лозим аст, ки ҳар мусалмон дар вақти намоз дар пеши рӯяш ситра бигзорад ва аз гузоштани миёни худ ва ситрааш ҷилавгирӣ кунад, ба далели фармудани он ҳазрат (с) «Бидуни ситра намоз маҳон ва касеро мағзор аз пеши рӯят убури кунад, агар қабул накард, бо вай ба қитол бипардоз»⁽¹⁾. Амр дар ин ҷо ба маънои мустаҳаб будан аст бо иҷмои фуқаҳо. (Др. Ваҳба Зухайлӣ, Ал-фикҳул-исломӣ ва адилатуҳу ҷ. 1, с.752)

Ҳикмати ситраи намозгузор

Машрӯъияти ситраи намозгузор ҳикматҳои мутаъаддиде дорад, ки аз он ҷумла нуқоти зер мебошад:

(1) Ба ривояти Ибни Ҳузайма

1. Ҷилавгирӣ аз убури пеши рӯи намозгузор, ки монеаи хушбӯи вай дар намоз мешавад.
2. Мунхасир кардани тафаккури намозгузор дар ҳангоми адои намоз ва ҷилавгирӣ аз машғулият ба тафаккури бечо.
3. Ҷилавгирӣ аз инқитои намоз, ки бо гузоштани зан ва ё сағу ҳар воқеъ мешавад, бинобаҳадиси Абӯзар, ки гуфт: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: «Ҳар гоҳ яке аз шумо бархост, то намоз бигзорад, агар чизе монанди зин ва ё полон дар пеши рӯяш буд, онро ситра бигардонад, агар ҷунин чизе дар баробараш набуд, гузоштани дарозгӯш, зан ва сағи сиёҳ сабаби инқитои намозаш мешавад. Гуфтам: Эй Абӯзар! Сағи сиёҳ аз сағи сурху зард чӣ тафовуте дорад?

Гуфт: Эй бародарзода! Аз Расули Аллоҳ (с) пурсидам, монанди он чӣ мепурсӣ, фармуданд: «Сағи сиёҳ шайтон мебошад»⁽²⁾.

(2) Ба ривояти Муслим.

Китоби Салот

Имом Нававӣ гуфтааст, ки мурод аз қатъи намоз дар ин ҷо қатъи хушӯъ ва зикр аст, зеро ки илтифот ба онҳо зехнашро машғул месозад, на ин, ки намозаш фосид мешавад. (Ал-маҷмӯъ 3/233)

Аз аҳкоми ситраи намозгузор

1. Ситраи намозгузор барои имом ва ё танҳогузор мебошад, аммо барои муқтадӣ ситраи имом кифоят мекунад. Аз Ибни Аббос (р) ривоят аст, ки гуфт: «Савор бар хари модае омадам? Дар он вақт ба балоғат расида будам ва Расули Аллоҳ (с) бо мардум дар Мино намоз меҳонданд, аз пеши рӯи сафи намозгузорон убур кардам, аз ҳар фаромада онро раҳо кардам то бичарад ва дохили саф шудам, касе бар ман ин корро нарасонид» ⁽¹⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

2. Убур аз пеши рӯи намозгузор дуруст нест, балки аз ғуноҳони қабира ба шумор меравад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Агар убуркунанда аз пеши намозгузор бидонад, ки бар вай чӣ чизест, агар чиҳил 000 биистад, барояш беҳтар аст, аз ин, ки аз пеши намозгузор убур кунад». Абӯназр гуфт: намедонам, ки чиҳил рӯз ва ё чиҳил моҳ ва ё сол гуфт? ⁽²⁾

Магар ин, ки убур аз ақиби ситра

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

бошад ва ҳар гоҳ ситра набошад, бояд убур дур аз намозгузор ва аз ақиби мавзеи сачдаи вай бошад.

3. Намозгузор бояд убуркунандаро манъ кунад. Аз Абӯсаъиди Хузрӣ (р) ривоят шуда, ки гуфт: аз Набии ақрам (с) шунидам, ки мегуфт: «Агар яке аз шумо намоз мегузорад ва ситрае аз мардум низ гузошта бошад, ҳаргоҳ касе бихоҳад, ки аз пеши намоз бигзарад, бояд ўро ба ақиб бизанад, агар қабул накард, бо вай ба ҷанг бипардозад, зеро, ки вай шайтон мебошад» ⁽³⁾.
4. Гурӯҳе аз аҳли илм Масҷиди Ҳаромро аз ин ин амр мустасно медонанд. Убур аз пеши намозгузорро мучоз медонанд, назар ба умуми далелҳои рафъи ҳарач, зеро манъи убур аз пеши намозгузор дар Масҷиди Ҳаром ғолибан, сабаби машақат ва ҳарач аст.
5. Агар ба сӯи девор ва сутуне аз сутунҳои масҷид ва ё алморӣ (шкаф) ва ё чизе монанди асо дар пеши рӯи намозгузор бошад, ситра ҳисоб мешавад.
6. Фосила миёни намозгузор ва ситра ба андозае бошад, ки гӯсфанде аз он убур карда битавонад, ба далели ҳадиси Саҳл (р), ки гуфт: «Фосила миёни мусаллои Расули Аллоҳ (с) ба андозаи гузаргоҳи гӯсфанде буд» ⁽⁴⁾.

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Убури зан намозро қатъ мекунад.

Дар ҳадиси гузашта (қатъи намоз...) ташбеҳ ба хару саги сиёҳ намебошад, балки ин се дар ростои қатъи намоз, дорои асбоб ва иллати мушобеҳе ҳастанд, ба ин маъно, ки саги сиёҳ будан иллати қатъи намоз аст, лузуман дар зану хар низ ҳамон иллат сабаби қатъи намоз намебошад.

Аз ин, ки саги сиёҳ дар ҳадис шайтон хонда шуда, ба ҳамин гуна, зану хар низ шайтон бошад, чунин нест, балки ҳар се дар ростои як ҳукм бо иллатҳо ва сабабҳои мухталиф ворид шудаанд. Ҳар чанд иллати саг мансус алайҳо буда, на мутабоқии онҳо. Ин худ далолат бар он мекунад, ки аз дигарон мутафовит буда, мушобеҳи онҳо намебошад.

Метавон истинбот кард, ки иллати қатъи намоз бо убури зан аз пеши рӯи намозгузор, аз наздики ӯ, боиси он мешавад, ки зеҳну фикри намозгузorro ба худ машғул кунад. Аз он ҷое, ки убури зан нисбат ба убури мард аз пеши намозгузор барои машғулияти зеҳни вай муассиртар аст. Бинобарон – валлоҳу аълам- дар шарият онро сабаб ва иллати қатъи намоз дониста, то аз хушӯии намозгузор ҳимоят шуда бошад.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

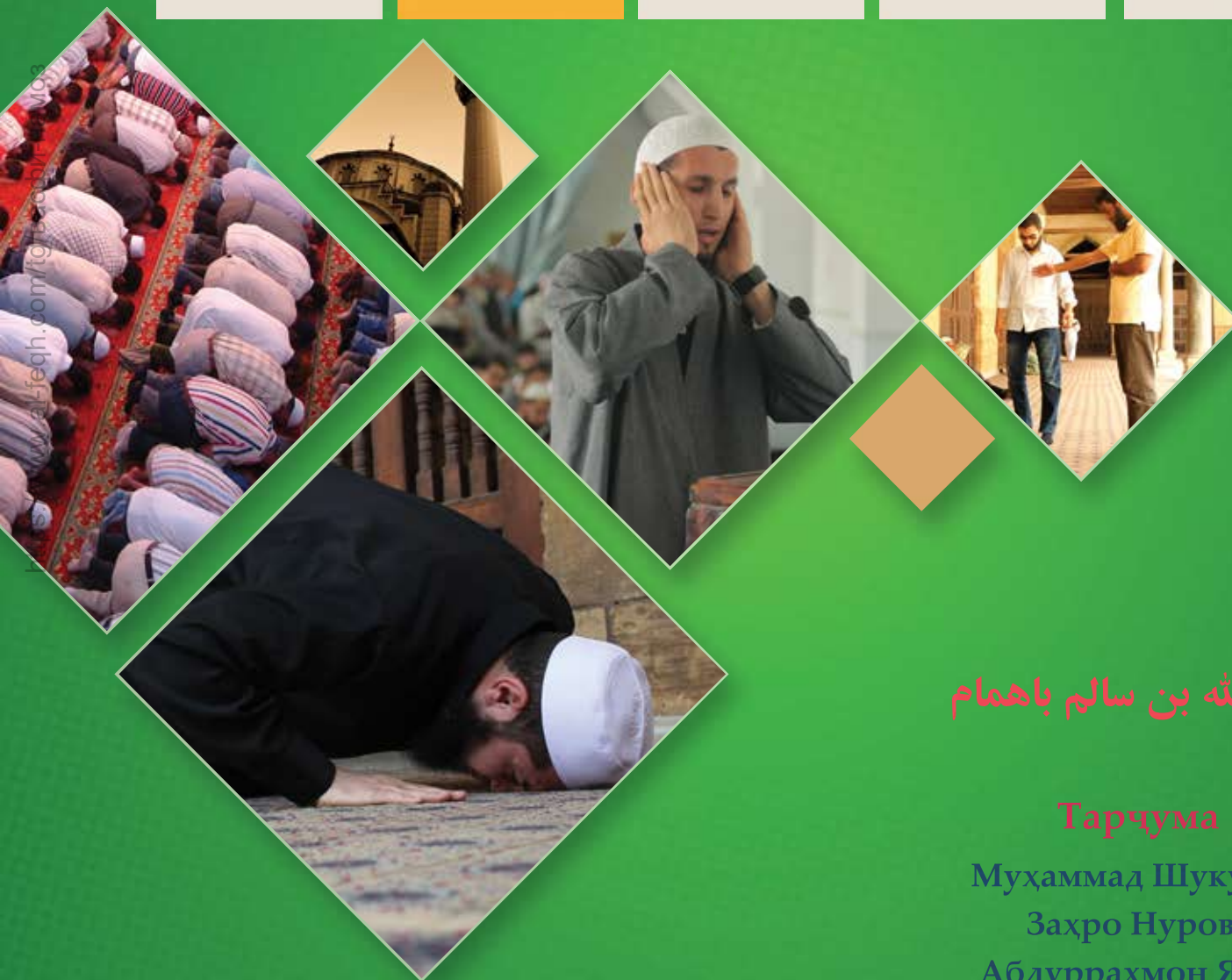
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нутова

Абдурраҳмон Янги

Васфи намоз

Васфи намоз

Рӯ ба қибла кардан ва такбири таҳрима

- Касе, ки бихоҳад намоз адо кунад, рӯ ба қибла меистад, бо ин эҳсос, ки дар баробари Аллоҳи мутаъол истода, дар намоз хошеъ бошад.

- Пас аз он дар дили худ нияти намозро мекунад.

- Сипас ҳар ду дасти худро то шона ва ё то гӯшҳояш баланд карда, меғӯяд: (الله أكبر).⁽¹⁾

- Пас аз он дасти чапашро бо дасти росташ қабза мекунад ва ё ин, ки дасти росташро бар дасти чапаш мегузорад, баробар аст, ки зери ноф ва ё бар синааш бигзорад.⁽²⁾

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба ривояти Аҳмад.

Дуои истифтоҳ (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ) ва Фотиҳа хондан

- Намозгӯзор сари худро ҳам карда, ба мавзеъи сачдааш назар мекунад,⁽³⁾ сипас меғӯяд:

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ. وَتَبَارَكَ اسْمُكَ. وَتَعَالَى جَدُّكَ. وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»⁽⁴⁾

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

(4) Ба ривояти Муслим.

М а т л а б ҳ о

Рӯ ба қибла кардан ва такбири таҳрима

Дуои истифитоҳ (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ) ва Фотиҳа хондан

Рукӯъ ва баланд шудан аз он

Сачда ва баланд шудан аз он

Ташаҳҳуд

Салом додан

Зикрҳои баъд аз намоз

- Пас аз он ба садои паст меғӯяд

«أعوذ بالله من الشيطان الرجيم» «بسم الله الرحمن الرحيم»⁽¹⁾

- Баъд аз он сураи Фотиҳаро бихонад⁽²⁾ ва сипас (омин) бигӯяд, яъне: Эй бори Худоё! иҷобат кун.

- Пас аз он намозгӯзор баъд аз Фотиҳа сураи дигаре бихонад ва ё баъзе оёт аз Қуръонро, ки барояш осон бошад, дар ду ракаъати аввал бихонад, дар ду ракаъат намози субҳ ва ду ракаъати аввали шом ва ишро қироъат ба садои баланд бошад.

Рукӯъ ва баланд шудан аз он

- Намозгӯзор такбиргӯён ба рукӯъ меравад ва дар рукӯъ дастанахро ба зонӯҳояш меғузорад тавре, ки миёни ангуштонаш гушоиш буда, зонӯҳояшро қабза кунад, пас аз он се бор бигӯяд: «سبحان»:

ربي العظيم»⁽³⁾

- Баъд аз он аз рукӯъ баланд шуда меғӯяд (имом бошад ё танҳоғузор): «سمع الله لمن حمده»⁽⁴⁾ ва ҳама меғӯянд:

«ربنا ولك الحمد. ملء السموات. وملء الأرض. وملء ما بينهما. وملء ما شئت من شيء بعد»⁽⁵⁾

(1) Ба ривояти Муслим.
(2) Ба ривояти Бухорӣ.
(3) Ба ривояти Тирмизӣ.
(4) Ба ривояти Тирмизӣ.
(5) Ба ривояти Тирмизӣ.

Сачда ва баланд шудан аз он

- Намозгӯзор такбир меғӯяд ва пас аз он ба сачда меафтад, аввал зонӯҳояш бар замин мерасад, баъд аз он дастанааш пас аз он пешонӣ ва бинии ӯ. Дастанааш дар баробари гӯшҳо ва ё шонаҳояш бар замин меғузорад ва ангуштонаш ба сӯи қибла буда соиди⁽⁶⁾ дастанахро аз замин баланд намуда

ва бозӯвонаш ро аз паҳлӯҳояш дур медорад ва шикамашро аз ронҳояш низ дур месозад ва се бор меғӯяд: «سبحان ربي الأعلى»⁽⁷⁾ ва дуои бештар дар сачда меҳонад.

(6) Ба ривояти Абӯдӯду.
(7) Ба ривояти Муслим.

Китоби Салот

- Баъд аз он такбиргӯён сарашро баланд мекунад ва дастонашро баланд намекунад, дар ҳоле, ки кафи пой чапашро хобонида⁽¹⁾ ва кафи пой росташро истода карда ва ангуштонашро ба сӯи қибла гардонда менишинад ва меғӯяд:

«اللهم اغفر لي. وارحمني. واجبرني. واهدني. وارزقني»⁽²⁾.

- Пас аз он такбиргӯён сарашро баланд мекунад ва ба ништагани кӯтоҳе менишинад, ки ҷалсаи истироҳат гуфта мешавад, ба далели ҳадиси Молик бин Хувайрис (р), ки намози он ҳазрат (с) васф намуда, ин ки эшон (баланд нашуданд, магар баъд аз ништастан)⁽³⁾

- Баъд аз он такбиргӯён барои ракаъати дувум дар ҳоле, ки ба дастонаш таъя зада, баланд мешавад⁽⁴⁾

- Пас аз он ракаъати дувумро монанди аввал меҳонад, вале дуои истифтоҳ (سبحانك) намехонад.

Ташаҳҳуд (Аттаҳиёт хондан)

Ҳаргоҳнамозгӯзор дуракаъати аввалро адо кард, барои хондани ташаҳҳуд менишинад, ба гунае, ки кафи пой чапашро меҳобонад ва кафи пой росташро баланд мекунад, дастонашро рӯи ду рошаш меғӯзорад, кафи дасти чапашро боз месозад, ангуштони хинсар ва бинсарро бо ибҳоми дасти рост ҳалқа мезанад ва бо ангушти субоба дар ҳангоми ташаҳҳуд, ишора мекунад ва назарашро ба он мутаваҷҷеҳ месозад ва меғӯяд:

«التحيات لله. والصلوات والطيبات. السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته. السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين. أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً عبده ورسوله»⁽⁵⁾.

(5) Ба ривояти Абӯдовуд.

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба ривояти Тирмизӣ.

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

(4) Ба ривояти Бухорӣ.

- Баъд аз он -агар намоз беш аз ду ракаъат буд, такбиргӯён дар ҳоле, ки дастанаширо баланд намуда бармехезад, ду ракаъати баъдӣ ба ҷӯз сураи Фотиҳа, дигар сураи намехонад.

- Дар ташаҳҳуди охир мутаваррик менишонад ва таваррук: ба нишастан бар мақъаб дар ҳоле, ки пои чап паҳн шуда аз зери пои рост берӯн шавад, гуфта мешавад. Он ҷӣ дар ташаҳҳуди аввал омада аст, меҳонад ва зиёда аз он меғӯяд:

«اللهم صل على محمد وعلى آل محمد. كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد. اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد. كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد»⁽¹⁾

- Пас аз он меғӯяд:

«اللهم إني ظلمت نفسي ظلما كثيرا ولا يغفر الذنوب إلا أنت فاغفر لي مغفرة من عندك. إنك أنت الغفور الرحيم»⁽²⁾

:Ва ё меғӯяд

«اللهم إني أعوذ بك من عذاب جهنم. ومن عذاب القبر. ومن فتنة الحيا والممات. ومن شر فتنة المسيح الدجال»⁽³⁾

Ва дар назди баъзе аз айима, дуоҳои маъсури дигареро меҳонад.

Салом додан

Ва намозгӯзор дар поёни намоз ба дасти рости худ ҷунин салом медиҳад:

«السلام عليكم ورحمة الله» ва ҳамчунин ба самти чап низ салом медиҳад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

(2) Ба ривояти Бухорӣ

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

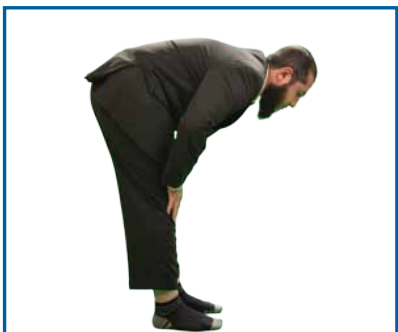
Тарҳи намоз

Баланд кардани дастанаи баробари шонаҳо

Хондани Фотиҳа

Ҳукуъ ва оаланд шудан аз он

Китоби Салот

Сачда ва балад шудан аз он

Нипастан миёни ду сачда

Ташаххуд (Аттаҳиёт хондан)

Салом додан

Азкорҳои баъд аз намоз

- «أستغفر الله» (се бор), «اللهم أنت السلام، ومنك السلام، تباركت يا ذا الجلال والإكرام».⁽¹⁾

- «لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير. اللهم لا مانع لما أعطيت، ولا معطي لما منعت، ولا ينفع ذا الجد منك الجد».⁽²⁾

- «لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك، وله الحمد وهو على كل شيء قدير. لا حول ولا قوة إلا بالله، لا إله إلا الله، ولا نعبد إلا إياه، له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن. لا إله إلا الله، مخلصين له الدين ولو كره الكافرون».⁽³⁾

- «سبحان الله، والحمد لله، والله أكبر» (се бор) «لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على كل شيء قدير».⁽⁴⁾

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба Ривояти Бухорӣ.

(3) Ба Ривояти Муслим.

(4) Ба ривояти Муслим.

- «اللهم أعني على ذكرك. وشكرك. وحسن عبادتك».⁽¹⁾

- Қироът: Ояталкурсий ва сураи Ихлос ва сураи Фалақ ва сураи Нос.⁽²⁾

- Ва низ меғӯяд: «اللهم إني أسألك علما نافعاً . وعملاً متقبلاً»⁽³⁾ аъд аз салом додан аз намози ғачр.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

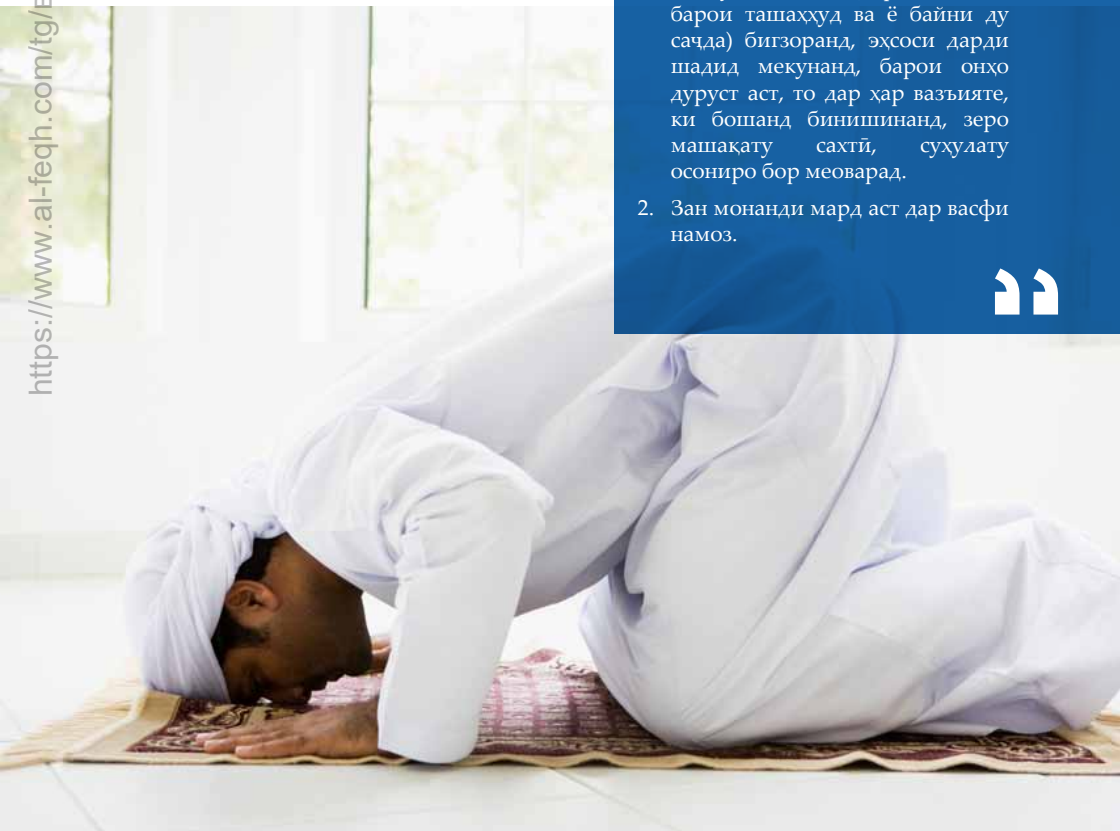
(2) Ба ривояти Насойи.

(3) Ба ривояти Насойи.

Масоил

1. Бархе аз мардум ҳангоме, ки пойҳояшонро дар вазъияти матлуб ва саҳеҷ (дар нишастан барои ташаххӯд ва ё байни ду сачда) бигзоранд, эҳсоси дарди шадид мекунанд, барои онҳо дуруст аст, то дар ҳар вазъияте, ки бошанд бинишинанд, зеро машақату сахтӣ, суҳулату осониро бор меоварад.
2. Зан монанди мард аст дар васфи намоз.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

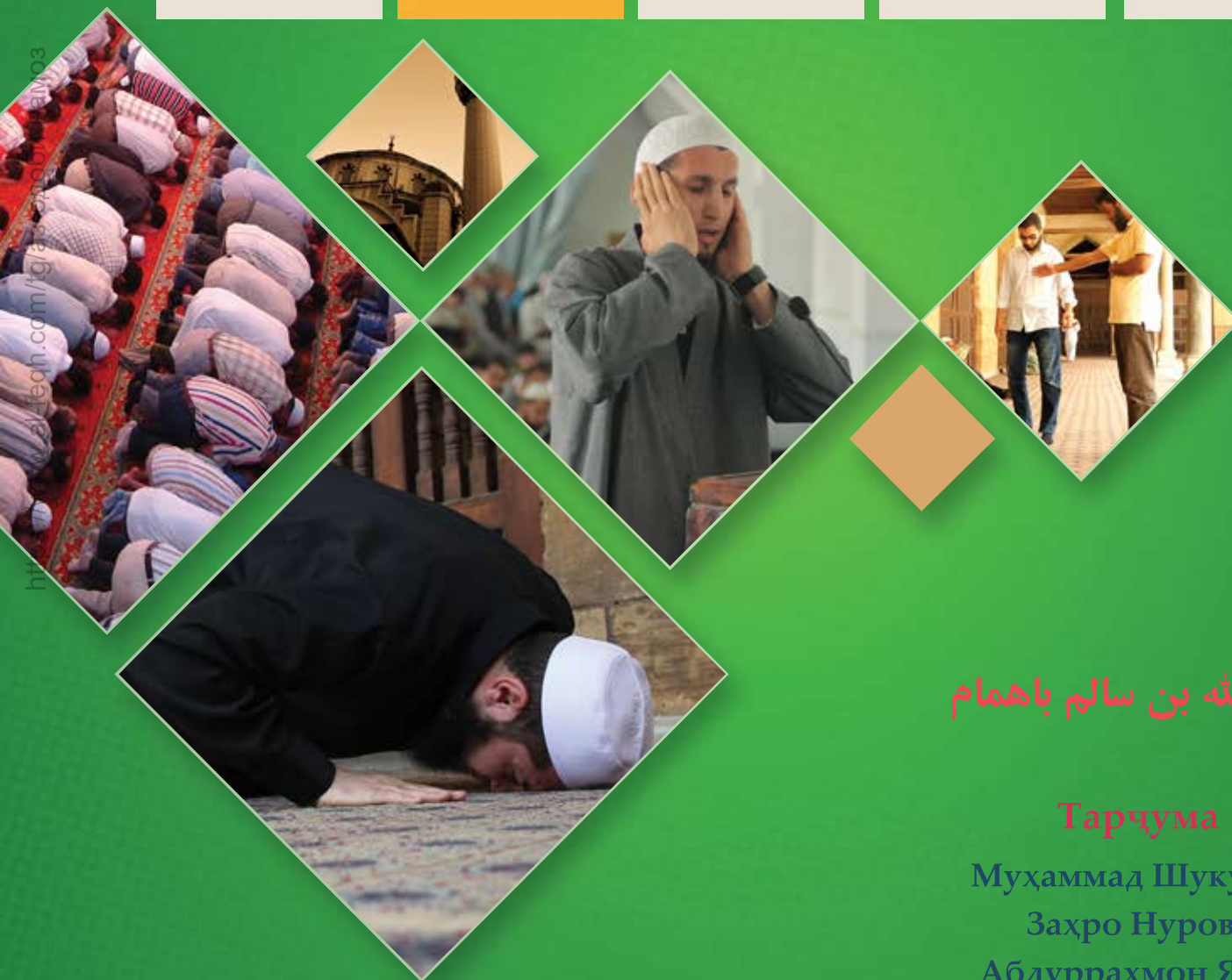
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нутова

Абдурраҳмон Янги

Аҳкоми намоз

Аҳкоми намоз

Матлабҳо

Намози нишаста

1. Ният
2. Хондани Фотиҳа
3. Омин гуфтан
4. Сукутҳои имом
5. Дар нафле баланд хондан
6. Баланд кардани дастҳо
7. Дарёфти ракаъат
8. Оромӣ
9. Шакли сачда
10. Ҳаракати анғӯш
11. Ҳаракати забон

1. Намози нишаста

Якум: Дар намози нафл: Нишаста намоз хондан дар нафл дуруст аст ва ними аҷри истодаро дорад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Агар истода намоз бихонад, афзалият дорад ва касе, ки нишаста намоз бихонад, барояш ними аҷри истода аст ва касе, ки хобида намоз бихонад, барояш ними аҷри нишаста аст».⁽¹⁾ Ва агар нишаста намоз бихонад ба сабаби узре, ки дорад, барояш аҷри комил аст, ба далели фармудаи он ҳазрат (с) «Ҳар гоҳ банда бемор шуд ва сафар кард, барояш монанди ин, ки муқим ва саҳеҳу солим бошад, аҷр навишта мешавад».⁽²⁾ Дуввум: Дар намози фарз: Нишаста намоз хондан дар намози фарз дуруст намебошад, агар тавони истоданро дошта бошад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

(2) Ба ривояти Бухорӣ.

2. Ният

Аз аҳкоми ният:

1. Қатъи ният дар аснои намоз дуруст нест. Агар касе нияти қатъи намозро кард, намозаш қатъ мешавад, вочиб аст, то аз сар оғоз кунад. Бархе аз аҳли илм гуфтаанд, ки қатъ намешавад.
2. Касе, ки барои намози нафл тақбири таҳрима гуфт, барояш дар аснои намоз, дуруст нест, ки онро ба намози фарз тағйир диҳад.
3. Каси танҳогузор тақбири таҳрима гуфт ба намози фарзӣ, пас аз он гурӯҳе омад, барояш дуруст аст, ки нияти худро ба нафл табдил дода, баъд аз адои ду рақъат, салом бидиҳад ва бо дигарон ба ҷамоат намоз бихонад.

3. Хондани Фотиҳа

Хондани Фотиҳа бар намозгузор вочиб аст, агар ҷӣ муқтадӣ дар намози ҷаҳрӣ низ бошад. Аз Убод бин Сомит (р) ривоят шуда, ки гуфт: «Дар намози субҳ дар ақиби Расули Аллоҳ (с) будам ва Расули Аллоҳ (с) қироъат кард, вале қироъат бар эшон мушкил шуд. Замоне, ки аз намоз фориг шуд, фармуд: шояд дар ақиби имоматон қироъат мекунед? Гуфтем: оре! Ҳамин тавр аст, эй Расули Худо! Фармуд: чунин мақунед, магар ба Фотиҳаи китоб, зеро барои касе, ки онро нахонад, ҳеҷ намозе нест».⁽¹⁾ Назди бархе аз аймма, бар муқтадӣ дар ақиби имом, қироъат нест.

4. Омин гуфтан

Омингуфтан: Ин, ки намозгузор дар поёни Фотиҳа (омин) биғӯяд, суннат аст барои намозгузор, ҷӣ имом бошад ва ё муқтадӣ ва ё танҳогузор ва ё фарзгузор бошад ва ё нафлгузор, ҷӣ дар намози ҷаҳрӣ бошад ва ё хуфия ва ба садои паст омин гӯяд, ҷӣ дар

намози ҷаҳрӣ бошад ва ё сиррӣ.

Ва далели фармудаи Набии ақрам (с) аст: «Ҳангоме, ки имом омин гуфт, шумо низ омин биғӯед, зеро касе, ки омин гуфтаниш бо омин гуфтани фаришта баробар шавад, гуноҳони гузаштааш бахшида мешавад».⁽²⁾

5. Баланд хондан дар нафл

Агар намоз аз вай қазо шуд, қазои онро хомӯш бихонад ё баланд?

Эътибор ба намоз аст, на ба вақти қазои он. Агар қазои намози ҷаҳрӣ дар рӯз адо мекард, онро ба ҷаҳр бихонад.

Ва суннат дар намози нафлӣ, хомӯш хондан аст, магар далеле ба хонданиш буда бошад, монанди намози таровеҳ ва намози хусуф.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба ривояти Бухорӣ.

6. Баланд кардани дастон

Дастон ҳангоми такбири таҳрима, баланд мешаванд. Бархе аз аҳли илм афзӯдаанд, ки дар мавозеъи зер, баланд мешаванд:

1. Такбири рукӯъ.
2. Ҳангоми баланд шудан аз рукӯъ.
3. Ҳангоми бархостан аз ташаҳҳуди аввал.

7. Дарёфти ракаъат

Ҳаргоҳ муқтадӣ рукӯъро бо имом дарёфт, бидуни тардид ракаъатро дарёфтааст, ба далели фармудаи он ҳазрат: «Касе, ки рукӯъро дарёфт, бидуни тардид, ракаъатро дарёфтааст».⁽¹⁾

8. Оромӣ

Оромӣ дар ҳамаи аркони намоз, рукне аз онҳо мебошад, ки бидуни он намоз дуруст намешавад, ба далели он чӣ аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, ки Расули Аллоҳ (с) дохили масҷид шуданд ва марде вориди масҷид шуда, намоз хонд. Пас аз он омад ва бар Расули Аллоҳ (с) салом дод ва Расули Аллоҳ (с) ҷавоби саломро дод ва гуфт:

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

«баргард намоз бихон, зеро ки ту намоз нахондӣ». Он мард баргашт ва монанди намози қаблӣ, намоз хонд, пас аз он ба назди Набиӣ акрам (с) омад ва салом дод. Расули Аллоҳ (с) гуфт: «ва алайҳас-салом», сипас гуфт: «баргард ва намоз бигзор, зеро ту намоз нахондӣ», то ин, ки се бор чунин кард. Он мард гуфт: Ба зоте, ки тӯро фиристода, ман беҳтар аз инро намедонам, маро омӯзиш бидихед, фармуданд:

«Ҳар гоҳ ба намоз бархостӣ, такбир бигӯ, пас аз он он чӣ аз Қуръон медонӣ бихон, баъд аз он рукӯъ бикун, то ин, ки дар рукӯъ ором шудӣ, баланд шав, то рост биистӣ, пас аз он ба сачда бирав, то ин, ки ором сачда кунӣ, пас аз он сар баланд кун, то ором бинишинӣ. Дар тамоми намозат чунин би кун».

Ба Ривояти Бухорӣ

9. Ҳаракат додани забон

Барои қироъати Қуръон ва такбироту зикрҳо, танҳо хондани қалбӣ кифоят намекунад, балки нутқи онҳо зарур аст ва камтарини он, ҳаракат додани забон ва лабҳо дар ҳангоми қироъат мебошад.

Пешонӣ

Ду кафи даст

Зонӯҳо

Қадамҳо

10. Шакли сачда

Сачда бар ҳафт устухони бадан мебошад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Ҳар гоҳ банда ба сачда меравад, бо вай ҳафт узв низ сачда мекунад, рӯяш ва ду кафҳои дастонаш ва ду зонӯаш ва ду қадами пойҳояш». ⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

11. Ишора бо ангушти

Дар ташаххӯд суннат аст, ки бо ангуштон ишора шавад, ба далели ҳадиси Воил бин Ҳичр (р): «Пас аз он ангушти худро балеанд кард ва дидам, ки онро ҳаракат меод ва ба он дуо меҳонд». ⁽²⁾

(2) Ба ривояти Насоӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

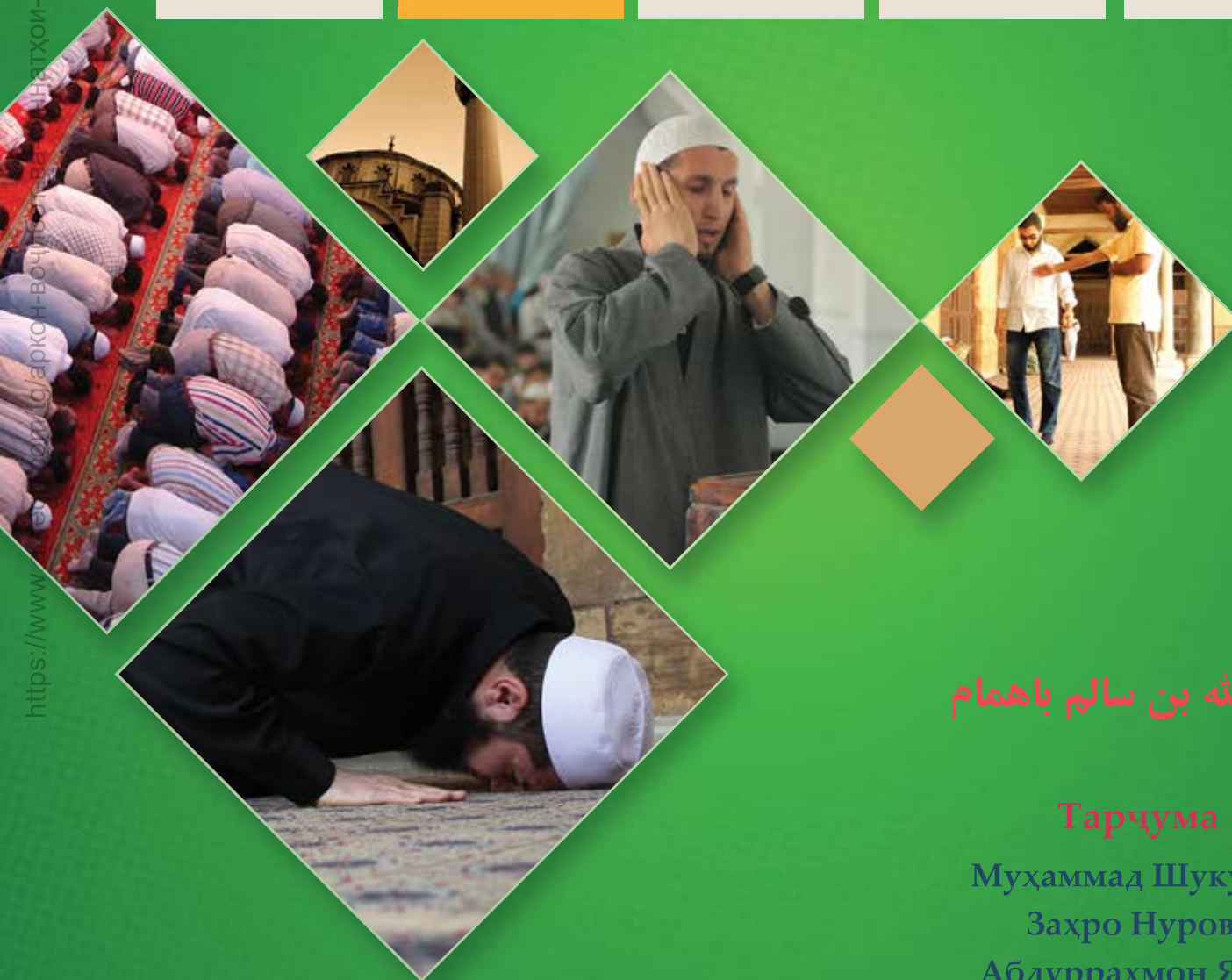
Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

https://www.arkon-vochibot.com/намаз

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нутова

Абдурраҳмон Янги

Аркон, воҷибот ва
суннатҳои намаз

Аркон, воҷибот ва суннатҳои намоз

Якум: Аркони намоз

Аркони намоз

Аҷзои асосӣ, ки аз он ташкил меёбад, тавре, ки ба ҳеҷ ваҷҳе тарки он ҷои набуда, на қасде ва на саҳве соқит намегардад, магар дар ҳолати нотавонӣ.

- Истодан дар фарз, дар ҳолати тавоноӣ.
- Қироъат.
- Рукӯъ
- Саҷда кардан бар ҳафт узв.
- Риъояти тартиб миёни аркон.
- Қаъдаи охир миқдори ташаххӯд хондан

Касе, ки рукне аз арконро тарк кард, чӣ кор мекунад?

1. Касе, ки онро касдан тарк кард, намозаи ботил шуд ва бояд онро дубора бихонад.

2. Касе, ки онро саҳван тарк, аз ду ҳолат ҳоли нест:

Якум: Ба хотир наовард, тарки ин рукно, магар ин, ки ба ҳамагон мавзеъ аз рақъати дуввум расида буд, дар ин ҷо рақъати гузашта, ки ин рукн аз он тарк шударо ҳисоб намекунад, балки ин рақъат ба ивази рақъати аввал қарор медиҳад, пас дар охири он саҷдаи саҳв мекунад.⁽¹⁾

(1) Мурӯҷи шавад ба саҷдаи саҳв дар боби саҷдаи саҳв ва шуқру тиловат, сафҳаи 64-66.

Матлабҳо

Аркони намоз

Воҷиботи намоз

Суннатҳои намоз

- Суннатҳои қавлӣ

- Суннатҳои феълӣ

Мисоли он: Марде дар рақъати дуввум ҳангоми саҷда ба хотираш омад, ки дар рақъати аввал саҷдаи дуввумро фаромӯш карда, дар ин ҷо рақъати аввал лағв намуда, ҳамагон рақъатро рақъати аввал мегардонад.

Дуввум: Пеш аз ин, ки ба ҳамагон мавзеъ дар рақъати баъдӣ бирасад ба ёдаш омад, ки рукне дар рақъати қаблӣ фаромӯш карда, дар ин ҷо бар вай воҷиб аст, ки баргардад ба ҳамагон рукни фаромӯш шударо адо кунад.

Мисоли он: Марде рукуъро фаромӯш кард ва пас аз поёни қироъат ба саҷда рафт ва дар ҳангоми саҷда ба ёдаш омад, ки рукӯъ накарда, бар вай воҷиб аст, то бархезад, аввал рукӯъ кунад ва баъд аз он намозашро тақмил кунад.

Дуввум: Воҷиботи намоз

Воҷиботи намоз

Онҳое, ки саҷдаи саҳв ҷуброн мекунад

- Оғози намоз ба лафзи «الله أكبر»

- Хондани сураи Фотиҳа дар ду ракаъати аввали намози фарзӣ ва дар ҳамаи ракаъатҳои намозҳои витр ва нафлӣ.

- Хондани сураи кӯтоҳ ва ё ҳадди аққал се ояти кӯтоҳ баъд аз Фотиҳа дар ду ракаъати аввали намозҳои фарзӣ ва дар ҳар ҳамаи ракаъатҳои витр ва нафлӣ.

- Тақдими хондани сураи Фотиҳа бар сураи дигар.

- Пайвастанӣ бинӣ бо пешонӣ дар саҷда.

- Оромӣ дар аркон: Ором гирифтани дастҳо ва пойҳо дар рукӯъ ва саҷда ва монанди онҳо дар баланд шудан.

- Риёяти тартиб миёни қироъат ва рукӯъ ва миёни он чӣ, ки дар ҳар ракаъат тақрор мешавад.

- Қаъдаи аввал дар намозҳои се ракаъатӣ ва ё ҷаҳор ракаъатӣ.

1. Хондани ташаххӯд (التحيات لله) дар қаъдаи аввал.

2. Хондани ташаххӯд (التحيات لله) дар қаъдаи охир.

3. Бархостан бидуни таътиле барои ракаъати саввум пас аз хондани ташаххӯди аввал.

4. Хориҷ шудан аз намоз ба лафзи салом.

5. Имом бояд ду ракаъати фаҷр ва ду ракаъати аввали мағриб ва ишшо ва намозҳои ҷумъа ва идайн ва таровеҳу витр дар Рамазон, ба садои баланд қироъат кунад.

6. Имом ва танҳогузор дар намозҳои зӯҳр ва аср ва ҳамаҷунин ба ҷӯз аз ду ракаъати аввали намози мағриб ва ишшо ва дар намозҳои нафли рӯзона, бояд қироъаташ хомӯшона бошад.

Қунут хондан дар витр.

Китоби Салот

Такбири идайн (се такбир дар ҳар ракаъат) ва такбири қунут ва такбири рукӯъ дар ракаъати дуввуми намози ид тобеи такбироти изофии он мебошад, ба далели муттасил будан ба онҳо.

Сукути муқтадӣ ва пайравии имом дар намози ҷамоат.

Анҷоми саҷдаи дуввум пас аз аввал бидуни фосила миёни онҳо.

Касе, ки вочибе аз вочиботи намозро тарк кард, чӣ кор мекунад?

1. Касе, ки қасдан тарк намуд, намозаш ботил шуда, бояд, ки онро дубора бихонад.
2. Касе, ки саҳван тарк намуд, намозаш саҳеҳ аст ва қабл аз салом додан, ду саҷдаи саҳв мекунад, баъд аз яқбор салом додан ба самти рост.

Саввум: Суннатҳои намоз

Ҳар он чӣ дар васфи намоз омада аст, ба ҷуз аз шурут ва аркону вочиботи намоз, аз суннатҳои намоз ва ё одобаш мебошад, ки тарки онҳо дар сикҳати намоз таъсире надорад ва саҷдаи саҳв дар он низ вочиб намебошад.

Ба суннатҳои намоз аз ин қарор аст:

Баланд кардани дастон то баробари гӯшҳо барои мардон ва то баробари шонаҳо барои занони озод.

Ангӯштонро ба ҳолати одӣ гузоштан, тавре, ки на бо ҳам муттасил ва на аз ҳам дур бошанд.

Такбири таҳримаи муқтадӣ муттасил бо такбири таҳримаи имомаш бошад.

Мард дасти ростро болои дасти чап дар зерини ноғ мегузорад ва зан дастанаширо болои синааш мегузорад.

Дуои истифтоҳ (سبحانك اللهم) ва Аузу биллоҳ барои қироъат ва ҳамчунин хондани (بسم الله) пеш аз Фотиҳа дар аввали ҳар ракаъат ба таври сиррӣ мебошад.

Омин гуфтан ва ҳамчунин (سبحانك اللهم وأعوذ بالله وبسم الله) хондан ба таври сиррӣ мебошад.

Рост истодан дар оғоз ва поёни такбири таҳрима бидуни сар ҳам кардан.

Имом такбир ва (سمع الله) ва саломро ба овози баланд меғӯяд.

Миёни ду пояш ба андозаи ҷаҳор ангӯшт ғушодадагӣ бигзорад.

Агар намозгӯзор муқим буд, сурае, ки баъд аз Фотиҳа меҳонад, бояд дар намозҳои ғачру зуҳр аз сураҳои дарози муфассал бошад ва дар намозҳои асру ишро, аз сураҳои вусто бошад ва дар мағриб аз сураҳои кӯтоҳ бошад ва агар мусофир буд, аз ҳар сурае, ки бихоҳад, дар намозҳо метавонад бихонад.

Қироъатро дар ракаъати аввали ҳар намоз дароз бояд кард.

Такбир гуфтан дар ҳангоми поён шудан ба руқӯъ ва сачда ва низ ҳангоми боло шудан, магар боло шудан аз руқӯъ, ки дар он **سمع الله من حمده** гуфта мешавад ва дар руқӯъ се бор **سبحان ربّي العظيم** ва дар сачда се бор **سبحان ربّي الاعلى** гуфтан суннат аст.

Гирифтани зонӯҳо бо дастонаш дар ҳангоми руқӯъ кардан.

Мардон бояд дар руқӯъ миёни ангуштони дастонашон гушодагӣ бигзоранд ва занон чунин накунад.

Дар руқӯъ бояд пушти худро ҳамвор намуда, сару мақъадашро бо ҳам баробар бисозад.

Бо итмиён худро рост кунад ва ё сар баланд кардан аз руқӯъ ва сачдааш бо оромиш бошад.

Дар рафтан ба сачда зонӯҳояшро аввал ва сипас дастонаш ва баъд азон рӯяшро ба замин биниҳад ва ҳангоми баланд шудан аз сачда, акси онро бикунанд.

Сачда дар фосилаи миёни ду кафи даст бошад ва дастҳо дар баробари шона гузошта шавад.

Мардон дар ҳолати сачда шикамҳоро аз зонӯ ва оринҷҳоро аз паҳлӯҳо ва соидҳоро аз замин дӯр доранд.

Занон шикамҳояшонро ба ронҳояшон дар сачда муттасил кунанд.

Дар ҳангоми нишастан миёни ду сачда ва низ дар нишастан барои ташахҳудхонӣ, дастон бояд бар ронҳо гузошта шаванд.

Мард замоне, ки дар миёни ду сачда ва ё барои ташахҳудхонӣ менишинад, бояд пои чапашро паҳн карда болои он бинишинад, дар ҳоле, ки қадами пои росташро баланд истод мекунад.

Зан бояд таваррук кунад: яъне бар мақъадаш бинишинад ва ҳар ду пояшро ба самти рост бикашад, зеро ки барояш сатрмандтар аст.

Ишора танҳо бо ангушти субоба аст, ба гунае, ки дар вақти **“لا إله إلا الله”** гуфтан, онро баланд намуда ва дар вақти **“لا إله إلا الله”** гуфтан онро поён мекунад.

Хондани сураи Фотиҳа дар ду ракаъати охир.

Бар Набии ақрам (с) дар ҷалсаи охир дуруд фиристодан.

Дуо кардан баъда аз дуруд бар Набии ақрам (с) ба монанди шабеҳи алфози Қуръон ва Суннат.

Имом дар саломхояш нияти салом бар намозгӯзoron ва фариштагони ҳафаза ва солиҳини чиниётро низ ният кунад.

Муқаддӣ нияти ҷавоби саломи имомро дар ҷиҳате, ки воқеъ шуда низ бикунанд.

Намозгӯзори танҳо ба саломаш танҳо Малоикаро ният кунад.

Дар саломи дуввум садояшро нисбат ба саломи аввал поёнтар кунад.

Бо саломи имом, мутассил салом бидиҳад.

Дар салом додан аз рост шурӯъ кунад.

Масбӯқ ё касе, ки мутабаххир ба имом пайваста аст, бояд мунтазир бошад, ки имон аз саломи дуввумаш фориг гардад, то бидонад, ки бар имом сачдаи саҳв нест.

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Ҳаҷ

Муҳаммад Шукуров
Заҳро Нунова
Абдулрахмон Янги

Сачдаи саҳв, шукр ва тиловат

Сачдаи саҳв, шукр ва тиловат

Матлабҳо

Сачдаи саҳв

Асбоби сачдаи саҳв

Васфи сачдаи саҳв

Сачдаи шукр

Васфи сачдаи шукр

Сачдаи тиловат

Васфи сачдаи тиловат

Якум: Сачдаи саҳв

Сачдаи саҳв

Иборат аз ду бор сачда кардан аст, ки намозгӯзор барои ҷуброни халале, ки дар намозаш саҳван рух додааст, онро анҷом медиҳад.

Асбоби сачдаи саҳв

1. Шак

Шак

Ибарат аз тардид байни ду чиз, ки кадом як аз онҳо воқеъ шудааст.

Шак дар робита бо намоз ба ду бахш тақсим мешавад:

1. Шак баъд аз намоз

Ба ин шаккест, ки ба он таваҷҷӯҳ намешавад.

Мисоли он: Марде баъд аз намози субҳ шак кард, ки ду ракаъат хонда ва ё се ракаъат? Ба ҷунин шакке таваҷҷӯҳ намешавад, магар ин, ки яқин дошта бошад, ба он яқин амал мекунад.

2. Шак дар аснои намоз

Ҷунин шак аз ду ҳолат ҳолӣ нест:

1- Якум: Ин, ки яке аз ду чиз наздаш тарҷеҳ ёбад:

Дар ин ҳо ба он чӣ наздаш тарҷеҳ ёфта, амал мекунад ва баъд аз салом додан, барои саҳв ду сачда мекунад.

Мисоли он: Марде намози зуҳро меҳонад ва дар ракаъат шак кард, ки оё дуввум аст, ё саввум? Вале тарҷеҳ бар он шуда, ки ракаъати саввум аст, пас ҳамон ракаъати саввум шумурда мешавад, баъд аз салом додан, барои саҳв, ду сачда мекунад.

Ба далел бар он фармудаи Наби акрам (с): «Ҳар гоҳ аз яке шумо дар намозаш шак кард, бояд ки барои расидан ба дурустӣ фикр кунад, пас аз он салом диҳад ва баъд аз он ду бо сачда кунад». ⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Ибни Ҳиббон.

Салом медиҳад

Барои саҳв сачда

Дар ин ҷо бар камтарини он бино мекунад, намозашро тамоm намуда, қабл аз салом, сачдаи саҳв мекунад.

Барои саҳв сачда мекунад

Салом медиҳад

Китоби Салот

Мисоли он: Марде намози зуҳрро меҳонад, барояш шак пайдо шуд, ки ракаъати дуввум аст, ё саввум ва ҳеҷ тарҷеҳе барои яке аз он наздаш пайдо нашуд, ин мард ба камтарини он бино мекунад ва онро ракаъати дуввум шумурда, намозашро тамом мекунад, ва барои саҳв қабл аз салом додан, ду саҷда мекунад.

Ва далел бар ин, фармудаи Набии акрам (с): «Агар яке аз шумо дар намозаш шак кард, ки чанд ракаъат хонда, се ва ё чаҳор ракаъат? бояд шақро битзорад ва бар яқин бино кунад, пас аз он ду саҷда кунад, қабл аз салом додан». ⁽¹⁾

2. Фузунӣ:

Яъне намозгузор дар намозаш руқӯъ ва ё саҷдаро зиёд кунад...

Фузунӣ аз ду ҳолат ҳоли нест:

1- Якум: Намозгузор дар аснои феъл онро ба хотир оварад.

Дар ин ҷо вочиб аст, то аз он ручӯъ карда, намозашро тамом кунад, пас аз он баъд аз салом, саҷдаи саҳв кунад.

Мисоли он: Марде намози зуҳр меҳонад ва барҳост то ракаъати панҷумро бихонад, вале дар аснои ракаъат ба хотираш омад, ки ишгибоҳ карда, дар ин ҷо вочиб аст, то фавран бинишинад ва намозашро тамом карда, баъд аз салом, саҷдаи саҳв кунад.

2- Дуввум: Намозгузор баъд аз адои он ба хотир биёварад.

Ва дар ин ҷо намозашро тамом карда, баъд аз салом, саҷдаи саҳв мекунад.

Ва далели он ҳадиси Ибни Масъуд (р) ин, ки Набии акрам (с) намози зуҳрро панҷ ракаъат хонданд, барояш гуфта шуд: (оё банамоз зиёдат шуда? Фармуданд: яъне чӣ гуфт: панҷ ракаъат хондед). Баъд аз салом ду саҷда карданд. ⁽²⁾

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба ривояти Бухорӣ.

ду саҷда карданд. ⁽³⁾

3. Камбуд:

Яъне намозгузор рукне аз аркон ва вочибе аз вочиботи намозро анҷом надиҳад, тавре, ки камбуда воқеъ шавад.

1. Камбуди рукн:

Ва он аз ду ҳолат ҳоли нест:

1-Якум: Агар ба мавзеи камбуд дар ракаъати баъдӣ расид ва ба ёдаш омад:

Дар инҷо, ракаъатеро, ки рукне аз он тарк шудааст, мулҳо мекунад ва ракаъати баъдиро ба ивази он муътабар мешуморад.

Мисоли он: Марде руқӯъро дар ракаъати аввал фаромӯш кард ва дар руқӯи ракаъати дуввум ба ёдаш омад, ки руқӯъ дар ракаъати аввалро фаромӯш карда, пас ҳамин ракаъат, ракаъати аввал аст, на қаблии он ва намозашро тамом мекунад, пас аз он баъд аз салом барои саҳв саҷда мекунад.

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

Салом медиҳад

Барои саҳв саҷда мекунад

2-Дуввум: Намозгӯзор қабл аз расидан ба мавзеи он дар ракаъати баъдӣ ба хотир биёварад:

Дар ин ҷо бар вай вочиб аст, то баргардад ва рукни таркшударо ба ҷо оварад ва ба намози худ то итмомаш идома диҳад, баъд аз салом барои саҳв саҷда мекунад.

Мисоли он: Марде сачдаи дуввум ва нишастан қабл аз онро фаромӯш кард, пас аз ин, ки дар ракаъати дуввум аз рукӯъ бархост, ба ёдаш омад, пас бар мегардад ва мешинад ва сачда мекунад ва баъд аз он намозашро тамои намуда, баъд аз салом додан барои саҳв сачда мекунад.

2. Камбуди воҷиб

Агар намозгӯзор воҷибе аз воҷиботи намозро фаромӯш кард, аз се ҳолат холи нест:

1-Якум: Қабл аз ин, ки аз мавзеъи ҳамаи воҷиб дар намоз бигзарад, ба ёдаш омад:

Дар ин ҷо вайро анҷом медиҳад ва ҳеҷ чиз бар вай нест.

2-Дуввум: Пас аз ин, ки аз мавзеъи он дар намоз гузашт ва қабл аз ин, ки ба рукни баъдӣ бирасад, ба ёдаш омад.

Дар ин ҳолат бар мегардад ва онро адо мекунад, пас аз он намозашро тамои намуда, баъд аз салом додан, сачдаи саҳв мекунад.

3-Саввум: Пас аз расидан ба рукни баъдӣ ба ёдаш омад.

Дар ин ҷо ба намозаш идома медиҳад ва бар намегардад ва қабл аз салом додан барои саҳв сачда мекунад.

Мисоли он: Марде аз сачдаи дуввум дар ракаъати дуввум сарашро бардошт, то ба ракаъати саввум бархезад, вале қабл аз ин, ки аз ҷо баланд шавад, ба ёдаш омад, ки дар ташаҳҳуди аввал нанишастааст, пас ба ташаҳҳуд мешинад ва намозашро тамои мекунад ва ҳеҷ чизе бар вай нест.

Агар пас аз ин, ки баланд шуд ва қабл аз ин, ки ба кулӣ истода шавад, ба ёдаш омад, ки дар ташаҳҳуди аввал нанишастааст,

менишинад ва ташаҳҳуд мекунад ва сипас намозашро ба поён мерасонад ва баъд аз салом додан барои саҳв сачда мекунад.

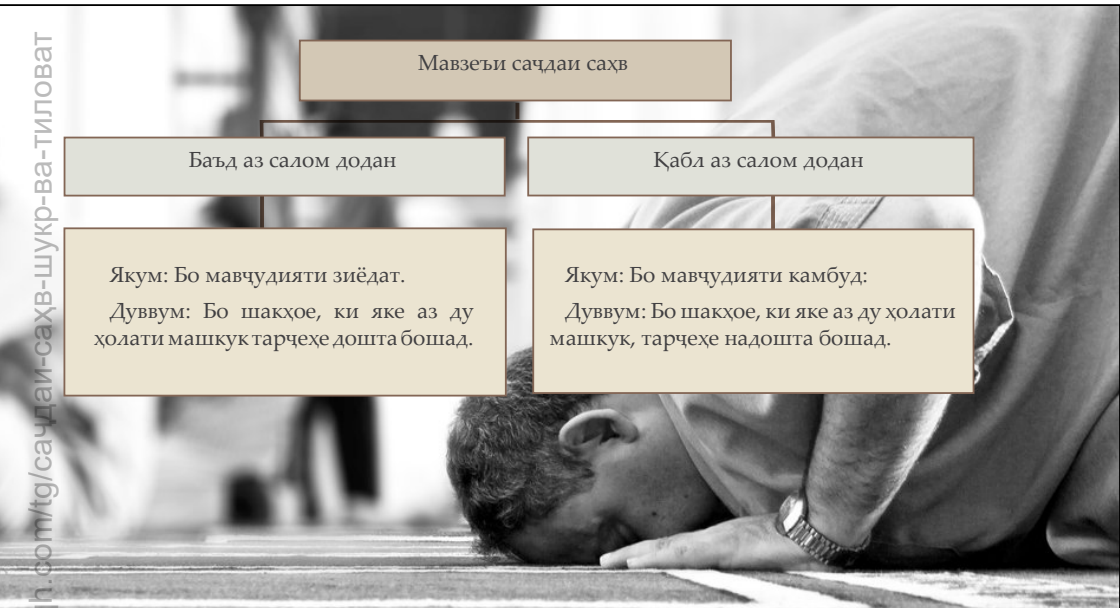
Агар пас аз ин, ки бархост ва истода шуд, ба хотираш омад, ки ташаҳҳуди аввалро фаромӯш карда, бар намегардад, балки намозашро тамои мекунад ва барои саҳв қабл аз салом додан, сачда мекунад.

Ва далели он, ҳадиси Абдуллоҳ бин Бухайна (с) ин, ки Набии акрам (с) бо онҳо намози зуҳрро адо карданд, баъд аз ду ракаъат ба қаъда нанишастанд, мардум бо эшон бархостанд, то ин, ки намозашро тамои карданд ва мардум интизори салом додани эшонро доштанд, дар ҳоле, ки нанишаста буданд, қабл аз салом ду сачда карданд ва баъд аз он салом доданд. ⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

Китоби Салот

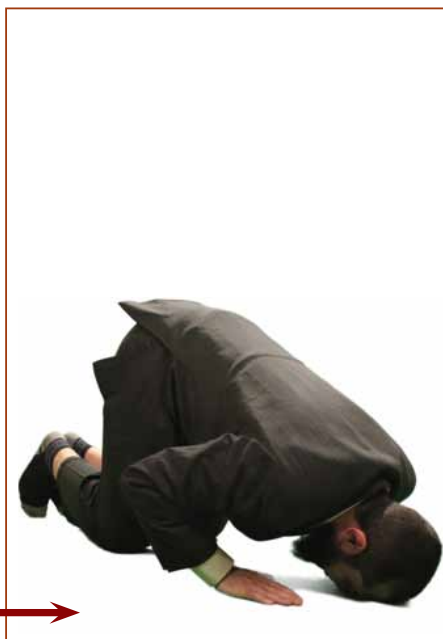

Васфи сачдаи сахв

Намозгӯзор як салом ба самти рост медиҳад ва такбир гуфта, сачда мекунад, монанди сачдаи намоз ва баъд аз он ташахҳуд ва дуруд бар Набии ақрам (с) ва дуо хонда, салом медиҳад.

Масоил

1. Агар намозгӯзор салом дод, қабл аз тамом шудани намоз ва ба хотир наовард, магар баъд аз замоне, намозро аз нав иғода кунад ва агар баъд аз гузашти вақти каме, монанди дақиқаҳои чанд, яъне ду то се дақиқа бошад, намозашро такмил мекунад ва баъд аз намоз барои сахв сачда мекунад.
2. Бар муқтадӣ вочиб аст, то аз имом дар сачдаи сахв пайравӣ кунад, агар ҷӣ баъд аз сахв ба имом пайваста бошад.
3. Намозгӯзор агар муртакиби ду сахв гардид, ки мавзеи яке қабл аз салом ва мавзеи дуввуме баъд аз салом буд, танҳо қабл аз салом сачда мекунад.

Барои саҳв сачда мекунад

Дуввум: Саҷдаи шукр

Саҷдаи шукр

Саҷдаи шукргӯзорӣ барои Аллоҳ ҳангоми дарёфти неъмате ва ё чизи хушӣ ва ё дафъи бало ва нохушӣ ва монанди он.

Ва далели машрӯъияти саҷдаи шукр: Ҳадиси Абӯбақрата (р) аст, ин, ки Наби акрам (с) ҳаргоҳ барояш амри хушӣ ва ё башорате дода мешуд, барои шукри Аллоҳ, ба саҷда мерафт. ⁽¹⁾

Васфи саҷдаи шукр

Такбиргӯён ба саҷда меравад ва меғӯяд: «سبحان ربي الأعلى» ва Аллоҳи таъолоро сипос меғӯяд ва бар неъмате, ки барояш арзонӣ фармуда, шукр мекунад, пас аз он аз саҷда баланд мешавад, бидуни ин, ки такбире гӯяд ва ё салом бидиҳад.

Саввум: саҷдаи тиловат

Саҷдаи тиловат

Саҷдаест, ки қорӣ агар ояти саҷдаро бихонад, бояд саҷда кунад.

Ва далели машрӯъияти саҷдаи тиловат, он чӣ ки аз Ибни Умар (р) собит шуда, ки гуфт: «Наби акрам (с) бар мо сураро, ки дар он саҷда буд, қироъат мекарданд, пас саҷда мекарданд ва мо низ саҷда мекардем». ⁽²⁾

Агар қорӣ дар намози ҳаҷрӣ ва ё хуфия, ояти саҷдаро хонад, бояд саҷда кунад ва агар дар хориҷи намоз низ онро бихонад, бояд саҷда кунад ва вузӯ доштан барояш шарт аст.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба ривояти Бухорӣ

Васфи саҷдаи тиловат

- Қорӣ ва шунавандаи ояти саҷда, такбиргӯён саҷда мекунад ва меғӯяд: «سبحان ربي الأعلى» ва ин дуоро меҳонад:

«سجد وجهي للذي خلقه. وشق سمعه وبصره بحوله وقوته».

«اللهم اكتب لي بها عندك أجراً. وضع عني بها وزراً. واجعلها لي عندك ذخراً. تقبلها مني كما تقبلتها من عبدك داود».

Ба ривояти Тирмизӣ.

Пас аз он такбир меғӯяд ва аз саҷда баланд мешавад- агар дар намоз буд- ва агар дар намоз набуд, бидуни такбир ва салом баланд мешавад.

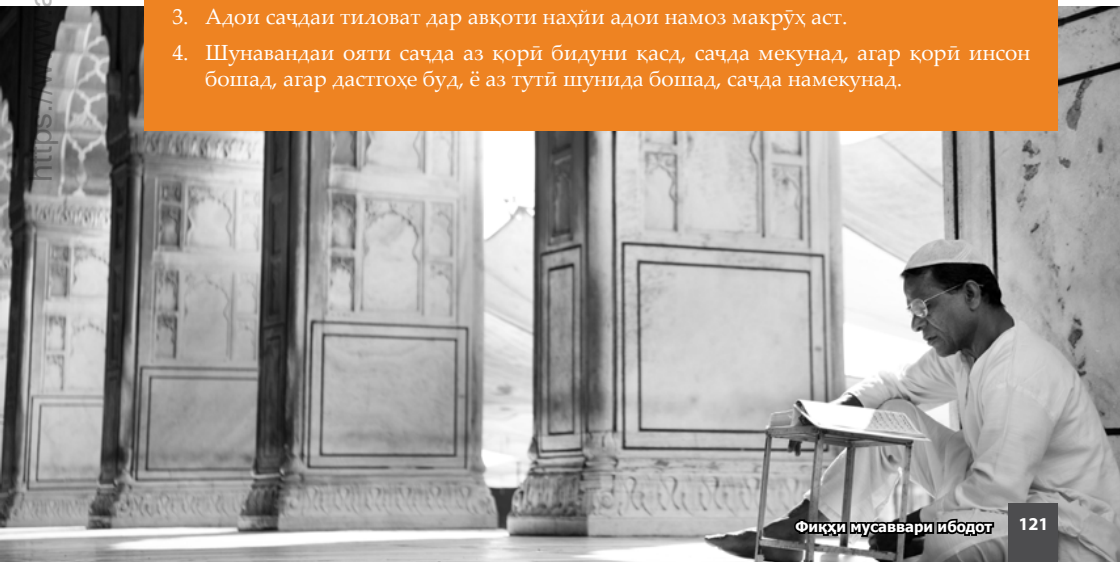

Оёте, ки дар он сачдаи тиловат вучуд дорад, азин қарор аст:

Сураи Аъроф, ояти	206	сураи Намл ояти	25
сураи Раъд, ояти	15	сураи Сачда ояти	15
сураи Наҳл ояти	49	сураи Сод ояти	24
сураи Исро ояти	107	сураи Фуссилат ояти	37
сураи Марям ояти	58	сураи Начм ояти	62
сураи Ҳаҷ ояти	18	сураи Иншиқоқ ояти	21
сураи Ҳаҷ ояти	77	сураи Алақ ояти	19
сураи Фурқон ояти	60		

Масоил

1. Мусофире, ки савор бар маркабест, агар ояти сачдaro тиловат кард, аз маркаби худ поён шуда, сачдаи тиловатро анҷом медиҳад, агар барояш ин кор муяссар набуд, бо ишораи сар сачда мекунад.
2. Ҳар гоҳ қорӣ ояти сачдaro такрор кард, якбор сачда барои ҳама кифоят мекунад.
3. Адои сачдаи тиловат дар авқоти наҳйи адои намоз макрӯҳ аст.
4. Шунавандаи ояти сачда аз қорӣ бидуни қасд, сачда мекунад, агар қорӣ инсон бошад, агар дастгоҳе буд, ё аз тути шунида бошад, сачда намекунад.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

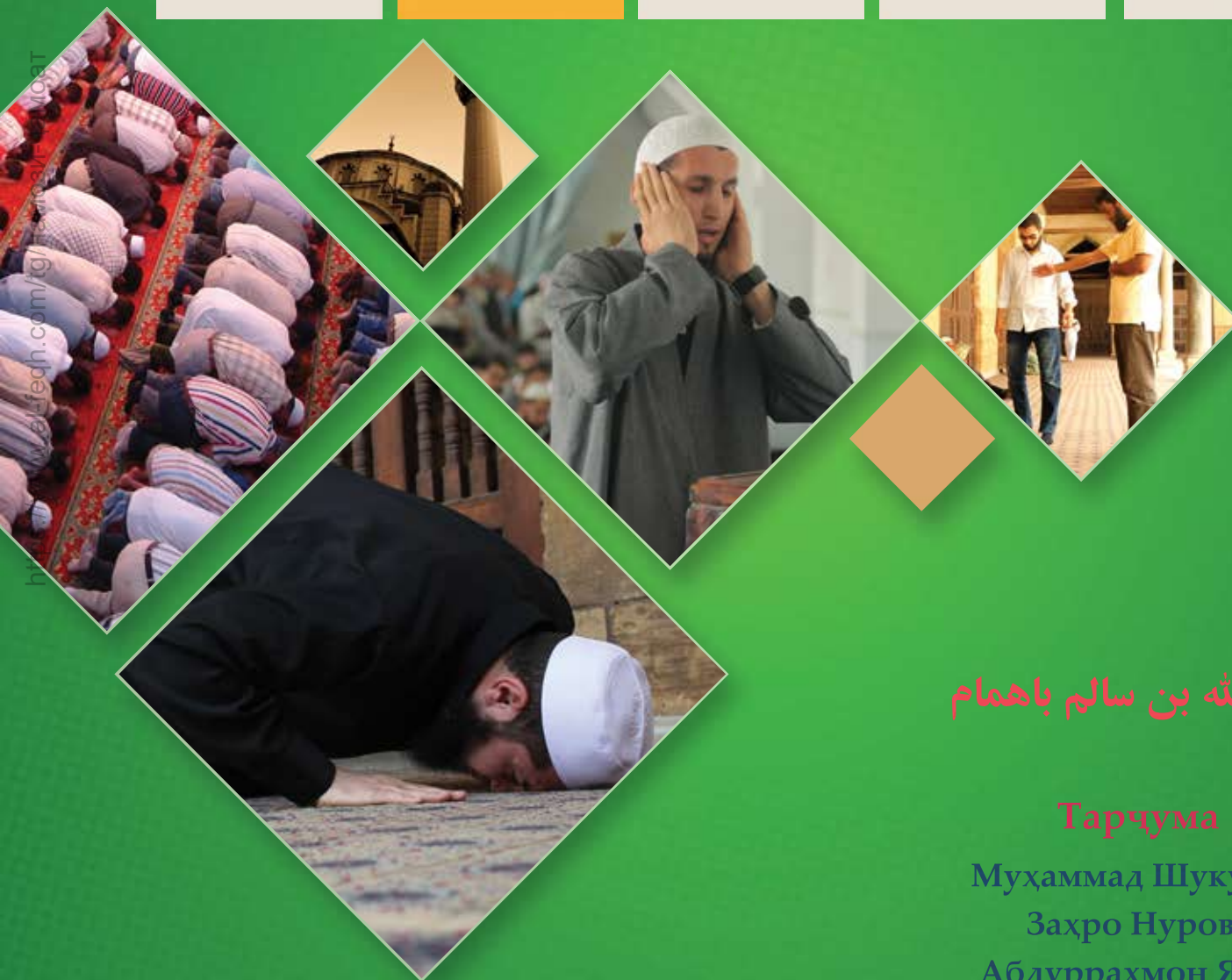
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Намози ҷамоат

Намози ҷамоат

Ҳукми намози ҷамоат

Шариъат ба мардоне, ки тавонои доранд, амр карда, то намозро бо ҷамоат адо кунанд ва ба касеоне, ки ҷамоатро тарк мекунанд, хушдор додааст ва Набии акрам (с) ба сузондани касоне, ки ба ҷамоат ҳузур намеёбанд, қасд дошта ва низ , Набии акрам (с) барои нобино иҷозаи тарки намози ҷамоатро надодааст ва далел бар он:

1. Фармудаи Худованд (ҷ) дар мавриди салоти хавф аст: «агар дар миёни онҳо будӣ ва намози хавфро барпо кардӣ, бояд як гуруҳе аз онҳо биистанд».

(нисо 102).

Аз он ҷое, ки Аллоҳи таъоло амр ба ҷамоат дар ҳоли хавфу сафар карда, пас дар ҳоли вучуди амният ва иқомат, ба тариқи авло бояд ҷамоат гардад.

2. Ҳадиси Абӯхурайра (р), ки дар он омадааст, Расули Аллоҳ (с) фармуданд: «Сангинтарин намоз барои мунофиқон намози ишро ва намози субҳ мебошад. Агар аз он ҷӣ дар он дӯ вучуд дорад, медонистанд, ба он дӯ меомаданд ва агар ҷӣ худро ба рӯйи дастону сина мекашониданд, қасд кардам, ки ба намоз амр кунам, ки барпо шавад, пас

Матлабҳо

Ҳукми намози ҷамоат

Ҳукми намози ҷамоат ва фазилати он

Шиносои бо бародарон

Бароати банда аз мунофиқат

Иҷтимоӣ шамли мусалмонон

Ҳамбастагии мусалмонон

Изҳори шаъоии дин

Ваҳдати дилҳои мусалмонон

Хашмгин кардани душманони Аллоҳ

Таҳзиби нафт

Нобудии иштибоҳот

аз он ба марде амр кунам, ки барои мардум имомат кунад, сипас ҳамроҳи мардоне, ки бо худ дастаҳои хезум доранд, ба сӯи қавме дар ҳаракат шавам, ки ба намоз ҳузур наёфтаанд, бар онон хонаҳояшонро оташ бизанам».⁽¹⁾

Набии акрам (с) ба оташ задани таҳаллуфкунандагон аз ҷамоат азм намекунад, магар ба хотири ин, ки ҷамоат

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

вочиб бошад, ба ҳамин гуна тахаллуфкорон ба нифок васф намешаванд, магар ин, ки вочиб будааст.

3. Ҳадиси нобиное, ки аз Набии акрам (с) иҷоза хост, то дар хона намозашро бихонад, зеро раҳнамоёе надошт, Набии акрам (с) барояш фармуданд: «Оё азонро мешунави?». Он мард гуфт: оре! Фармуданд: «Бояд ҷавоб бидихӣ».⁽¹⁾

4. Он чӣ аз Ибни Масъуд собит шудааст, ки гуфт: «Касе, ки хурсанд мегардад аз ин, ки фардо ба лиқои Аллоҳи мутаъол, мусалмон биравад, бояд аз ин намозҳое, ки барояш нидо карда мешавад, муҳофизат кунад, зеро ки Аллоҳи мутаъол ба Набии шумо шеваҳои ҳидоятро машруъ карда, ки намози ҷамоат аз ҳамин шеваҳои ҳидоят мебошад. Агар шумо дар хонаҳоятон монанди ин тахаллуфкор, намоз бихонед, ҳар ойина суннати Набиатонро тарк мекунед, ҳар гоҳ суннати Паёмбаратонро тарк кардед, гумроҳ мешавед, марде нест, ки вузӯ бикунад, беҳтарин вузӯ, пас аз он азми рафтн ба масҷиде аз масҷидро мекунад, Аллоҳи мутаъол бар ҳар гоме, ки бармедорад, як ҳасана менависад

ва бо он мартаба баланд мекунад ва як иштибоҳеро набуд месозад ва бармеояд, ки ҷӯз мунофиқи маълумуннифок каси дигаре аз он тахаллуф намеварзад ва мардоне, буданд, ки ба василаи ду тан аварда мешуданд- бо така ба шонаҳои ду нафар- то дар сафи намоз истод карда шаванд».⁽²⁾

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба ривояти Муслим.

Ҳукуми намози ҷамоат ва фазилатҳои он

1. Ошноӣ бо бародарон ва дӯстон дар роҳи Худо бо ҳамдигар ва таҳкими решаҳои муҳаббат дар миёнашон, ки имон ба василаи он осон мегардад ва роҳи имон ва биҳишт бо муҳаббат дар роҳи Аллоҳ осон мегардад.
2. Банде, ки такбири таҳримаро чиҳил рӯз пайи ҳам дарёбад, барояш бароат аз нифоқ ва оташи дӯзах аст, ба далели ривояти Анас (р) аз Расули Аллоҳ (с), ки фармуданд: “Касе, ки барои Аллоҳ чиҳил рӯз дар ҷамоат ба гунае намоз хонад, ки такбири аввалро дарёбад, барояш ду бароат навишат мешавад: бароат аз оташи дӯзах ва бароат аз нифоқ”.⁽¹⁾
3. Иҷтимоӣ ҷамъи мусалмонон ва эҷоди улфат миёни дилхоҷшон барои хайру салоҳ.
4. Ҳамбастагӣ ва ҳамкорӣ миёни мусалмонон.
5. Бурузи шаъоирӣ динӣ ва қуввати он.
6. Муттаҳид кардани дилҳои мусалмонон, тавре, ки дар як сафи намоз, сиёҳу сафед ва арабу аҷам ва бузургу кӯчак ва сарватманду мустаманд, дар канори ҳам дар як масҷид ва дар ақби як имом ва дар як вақт меистанд, дар ҳоле, ки ҳама ба сӯи қибла ва як чиҳат рӯ гардониданд ва Худои ягонро мепарастанд.
7. Ҳашмгин кардани дӯшманони Аллоҳи таъоло, зеро ки мусалмонон то замоне, ки бар адои намоз дар масҷидҳо муҳофизат мекунанд, аз қувват ва боздорандагӣ бархурдор мебошанд.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

8. Сабаби нобудии иштибоҳот ва баландии мартаба аст. Аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: “Оё шуморо бар он чӣ, ки бо он Аллоҳ иштибоҳотро маҳв намуда, мартабаҳоро баланд мекунад, далолат накунам? Гуфтанд: Оре! Далолат кунед, эй Расули Аллоҳ. Фармуданд: Дар ҳоли машақат ва сахтӣ монанди сармо ва ғайра, хуб вузӯ кардан, касрати гомбардорӣ ба сӯи масоҷид ва интизори намоз пас аз намоз, инаст рибот, яъне бастанӣ нафс барои тоъат”.⁽¹⁾
9. Намози ҷамоат нисбат ба намози танҳои бисту ҳафт мартаба бартарӣ дорад. Аз Абдуллоҳ бин Умар (р) ривоят аст, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: “Намози ҷамоат нисбат ба намози танҳогузор бисту ҳафт мартаба бартарӣ дорад”.⁽²⁾

Намози ҷамоат дар хона

Барои фарде ё гурӯҳе шоиста нест, ки дар хона ҷамоат кунанд, дар ҳоле, ки масҷид дар наздикии онҳо буда бошад, аммо агар масҷид дӯр буда ва азонро намешунаванд, боқе надорад, ки дар хона ҷамоат кунанд.

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

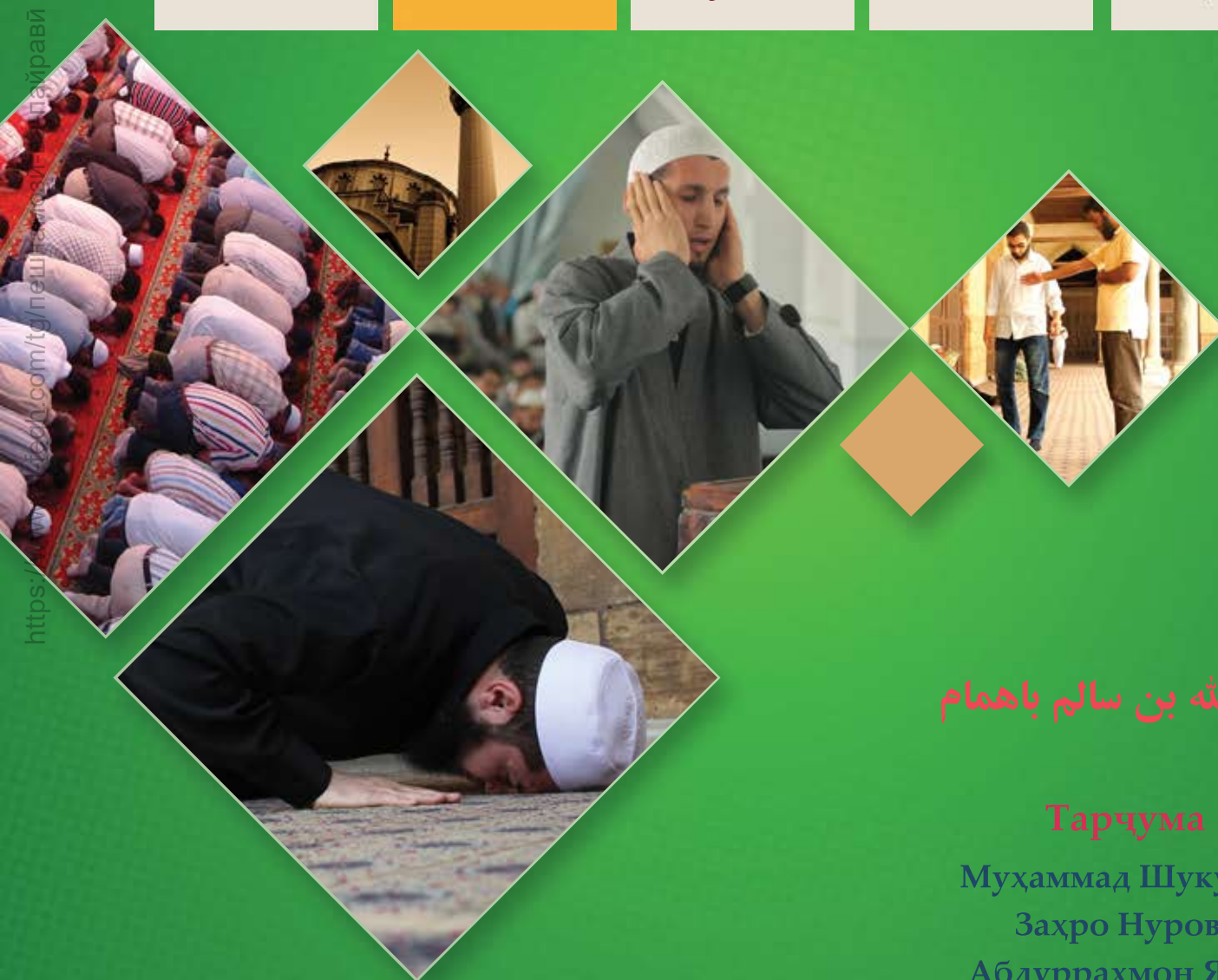
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нутова

Абдурраҳмон Янги

Пешнамозӣ ва
пайравӣ

Пешнамозӣ ва пайравӣ

Матлабҳо

Мустаҳиқтар ба имомат

Мавзъеияти имом ва муқтадӣ

Мавзъеияти занон

Аз аҳкоми иқтидо ба имом

Сабқат аз имом

Мустаҳиқи пешнамозӣ

Ба ин тартиб:

Якум: Қоритар ба китоби Аллоҳ, яъне ҳофизтар ва олимтар ба аҳкомаш бошад.

Дуввум: Донотар ба суннат: яъне касе, ки ба маъони он ва аҳкомаш донотар бошад.

Саввум: Дар муҳочират муқаддамтар: яъне касе, ки дар муҳочират аз сарзамини куфр ба сарзамини Ислои пешгомтар бошад ва агар муҳочират набуд, касе, ки дар тарки маъсият ва тавба, пешгомтар бошад.

Чаҳорум: Солмандтар: ҳангоме, ки дар шартҳои қаблӣ баробар бошанд.

Ва далели он чӣ зикр шуд, ҳадиси Абӯмасъуди Ансорӣ (р) аст, ки гуфт: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: «Барои қавм, касе, ки қоритарашон ба китоби Аллоҳ бошад, имомат кунад, агар дар қиръат баробар буданд, донотарашон ба суннат, агар дар суннат низ баробар буданд, пешгомтарашон дар ҳичрат, агар дар ҳичрат низ баробар буданд, пас муқаддамтарашон дар Ислои, имомат кунад». ⁽¹⁾

Ин тартиб ҳангоми иродаи таваллияти пешнамозӣ барои масҷид ва ё дар ҷамоате, ки имоми ротиби (имоми муъайяне барои намоз дар масҷидаш) набошад, рӯоят мешавад, аммо агар ҷамоате имоми муъайяне дорад ва ё соҳиби хона имом бошад ва ё касе соҳиби амре ⁽²⁾ буда, пас ҳамаи шахс нисбат ба дигарон

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Монанди ин, ки султоне бошад ва ё фармодеҳе ва ё раиси мавзъе ва монанди он.

муқаддам мебошад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): «Ҳеҷ марде имомат дар ҳитаи султаи марде накунад ва низ дар мавзеи эъзози касе бидуни иҷозаи ӯ манишинад». ⁽¹⁾

Мавзеияти имом ва муқтадиён

1. Агар ҷамоат ду тан бошанд ва ё бештар, имом дар пешрӯ ва дар васати онон меистад, ба далели ҳадиси Ҷобир ва Ҷаббор(р) ин, ки яке аз онон дар тарафи ростии Расули Аллоҳ (с) ва дигаре дар тарафи чапи эшон истоданд, Ҷобир гуфт: «Расули Аллоҳ (с) аз дастони мо гирифт, ҳар дуи моро ба ақиб заданд, то дар пушти сарашон моро истод карданд». ⁽²⁾
2. Агар ҷамоат ду тан бошад ва ё бештар бошанд: имом дар пешрӯ ва дар васати онон меистад, ба далели ҳадиси Ҷобир (р) ин, ки яке аз онон дар тарафи ростии Расули Аллоҳ (с) ва дигаре дар тарафи чапи эшон истоданд, Ҷобир гуфт: «Расули Аллоҳ (с) аз дастони мо гирифт, ҳар дуи моро ба ақиб заданд, то дар пушти сарашон моро истод карданд». ⁽³⁾

Мавзеияти занон

1. Агар занон ба ҷамоат намоз бихонанд, суннат онаст, ки имомашон дар васати онон биистад ва аз онон пештар набошад.
2. Агар зане ба марде иқтидо кард, дар ақибӣ вай меистад ва агар бо мардон ба намоз биистад, дар ақибӣ сафи мардон меистад.

Намози занон

3. Агар гуруҳе аз занон бо мардон дар ҷамоат намоз бихонанд, суннат онаст, ки сафҳои занон дар ақибӣ сафҳои занон бошад. Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: «Беҳтарин сафи занон, сафи охир аст ва бадтарини он, аввалаш мебошад». ⁽⁴⁾

Зан

Аҳкоми иқтидо ба имом

1. Барои касе, ки дар хонаи худ буда, аз хилоли шунидани садои балангӯ ва ё аз хилоли гӯш додан ба радио, иқтидо ба имом кунад, саҳеҳ нест.

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(3) Ба ривояти Муслим.

(4) Ба ривояти Ибни Мочҷаҳ.

Китоби Салот

2. Иқтидо ба имом дар хориҷи масҷид, агар сафҳо бо ҳам муттасил бошад, саҳеҳ аст.
3. Муқтадиёне, ки дар боми масҷид бошанд ва ё поёнтар, иқтидояшон ба имоми масҷид дуруст аст, агар садои имомро бишнаванд.
4. Иқтидои касе, ки намози фарзиро меҳонад, дар ақиби касе, ки намози нафли меҳонад, дуруст нест ва акси он саҳеҳ аст.

Иқтидо дар хориҷи масҷид

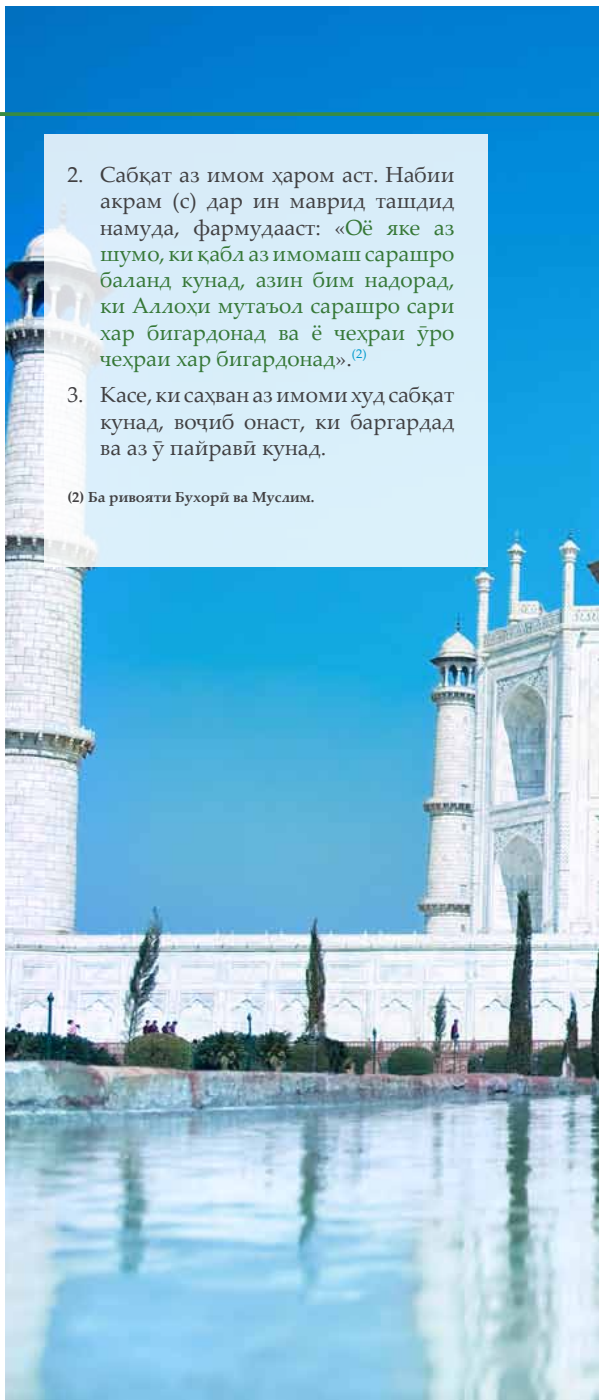
2. Сабақат аз имом ҳаром аст. Наби акрам (с) дар ин маврид ташдид намуда, фармудааст: «Оё яке аз шумо, ки қабл аз имомаш сарашро баланд кунад, азин бим надорад, ки Аллоҳи мутаъол сарашро сари ҳар бигардонад ва ё чехраи ӯро чехраи ҳар бигардонад».⁽²⁾
3. Касе, ки саҳван аз имоми худ сабақат кунад, вочиб онаст, ки баргардад ва аз ӯ пайравӣ кунад.

(2) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

Сабақати имом

1. Барои муқтадӣ, пайравӣ аз имом машруъият дорад, тавре, ки ҳар амалро баъд аз имомаш мубошаратан анҷом медиҳад, ба далели фармудаи Наби акрам (с): «Имом барои онаст, ки аз он пайравӣ шавад, агар тақбир гуфт, аз ақибаш тақбир бигӯед ва агар рукӯъ кард, пас шумо низ рукӯъ кунед ва агар саҷда намуд, шумо низ саҷда намоед».⁽¹⁾

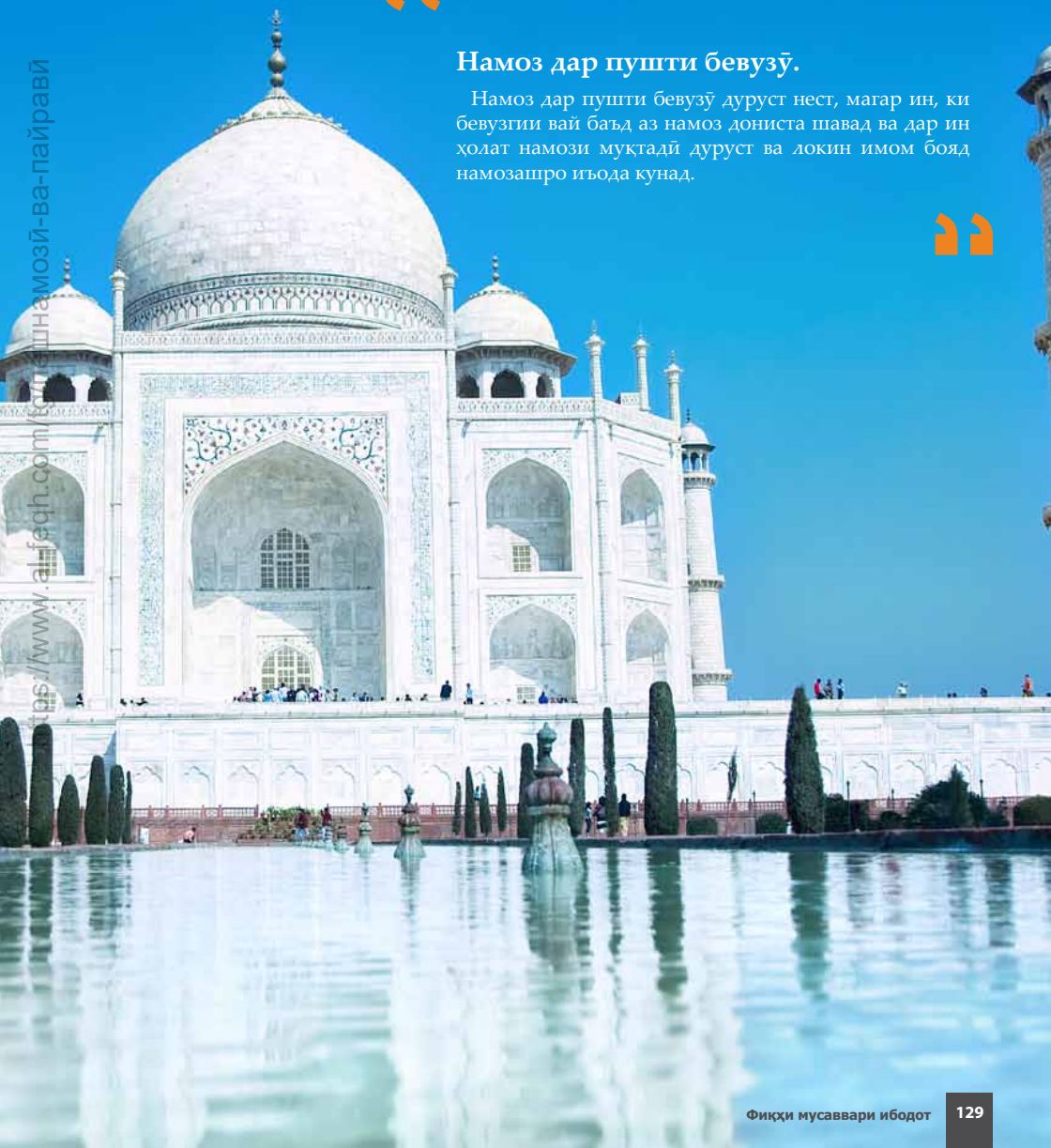
(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

Намоз дар пушти бевузӯ.

Намоз дар пушти бевузӯ дуруст нест, магар ин, ки бевузгии вай баъд аз намоз доништа шавад ва дар ин ҳолат намози муқтадӣ дуруст ва локин имом бояд намозашро иъода кунад.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

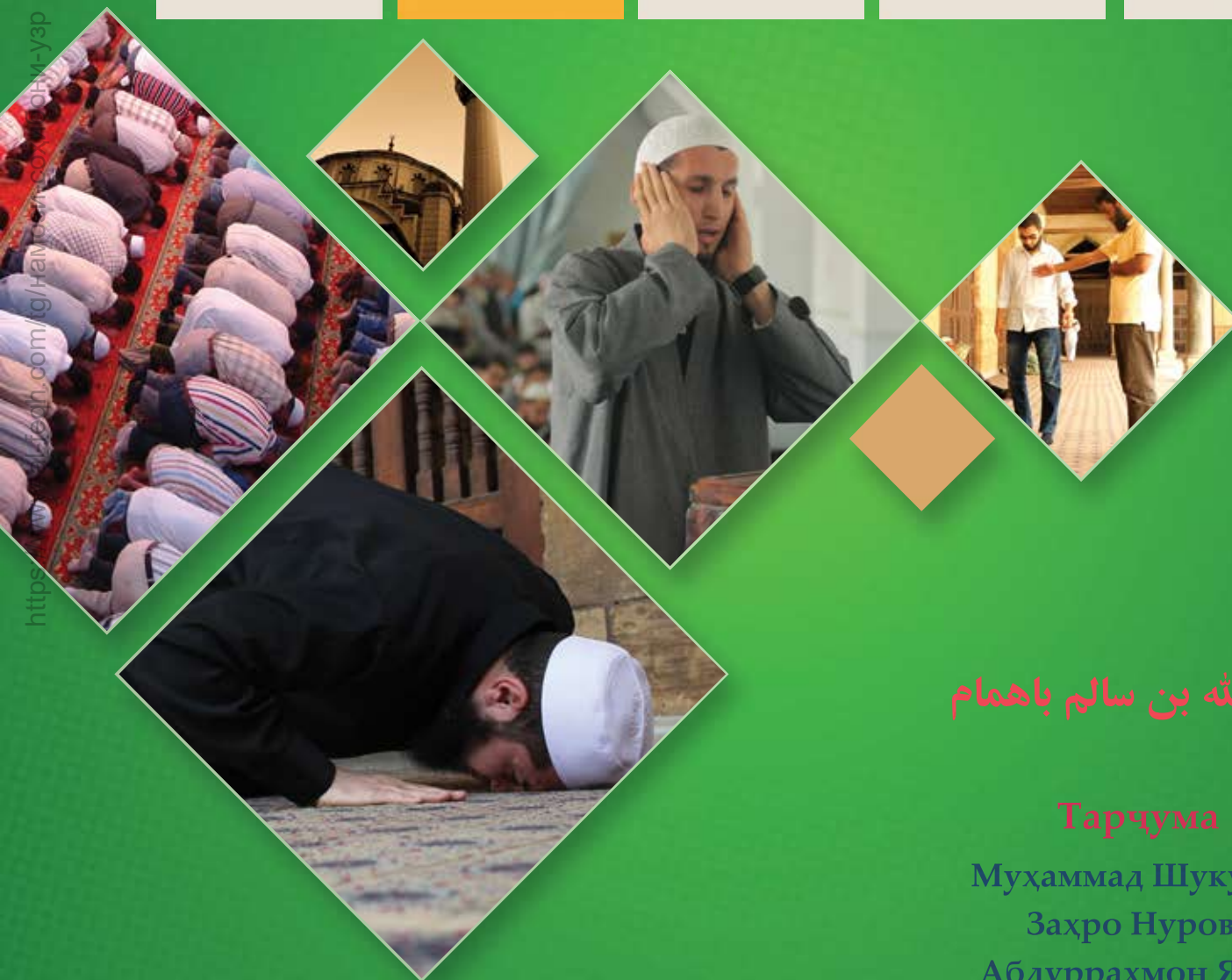
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нутова

Абдурраҳмон Янги

Намози соҳибони узр

13 Намози соҳибони узр

Соҳибони узр

Беморӣ, сафар, хавф.

1. Намози бемор

Бар бемор лозим аст, то намозро ба қадри тавонаш адо кунад, агар монанди инсони тандуруст, тавони адои онро дошт, бояд ба ҳамон гуна, бихонад, агар тавони онро надошт, пас ба қадри тавонаш мавриди бозхост мебошад.

Бинобарин агар бемор тавони қиёро дошта бошад, вочиб аст, ки истода бихонад, агар тавони истоданро надошт, намозашро нишаста бихонад, агар тавони нишастро низ надошт, бар паҳлӯ рӯ ба қибла бихонад, агар ба паҳлу низ қодир набуд, бар пӯшт бихонад ва пойҳояшро ба сӯи қибла дароз кунад, агар ин ҳам барояш осон набуд, ба ҳар гунае, ки барояш мумкин буд, намоз бихонад ва далелаш ҳам фармудаи Худованд: **(Аз Аллоҳи мутаъол ба қадри тавон битарсед)** [16:التغافل] мебошад. Ва низ фармудаи он ҳазрат (с) ба Имрон бин Ҳусайн (р): **(намоз бихон истода, агар натавонистӣ, нишаста бихон, агар натавонистӣ, бар паҳлӯ бихон).**⁽¹⁾

Аз аҳкоми намози бемор

1. Агар бемор нишаста намоз хонад ва тавони сачдaro дошт, бар вай сачда кардан вочиб аст.
2. Агар бемор нишаста намоз хонад ва аз сачда кардан оғиз бувад, пас бояд бо баданаш бо рукуъу сачда ишора мекунад ва сачдааш поёнтар аз рукуъаш мебошад, агар ишора бо бадан мушкил бувад, бо сараш ишора мекунад, ҳамчунин, агар бар пушт хобида намоз хонад, бо сари худ ишора мекунад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

М а т л а б ҳ о

Таърифи узрҳо

1. Намози бемор
 2. Аз аҳкоми намоз бемор
 3. Намози мусофир
 4. Мақсуд аз сафар
 5. Намози мусофир дар афтобус
 6. Чамъ байни ду намоз
 7. Намози хавф
 8. Васфи намози хавф
3. Агар барои бемор, вузӯ кардан дар ҳар намоз мушкил бувад, ва ӯ хондани намозро дар вақтҳои машаққатбор бувад, метавонад чамъ байни ду намози зуҳру аср ва байни мағрибу ишо, дар вақти аввал ва ӯ дуввумӣ, бар пояе, ин, ки кадом як барояш муносибтар аст, бикунад.
 4. То замоне, ки бемор ақлаш кор мекунад, намоз ҳаргиз аз вай соқит намешавад, барои бемор шоида нест, ки ба баҳонаи беморӣ дар мавриди намоз сустӣ кунад. Бояд ба қадри тавон дар адои намоз, кӯшиш кунад.
 5. Агар чанд рӯзе беҳуш мешавад ва сипас ба ҳуш меояд, дар он ҳолати хушманд буданаш бар тибқи навоноияш намоз меғӯзорад, ва намозхое, ки дар ҳолати беҳушӣ аз вай ғавт шуда, қазои надорад, вале агар беҳушии ӯ давомдор набуд, монанди ин, ки як рӯз ӯ ду рӯз буд, бояд ба қадри тавонаш, қазои онро адо кунад.

1

Такбир

2

Қироат

3

Руқў

4

Сада

2. Намози мусофир

Барои мусофир **вочиб аст**, то намози чаҳоррақати қаср кунад, (зуҳр ва асру ишо), ду рақат бихонад, ба далели фармудани Худованд: (ҳаргоҳ дар замини сафар кардед, бар шумо боке нест, ки дар намоз қаср кунед, агар бим доштед, ки қуффор ба шумо фитна эҷод мекунанд, , кофирон ҳар ойна барои шумо душмани возеҳ ҳастанд.) (нисо 101).

Ва ҳамчунин ба далели он чӣ аз Анас бин Молик (р) ривоят шуда, ки гуфт: (Бо Расули Аллоҳ (с) аз Мадина ба сӯи Макка баромадем, пас намозҳоро бо мо ду рақатӣ адо мекарданд, то ин, ки баргаштем).⁽¹⁾

Мақсуд аз сафар

Ҳар он чӣ дар урф калимаи сафар ба он гуфта мешавад, сафар буда, намоз дар он қаср мешавад.

Қасри намоз

1. Қасри мусофир пас аз тарки хонаҳои шаҳре, ки дар он суқунат дорад, оғоз мешавад, барояш қасри намоз ҷои нест, то замоне, ки дар хонаи маскунии худ мебошад, зеро аз Набии акрам (с) ривояте собит нашуда, ки қасри намоз карда, магар баъд аз хориҷ шудан аз ободихои маҳали иқоматашон.
2. Агар мусофир ба сарзамине бирасад ва қасди иқомати понздаҳрӯза ва ё бештар аз онро кард, бояд ки намозҳояшро комил бихонад. Агар қасди иқомат камтар аз ин рӯзҳоро дошт, метавонад қаср бихонад, агар қасди иқомати муддати муайянеро надошт, балки меҳост ба мучарради анҷоми қораш онҷоро тарк гӯяд, барояш қаср хондан то баргашташ ҷои аст, ҳар чанд, ки муддати иқоматаш беш аз рӯзҳо

низ гардад.

3. Агар муқиме дар ақби мусофире, ки намози қаср меҳонад, иқтидо кард, бар вай вочиб аст, то баъд аз салом додани имом, намозашро ба итмом бирасонад.

Чамъ кардан миёни ду намоз

1. Оё барои мусофир ва бемор, чамъ байни ду намози зуҳр ва аср дар вақти яке аз онҳо ва ҳамчунин миёни мағриб ва ишо дар вақти яке аз онҳо, ҷои аст?

2. Уламо дар ин масъала ихтилофи назар доранд: Аҳноф ба ин назаранд, ки барои мусофир ва мариз, чамъи байни ду намоз ҷавоз надорад, магар ин, ки чамъи шаклӣ бошад, тавре, ки намози аввалро дар охири вақташ ва намози дувумро дар аввали вақташ, адо кунад. Ва далели онҳо фармудани Худованди мутаъол аст: (Намоз бар мӯминон фарзи вақтист).

(1) Ба ривояти Насои.

3. Дар ҳоле, ки ҷумҳури уламо ба ин назаранд, ки барои мусофир бо таваҷҷӯҳ ба аҳодиси саҳеҳе, ки дар ин бора ворид шуда, ҷавоб дорад, аз он ҷумла ривояти Муоз (р) аст, ки мегӯяд: (Бо Набии ақрам ба ғазваи Табук баромадем, он ҳазрат (с) намозҳои зухру ишоро низ бо ҳам ҷамъ мекард) (Ба ривояти Муслим).

4. Аммо дар мавриди бемор, низ ҷамъи салотайнро барояш мучоз донитаанд, бино ба қиёс ба сафар, ба иллати вучуди машақат миёни ҳар ду. Агар дар вақти намози аввал ҷамъи тақдим ва агар дар вақти намози дуввумӣ буд, ҷамъи таъхир мебошад.

5. Лозим нест, ки ҷамъу қаср бо ҳам анҷом шавад. Гоҳе ҷамъу қаср бо ҳам мебошанд ва гоҳе ҷамъ мешавад, вале қаср намебошад.

Намози мусофир дар афтобус

1. Агар нафлӣ бошад: Намозаш дуруст аст, бо узр ва ё бидуни узр бошад, ба далели он ҷӣ, ки собит шуда, Расули Худо (с) савор бар маркабашон ба ҳар сӯе, ки раҳсипор буд, нафл меҳонданд. ⁽¹⁾
2. Агар фарзӣ буд: Намоз дуруст аст, агар тавони пиёда шудан барои намоз хондан дар заминро надошта бошад, ё ин, ки агар пиёда шуд, аз савор шудан очиз аст ва ё бар ҷонаш аз душмани бим дорад ва ё монанди он, дорои ҷандин ҳолат аст, ки аз ҷумла:

Якум: Тавони рӯ ба қибла шуданро дорад ва низ рукуъ ва саҷдaro метавонад, анҷом диҳад, монанди ин, ки дар киштӣ бошад, бар вай лозим аст, то намозро ба ҳамон ғунаи одӣ адо кунад, зеро, ки тавони онро дорад.

Дуввум: Тавони рӯ ба қибла шуданро дорад, вале тавоноии рукуъ ва саҷдaro надорад, бар вай лозим аст, ки дар ҳангоми тақбири таҳрима рӯ ба қибла бошад, пас аз он тибқи таваҷҷӯҳи афтобус ба ҳар сӯ намоз меҳонад ва барои рукуъ ва саҷда ишора мекунад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

3. Намози хавф

Намози хавф дар қушту хуне, ки мубох бошад, машруъ аст, чӣ дар иқомат бошад ва ё чӣ дар сафар ва далели машруъияташ аз Қуръон ва Суннат аст:

1. Аз Қуръон фамудаи Худованд: (Ва агар дар миёни онҳо будӣ ва бар эшон намоз барпо кардӣ, бояд гуруҳе аз онҳо бо ту биистанд ва силоҳхояшонро бо худ бигиранд, ҳангоме, ки саҷда карданд, дар пушти шумо бошанд ва гуруҳи дигаре, ки намоз нахондаанд, биеънд ва бо ту намоз бихонанд, эҳтиёт кунанд ва силоҳхояшонро бо худ бигиранд) (Нисо 102).
2. Ва аз суннат: феъли Расули Аллоҳ (с) аст, тавре, ки бо ёронаш намози хавф хондаанд ва низ асҳоби он ҳазрат (с) баъд аз эшон низ, хонданд.

Васфи намози хавф

Хавф бар теъдоди рақабот, таъсире надорад. Агар дар ҳоли иқомат бошад, ба ҳамон шакли иқомат хонда мешавад ва агар дар сафар бошад, қаср хонда мешавад, вале ихтилоф дар васфи он мебошад ва дар васфи он ашқоли мухталифе вучуд дорад, ки ҳамаи онҳо ҷоиш аст.

Ва хавфе, ки мучиби ин гуна намоз мешавад, аз ду ҳолат ҳолӣ нест:

Ҳолати аввал: Ҳолати хавфи ҳамлаи душман:

Намоз ба ҳар шакле аз ашқоле, ки аз Наби акрам (с) ривоят шуда, хонда мешавад, ки машхуртарини он дар ҳадиси Саҳл бин Абӯҳасма (р) чунин омада аст: Имом бояд онҳоро ба ду гуруҳ тақсим кунад, гуруҳе ба сӯи душман, барои посдорӣ меистад ва гуруҳи дигар бо имом намоз меҳонанд. Вақте, ки имом ба рақабати дуввум бармехезад, нияти дур шудан аз имомро мекунад ва барои ҳудаш намозро

тамом намуда, салом медиҳанд, пас аз он барои посдорӣ ба сӯи душман мераванд ва гуруҳи аввал меояд ва бо имом рақабати дуввумро меҳонад. Ҳангоме, ки барои ташахҳуд менишинад, бармехезад ва бо худ намозашонро тамоом мекунад, дар ҳоле, ки имом мунтазир мемонад, вақте, ки нишастанд ва ташахҳуд хонданд, имом бо онҳо салом медиҳад. ⁽¹⁾

Ин шакл дар ҳолате, ки намоз дар сафар бошад ва ё дар намози фаҷр дар ҳоли иқомат бошад, аммо агар дар ҳолати иқомат буда ва ё дар намози мағриб бошад, бо гуруҳи аввал ду рақабатро меҳонад, сипас ин гуруҳ азми ҷудои аз имомро намуда, бо ҳудашон намозро тамоом мекунад ва мераванд ва гуруҳи дуввум меояд ва имом бо онҳо боқии намозро меҳонад, вақте барои ташахҳуди охир мешинад, гуруҳи дуввум аз ӯ ҷудо шуда, бо ҳудашон намозро такмил мекунад, имом мунтазирӣ онон мемонад, то ин, ки барои ташахҳуди охир бинишинанд ва бо онҳо салом медиҳад.

Ҳолати дуввум: ин, ки хавф шиддат гирад ва натавонанд, намозро ба гунае, ки ёд шуд, адо кунанд:

Дар ин ҳолат пиёда ва савор рӯ ба сӯи қибла, намоз меҳонанд, агар фурсат ёбанд ва дар ғайри он ба ҳар самте, ки мутаваҷҷеҳ буданд, намоз меҳонанд, чунон чӣ Ибни Умар (р) гуфтааст: (Агар хавф бештар аз он шуд, пиёда равон истода бар пойҳояшон ва ё савора, ру ба сӯи қибла ва ё ғайри қибла намоз меҳонанд). Ба ривояти Бухорӣ.

Ва барои рукуъ ва саҷда, ишора мекунад, пас намоз мегузорад, дар ҳоле, ки роҳ меравад ва ё савори ҳавопаймоӣ ва ё савори танкаш, тибқи ҳолате, ки дорад, намоз меҳонад, чунинаст, агар дар ҳолати

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

чанг ва шиддати задухурд бошад ва ё ғайр азин ҳолате бошад, ки намозро ба шакли матлуб адо карда наметавонад, ба далели фармудаи Худованд: (Агар хавф доштед, пас пиёда ва ё савора) (Бақара 239)

Дар ҳавопаймо намоз меҳонад

Дар кишти намоз меҳонад

Дар танк намоз меҳонад

Осонии шариат

Аз муҳимтарин бартариҳои шариати Ислом, тасомух ва осонӣ ва рафъи ҳарач мебошад, ки ин қоидаи умумӣ дар шариат маҳсуб мешавад.

(Сахтӣ осониرو бор меоварад).

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

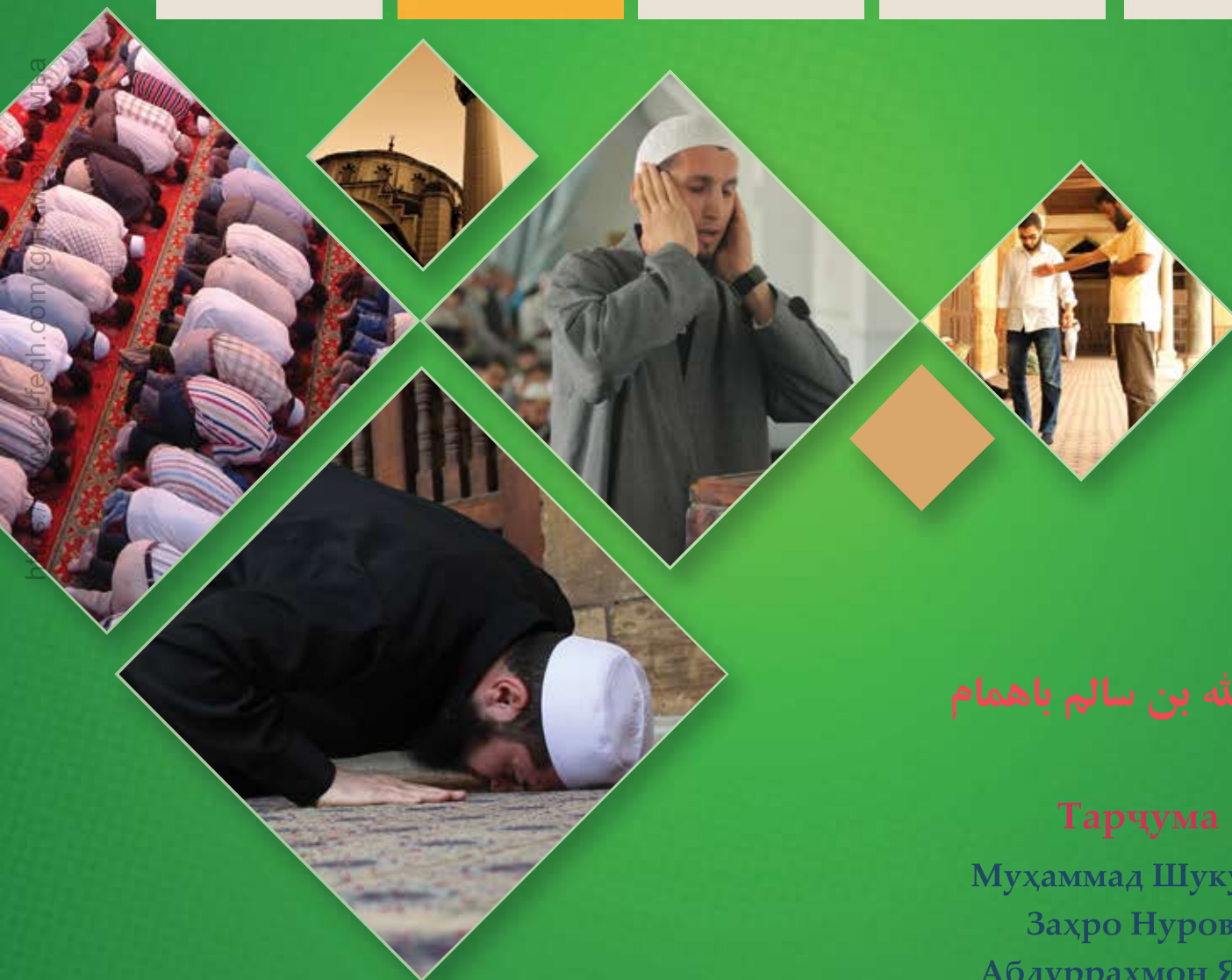
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Намози ҷумъа

Намози ҷумъа

Ҳукми намози ҷумъа

Намози ҷумъа фарзи айн аст бар ҳар мусалмони болиғ ва оқиле, ки дар таркаш узре надорад.

Ва бар он далолат мекунад:

3. Фармудаи Худованд: (Эй касоне, ки имон овардаед, ҳангоме, ки дар рӯзи ҷумъа барои намоз нидо карда мешавад, ба сӯи зикри Аллоҳ биштитобед ва хариду фурушро тарк кунед) (Ҷумъа 9)
4. Фармудаи он ҳазрат (с): (Ақвومه бояд аз тарки ҷумъаҳо наҳй шаванд ва ё ин, ки Аллоҳ таъоло бар қалбҳои онҳо муҳр мезанад, ки баъд аз он аз ҷумлаи ғофилон мешаванд).⁽¹⁾

Касоне, ки бар онҳо ҷумъа воҷиб нест

Бар зан, кӯдак ва беморе, ки дар рафтани

(1) Ба ривояти Муслим

М а т л а б ҳ о

Ҳукми намози ҷумъа

Касе, ки бар вай ҷумъа воҷиб нест

Ҷазилати рӯзи ҷумъа

Шурути сикҳати ҷумъа

Васфи намози ҷумъа

Хутбаҳо

Ҳукми хутбаҳо

Такмилкунандаҳои хутба

Мустаҳаботи хутба

Он чи дар ҷумъа аз он наҳй шуда

Дарёфтани ҷумъа

Он чи дар рӯзи ҷумъа мустаҳаб аст

ба намози ҷумъа барояш машақат аст, намози ҷумъа вочиб нест, вале агар инҳо ба намози ҷумъа бо дигарон ҳозир шуданд, кифояташонро мекунад ва агар ҳозир нашуданд, намози зуҳро меҳонанд.

Мусофир

Кӯдак

Бемор

Зан

Ҷаилаати рӯзи ҷумъа

Рӯзи ҷумъа, беҳтарин рӯзи ҳафта аст, ки Аллоҳи таъоло онро ба ин миллат ихтисос дода, пас аз ин, ки умматҳои дигар аз он ғумроҳ шуданд. Дар мавриди ин рӯз аҳодиси зиёде омадааст, ки аз ҷумла:

1- Фармудаи он ҳазрат (с): (Беҳтарин рӯзе, ки хуршед дар он тулӯ карда, рӯзи ҷумъа аст, ки дар он Одам офарида шуда ва дар ҳамин рӯз ба биҳишт дохил шуда ва низ дар ҳамин рӯз аз он берӯн шудааст). ⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Муслим

2- Аз Абӯхурайра (р) аз Набии акрам (с) ривоят аст, ки фармуданд: (Касе, ки ғусла карда ба намози ҷумъа омад ва намоз хонд ба қадре, ки тавон дошт, пас аз он ба хатиб ғӯш фаро дод, то аз хутбааш фориғ гардид, сипас бо вай намоз хонд, бахшида шуд он ҷӣ, ки миёни ин ҷумъа, то ҷумъи дигар буд ва ҳамчунин изофа азон се рӯзи дигар). ⁽²⁾

3- Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки Расули акрам (с) мефармояд: (Намозҳои панҷгона, ҷумъа то ҷумъа ва Рамазон то Рамазон, ҷубронкунандаанд, агар аз ғуноҳони қабира иҷтиноб шуда бошад). ⁽³⁾

Шурути сиҳати ҷумъа

1. Вақт: Пеш аз вақт ва баъд аз хуруҷи вақт, монанди намозҳои фарзӣ, саҳеҳ намешавад ва вақти ҷумъа монанди вақти зуҳр аст

2. Дар он ҷамоате хузур ёбад: Пас намози ҷумъа барои танҳоғузур дуруст нест ва камтарин шумораи ҷамоат, се аст.

3. Ҷоғузин будан: Ва он иборат аз муқим будан дар деҳқадае, ки дар хонаҳои санғӣ ва ё ғайр аз он тибқи одат, сохта бошанд, зиндағӣ кунад ва дар тобистон зимистон аз он кӯч намекунад. Аммо бодиянишинон ва хайманишинони кӯҷӣ, намози ҷумъаи эшон дуруст нест ва бар онон вочиб нест.

4. Бояд пеш аз намоз ду хутба хонда шавад: Ба далели мувозибати Набии акрам (с) бар он.

Васфи намози ҷумъа

Намози ҷумъа ду ракаъат буда, ки дар он қироати ҷаҳрия аст ва суннат онаст, ки дар ракаъати аввал аз баъд аз сураи Фотиҳа, сураи Ҷумъа ва дар ракаъати дуввум баъд аз Фотиҳа, сураи Мунофиқунро бихонад ваё

(2) Ба ривояти Муслим

(3) Ба ривояти Муслим

Китоби Салот

ин, ки дар ракаъати аввал сураи Аъло ва дар дуввум сураи Ғошйро бихонад.⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Муслим

Хутбаҳо

Ҳукуми хутбаҳо

Хутбаҳо вочиб мебошанд ва он ду шартӣ сикҳати ҷумъа мебошанд ва агар аксари ҳузур касоне бошанд, ки забони Арабиро медонанд, ба хотири таваҷҷуҳ ба омӯзиш Арабӣ, хутба низ ба Арабӣ хонда мешавад ва низ аз шеваи Набии акрам (с) муҳолифат намешавад ва агар бештари ҳузур касоне буданд, ки ба забони Арабӣ ошно надоранд, боке надорад, ки хутбаҳо ба соири забонҳо хонда шаванд, зеро асоси хутба омӯзиш ва раҳнамоӣ буда, на мучарради хондани хутба, бо риояти баъзе матнҳои Арабӣ, монанди зикри оёти Қуръонӣ ва Аҳодиси набавӣ ба забони Арабӣ, то ин, ки вучуби хутба ба забони Арабӣ дар назди баъзе уламо, ки ба он гуфтаанд, соқит гардад.

Такмилкунандаҳои хутба

Хутбаи ҷумъа дорои аркон нест, балки ҳар он чӣ дар урф ба он хутба гуфта мешавад, дуруст аст, вале барои камоли хутба бояд хатиб нуқоти зерро тазаққур диҳад:

1. Ҳамду сипоси Аллоҳи мутаъол.
2. Калимаҳои шаҳодат.
3. Фиристодани дуруд бар Расули Аллоҳ (с).
4. Тавсия ба тақво ва парҳезгории Худованд.
5. Қироати баъзе оёти Қуръон.
6. Мавъиза гуфтан.

Мустаҳаботи хутбаҳо

1. Хутба бояд аз болои минбар бошад.
2. Хатиб ғангоми боло рафтан ба минбар, ба мардум салом бигӯяд.
3. Миёни ду хутба бо нишастани андак, ҷӯдои эҷод кунад.
4. Қўтоҳ бошанд.
5. Дар онҳо дуое низ бикунанд.

Он чӣ дар намози ҷумъа аз он наҳй шудааст

1. Дар ғангоми хутбаи имом дар рўзи ҷумъа сухан кардан ҳаром аст, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Агар дар ғангоми хутбаи имом дар рўзи ҷумъа ба дўстат гуфти, ки (хомўш бош), бидуни шак, беҳуда гуфти).⁽²⁾
2. Миёни шонаҳои мардум роҳ рафтан макруҳ аст, магар ин, ки имом бошад ва ё ин, ки ҷойҳои буда, ба ҷуз ин кор роҳе барои расидан ба он набошад.

Дар ёфтани ҷумъа

Мусалмон бояд зудҳангом барои намози ҷумъа омода шавад, агар аз намоз таъхир кард ва руқўро бо имом дар ракаъати дуввум дарёфт, намози ҷумъаро такмил мекунад ва агар ба ракаъати дуввуми намози ҷумъа нарасид, пас намози зўҳро меҳонад ва монанди онаст, касе, ки намози

(2) Ба ривоят Бухорӣ.

чумъа аз вай ба сабаби хобидан ва ё ғайр аз он гузашт, бояд ки намоз зуҳрро –чаҳор ракаъат- бохонад.

Он чӣ дар рӯзи чумъа мустаҳаб аст

3. Қироати сураи Каҳф дар рӯзи чумъа, ба далели фармудаи Наби акрам (с): (Касе, ки сураи Каҳфро дар рӯзи чумъа бихонад, дар миёни ду чумъа барояш нуре равшан мекунад). ⁽¹⁾
4. Бар Наби акрам (с) дуруди бисёр фиристодан. Аз Абӯмасъуди Ансорӣ (р) аз Наби акрам (с) ривоят шуда, ки фармуданд: (Дар рӯзи чумъа дуруд бар ман бештар гуед, зеро ҳар, ки дар рӯзи чумъа бар ман дуруд бифиристад, дурудаш бар ман пешкаш мешавад). ⁽²⁾

Минбар бояд се зина дошта бошад

- (1) Ба ривояти Ҳоким.
- (2) Ба ривояти Ҳоким.

5. Ғул кардан ва хушбӯи задан, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Марде ғул мекунад дар рӯзи чумъа ва ё худро ба қадри тавон пок мекунад, ё хушбӯи безанад, пас аз он аз хона мебарояд ва дар масҷид низ миёни ду тан роҳ ҷудо намекунад, баъд аз он ҷанд ракаъат намоз мекунад ва пас аз он ҳангоми суҳанронии имом хомӯш менишинад, магар ин, ки миёни ин чумъа ва чумъаи дигар гуноҳаш, мағфират мешавад). ⁽³⁾

Масоиле дар мавриди чумъа

1. Суннат инаст, ки минбар дорои се зина бошад, то аз минбари Расули Аллоҳ (с) пайравӣ шавад.
2. Он чӣ ба сураи Чумъа номида шуда, ба суннат рабте надорад, тавре, ки намозгузoron қабл аз намози чумъа дар масҷид нишаста, ба тиловати қории «Қуръон гуш меदिҳанд, то ин, ки азон дода шавад ва ё ин, ки сурудоҳ ва ё зикрҳои дастҷамъӣ аз баландгӯяк хонда шавад.
3. Агар намозгузор омад дар ҳоле, ки имом хутба меод, ду ракаъати ҳафиф қабл аз нишастани бихонад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Агар яке аз шумо дар рӯзи чумъа омад, дар ҳоле, ки имом хутба мекунад, бояд ду ракаъат намоз бихонад ва дар он аз суръат кор бигирад). ⁽⁴⁾
4. Хатиб дар ҳангоми дуо дасташро баланд накунад, балки бо ангушти субоба ишора мекунад, магар дар намози истисқо ва ё дуо барои таваққуфи борон. Аз Ҳусайн бин Абдурраҳмон (р) ривоят шуда, ки гуфт: (Расули Аллоҳ (с)ро дидам, ки хутба меод, ҳангоме, ки дуо мекард, ин чунин мегуфт- бо ангушти субобааш ишора мекард). ⁽⁵⁾

- (3) Ба ривояти Бухорӣ.
- (4) Ба ривояти Ибни Ҳузайма
- (5) Ба ривояти Аҳмад.

Китоби Салот

Бо ангушти худ ишора мекунад

5. Барои намози ҷумъа суннати қаблӣ нест, вале мустаҳаб аст, ки пеш аз азон нафл бихонад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Касе, ки дар рӯзи ҷумъа гӯсӣ кунад ва худро ба қадри тавон пок мекунад, ё хушбӯӣ мезанад, пас аз он аз хона мебарояд ва дар масҷид низ миёни ду тан роҳ ҷудо намекунад, баъд аз он чанд рақаъат намоз мехонад ва пас аз он ҳангоми суҳанронии имом хомӯш менишинад, миёни ин ҷумъа ва ҷумъаи дигар гуноҳаш мағфират мешавад).⁽¹⁾
6. Суннати баъдиро ду рақаъат меҳонанд, ба далели ривояти Ибни Умар (р), ки гуфт: (Расули Аллоҳ (с) баъд аз ҷумъа ду рақаъат дар хонаашон меҳонданд).⁽²⁾
7. ва ё ҷаҳор рақаъат ба далели фармудаи Набиӣ ақрам (с): (Касе аз шумо агар баъд аз ҷумъа намоз мехонад, бояд ҷаҳор рақаъат бихонад).⁽³⁾ Беҳтар онаст, ки дар хона бихонад.
8. Ҳар гоҳ ид ва намози ҷумъа бо ҳам як рӯз ҷамъ шуд, эҳтиёт онаст, ки иду намози ҷумъа, ҳар ду хонда шавад ва агар идро хонд, бояд ақалан зуҳрро бихонад, барои

(1) Ба ривояти Дорамӣ.

(2) Ба ривояти Ҷамоат.

(3) Ба ривояти Муслим.

мардумони шаҳракҳои дур ҷоиз аст, ки агар намози идро хонданд, барои намози чумъа, барнагарданд. Аз Иёс бин Абӯрамлаи Шомӣ ривоят аст, ки гуфт: (Ман ҳозир будам, ки Муовия аз Зайд бин Арқам пурсид: Оё тӯ бо Расули Аллоҳ (с) шоҳиди ду иде будӣ, ки дар чумъа воқеъ шуда буд? Гуфт: оре! Он ҳазрат (с) дар аввали рӯз намози идро хонданд, пас аз он барои чумъа рухсат дода фармуданд: касе, ки бихоҳад, чамъ кунад, бояд чамъ кунад).⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Аҳмад.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

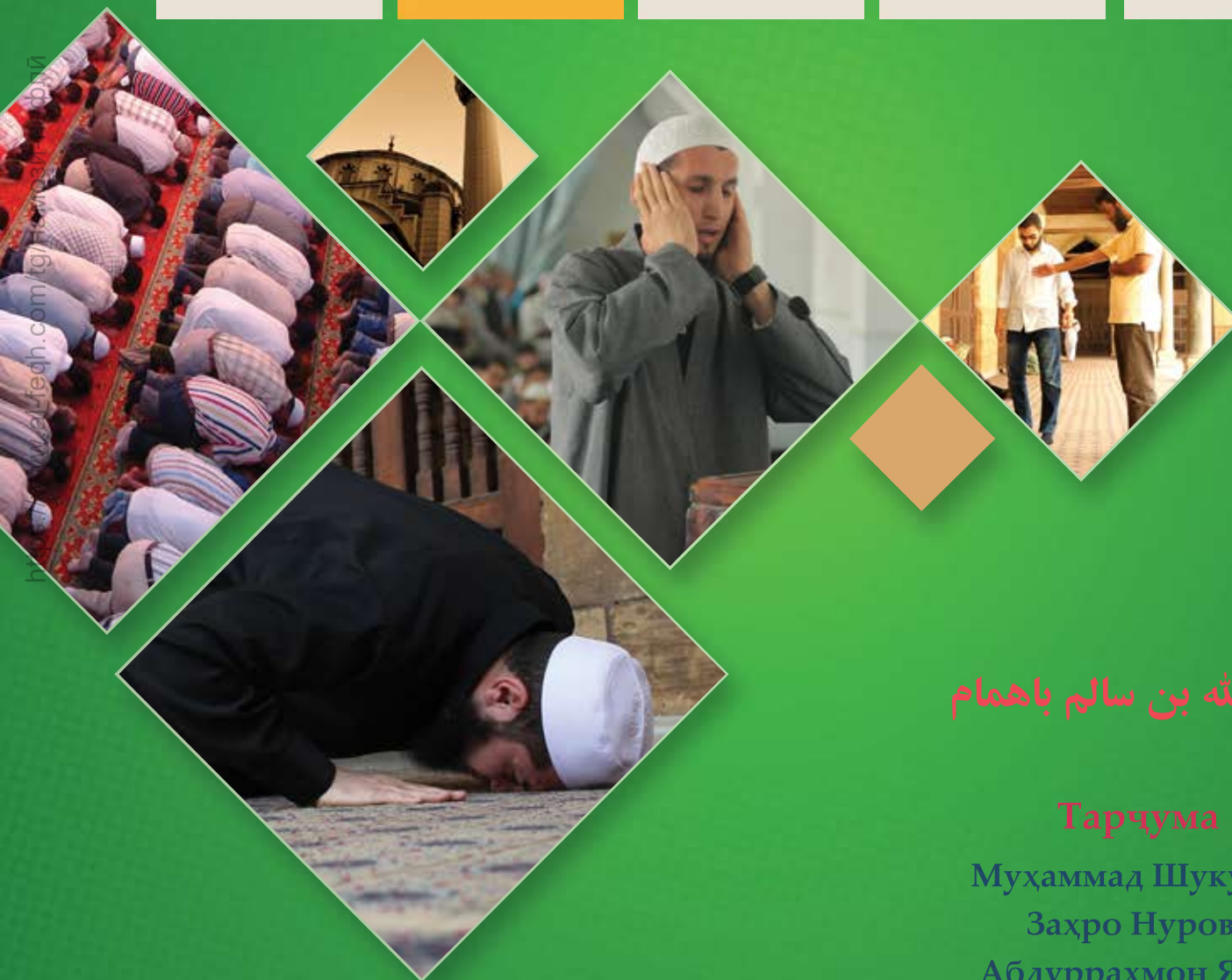
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Намози нафлӣ

Намози нафлӣ

Намози нафлӣ

Намози машрӯъ ғайр аз вочиб

Бартарии намози нафлӣ

1. Намоз нафлӣ сабаби муҳаббати Аллоҳи мутаъол ба бандааш мебошад, чунон чӣ дар ҳадиси Қудсӣ омадааст, ки Аллоҳи мутаъол муфармояд: “Ба бандаи ман ҳамчунон бо навофил ба ман тақарруб меҷӯяд, то ин, ки вайро дӯст медорам, агар дӯст доштам, ман гӯши шунавои ӯ мебошам ва низ чашми биноии ӯ мешавам ва низ дасти ӯ мешавам, ки бо он ба қувват мегирад ва низ пойи ӯ мешавам, ки бар он роҳ меравад ва агар аз ман чизе бихоҳад, барояш ато мекунам ва агар талаби паноҳ кунад, ба вай паноҳ медиҳад”⁽¹⁾.
2. Намози нафлӣ, камбуди фароизро ҷуброн мекунад, чунончӣ Набиин Акрам (с) фармуданд: “Нахустин чизе, ки дар рӯзи қиёмат мардум аз аъмолашон мавриди муҳосаба қарор мегиранд, намоз аст, Парвардигори мо ба ғариштагонаш --дар ҳоле, ки ӯ донотар аст--, мефармояд: Ба намози бандаам бингаред, оё комил карда ё камбуд дорад? Агар комил хонда бошад, барояш комил навишта мешавад ва агар чизе аз он ноқис буд, мефармояд: бубинед, оё банда нафле хондааст? Агар нафле вучуд дошт, мефармояд: ҳисоби фарзро аз нафли вай тамом кунед, пас ба ҳамин минвол аъмолаш бозхост мешавад”.⁽²⁾

(1) Ба ривоят Бухорӣ.

(2) Ривояти Абӯдууд.

Матлабҳо

Таърифи намози нафл

Бартарии намози нафл

Анвоъи намози нафл

Якум: Суннатҳои равоитӣ

Дуввум: Намози витр

Саввум: Намози таровех

Чаҳорум: Намози зуҳр

Панҷум: Намози таҳияти масҷид

Шашум: Намози истихора

Ҳафтум: Нафли мутлақ

Намози нафл дар хона бехтараст

Адои намози нафл дар хона нисбат ба масҷид бартарӣ дорад, магар он ҷӣ, ки дар он ҷамоат машрӯъ бошад, монанди намози таровеҳ дар Рамазон. Набии ақрам (с) фармуданд: «Бехтарин намози шаҳс намозест, ки дар хонааш меҳонад, магар ин, ки намози фарзӣ бошад».⁽¹⁾

Анвоъи намози нафл

Намози нафл анвоъи зиёде дорад, ки муҳимтарини онҳо азин қарор аст:

Якум: Суннатҳо равотиб

Ба он суннатҳоест, ки вобаста ба фарз мебошад.

Маҷмӯи суннатҳои равотиб даҳ ва ё ёздаҳ ракаъат мебошанд, азин қарор:

- Ду ракаъат қабл аз ғажр.
- Ду ва ё ҷаҳор ракаъат қалб аз намози зуҳр ва ду ракаъат баъд аз он.
- Ду ракаъат баъд аз намози мағриб.
- Ду ракаъат баъд аз ишпо.

Аз Ибни Умар (р) ривоят аст, ки гуфт: «Ман аз Набии ақрам (с) даҳ ракаъатро ҳифз кардам: Ду ракаъат қабл аз зуҳр ва ду ракаъат баъд аз он ва ду ракаъат баъд аз мағриб дар хонаашон ва ду ракаъат баъд аз ишпо дар хонаашон ва ду ракаъат қабл аз намози ғажр».⁽²⁾

Монанди он аз Ойиша (р) низ ривоят шуда, магар ин, ки қабл аз зуҳр ҷаҳор ракаъат зикр кардааст.⁽³⁾

Муаккадтарин суннатҳои равотиб, ки Набии ақрам (с) дар сафару иқоматашон ба он мувозибат кардаанд, ду ракаъати ғажр аст, чунон ҷӣ дар ҳадиси Ойиша (р) омада, ки гуфтааст: «Набии ақрам (с) бар ҳеҷ аз навофил мувозибати шадид монанди ду ракаъати ғажр надоштанд».⁽⁴⁾

Ба суннат онаст, ки дар он бидуни он, ки ба вочиботаш ихлол кунад, тахфиф намояд, чунон ҷӣ аз Ойиша (р) ривоят шуда, ки гуфт: «Он ҳазрат (с) ду ракаъати қалб аз намози ғажрро боёср тахфиф меҳонд, ба гӯнае, ки мегӯфт, оё уммулқитоб –Фотиҳаро хондаанд?».⁽⁵⁾

Ҳамон тавре, ки қазои он низ ҷавоз дорад, ба дадели фармудаи он ҳазрат (с): «Қасе, ки ду ракаъат ғажрро нахонда, бояд баъд аз тулуъи хуршед онро бихонад».⁽⁶⁾

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(3) Ба ривояти Муслим.

(4) Ба ривояти Абӯдовуд.

(5) Ба ривояти Насоӣ.

(6) Ба ривояти Муслим.

(1) Ба ривоят Бухорӣ.

Китоби Салот

Суннати қаблӣ	Намози фарзӣ	Суннати баъдӣ
Ду ракаъат	Фачр	—
4 ракаъат	Зухр	Ду ракаъат
—	Аср	—
—	Мағриб	Ду ракаъат
—	Ишо	Ду ракаъат

Дуввум: Намози витр

Ҳукми витр ва фазоили он

Витр воҷиби муаккад аст. Он ҳазрат (с) фармуданд: «Худованд токаст, витро дӯст медорад, пас намози витр бихонед эй аҳли Қуръон».⁽¹⁾

Васфи витр:

1. Ақали витр як ракаъат аст ва аксараш ёздаҳ ва ё сездҳ ракаъатаст, ки намозгузор ду ду ракаъат меҳонад, сипас як ракаъат хонда, витр меҳонад.
2. Камтарин камол се ракаъат аст: ду ракаъат хонда салом медиҳад, сипас як ракаъати дигар хонда салом медиҳад ва метавонад се ракаъатро муттасил ба як ташаҳҳуд бихонад ва назди баъзе имомҳо, се ракаъатро бо ду ташаҳҳуд меҳонад. Мустаҳаб аст, ки дар ракаъати аввал сураи Аъло ва дар ракаъати дуввум сураи Кофирун ва дар ракаъати саввум Ихлосро бихонад, ба далели он чӣ аз Убай бин Каъб (р) ривоят шуда, ки гуфт: “Расули Аллоҳ (с) дар ракаъати аввали витр” *قل سبّح اسم ربك الأعلى* “ва дар дуввум” *قل هو الله أحد* “ва дар саввум” *قل يا أيها الكافرون* меҳонад”.⁽²⁾

Вақти витр:

Баъд аз намози ишо то тулӯи ҷаҳр, адои витр дар сулси охири шаб афзалият дорад, ба далели фармудаи Набии ақрам (с) «Намози охири шаб машҳуд аст».⁽³⁾

Дуо дар витр:

Дар ракаъати охири витр дуо машруъ гардида, қабл аз рукӯъ ва ё баъд аз баланд шудан аз рукӯъ, дастони худро баланд карда, дуои ворида дар ин заминаро меҳонад, ки аз он ҷумла аст:

- (1) Ба ривояти Абӯдовуд.
- (2) Ба ривояти Насоий.
- (3) Ба ривояти Муслим.

«اللهم انا نستعينك، ونستغفرك، ونستغفرك ونتوب إليك ونؤمن بك ونتوكل عليك، ونثني عليك الخير كله، نشكرك ولا نكفرك، نخلع ونترك من يفجرک، اللهم إياک نعبد وک نصلی ونسجد، وإلک نسعی ونحفد، نرجو رحمتک ونخشى عذابک، إنا عذابک بالكفار ملحق» *الفقه الإسلامی وأدلته*: ۸۱۰/۱

«اللهم اهدني فيمن هديت، وعافني فيمن عافيت، وتولني فيمن توليت، وبارك لي فيما أعطيت، وقني شر ما قضيت، فإنك تقضي ولا يقضي عليك، إنه لا يذل من واليت، ولا يعز من عاديت، تباركت ربنا وتعاليت».⁽⁴⁾

Масоил

1. Суннат аст, ки баъд аз намози витр бигӯяд: *«سبحان الملك القدوس»*⁽⁵⁾, се бор ва дар бори саввум садои худро баланд намуда дароз кунад ва метавонад: *«رب الملائكة والروح»*⁽⁶⁾ ро бо он зиёд кунад.

2. Масх қардан рӯй бо дастон баъд аз дуо, на дар витр ва на дар ғайри витр, машруъ намебошад, зеро ки аз Набии ақрам (с) дар ин маврид ҳадиси саҳеҳе ворид нашудааст.

- (4) Ба ривояти Тирмизӣ.
- (5) Ба ривояти Аҳмад.
- (6) Ба ривояти Бухорӣ.

Қазои витр дар рӯз

Қазои витр дар рӯз машруъ аст ва қазояш ҷуфт мебошад, зеро, ки аз Ойша (р) ривоят шуда, ки Расули Аллоҳ (с) ҳаргоҳ намози шаб аз эшон ба сабаби нохушӣ ва ғайра қазо мешуд, дар рӯз дувоздаҳ ракаъат меҳонданд⁽⁷⁾.

- (7) Ба ривояти Муслим.

Саввум: Намози таровех Масоил

Ва таровех: намози шаб дар Рамазон мебошад ва ба таровех номгузори шуд, зеро, ки дар миёни ҳар чаҳор ракаъат ба хоҳири тули ракаъатҳо, барои роҳат, таваққуф мекарданд.

Ҷаилати намози таровех

Набии акрам (с) фармуданд: (Касе, ки Рамазонро аз рӯи имон ва ҳисоби аҷр назди Худо ба рӯза ва қиёми шаб сипарӣ кард, гуноҳони гузаштааш баҳшида мешавад) ⁽¹⁾.

Ҳукми намози таровех:

Таровех суннати муаккада буда, ки Расули Аллоҳ (с) онро дар моҳи мубораки Рамазон машруъ кардаанд, зеро Набии акрам (с) бо Саҳобаи киром чанд шабе намоз хонданд, сипас аз бими он, ки бар онон фарз шавад, тарк карданд ва баъд аз Паёмбар (с) Саҳобаи киром онро адо карданд. ⁽²⁾

Адади ракаъоти намози таровех:

Бархе гуфтаанд, ки бист ракаъат аст. Аз Соиб бин Язид (р) ривоят аст, ки гуфт: Дар аҳди Умар бин Хаттоб (р) дар моҳи Рамазон бист ракаъат мехонданд.

Ҳамчунин гуфт: Бо оромӣ мехонданд.

Ва бархе дигар гуфтаанд: Ёздаҳ ракаъат аст.

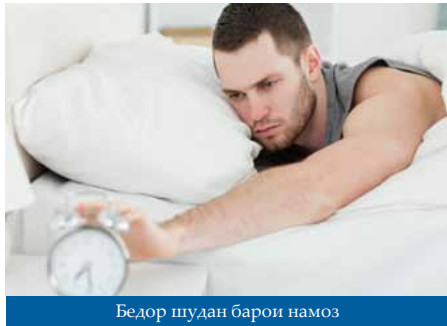
(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба ривояти Муслим.

1. Тарки он чӣ аз қиёми шабона одат дорад, макрӯҳ аст. Аз Абдуллоҳ бин Амр бин Ос (р) ривоят аст, ки гуфт: Расули Худо (с) фармуданд: (Эй Абдуллоҳ! Монанди фалон машав, шабона барои намоз бармехост, сипас қиёми шабонаро тарк кард). ⁽³⁾

(3) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

Бедор шудан барои намоз

2. Барои мард мустаҳаб аст, ҳангоме, ки шабона барои намози шаб бедор мешавад, ҳамсарашро низ барои намози шаб бедор кунад ва агар зан бедор шавад, шавҳарашро низ бедор кунад, ба далели фармудани он ҳазрат (с) (Агар мард ҳамсарашро ба намози шаб бедор кунад, пас он ду - ва ё яке онҳо - ду ракаъат намоз бихонад, ҳар ду дар ҷумлаи зокирин ва зокирот навишта мешаванд). ⁽⁴⁾
3. Касе, ки дар намози шаб, хоб бар вай ғалаба кунад, бояд намозро гузошта бихобад, то ин ки хоб аз вай биравад. Аз Ойша (р) ривоят аст, Набии Акрам (с) фармуданд: (Агар яке аз шумо дар намоз пинакӣ рафт, бояд бихобад, то ин, ки хоб аз вай биравад). ⁽⁵⁾

(4) Ба ривояти Абӯдовуд.

(5) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

Хоб бар ӯ голиб шудааст

4. Дуо ва талаби мағфират дар сулси охири шаб, мустаҳаб аст, ба далели ривояти Абӯхурайра (р), ки гуфт: Расули Худо (с) фармуданд: (Аллоҳи мутаъол дар сулси охири шаб ба осмони дунё фуруд омада меғӯяд: “касе, ки маро бихоҳад барояш иҷобат мекунам, касе, ки талаби мағфират мекунад, ўро мавриди мағфират қарор медиҳам”).⁽¹⁾

Чаҳорум: Намози Зуҳро (ишроқ)

Ва он намозест, ки дар вақти зуҳро, машруъ гардид ва вақти зуҳро аз тулуъи хуршед ва баланд шуданаш ба андозаи як найза мебошад- ин миқдор иртифои хуршед дар ҳудуди саввум ҳиссаи як соат мебошад- ки то заволи хуршед, идома дорад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

Фазилати намози Зуҳро:

Аллоҳи мутаъол дар ҳадиси қудсӣ мефармояд: (Эй фарзанди одам! барои ман дар аввали рӯз чаҳор рақаъат намоз бихон, ту ро дар охири он кифоят мекунам).⁽²⁾

Адади рақаъоти намози Зуҳро:

Чавоз дорад, ки намози Зуҳро ду рақаъат ва ё чаҳор рақаъат ва ё шаш рақаъат ва ё ҳашт рақаъат бихонӣ, зеро ки Набии акрам (с) чунин кардаанд.

(2) Ба ривояти Муслим.

Вақти Зуҳро

Панҷум: Намози таҳияи масҷид

Ва он ду рақаъат барои касе, ки ба масҷид дохил мешавад, машруъ аст ва қалб аз нишастан онро бихонад.

Ба далелаш фармудаи Набии акрам (с): (Агар яке аз шумо ба масҷид дохил шуд, бояд қабл аз нишастан, ду рақаъат намоз бихонад).⁽³⁾

Суннати ротиба ва ё намози фарзе аз он кифоят мекунад, пас касе, ки дохили масҷид барои адои зуҳр гадид, пас суннати зуҳро хонд, аз намози таҳияи масҷид низ кифоят мекунад ва бар вай таҳияи масҷид намебошад.

Шашум: Намози истихора

Харгоҳбанда дар коре аз корҳо мутараддид гардид, қабл аз ин, ки ба он иқдом кунад, ду рақаъат намоз бихонад. Он ҳазрат (с) ёронашро омӯзиш меоданд, монанди он, ки сурае аз Куръонро омӯзиш меоданд.

Намози таҳияи масҷид

Дуои истихора:

Набии акрам (с) фармуданд: (Агар яке аз шумо дар коре ирода мекунад, бояд ду рақаъат намози ғайр аз фарзе бихонад, пас аз он бигӯяд:

”اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ. وَأَسْتَعِذُّكَ بِقُدْرَتِكَ. وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ. فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ. وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ. وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي - أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَأَقْضِهِ لِي. وَتَسِّرْهُ لِي. ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ. وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي - أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ. وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ. ثُمَّ أَرْضِنِي. - قَالَ - وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ.”⁽⁴⁾

(3) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(4) Ба ривояти Бухорӣ.

Ҳафтум: Ду ракаъат намоз баъд аз вузӯ

Аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, ки Набии акрам (с) дар хангоми намози фаҷр фармуданд: (Эй Билол! Ба ман бигӯ аз коре, ки дар Ислоҳ кардӣ, зеро, ки ман садои кафшҳои туро дар пеши рӯям дар бихишт шунидам”, гуфт: (ман коре накардаам, ки наздам умедворкунанда бошад, танҳо харгоҳе, ки вузӯ мекардам, чӣ дар рӯз буд ё шаб, ҳар чанд ракаъате, ки метонистам, ба он вузӯ намоз меҳондам).⁽¹⁾

Нафли мутлақ

Онаст, ки муқайяд ба замону сабаб намебошад ва намози нафли мутлақ дар ҳар вақт дуруст аст, магар дар вақтҳои, ки намоз хондан дар он манъ шудааст.

Мисолҳои нафли мутлақ

Шабхезӣ

Набии акрам (с) фармуданд: (Баъд аз фарз, намози бартар, намози шаб аст).⁽²⁾

Ва ҳамчунин он ҳазрат фармуданд: (Дар бихишт утоқхоест, ки берун аз дарун ва дарун аз беруни он дида мешавад. Араби бодиянишине баланд шуд ва гуфт: Барои чӣ касест, эй Расули Худо (с)? Фармуданд: барои касоне, ки сухани хуб гӯяд ва таъом бидиҳад ва мудовим рӯзадор бошад ва барои Аллоҳ намоз бихонад, дар ҳоле, ки мардум дар хоб бошанд).⁽³⁾

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

(2) Ба ривояти Муслим.

(3) Ба ривояти Тирмизӣ.

Аломати истихора

Такрори истихора боке надорад ва шарт нест, ки истихоракунанда хоб бинад, ки дар мавриди коре, ки истихора карда, баён шавад, балки дар коре, ки мавриди назараш мебошад, иқдом намуда ба пеш биравад. Модоме, ки он гуноҳ ва ё қатъи силаи раҳм набошад. Пас агар итмом ёфт, барояш хайр буда ва агар итмом наёфт, низ барояш хайр будааст.

Шабхезӣ аз нигоҳи тиб

Шабхезӣ мунҷар ба кам шудани хирмуни қуртизул (ки ҳамон қуртизули табиғии ҷисм аст) ба вижа чанд соат қабл аз бедор шудан, мегардад, ки ҳамин вақт бо вақти сахархезӣ (сулси охири шаб) баробар аст, тавре, ки аз афзоиши ногаҳонии қанд дар хун, ҷилавгирӣ мекунад, чаро, ки афзоиши ногаҳонии қанд дар хун барои беморони қанд, хатарнок мебошад.

Авқоти наҳй аз намоз хондан

1. Баъд аз намози субҳ, то баъд аз тулӯи хуршед ва баланд шудани ба андозаи як найза, ки ба таври одӣ тақрибан сулси як соат мешавад.
2. Аз ҳангоме, ки хуршед дар васати осмон бошад, то ин, ки майлон кунад.
3. Аз намози аср, то ин, ки хуршед ғуруб кунад.

Ва далели он ҳадиси Уқба бин Омираст, ки гуфт: (Се вақтест, ки Расули Аллоҳ (с) аз намоз хондан ва гур кардани мурдагонӣ мо дар онҳо, манъ кардаанд: ҳангоми тулӯи хуршед то ин, ки баланд шавад ва ҳангоми зуҳр то ин, ки хуршед андаке аз он ҳолат майлон кунад ва ҳангоме, ки хуршед ба ғуруб наздик шавад, то ин, ки комилан ғуруб намояд).⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Муслим.

баъд аз намози
фаҷр

Тулӯи офтоб

Аз вақте, ки
офтоб болои
сар бошад

То вақте, ки
офтоб ба
тарафи ғуруб
майл кунад

Намози Аср

Ғуруби офтоб

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

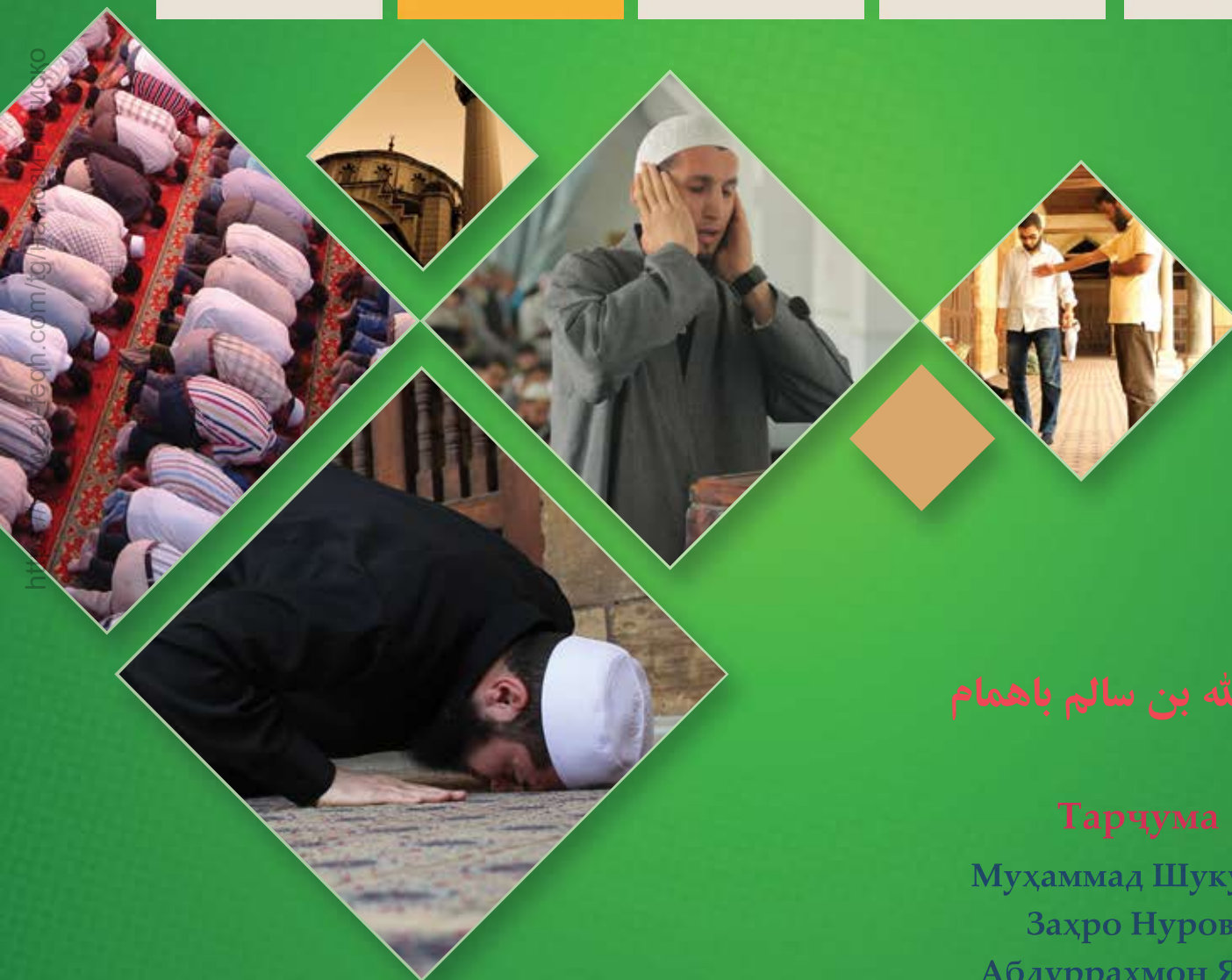
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Намози истисқо

Намози истисқо

Матлабҳо

Таърифи намози истисқо

Машруъияти намози истисқо

Вақти намози истисқо

Ҷои адои намози истисқо

Васфи намози истисқо

Аз аҳкоми намози истисқо

Мустаҳаб ҳангоми нузули борон

Истисқо

Талаби борон аз Аллоҳ дар замони хушксоӣ ва қиллати борон.

Далели машруъияти намози истисқо

Намози истисқо, суннати муаккада аст, ба далели феъли Набии ақрам (с), чуноне дар ҳадиси Абдуллоҳ бин Зайд (р) омадааст ин, ки Набии ақрам (с) ба намозгоҳ баромаданд ва талаби борон карданд, ба сӯи қибла истоданд ва ридояшонро баръакс пушиданд, сипас ду ракаъат намоз хонданд. ⁽¹⁾

Вақти намози истисқо

Намози истисқо машруъ аст, замоне, ки хушксоӣ рӯх диҳад ва борон наборад ва ё обҳои чашмасору чоҳҳо кам шавад ва ё рӯдхонаҳо хушк шавад ва ё монанди инҳо. Мустаҳаб аст, ки баъд аз тулуъи хуршед ва баландшуданаш миқдори як найза, яъне тақрибан сулси соат пас аз тулуъи хуршед, монанди вақти намози ид, хонда шавад.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Ҷои адои намози истисқо

Суннат онаст, ки дар намозгоҳи ғайри масҷид хонда шавад, зеро ки Расули Худо (с) чунин кардаанд, магар ин, ки ниёзе бошад.

Васфи намози истисқо

1. Намози истисқо ду рақаъат аст, бидуни азон ва иқомат, ки дар он бо садои баланд қироат карда мешавад.
2. Намозгузор дар рақаъати аввал пас аз такбири таҳрима ҳафт такбири дигар меғӯяд ва дар рақаъати дувум ба ҷуз аз такбири бархостан аз саҷда, панҷ такбири дигар меғӯяд.
3. Намозгузор дастанаширо бо ҳар такбире, ки меғӯяд, баланд мекунад ва дар миёни такбирот, ҳамду сипоси Аллоҳи мутаъолро гуфта ва бар Набии акрам (с) дуруд мефиристад.
4. Пас аз поёни намоз, имон як хутба медиҳад, ки дар он истиғфор ва қироати Қуръонро бештар мекунад, пас аз он ба

дуо мепардозад ва аз дуоҳои маъсур бештар меҳонад ва исрор мекунад ва дар ҳангоми дуо, дастанаширо баланд мекунад ва ба даргоҳи Аллоҳи мутаъол узру зорӣ ва факру масканати худро бо хушӯъ ва хузӯъи комил ибраз медорад.

5. Имом дар ҳоле, ки рӯ ба қибла истодааст, ридояширо воҷгун намуда, рostaширо ба ҷап ва ҷапашро ба рост мегардонад ва ҳамчунин дар миёни худ ва Парвардигораш ба дуо машғул мешавад.

Аз аҳкоми намози истисқо

1. Бояд қабл аз он ба мардум мавъиза гуфта шавад, то дилҳояшон риққат ёбад, барои тавба аз гуноҳон тазаккур дода шаванд ва низ ба онон таъкид шавад, то ҳуқуқи мазлумонро барояшон боз гардонанд, зеро, ки иртиқоби гуноҳон сабаби адами нузули борон мебошад ва тавбаву истиғфор ва парҳезгорӣ, сабаби иҷобати дуо ва сабаби хайру баракат мебошад ва мардумро ба додани садақа ба мустамандон бармеангезад, зеро чунин коре сабаби раҳмати Худованд

Китоби Салот

мебошад.

2. Барои баромадан чихати адои намози истиско, рӯзеро таъйин кунанд, то мардум барояш омодагӣ дошта бошанд.
3. Суннат онаст, ки рафтани ба намоз бо хушӯ ва хушӯву тазарӯ ва тазаллул ва ибрази ниёз ба Аллоҳи мутаъол ҷамроҳ бошад, бинобарин ороиш ва атр задан ҷавоб надорад. Ибни Аббос (р) дар васфи баромадани Набии акрам (с) ба сӯи намози истиско, чунин васф кардааст: (Расули Аллоҳ (с) барои намоз бидуни орошан бо тавозӯ ва ғуртанӣ баромаданд, то ин, ки ба намозгоҳ расиданд).⁽¹⁾
4. Дар ҳутбаи истиско, бо дастони баланд дуо ва истиғфори бисёр, гӯяд.

Мустаҳаб ҳангоми нузули борон

Мустаҳаб аст, ки ҳангоми нузули аввалин қатраҳои борон биистад ва ҳудро дар маърази он қарор диҳад, зеро ки Набии акрам (с) чуноне, ки дар ҳадиси Анас (р) омада, чунин кардаанд: (Мо ва Расули Аллоҳ (с)ро бороне расид, гуфт: Расули Аллоҳ (с) ҷомашро кашид, то ин, ки борон ба вай расид. Гуфтем: Эй Расули Аллоҳ (с)! Чаро чунин кардед? Фармуданд: Тоза аз назди Парвардигораш омадааст).⁽²⁾

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба ривояти Муслим.

“

Борон фазлест аз Аллоҳ

Шоистаи мусалмон аст, то чунин ақида дошта бошад, ки борон ба фазл ва раҳмати Аллоҳи мутаъол ба бандагонаш меборад ва чунон нест, ки баъзеҳо меғўянд, бо ину он ситора ба мо борон омад. Чунин ақада ширк ба Худованда мебошад-ки аз он ба Худо паноҳ мебарем-.

”

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

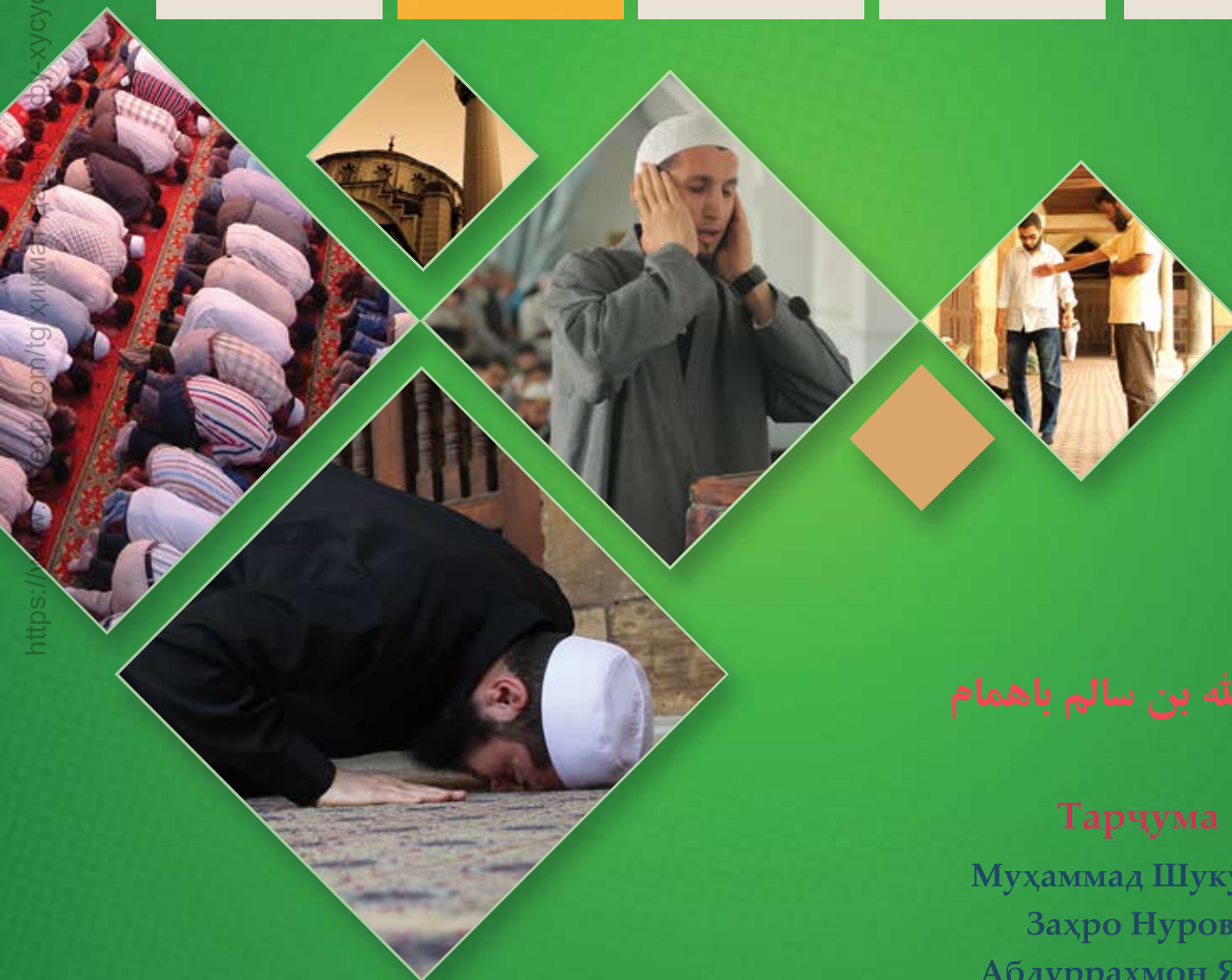
Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.foxnews.com/tg/хикмат-дар-кусуфу-хусуф>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нутова

Абдурраҳмон Янги

Ҳикмат дар кусуфу
хусуф

Ҳикмат дар кусуфу хусуф

Хуршедгирифтагӣ

Рафтани нури хуршед ва ё бархе аз он дар рӯз.

Моҳтобгирифтагӣ

Рафтани нури моҳтоб, ё бархе аз он дар шаб.

М а т л а б ҳ о

Ҳикмат дар кусуфу хусуф

Намози кусуф ва хусуф

Ҳикмат дар кусуфу хусуф

Хуршед ва моҳ, ду ояте аз оёти Аллоҳи мутаъол аст, ки бо он бандагонро бим медиҳад, то ба сӯи Худо баргарданд. Он ҳазрат (с) фармуданд: (Барои хуршеду моҳ, ба марғу зиндагии касе гирифтагӣ рӯҳ намедиҳад, балки онҳо дӯ аломате аз аломоти Аллоҳи мутаъол ҳастанд, ки бо онҳо бандагонашро бим медиҳад. Ҳаргоҳ гирифтагӣ руҳ дод, ба сӯи намоз бишитобед).⁽¹⁾

Намози кусуф ва хусуф

Ҳукми намози кусуф ва хусуф

суннати муаккада буда, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Хуршеду моҳ, ду аломате аз аломоти Аллоҳи мутаъол буда, ки ба марғу зиндагии касе, гирифтагӣ барои онҳо рӯҳ

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

намедихад. Ҳаргоҳ гирифтагии онҳоро дидед, ба дуои Аллоҳ ва такбиргӯи ва намозхонӣ ва садақа додан бипардозед).⁽¹⁾

Вақти намози қусуф ва хусуф

- Вақти намоз аз оғози қусуф ва ё хусуф, то поён ёфтаниш мебошад.

- Намозгузор намозашро ба итмом мерасонад, агар чӣ қусуфу қусуф пеш аз он поён ёфта бошад. Агар намоз поён ёфт қабл аз ин, ки қусуф ва ё қусуф поён ёфта бошад, намозро дубора намехонад, балки ба дуо ва истиғфор, идома медиҳад.

Васфи намози қусуфи хуршед

Аз Ойша (р) ривоят аст, ки гуфт: (Дар замони Расули Аллоҳ (с) хуршедгирифтагӣ рух дод, Расули Аллоҳ (с) бо мардум намоз хонданд, ба қиём истдода, дарозаш карданд, сипас рукуъи дароз намуданд, пас аз он ба қиём бахоста, боз ҳам қиёмро дароз карданд, на монанди аввал, баъд аз он (1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

рукуъи дароз карданд, на монанди аввал, пас аз он ба саҷда рафта, саҷдаи дароз карданд, баъд аз он ракаъати дуввумро низ монанди ракаъати аввал адо карданд, сипас ба намоз поён доданд, дар ҳоле, ки офтоб равшан шуда буд. Баъд аз он ба мардум хутба эрон карданд, ҳамду сипоси Аллоҳи мутаъолро гуфта фармуданд: (хуршеду моҳ, ду аломате аз аломоти Аллоҳи таъоло буда, ки ба марғу зиндагии касе гирифтагӣ барои онҳо рӯҳ намедихад. Ҳаргоҳ гирифтагии онҳоро дидед, ба дуои Аллоҳ ва такбиргӯи ва намозхонӣ ва садақа додан, бипардозед).⁽²⁾

Бинобарин агар қусуфу хусуф рӯҳ дод:

6. Барои намоз ин тавр нидо мекунад: (الصلاة جامعة).
7. Ҳаргоҳ мардум чамъ шуданд, имом бо онҳо ду ракаъат намоз мекунад, ба садои баланд қироат мекунад. Дар ракаъати аввал сураи Фотиҳаро бо сураи дарози дигар мекунад, пас аз он рукуъи дароз мекунад, баъд аз он бо гуфтани (سمع الله لمن حمده، ربنا ولك الحمد)، аз рукуъ баланд шуда, бори дигар сураи Фотиҳаро бо сураи дигаре, ки андаке аз сураи аввал кӯтоҳтар бошад, мекунад, пас аз он рукуъ мекунад, андаке кӯтоҳтар аз рукуъи аввал, баъд аз он бо гуфтани (سمع الله لمن حمده، ربنا ولك الحمد)، аз рукуъ баланд мешавад, сипас ду саҷдаи дароз мекунад ва дар миёни он ду мешинад, вале дароз намекунад, пас аз он такбиргӯён аз саҷдаи дувум балан мешавад ва ракаъати дуввумро монанди ракаъати аввал бо қиём ва рукуъу саҷдааш мекунад ва нисбат ба ракаъати аввал андаке кӯтоҳтар, пас аз он менишинад ва таппаҳуд хонда, салом медиҳад.

Бархе аз аҳли илм ба ҷавози як рукуъ дар ҳар ракаъат низ сухан гуфтаанд.

(2) Ба ривояти Бухорӣ.

Суннатҳои намози кусуф ва хусуф:

1. Намози кусуфро бо ҷамоат бихонад ва агар ба танҳои хонад, боке надорад.
2. Дар масҷид бошад, мамонеъате дар мавриди мушорикати занон вучуд надорад.
3. Намозро бо қиём ва рукуъу сучудаш, дароз кунад, магар ин, ки кусуф, ё хусуф поён ёбад, пас намозро кӯтоҳ бихонад.
4. Қиём ва рукуъу сучуди рақаъати дуввумро нисбат ба аввал, кӯтоҳтар кунад.
5. Баъд аз намоз ба мавъиза бипардозад, ба мардум аз қудрати Аллоҳи мутаъол ва баёни ҳикмати кусуф суҳан бигӯяд ва мардумро ба анҷоми тоъот ва тарки мункарот, барангезад.
6. Дуо ва тазарруъ ва зорию истиғфор, бисёр гӯяд ва садақа ва соири аъмоли солиҳа низ бисёр кунад, то ин, ки Аллоҳ таъоло гирифтагиро поён диҳад.
7. Баланд кардани дастон дар дуои кусуф, чавоз дорад, ба далели ҳадиси Абдурраҳмон бин Сумраҳ (р), ки гӯфт: (ман ба назди он ҳазрат (с) омадам, ки эшон дар ҳоли қиём дастанашонро баланд карда буданд).⁽¹⁾

(1) Ба ривояти Муслим.

Раҳнамоиҳо

1. Намоз хонда намешавад, агар хусуфу қусуф дониста нашуд, магар баъд аз поён ёфтани онҳо.
2. Шиносиҳои сабаби хусуфу қусуф ба василаи илми асрӣ, ба ин матлаб осебе намерасонад, ки он ду аломате аз аломатҳои Аллоҳи мутаъол аст, ки ба бандагонаш бим медиҳад, пас шоистаи ҳар мусалмон аст, то дар ҳолати вуқуъи он ба ибодат ва тазарруъ ба Худо машғул гардад, на дар паи назар ва расди қусуфу хусуф гардад. Аз Абӯбакраҳ (р) ривоят аст, ки гуфт: Хуршедгирифтагӣ дар аҳди Расули Худо (с) рух дод, он ҳазрат дар ҳоле, ки саросема буд ва ридояшро мекашонид, берӯн шуд...) ки ин худ далели шиддати биму тарси он ҳазрат (с) буд.
3. Дарёфти рақаъат дар намози қусуф бо дарёфти руқуъи аввал аст, пас касе, ки руқуъи аввал аз ӯ гузашт, вале руқуъи дувумро дарёфт, ин рақаъат аз вай ғавт шуда маҳсуб мешавад, ки бояд баъд аз салом додани имом, онро ба ҳамон васфе, ки гуфта шуд, такмил кунанд.
4. Қусуф агар чӣ дар авқоти наҳй аз намоз рӯх дод, намози қусуф хонда мешавад.
5. Намози қусуф ва хусуф, ба мучарради шояъи хабари он, хонда намешавад, балки вуқуъи онро бо вазоҳат мушоҳида кунанд.

18

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

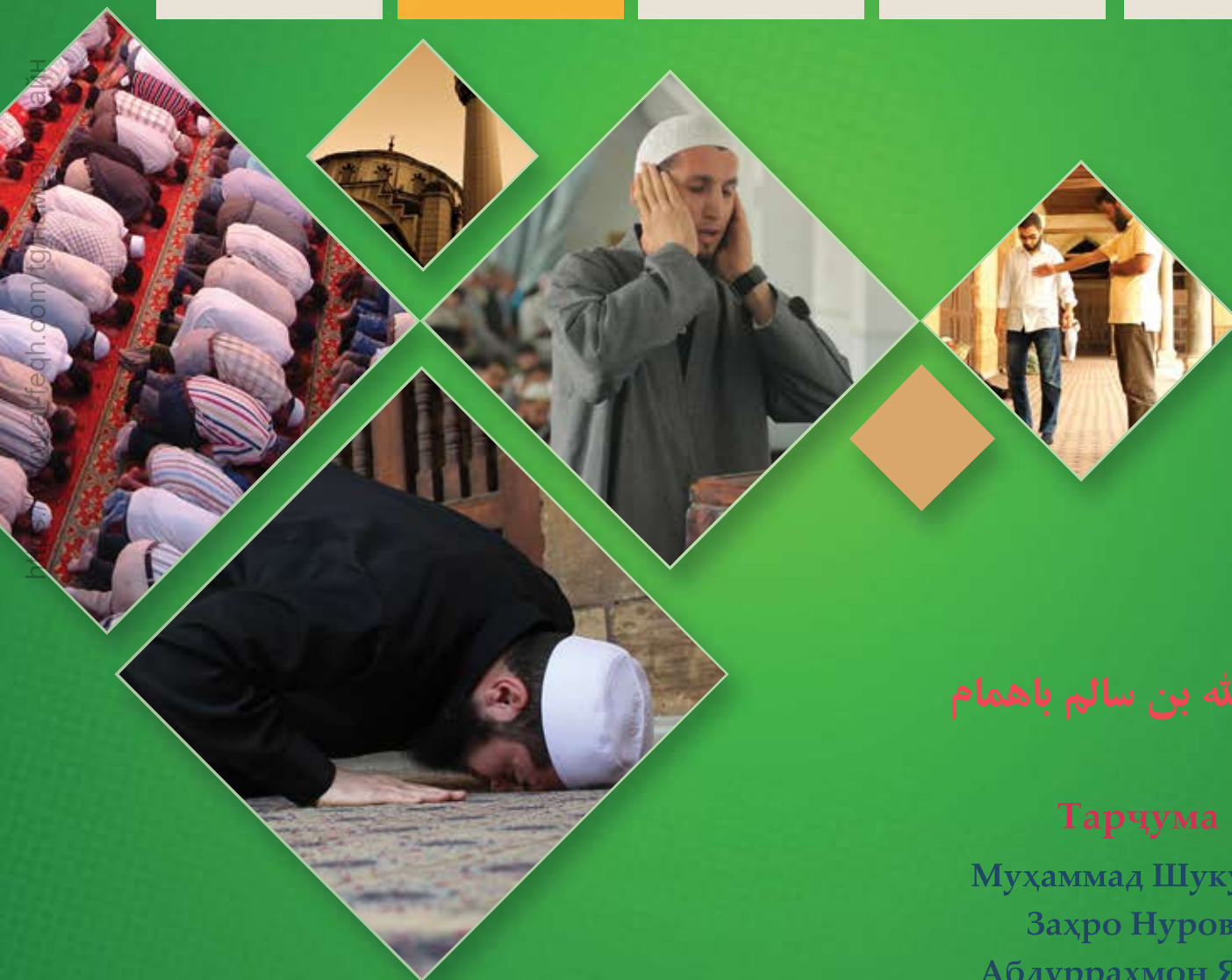
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Намози идайн

Намози идайн

М а т л а б ҳ о

Мазоҳири ид

Ҳукми намози идайн

Васфи намози идайн

Мавзеъи намози идайн

Мустаҳабботи намози идайн

Роҳнамоиҳо

Мазоҳири ид

Мусалмонон ду ид доранд: иди Фитр, ки пас аз моҳи Рамазон аст ва иди Азҳо, ки пас аз рӯзи Арафа мебошад ва Аллоҳи мутаъол ба ивази идҳои ҷоҳилият ва ҳар иди ҷадид, ин ду идро ба мо ато намудааст. Аз Анас бин Молик (р) ривоят аст, ки гуфт: Барои аҳли ҷоҳилият дар сол, ду рӯзе буд, ки дар он бозӣ мекарданд, замоне, ки Наби акрам (с) вориди Мадина шуданд, фармуданд: (Барои шумо ду рӯзе буд, дар он бозӣ мекардед, Аллоҳи мутаъол онро бо ду рӯзи беҳтар аз он таъдил кард: рӯзи Фитр ва рӯзи Азҳо). Ҷашнгири ва мушорикат дар идҳои кофирон ҷои нест, зеро ки чунин коре иброи аломоти ҳар дин ва иброи шароъ ва минҳояш мебошад.

Худованди мутаъол мефармояд: (Пайравии ҳаво ва ҳавас онҳоро ба ивази он чӣ аз ҳақ омада, макун, барои ҳар яке аз шумо шариат ва минҳоче гардонидем).

(Моидда 48)

Ҳукми намози идайн

Намози идайн вочиб буда, зеро ки Наби акрам (с) ба адои он амр кардаанд, балки ба рафтани заҳони камсин ва солмаңд, низ амр кардаанд. Агар чӣ дар ҳолати ҳайз низ бошанд, ки намоз намехонанд. Ин ҳама ба хотири фазилати намоз ва таъкид бар он

аст ва далели вучубаш аз ин қарор аст:

Фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Пас барои Парвардигорат намоз бихон ва қурбонӣ бикун) (Қавсар 3).

Наби акрам (с) ба он амр фармудаанд, ҳатто ба занон низ амр кардаанд, ки ба намози ид бираванд, чунон чӣ Умми Атия (р) меғӯяд: (Расули Аллоҳ (с) ба мо амр кардаанд, ки дар иди Фитр ва Азҳо, духтарони навҷавон ва занони ҳоиз ва канизакони бокира ро бирун барем, аммо занони ҳоиз аз намоз дурӣ меҷӯянд ва ба даъвати мусалмонон ширкат намуда, аз хайри он, баҳра мебаранд). ⁽¹⁾

Васфи намози идайн

Намози ид ду рақаъат бидуни азон ва бидуни иқомат аст, ки қироат дар онҳо ба ҷаҳр мебошад. Васфи он азин қарор аст:

(1) Ба ривояти Бухорӣ

1. Дар ракаъати аввал баъд аз такбири таҳрима ва истифтоҳ ва қабл аз аузу биллоҳ гуфтан ва қироат кардан, се бор такбир меғӯяд.
2. Аузу биллоҳ ва бисмиллоҳ гуфта ба қироати сураи Фотиҳа ва сураи дигаре баъда аз он оғоз мекунад ва суннат онаст, ки дар ду ракаъат баъд аз сураи Фотиҳа, сураи (Аъло)ро дар ракаъати аввал ва сураи (Ғошия)ро дар ракаъати дуввум ва ё ин, ки дар аввал сураи (Қоф) ва дар дуввум сураи (Қамар)ро бихонад.
3. Дар ракаъати дуввум баъд аз такбири интиқол, се бор такбир гуфта ва дастанаширо бо ҳар такбир, баланд мекунад.
4. Дар миёни такбирот, ҳамду сипоси Аллоҳро гуфта, бар Набии ақрам (с) дуруд мефиристад.
5. Ҳаргоҳ салом диҳад, ба минбар боло шуда, пас ду хутба диҳад ва миёни он ду андаке бишпинад. Хутбаи аввалро бо нӯҳ бор такбир ва хутбаи дуввумро бо ҳафт бор такбир, оғоз мекунад.

6. Дар иди Фитр, мустаҳаб аст, ки дар мавриди аҳкоми закоти фитр ва дар иди Азҳо, дар мавриди аҳкоми қурбонӣ, ёдоварӣ кунад.

Ҷои намози идайн

Барпо доштани намози идайн дар намозгоҳ суннат аст, на дар масҷид. Агар дар масҷид хонда шуд, боке надорад- агар барои зарурате буд.

Мустаҳабботи намози идайн.

1. Мардон бояд, беҳтарин либосбипӯшанд, аммо занон барои намоз бидуни ороиш ва бидуни истеъмоли атр, берун раванд.
2. Муқтадиён бояд зудҳангом ба намозгоҳ бираванд, то дар сафҳои аввал ҷо гиранд.
3. Бояд пиёда аз як роҳ бираванд ва аз роҳи дигар баргардад- агар имкон бошад-. Аз Ҷобир (р) ривоят шуда, ки гуфт: (Набии ақрам (с) ҳаргоҳ рӯзи ид мебуд, роҳро тағйир медод).

Китоби Салот

4. Қабл аз рафтан ба намози ид, бояд чанд хурмое, ки шуморааш тоқ бошад (се ва ё панҷ дона)ро тановул кунад, агар хурмо набуд, ҳар чӣ барояш муяссар буд, бихурад, бехтараст ва дар иди Азҳо то баргашт аз намоз чизеро тановул накунад.
5. Таъхир дар намози иди Фитр, мустаҳаб аст, то мусалмонон фурсати бештар барои адои закоти фитр ба мустаҳикин дошта бошанд, аммо намози Азҳо мустаҳаб онаст, ки пештар бихонанд.

Аз аҳкоми идайн

1. Нафл хондан қабл аз намози ид ва баъд аз он дар намозгоҳ, макруҳ аст, магар ин, ки намози ид дар масҷид хонда шавад, пас таҳияи масҷид пас аз дохил шудан ба масҷид хонда шавад.
 2. Барои касе, ки намози ид ва ё баъзе он аз вай фавт шуд, суннат аст: адои он бар ҳамон васфе, ки омадааст, тавре, ки ду рақаъат намоз бо тақбироташ ва он чӣ аз вай фавт шуда, итмомаш кунад, ба ҳамон васфе, ки зикр шудааст.
 3. Аллоҳ дар поёни моҳи рамазон барои бандагонаш машруъ намуда, то барояш тақбир гӯянд. Худованди мутаъол фармудааст: (Ба барои ин, ки иддатро тақмил кунед ва Аллохро бар он чӣ ба шумо ҳидоят карда, тақбир бигӯед) (Бақара 185)
- (تَكْبِيرُوا): яъне, бузурташ доред бо дилҳо ва забонҳоятон. Ин амр ба лафзи (الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله، والله أكبر الله أكبر والله الحمد).

4. Суннат онаст, ки мардон содоояшонро дар тақбир гуфтан баланд кунанд, аммо занон ба садои паст мегӯянд, зеро ки занон ба паст кардани содоояшон амр шудаанд.

5. Тақбир дар иди Фитр аз ғуруби хуршеди шаби ид, оғоз мешавад- агар дохил шудани моҳ қабл аз ғуруб доништа шуд, монанди

ин, ки мардум моҳро си рӯз тақмил карда бошанд ва ё рӯяти ҳилоли Шаввол, собит шавад- ва бо шуруъи намози ид, тақбирот поён меёбад. Аммо дар иди Азҳо, тақбир гуфтан баъд аз намози субҳи рӯзи Арафа оғоз мешавад ва то поёни намози асри рӯзи саввуми аёми ташриқ, идома дорад.

Роҳанамоӣ

1. Мустаҳаб аст, ки мусалмонон ба яқдигар ҳуди идро табрик гӯянд.
2. Хушӣ ба ид ва изҳори ин фарҳату хушӣ, низ мустаҳаб аст ва бояд мусалмон ба хешутабор ва дӯстону бародаронаш, низ таҳният гӯяд.
3. Ид фурсатеаст, ки бояд барои силаи раҳми қатъшуда ва барои ислоҳ миёни мутахосимин, низ ғанимат шумурда шавад.
4. Дар рӯзи ид, зиёрати қабрҳо, ҷавоз надорад, балки ин кор муҳолифи хушӣ ва фарҳати ид мебошад.
5. Дар рӯзҳои ид бояд дар либос, хурук ва тафриҳоти фарзандон, ба гунае, ки Худованд ҳалол гардонид, навоарӣ ва густариш дода шавад, зеро ки рӯзҳои хушӣ ва фарҳату баҳчат аст. Худованд мефармояд: (Бигӯ: эй Мухаммад (с) ба фазли Аллоҳ (нузули Қуръон) ва раҳматаш (ин, ки онҳоро пайрави Қуръон гардонид), ба он хурсанд шаванд, чаро, ки барояшон бехтар аст, аз он чӣ мекунанд) (Юнус 58).

Таърият гуфтааст
куффор ба
таърият

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

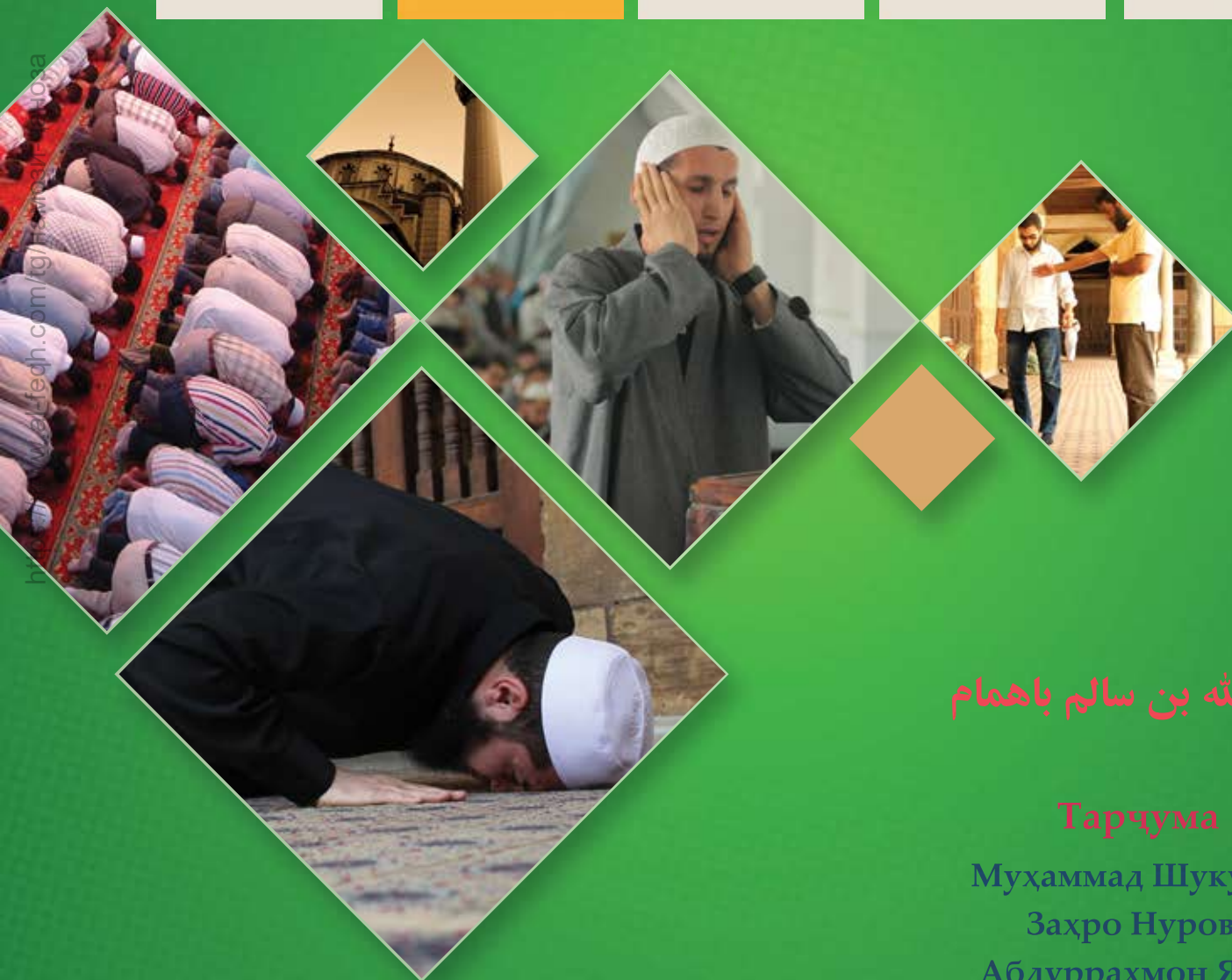
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Намози ҷаноза

Намози ҷаноза

Таҷҳизи мурда

Барои касе, ки бар вай аломоти марг зоҳир шавад, мустаҳаб аст, ки назди вай ҳузур ёбанд ва бо гуфтани (الله أكبر), тазаккур диҳанд, ба далели фармудаи Набии акрам (с): (Ба мурдагони худатон, الله أكبر ро таққин кунед).⁽¹⁾

Ҳангоме, ки мурд, чашмонаш баста мешавад, бо ҷомеа пӯшонда мешавад ва барои таҷҳиз ва намоз бар вай ва тадфинаш, шитоб шавад.

Ҳукми ғусли додани мурда ва таҷҳизу тадфинаш

Ғул додани мурда ва кафан кардану бардоштан ва намози ҷаноза хондан бар вай ва ба ҳок супурдана, фарзи кифои буда, агар касе, ки аз уҳдаи он баромада метавонад, анҷом дод, гуноҳ аз дигарон соқит мешавад.

(1) Ба ривояти Муслим

М а т л а б ҳ о

Таҷҳизи мурда

Аҳкоми ғул додани мурда

Васфи ғул додани мурда

Кафан кардани мурда

Намози ҷаноза

Аркони намози ҷаноза

Суннатҳои намози ҷаноза

Васфи намози ҷаноза

Бардоштани мурда ва ташеъ ва ба ҳок супории мурда

Азодорӣ

Зиёрати ғӯристон

Мамнуоти ҷаноза

Аҳкоми ғул додани мурда

1. Барои ғул додани мурда, касеро баргузинад, ки амин буда, аз амонату адолат бархурдор бошад ва низ ба аҳкоми ғули мурда, оғаҳи дошта бошад.
2. Барои ғул додан, касе ки мурда барояш васият карда бошад, муқаддам аст, пас аз ӯ наздиконаш ба тартиб, агар ба аҳкоми ғул додан, оғаҳи дошта бошанд ва агар на, касе, ки оғаҳи ба аҳкоми ёд шуда, дорад, муқаддам мебошад.
3. Мард ғул медиҳад ба мард ва зан ғул медиҳад ба зан ва ҳар як аз зану шавҳар метавонад якдигарро ғул бидиҳанд, ба далели фармудаи Набиин ақрам (с) ба Ойша (р): (Чӣ осебе ба тӯ мерасад, агар пеш аз ман бимириӣ, тӯро ғул медиҳам ва кафан мекунам ва бар ту намоз хонда, сипас ба ҳок месупорамат). ⁽¹⁾

Мардону занон метавонанд, қўдакони камтар аз ҳафт солро ғул диҳанд ва барои мусалмон- мард бошад, ё зан-ҷоиз нест, ки кофиреро ғул диҳад ва ё ҷанозаашро бардорад ва ё бар вай намоз бихонад. Ҳар чанде, ки аз наздиконаш, монанди падараш бошад.

4. Шаҳиди майдони ҷанг, ғул дода намешавад ва низ кафан карда намешавад ва ҳамчунин бар вай намози ҷаноза низ хонда намешавад, балки бо либосҳои ба ҳок супурда мешавад.
5. Агар сакте- қўдаке, ки қабл аз такмил-писар бошад, ё духтар- ҷаҳормоҳа бошад, ғул дода, кафан карда мешавад ва сипас намози ҷаноза бар вай хонда мешавад, зеро ки баъд аз ҷаҳормоҳагӣ, ҳукми инсонро дорад.
6. Обе, ки мурдари ғул медиҳанд, бояд пок ва мубоҳ бошад ва дар ҷои пӯшида ғул дода мешавад ва касоне, ки

ба ғул додани мурда надоранд, набояд ҳузур дошта бошанд.

Васфи ғул додани мурда

1. Мурдари бар тахти ғул меғўзоранд, пас аз он авраташро меғўшонанд, баъд аз он либосҳои аз танаш мекашанд ва ўро аз анзор дар утоке ва ё монанди он, пинҳон медоранд.
2. Барои ғулдиҳанда мустаҳаб аст, ки дар ҳини ғул додан бар дасташ порчае бипечонад.
3. Ғулдиҳанда сари мурдари баланд мекунад, то ба нишастан наздик шавад, пас аз он дасташро бар шиками мурда кашида, фишор медиҳад, пас аз он шармгоҳи пасу пеши мурдари пок

(1) Ба ривояти Ибни Мочҷаҳ

Китоби Салот

мекунад ва агар дар онҳо наҷосате буд, мешӯяд.

4. Нияти ғусл намуда, бисмиллоҳ меҳонад.
5. Ғуслдиҳанда мурдaro вузӯ медиҳад, монанди вузӯи намоз, магар мазмаза ва истиншоқ, ки ба даст кашидан ба даҳану бинии ӯ, иктифо мешавад.
6. Сари мурда ва риши ӯро бо оби сидр ва ё собун ва ё монанди он, мешӯяд.
7. Тарафи ростро шуста, сипас тарафи чапро мешӯяд, баъд аз он ғусли соири баданро анҷом медиҳад.
8. Мустаҳаб аст, то дар шустани охир, кофӯр бизананад.
9. Мурда хушк карда мешавад.
10. Он чӣ зоил карданаш аз мурда машруъ аст, монанди гирифтани нохунҳо ва мӯи зери нофу бағал, онро анҷом медиҳад.
11. Мӯи зан, гесӯ бофта шуда ва ба пушти сар андохта мешавад.

Огоҳиҳо

Як бор шустан, вочиб аст, агар ба он пок шавад ва мустаҳаб се бор шустанаст, агар чӣ пок шуда бошад.

- Агар ба иллати набудани об, ғусли мурда мумкин набуд, ва ё бархе аз ҷисм сухта ва монанди он буд, бо ҳок таяммум дода мешавад.

- Барои касе, ки мурдaro ғусл дода, мустаҳаб аст, ҳадаш низ пас аз он ғусл кунад.

1

Шуянда сари мурдаро мебардорад.

2

Шуянда дасташро бо порчае мепечад

3

Мурда бар тахти шустушӯ гузошта мешавад

4

Шуянда, бар шиками майт бо дасташ, фишор медихад

5

Мурда вузӯ дода мешавад, монанди вузӯи намоз.

6

Сару риши майт бо бо об ва сидр, шуста мешавад.

7

Аввал тарафи рост ва баъд тарфи чапи мурда, шуста мешавад.

8

Майит хушк карда мешавад.

Китоби Салот

Кафан кардани мурда

1. Суннат онаст, то мурдаро дар се порчаи пахтагии сафед кафан кунанд, ки баданаш аз он дида нашавад, тамоми баданашро бипушонад, дар он муғолот набошад.

Ва зан дар панҷ порчаи сафед, изор ва чодару пирохан ва ду лифофа, кафан карда мешавад.

Ва кӯдак дар як порча ва ё се порча низ чоиз аст ва духтари кӯчак дар пирохан ва ду лифофа, кафан карда мешавад.

Порчаҳои сафед аз пахта

2. Ба се қитъа аз порчаҳои кафан, бахӯр дуд карда мешавад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с) ҳаргоҳ ба майт хушбӯии бахӯр кардед, онро тоқ бигардонед.⁽¹⁾
3. Ин порчаҳои сегона болои ҳам паҳн мешавад ва дар миёни онҳо махлуте аз хушбӯи, монанд анбар, кофӯр ва миск гузошта мешавад, магар ин, ки мурда дар ҳолати эҳром бошад, ба кафанаш бахур ва ё хушбӯии дигар зада намешавад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Ба хушбӯи тамосаш надихед).⁽²⁾

(1) Ба ривояти Ибни Хиббон

(2) Ба ривояти Бухорӣ

Гузоштани хушбӯ бар порчаҳо

4. Мурда рӯи ин порчаҳо ба пушт хобонида мешавад, пас аз он гушаи чапи қисмати болоро гирифта бар бахши рост паҳн кунанд, сипас гушаи ростро бар чап кунанд. Ба ҳамин гуна порчаҳои дуввуму саввумро низ мепечанд, баъд аз он он чӣ боқӣ мемонад, ба тарафи сар мегардонанд ва бо ришта онро гирех мезананд, то боз нашавад ва ба ҳангоми ба хоксупорӣ онро мегушоянд.

Майит бар пушт гузошта мешавад

5. Пӯшонидани ҳамаи бадан дар кафан, вочиб аст, магар ин, ки ҷуз порчаи кӯтоҳе дар дастрас набошад, пас онро ба сӯи сараш паҳн кунанд ва тарафи пойҳояшро бо наботи хушбӯе ба номи азхар мепӯшонанд, ба далели гуфтаи ҷаноб дар достони кафан кардани Мусъаб бин Умайр (р): (Набии ақрам (с) ба мо амр карданд, ки сарашро бипӯшонем ва бар пойҳояш аз наботи азхар битзорем⁽³⁾).

(3) Ба ривояти Бухорӣ

Ҳамаи бадан пӯшонида мешавад

6. Касе, ки дар ҳолати эҳром бимирад, дар ҳамон ду ҷомаи эҳромаш, кафан карда мешавад ва сари марди муҳрим пӯшонида намешавад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Бо об ва сидр гӯслаш бидиҳед ва дар дучомааш кафан кунед, махлути хушбӯии кафани мурда ба он назанед ва сарашро низ напӯшонед, зеро дар рӯзи қиёмат, талбиятӯён зинда мешавад). ⁽¹⁾

Намози ҷаноза

Аркони намози ҷаноза

1. Қиём бо тавоноӣ.
2. Тақбироти ҷаҳоргона.
3. Қироати Фотиҳа.
4. Дуо барои мурда.
5. Тартиб.
6. Салом додан.

Суннатҳои намози ҷаноза

1. Аузу биллоҳ хондан қабл аз қироат.
2. Дуо барои ҳудаш ва мусалмонон.
3. Қироат дар ҳафо бошад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ

4. Сафҳоро бояд зиёд кунанд, тавре ки се саф ва ё бештар аз он.

Васфи намози ҷаноза

Имом дар баробари синаи майит агар мард бошад, ё зан меистад. Муқтадиён аз пушти имом меистанд, монанди истодан ба соири намозхӯ, пас аз он ҷаҳор тақбир гуфта мешавад, бо ҷузиёти зер:

1. Тақбири аввалро меғӯяд, ки тақбири таҳрима аст ва пас аз он (...سبحانك اللهم) бихонад ва назди баъзе имомон, Фотиҳаро бихонад.
2. Тақбири дуввумро меғӯяд ва бар Набиӣ ақрам (с) дуруд мефиристад, ҳамонгуна, ки дар намоз дар ташахҳуди охир меҳонад.
3. Тақбири саввумро гуфта, барои майит ва ҳудаш ва мусалмонон дуо мекунад ва аз ҷумла:

Китоби Салот

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَّتِنَا وَمَيِّتِنَا، وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرْنَا وَأُنْثَانَا، وَسَّاهِدِنَا وَغَائِبِنَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مَتَا فَاحِيهِ عَلَى الْإِيمَانِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مَتَا فَتَوَفَّاهُ عَلَى الْإِسْلَامِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ، وَلَا تُنْصَلْنَا بَعْدَهُ

Ва ё ин дуоро меҳонад:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاعْبُدْهُ بِالنَّجْوَى وَالْبَرِّ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ النَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَرِزْقًا خَيْرًا مِنْ رِزْقِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، أَوْ مِنْ عَذَابِ النَّارِ»⁽¹⁾

Ва агар мурда зан буд, замиро ро дар дуо муаннас мегардонад.

Ва агар мурда кӯдак ва ё сақт бошад, чунин гӯяд:

”اللهم اجعله خيراً لوالديه، وقَرِطاً⁽²⁾، وأَجْراً، وشفيعاً مجاباً”⁽³⁾

4. Тақбири ҷаҳорумро гуфта, баъд аз он андаке сукут мекунад ва пас аз он як бор салом медиҳад ба тарафи роста ва ё ду бор салом медиҳад.

Бардоштани мурда ва ташеъ ва хок супоридани ӯ

Ҳаргоҳ намоз бар майит поён ёфт, суннат аст, ки ба қабраш бибаранд ва барои касе, ки ба дунболи ҷаноза меравад, суннат аст, то ҷанозаро бардорад ва барои касе, ки майитро дар қабр дохил мекунад, суннат аст, ки бигӯяд: «بِسْمِ اللَّهِ، وعلى ملة رسول الله»⁽⁴⁾ ва мурдаро бар паҳлуи роста, ру ба қибла дар лаҳад бигзоранд, пас аз он гиреҳҳои кафанро боз кунад, баъд аз он лаҳадро бо гил бибандад.

Ва ҳамчунин барои касе, ки дар маросими дафн ҳузур дорад, суннат аст, то бо ду кафи дастонаш хок бардорад ва се бор ба қабр онро бирезад, сипас қабро бо хок пур кунанд ва ба андозаи як ваҷаб аз замин баландаш кунанд ва болояш сангу сангрезза

бигзоранд ва обпошӣ кунанд. Гузоштани саҳра (санги калон) бар як ё ду тарафи қабр боке надорад, то нишоне бар он бошад.

Мушорикат дар бардоштани ҷаноза

Лаҳад

Ду кафашро бо хок пур карда дар қабр ҳолӣ мекунад

Нишона бар болои қабр

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) القَرِيط: Собик ва мутақаддим.

(3) Ба ривояти Бухорӣ

(4) Ба ривояти Тирмизӣ

Азодорӣ

Тасаллият додан ба хешу табори мурда мустаҳаб аст, зеро ки дар ин кор хуш сохтани хотираи онон буда, аз фишори мусибат бар онҳо мекоҳад ва онҳоро ба сабр бармеангезад.

Ва таслият таъзият додан ба ҳар лафзе, ки ҳамон ғаразро адо кунад, саҳеҳ аст, монанди ин, ки бигӯяд: (Барои Аллоҳ аст, он чиро гирифт ва аз онӣ ўст он чиро ато кард ва ҳар чизе назди ў марғи муайяне дорад). ⁽¹⁾ва монанди он.

(1) Ба ривояти Бухорӣ

Баромадани занон бо ҷанозаҳо

Хуруҷи занон бо ҷаноза кори нодуруст мебошад, зеро, ки аз Ёмми Атия (р) ривоят аст, ки гуфт: (Мо аз дунболаравии ҷаноза наҳӣ шудаем, аз мо хоста нашудааст). ⁽²⁾

(2) Ба ривояти Ибни Мочҷаҳ

Зиёрати гӯристон

Зиёрати гӯристон барои мардон суннат аст, ба ғарази ибратгирӣ ва дуо кардан барои мурдагон, ба далели фармудаи Набии ақрам (с): (Шуморо аз зиёрати қабрҳо манъ карда будам, пас зиёрати қабрҳо биравед, зеро, ки охиратро ба хотир меоварад). ⁽³⁾

Аз дуоҳое, ки барои зиёрати қабрҳо ривоят шуда:

”السلام عليكم دار قوم مؤمنين. وإنا إن شاء الله بكم لاحقون“ ⁽⁴⁾.

Ба ё:

”السلام على أهل الديار من المؤمنين والمسلمين. ويرحم الله المستقدمين منا والمستأخرين. وإنا إن شاء الله بكم لاحقون“ ⁽⁵⁾.

”أسأل الله لنا ولكم العافية“ ⁽⁶⁾.

Ва агар барои мурдагон дуои талаби раҳмат ва мағфират кунад, низ ҷавоз дорад.

(3) Ба ривояти Муслим.

(4) Ба ривояти Муслим.

(5) Ба ривояти Муслим.

(6) Ба ривояти Муслим.

Зиёрати гӯристон дар ид

Тахсиси зиёрати қабрҳо дар рӯзи ид, бар ин ақида, ки ҷунин коре машрӯъ буда, бидъат мебошад, ба далели ин, ки аз Набии ақрам (с) ҷунин чизе ривоят нашудааст.

Мамнуоти ҷаноза

5. Фарёду фиғон қардан ва изҳори нола ва инзичор нисбат ба қазо ва қадари Илоҳӣ. Он ҳазрат (с) фармуданд: (Агар зани навҳагар қабл аз маргаш тавба накунад, дар рӯзи қиёмат бо либосе, ки аз мис духта шудааст, бар меҳезад).⁽¹⁾
6. Пора қардани либос ва бар рӯй задан ва фарёд кашидан ва мӯи сар қандан ва ё тарошидан. Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Аз мо нест, касе, ки бар рӯи худ мезанад ва ё гиребон пора мекунад ва ё ба дуои ҷоҳилият даъват мекунад).⁽²⁾

(1) Ба ривояти Муслим

(2) Ба ривояти Муслим

Равшан сохтан ва ранг қардани қабрҳо ҷоиз нест

3. Равшан қардани қабрҳо. Аз Ибни Аббос (р) ривоят аст, ки гуфт: (Расули Аллоҳ (с) лаънат қардааст, занонеро, ки ба зиёрати қабрҳо мераванд ва низ қасоне, ки қабрҳоро масҷид мегиранд ва ба қабрҳо ҷароғ меовезанд).⁽³⁾

4. Ништастан бар қабрҳо ва ё ранг қардани онҳо ва бино сохтан бар онҳо.

Аз Ҷобир (р) ривоят аст, ки гуфт: (Расули Аллоҳ (с) наҳй қарданд аз ин, ки қабрҳо қачқорӣ шавад ва ё ин, ки бар онҳо бинишинанд ва ё ин, ки болои қабрҳо бино қарда шавад).⁽⁴⁾

5. Табаррук ҷӯстан аз қабр ва тавоф қардан ба гирди он ва аз мурдагон чизе хоستان, пас ин корҳо аз ширкиёт буда, агар ба ин ақида шуд, ки онҳо метавонанд нафъу зарар бирасонанд, зеро ки ба ҷуз Худованд каси дигаре нафъу зарар расонида наметавонад. Худованди мутаъол фармуд: (Биғӯ, барои худ молики нафъу зарар нестам, магар он чиро, ки Аллоҳ бихоҳад) (Аъроф 188)

(3) Ба ривояти Тирмизӣ

(4) Ба ривояти Муслим.

Гирди қабр тавоф ҷоиз нест

6. қардан дар масҷид ва ё бар сари қабр масҷид бино қардан ва ё ба сӯи қабр намоз хондан.

Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Аллоҳи мутаъол Яҳуд ва Насороро, ки қабрҳои Анбиёашоро масҷид гардониданд, лаънат қардааст).⁽¹⁾

Аз аҳкоми ҷаноза

1. Касе, ки намози ҷаноза аз ӯ ғавт шуд, метавонад бар сари қабр, қабл аз дафнаш ва ё баъд аз дафнаш, намози ҷаноза бихонад, чунон чӣ аз Набии ақрам (с) собит шуда, ки дар достони зане, ки масҷидро пок мекард, он ҳазрат (с) бар қабри он зан намози ҷаноза хонданд.⁽²⁾

Омода сохтани таом барои хонадони майит

(1) Ба ривояти Бухорӣ.
(2) Ба ривояти Бухорӣ.

2. Мустаҳаб онаст, ки барои аҳли мурда таъоме омода шавад, зеро мусибате, ки расид онҳоро аз таҳияи таъом ба худ машғул намудааст. Ҳамчуноне, ки ривоят шуда, дар миёни Оли Ҷаъфар касе мурда, Набии ақрам (с) фармуданд: (Барои Оли Ҷаъфар таъоме таҳия кунед, зеро барои онҳо, чизе пайдо шуда, ки ба он машғул шудаанд).⁽³⁾

3. Гиристан бар мурда бидуни ин, ки дар он иброи сиҳат ва фарёд занад ва баёни хубиҳои мурда бошад, ҷои аст. Он ҳазрат (с) ҳангоме, ки писарашон Иброҳим вафот намуд, фармуданд: (Ҷашмони мо ашк мерезад ва қалбҳои мо маҳзун аст ва чизе намегӯем, магар он чӣ Парвардигори моро хушнӯд кунад ва мо барои ту эй Иброҳим, ғамгин ҳастем).⁽⁴⁾

4. Шаҳиди майдони ҷанг, ғусл дода намешавад ва низ қабан қарда намешавад ва ҳамчунин бар вай намози ҷаноза низ ҳада намешавад, балки бо ҳамон либосҳои танаш, ба ҳок супурда мешавад, ба далали он чӣ собит шуда, Набии ақрам (с) амр қарданд, ки шухадои Уҳуд ба ҳамон хунҳояшон бидуни ин, ки ғусл дода шаванд, дафн шаванд.⁽⁵⁾

(3) Ба ривояти Абудовуд.
(4) Ба ривояти Бухорӣ.
(5) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

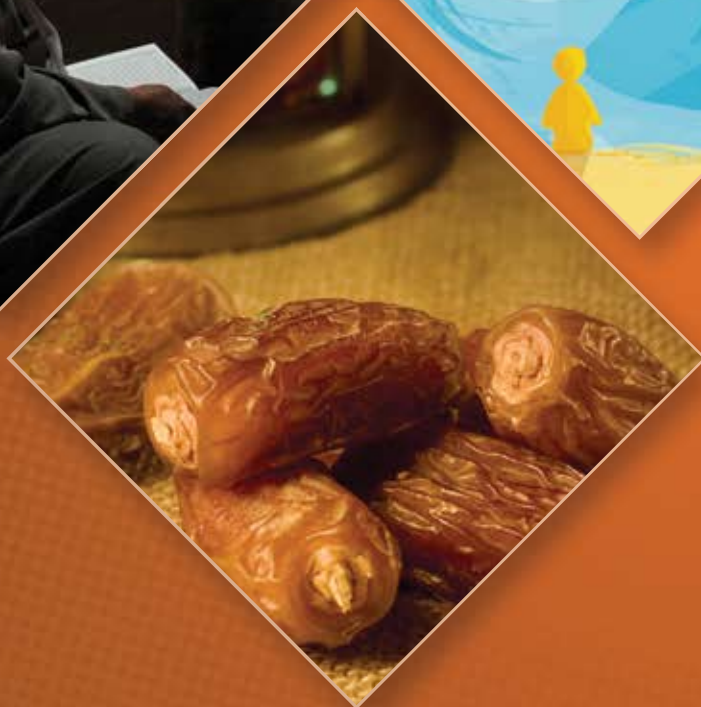
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Захро Нуро

Абдурраҳмон Янги

Фазилати рӯза ва
ҳукми он

1 Ҷазилати рӯза ва ҳуқми он

Матлабҳо

Таърифи рӯза

Ҷазилати рӯза

Ҷақмати машруъияти рӯз

Ҷуқми рӯза

Ният дар рӯза

Рӯза дар луғат

Ҷирифтн аз имтиноъ аз чизе.

Рӯза дар шарият

Парастии Аллоҳи мутаъол бо имтиноъ аз ҳурдану нушидан ва ҳамбистарӣ бо ҳамсар, аз тулуи бомдод то ғуруби офтоб.

Ҷазилати рӯза

Рӯза дорои ҷазилати бузургест ва подоши бисёр музоъаф дорад. Аллоҳи мутаъол ба бузургӣ ва шарофати рӯза, афзудааст. Дар ҳадиси қудсӣ, ки аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, мефармояд, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Ҷар амали амали фарзанди Одам чанд баробар аст, як ҳасана ба даҳчанд то ҳафсад подош дорад, Аллоҳи азза ва чалла фармуд: магар рӯза, ки барои

ман аст ва ман подоши онро медиҳам, ба хоҳири ман шаҳват ва таъомро тарк мекунад, барои рӯзадор ду ҳушист, ҳушӣ дар ҳангоми ифтор ва ҳушӣ дар ҳангоми дидори Парвардигораш, бӯи даҳани⁽¹⁾ вай назди Аллоҳ, аз бӯи мушқ, ҳуштар аст⁽²⁾).

Ҷақмати машруъияти рӯза

1. Парҳезгории Аллоҳи мутаъол дар пазириши амр ва шарияти ӯ, таҳқиқ меёбад. Аллоҳи мутаъол мефармояд: (То шумо парҳезгор шавед) (Бақара 183).
2. Нафси инсонро бар сабру бурдборӣ, одат медиҳад ва низ иродаро дар ғалаба бар шаҳватҳо, тақвият медиҳад.
3. Инсонро бар накукорӣ ва шафқат барои ниёзмандон ва мустандон, одат медиҳад, зеро ҳангоми гуруснагӣ мекушад, қалб ва эҳсосаш дар баробари бародарони ниёзмандаш, нарм мешавад.
4. Дар рӯзадорӣ бадан роҳат мешавад ва тандурустӣ низ таҳқиқ меёбад.

Ҷуқми рӯза

Рӯзае, ки Аллоҳи мутаъол машруъ гардонида, ба ин бахшҳо тақсим мешавад:

1. Рӯзаи воҷиб

Ба ду навъ аст:

Якум: Рӯзае, ки Аллоҳи мутаъол дар ибтидо бар банди воҷиб гардонида, ки он рӯзаи Рамазон аст ва рӯкне аз аркони Исломи мебошад.

(1) Тағйири бӯи даҳон.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Дуввум: Рӯзае, ки банда худ сабаби вучубаш мебошад, монанди рӯзаи назрӣ ва рӯзаи каффоратҳо.

2. Рӯзаи мустаҳаб

Ҳар рӯзае, ки шариат феъли онро мустаҳаб гардонидаст, монанди рӯзаи душанбе ва панҷшанбе ва рӯзаи се рӯз дар моҳ ва рӯзаи рӯзи Ошӯро ва рӯзаи даҳи аввали Зулҳиҷҷа ва рӯзаи Арафа.

Шартҳои вучуби рӯза

1. Ислом: пас бар кофир воҷиб нест.
2. Будуг: пас бар кӯдак воҷиб нест, вале агар тавони рӯза гирифтано дошта бошад, барояш амр мешавад, рӯза бигирад, то барояш одат шавад.
3. Ақл: бар девона воҷиб нест.
4. Тавоноӣ: бар касе, ки нотавон бошад, воҷиб нест

Рӯзаи Рамазон

Рӯзаи Рамазон, рукне аз аркони Ислом аст ва фаризаест, ки Аллоҳи мутаъол бар бандагонаш фарз гардонидаст.

Аллоҳи мутаъол мефармояд: (Эй касоне, ки имон овардаед! Рӯза бар шумо фарз шуда, чунон чӣ бар касоне пеш аз шумо низ фарз шуда буд, то бошад, ки парҳезгор шавед). (Бақара 183).

Ва Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Ислом бар панҷ чиз бино шуда..) ⁽¹⁾ ва аз ҷумла: (рӯзаи Рамазон) ро зикр кардаанд.

Аз Ҷазилатҳои рӯза

1. Дар моҳи рамазон, дарҳои бихишт боз шуда ва дарҳои дузах баста мешавад ва шайтонҳо дар гул ва занҷир баста мешаванд, нафсҳо барои корҳои хайр рӯ меоваранд. Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Ҳаргоҳ Рамазон дохил шавад, дарҳои осмон гушуда шаванд ва дарҳои ҷаҳаннам баста шаванд ва шайтани ба занҷирҳо баста гарданд) ⁽²⁾.
2. Рӯза ва шабзиндадори Рамазон, ки аз имон ва эҳтисоби аҷр бошад, гуноҳони қаблашро нобуд мекунад. Расули акарм (с) фармуданд: (Касе, ки бахотири имон ⁽³⁾ ва эҳтисоби ⁽⁴⁾ аҷр, Рамазонро рӯза гирифт, гуноҳони гузаштаи вай, бахшида мешавад) ⁽⁵⁾. Ва низ фармуданд: (Касе, ки бахотири имон ва эҳтисоби аҷр, қиёми Рамазонро анҷом дод, гуноҳони гузаштаи вай мағфират мешавад) ⁽⁶⁾.
3. Дар он шаби қадр мебошад, ки Аллоҳи мутаъол дар мавридаш фармудааст: (Шаби қадр бехтар аз ҳазор моҳ) (Қадр 3).
Касе, ки шаби қадрро аз рӯи имон ва эҳтисоби аҷр ба ибодат сипарӣ намуд, гуноҳони гузаштаи ӯ бахшида мешавад. Расули Аллоҳ мефармояд: (Касе, ки шаби қадрро аз рӯи имон ва эҳтисоби аҷр ба ибодат сипарӣ намуд, гуноҳони гузаштаи ӯ бахшида мешавад) ⁽⁷⁾.
4. Адои Умра дар Рамазон барои Ҳаҷҷест бо Наби акрам (с). Наби акрам (с) фармуданд: (Адои Умра дар Рамазон, баробари Ҳаҷҷест бо ман) ⁽⁸⁾.
5. Моҳи Рамазон, моҳи Қуръон аст, зеро ки дар ин моҳ нозил шуда, пас шоистагии онро дорад, ки тиловат дар он бисёр шавад. Аллоҳи мутаъол мефармояд: (Рамазон моҳест, ки дар он Қуръон нозил шуда, ҳидоят аст барои мардум ва нишонаҳои возеҳест аз ҳидоят ва ғарқон миёни ҳаққу ботил) (Бақара 185).

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

(2) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(3) Тасдиқкунанда ба савоби он.

(4) Муҳлисона ва барои талаби ваҷҳи Аллоҳи мутаъол.

(5) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(6) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(7) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(8) Ба ривояти Муслим.

6. Моҳи Рамазон, моҳи караму сарфи амвол дар корҳои хайрия ва садақа додан аст. Аз Ибни Аббос (р) ривоят шуда, ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) саховатмандтарини мардум дар хайр буданд ва дар Рамазон замоне, ки Ҷибрил (а) ба дидори эшон меомад, беш аз ҳар вақт саховатманд мебуданд. Ҷибрил (а) дар ҳар сол дар Рамазон то поёни моҳ бо эшон дидор менамуд ва Қуръонро барояш арза мекард, пас Расули Аллоҳ (с) дар ҳангоми дидор бо Ҷибрил (а) аз вазиши бод ҳам саховатмандтар буданд)⁽¹⁾.

Духули Рамазон чӣ гуна собит мешавад?

Духули моҳи Рамазон бо дидани ҳилол собит мешавад. Агар пас аз гуруби офтоби рӯзи бистунухуми Шаббон, ҳилол дида шуд, бидуни тардид моҳи Рамазон дохил шудааст, аммо агар баъд аз гуруби офтоби шаби сиюми Шаббон, ҳилол дида нашуд ва ё ғубор ва абру дӯд, монеъи дидани ҳилол гардид, моҳи Шаббон сӣ рӯз комил ҳисоб мешавад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Бо дидани ҳилол рӯза бигиред ва бо диданаш, ифтор кунед, агар ҳаво абрӣ шуд, моҳро сӣ рӯз ҳисоб кунед)⁽²⁾.

Ифтор дар Рамазон

Рӯза хурдан дар Рамазон ҳаром буда ва аз гуноҳони кабира ба шумор меравад. Агар касе бидуни узн як рӯзи онро биҳурад, агар тавба накунад, рӯзаи умр барояш кифоят намекунад, ба далели фармудаи Набии акрам (с): ((Касе, ки як рӯзи Рамазонро бидуни узр, ки Аллоҳи мутаъол ифторро дар он мучоз дониста, биҳурад, рӯзаи даҳр, қазои онро кифоят намекунад)).⁽³⁾

Ва қазои рӯзахурӣ бисёр сангин аст. Аз Абӯумомаи Боҳилӣ (р) ривоят аст, ки фармуд: ((Аз Расули Аллоҳ (с) шундаам, ки мефармуд: ман дар хоб будам, ки ду марде омаданд ва маро бо худ бурданд. Ногаҳон қавмеро дидам, ки аз рағҳои пойҳояшон, овехта буданд, гушаҳои даҳонашон пора буд ва аз онҳо хун мечакид, фармуданд, ки пурсидам: инҳо, чӣ касоне ҳастанд, ки пеш аз поёни рӯзаашон, ифтор мекунанд)).⁽⁴⁾

(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(3) Ба ривояти Бухорӣ

(4) Ба ривояти Бухорӣ

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

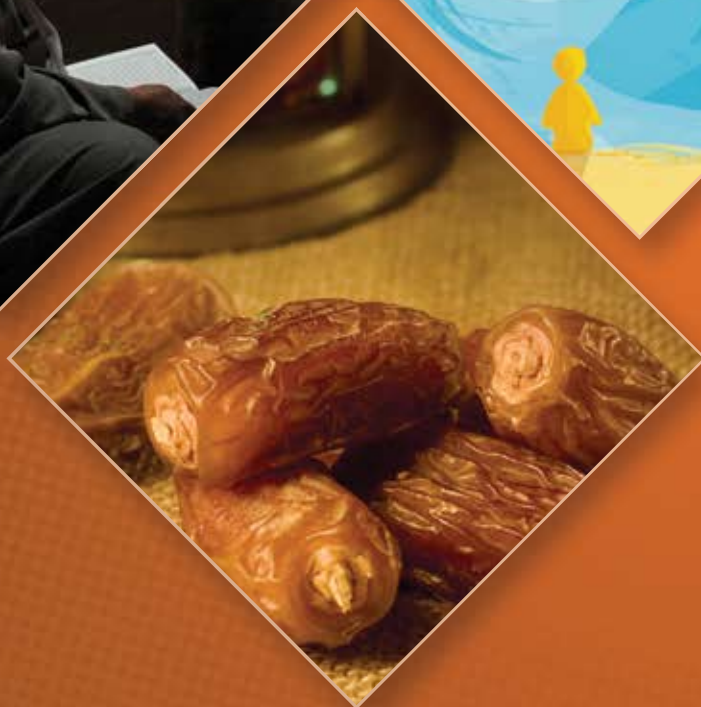
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Захро Нурога

Абдуллаҳмон Янги

Аркон, мубоҳот,
мустаҳаббот, макруҳот
ва муфсидоти рӯза

Аркон, мубоҳот, мустаҳаббот, макруҳот ва муфсидоти рӯза

Матлабҳо

Аркини рӯза

Мубоҳоти рӯза

Мустаҳабботи рӯза

Макруҳоти рӯза

Муфсидоти рӯза

Аз тулуи ғачр

То ғуруби офтоб

Аркини рӯза

Рукни аввал: Худдорӣ аз муфтирот аз тулуи ғачр, то ғуруби офтоб

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ба бихуреду бинушед, то ин, ки риштаи сафед аз риштаи сиёҳи ғачр ба шумо возеҳ шавад, пас аз он рӯзаро то шаб комил кунед) (Бақара 187).

Мақсуд аз риштаи сафед ва риштаи сиёҳ, равшании рӯз ва сиёҳии шаб мебошад.

Ният дар рӯза

Аз шаб нияти рӯза гирифтагӣ воҷиб аст, агар рӯза воҷиб бошад, аммо агар рӯза нафли бошад, аз шаб нияти рӯза доштан воҷиб намебошад, балки рӯзаи нафиро метавонад дар рӯз ҳам бикунад, агар чизе нахурда буд, ба далели ривояти модари мӯминон, Оишаи Сиддиқа (р), ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) рӯзе дохил шуд, фармуданд: “оё чизе доред?” Гуфтем: на! фармуданд: “!пас ман рӯздор ҳастам”)⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Муслим.

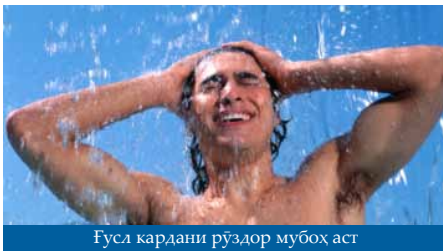
Рукни дуввум: Ният аст

Яъне, рӯздор бо ин худдорӣ аз муфтирот, қасди парастии Аллоҳи Азза ва Ҷалларо бикунад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Аъмол ба ниятҳо муртабит аст ва барои ҳар қас, ҳамоно чизест, ки нияташро қардааст)⁽¹⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Мувоҳоти рӯза

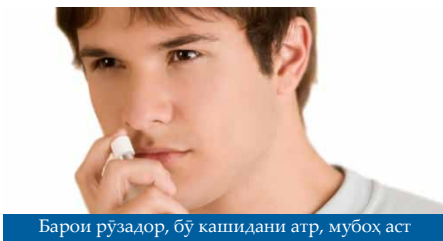
1. Ғул кардан, нишастан дар об барои сард шудан.
2. Фуру бурдани оби даҳон ва балғам
3. Чашидани таом фақат бо забон, ба шарте, ки чизе аз он бар ҳалқаш фуру наравад.
4. Бундани атр ва хушбугтари ҳаво

Ғул кардани рӯздор мувоҳ аст

Барои рӯздор, чашидани таом, мувоҳ аст

Барои рӯздор, бӯ кашидани атр, мувоҳ аст

Истеъмоли мисвок барои рӯздор

Истеъмоли мисвок дар ҳар вақт машрӯъ аст, чи пеш аз завоҷ бошад ва ё баъд аз он ва чи мисвоки тар бошад, ё хушк, вале рӯздор метаваччеҳ бошад, ки чизе аз мисвоки тар ба ҳалқаш наравад, зеро дар ин ҳолат рӯзааш, мешиканад.

Барои рӯздор, мисвок задан, мувоҳ аст

Мустаҳабботи рӯза

1. Саҳархезӣ ва таъхири он то наздикии азони ҷаҷр

Ба далели фармудай он ҳазрат (с): (Барои хурдани гизо саҳарӣ бархезед, зеро, ки дар саҳархезӣ баракат аст)⁽¹⁾.

Саҳархезӣ бо гизои бисёр кам ва ба нӯшидаи пиёлаи обе, низ таҳқиқ меёбад, ба далели фармудай он ҳазрат (с): (Саҳарӣ хурдан баракат аст, пасонротарк макунед, ва агар ин, ки яке аз шумо косаи обе бинӯшад, зеро Аллоҳи мутаъол ва ғариштагонаш бар саҳархезон, дуруд мефиристанд)⁽²⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба ривояти Аҳмад.

Китоби Сиём

Таъхир кардани сахархези мустахаб аст. аз Зайд бин Собит (р), ривоят аст, ки фармуд: (Бо Расули Аллоҳ (с) сахарӣ хурдем ва пас аз он ба намози истодем. Анас бин Молик фармуд: пурсидам: миёни он ду чӣ миқдор замоне буд? фармуд: ба миқдори панҷох оят)⁽¹⁾.

Сахарӣ бихурад агар чӣ чуръа об бошад

Нушидан дар аснои азон

Агар нӯшидани дар дасташ буд ва азонро шунид, метавонад онро то охир бинушад. Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Агар нӯшидани дар дасти яке аз шумо буд, ва азонро шунид, то ин ки ниёзашро бароварда накарда, онро нагузорад)⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

2. Шитоб барои ифтор

Барои рӯзадор мустахаб аст, ҳангоме, ки аз гуруби хуршед мутаъаккид гардид, зуд ифтор кунад, ба далели фармудани он ҳазрат (с): (Мардум ҳанӯз ба хайранд, модоме, ки зуд ифтор кунанд)⁽²⁾.

Ва ифтор бо чанд хурмои тоза мустахаб аст, агар наёфт бо чанд хурмо ва шумори он тоқ бошад. Агар онро ҳам пайдо накарда, чанд қатра об бинушад, ба далели ҳадиси Анас бин Молик, ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) қабл аз намоз бо хурмои тоза, ифтор мекарданд, агар хурмои тоза набуд, бо хурмои хушк ва агар он ҳам набуд, чанд чуръа⁽³⁾ об менушиданд)⁽⁴⁾ ва агар чизе наёфт, дар қалбаш нияти ифторро мекунад ва ин барояш кофист.

Касе, ки иштибоҳан ифтор кард

Ҳаргоҳ рӯзадор ба гумони ин, ки хуршед гуруб карда ва ё ин, ки ҳанӯз тулуъи фаҷр нашоуда, чизе бихурад ва пас аз он акси он зоҳир шуд, бар вай қазои рӯза воҷиб нест, ба далели фармудани Худованди мутаъол: (Ва бар шумо дар он чӣ иштибоҳ кардед, гуноҳе нест, вале бар он чӣ дилҳоятон қасд кардааст, ва Аллоҳ ғафуру раҳим аст) (Аҳзоб 5).

Ва низ ба далели фармудани он ҳазрат (с) (Аллоҳ аз иштибоҳи фаромӯшӣ ва он чӣ уммати ман бар он маҷбур карда шаванд, гузашт кардааст)⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Ибни Мочҷаҳ.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

(3) Нушида.

(4) Ба ривояти Тирмизӣ.

3. Дуо ҳангоми ифтор

Ба далели он ҷӣ, ки аз Расули Аллоҳ (с) собит шуда, он ҳазрат (с) дар ҳангоми

ифтор, мефармуданд: (Ташнагӣ рафт ва рағҳо сероб шуданд ва ба хости Худо аҷр собит шуд)⁽¹⁾.

Ва ҳамчунин фармуданд: (Барои рӯзадор дар ҳангоми ифтораиш, дуост, ки рад намешавад)⁽²⁾.

4. Тарки беҳудагӯи ва ҳамбистарӣ

Ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Агар рӯз, рӯзаи яке аз шумо буд, фаҳш нагӯяд ва ё ҳамбистарӣ накунад, бо садои баланд мучодала накунад, агар касе ба вай дашном дод ва ё бо ӯ чанг кард, бояд биғӯяд, ман шахси рӯзадор ҳастам)⁽³⁾.

5. Анвоъи ибодатҳоро бисёр кунад

Монанди тиловати Қуръон ва зикри Аллоҳ, намози таровеҳ, шабхезӣ, шабзиндадорӣ дар шаби қадр, адои суннатҳои ротиба, садақа додан, саховатманд будан, дар роҳи хайр сарф кардан, барои рӯзадорон ифторӣ додан ва умра кардан, зеро ки подоши нақӯкорӣ дар Рамазон чанд баробар аст. Аз Ибни Аббос (р) ривоят аст, ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) саховатмандтар аз ҳамаи мардум буданд ва дар Рамазон, замоне, ки Ҷибрил (а) ба дидори эшон меомад, пас аз ҳар вақт саховатмандтар мебуд. Ҷибрил дар ҳар шаби Рамазон бо эшон дидор менамуд ва Қуръонро барояш мудорасат мекард, пас Расули Аллоҳ (с) дар ҳангоми дидори Ҷибрил аз вазиши бод ҳам, саховатмандтар буд)⁽⁴⁾.

Макруҳоти рӯза

1. Дар мазмаза ва истиншоқ, муболиға карданд

Зеро хавф онаст, ки об ба шикам биравад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Дар истиншоқ, яъне об дар бинӣ гирифта, муболиға кун, магар ин, ки рӯзадор бошӣ)⁽⁵⁾.

2. Бӯсидани ба шаҳват

Барои рӯзадор агар бими инзоли мани бошад ва ё боиси ҳаяҷони шаҳват мешавад, бӯсидан макруҳ аст.

Рӯзадор бояд аз ҳар он ҷӣ шаҳватангез бошад, иҷтиноб кунад, магар ин, ки бар худ имтинон дорад, ки рӯзааш фосид намешавад, боке надорад. Аз модари мӯминон, Ойша (р) ривоят шуда, ки фармуд: (Набии ақрам (с) бӯса мекарданд ва ҳамоғӯш мешуданд, дар ҳоле, ки рӯзадор буданд, тавонмандии контрол кардани ниёзи⁽⁶⁾ худро доштанд)⁽⁷⁾ ва бинобарин барои ҷавон ҳамоғӯшӣ макруҳ аст, на барои солманд. Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки (Марде аз Расули Аллоҳ (с) дар мавриди ҳамоғӯшии рӯзадор пурсид, бароя ичозат доданд, ва марди дигаре омад ва пурсид, вайро манъ фармуданд, пас касе, ки барояш ичоза доданд, солманд буд ва касе, ки ўро манъ кард, ҷавон буд)⁽⁸⁾.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба ривояти Ибни Мочча.

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(4) Ба ривояти Бухорӣ.

(5) Ба ривояти Абӯдовуд.

(6) яъне ниёзиш.

(7) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(8) Ба ривояти Абӯдовуд.

Китоби Сиём

Муфсидоти рӯза

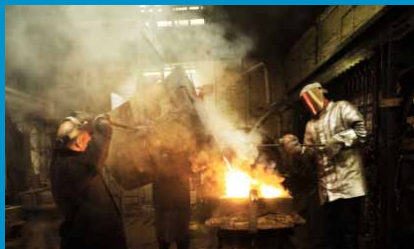
1. Хурдан ва нӯшидани қасдӣ дар рӯзи Рамазон

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол:
(Ва бихуред ва бинушед, то ин, ки риштаи сафед аз риштаи сиёҳи фачр, ба шумо возиҳ шавад, пас аз он рӯзаро то ба шаб тамома кунед) (Бақара 187).

Ифтор ба хотири кор

Касе, ки дар нонвой ва корҳои машаққатбор машғул аст, ифтор кардан барояш мувофиқ нест, зеро ки онҳо монанди дигарон, мукаллаф ба рӯза доштан ҳастанд.

Мақсуд аз риштаи сафед ва риштаи сиёҳ, равшании рӯз ва сиёҳии шаб, мебошад.

Огоҳиҳо

1. Касе, ки ба фаромӯшӣ хурад ва ё нӯшад, рӯзааш дуруст аст ва замоне, ки ёдаш омад, бар вай вочиб аст, то худро ниғаҳ дорад, ба далели фармудаи он ҳазрат (с): (Касе, ки фаромӯш кард, ки рӯза дорад, пас чизеро хурад ва ё нӯшад, бояд рӯзаашро тамои кунад, он чӣ хурда ва нӯшида, таъоме буда, ки Аллоҳи таъоло ба вай ато кардааст)⁽¹⁾.
2. Ҳар он чӣ, ки аз роҳи даҳан ва ё бинӣ, вориди бадан шавад ва ё аз ҷумлаи он чӣ, ки ба маънои хурду нӯш бошад, монанди, сузан задани муғзӣ (ғизодор), рӯзаро фосид мекунад, аммо сузани ғайри муғзӣ, монанди пенилин ва монанди он, рӯзаро фосид намекунад, зеро ки хурдану нӯшидан набуда ва ба маънои онҳам намебошад.
3. Он чизе, ки аз роҳи даҳан барои ниёз ба он ворид шавад, монанди дурбини

Пешкори муғзӣ (ғизодор), рӯзаро мешиканад

Пешкори (укол) пенилин, рӯзаро намешиканад

Доруи муғзӣ (барои ғизо), рӯзаро мешиканад

Доруи фишори нафастангӣ, рӯзаро намешиканад

(1) Ба ривояти Муслим.

Китоби Сиём

дармонӣ ва дорӯи фишори нафастангӣ ва монанди он, рӯзаро фосид намекунад.

Сурма қардан, рӯзаро намешиканад

4. Сурма қардан ва доруи қатраи чашм ва ё гуш ва монанди инҳо чакондан ба рӯза осебе намерасонад, зеро далеле бар фосид шудани рӯза вуҷуд надорад ва низ чашм мадхали оддии хурдан ва нӯшидан, н а м е б о ш а д . Ҳамингуна дорӯи қатраи гушу бинӣ, вале барои бинӣ беҳтараст, аз чаконидани қатра иҷтиноб шавад, чаро, ки он ҳазрат (с) аз муболағи истиншоқ барои рӯзадор манъ кардаанд, ба далели он, ки мадхале ба ҷавфи бадан мебошад.

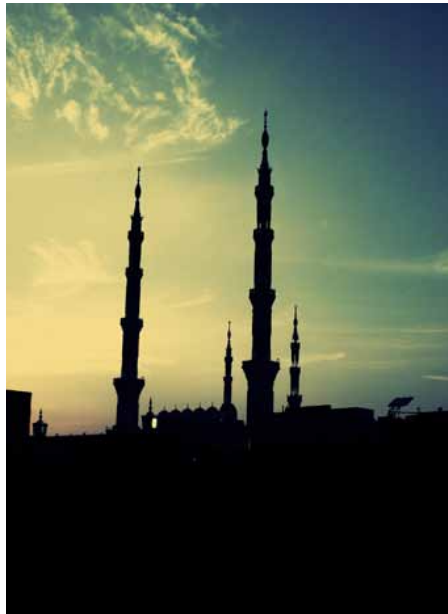
Кашидани сигор, рӯзаро мешиканад

5. Агар он чиро, ки муғзӣ (ғизо) нест ва ё зарар мерасонад, кашид, монанди сигор, рӯзаашро мешиканад, зеро ки аз мадхали оддӣ, ки даҳон аст, онро кашидааст, ки ба маънои хурдан ва нӯшидан мебошад.

Боқимондаи ғизо, рӯзаро намешиканад

6. Он чӣ, ки иҷтиноб аз он мумкин набошад, монанди гарду ғубори роҳ ва ё бақияи таом дар миёни дандонҳо, агар ба шикам биравад, рӯзаро фосид намекунад.

2. Ҳамбистар шудан

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Барои шумо ҳалол шуда дар шабҳои рӯза, ҳамбистарӣ бо занон) (Бақара 187).

Ва ښه, омезиш ва ҳамбистар шудан, касе, ки рӯзадор буд ва ҳамбистар шуд, рӯзааш ботил шуда ва пардохти каффорои шадид низ мебошад, ки ибарат аст, аз озод созиي ғуломе, агар пайдо нашуд, ду моҳ пай ҳам рӯза гирифтанад, агар наметавонад, бояд шаст мискинро ғизо бидиҳад, ба далели он чӣ аз Абӯхурайра (р) собит шуда, ки

фармуд: (Марде назди Набии акрам (с) омад ва гуфт: ҳалок шудам, фармуданд: чӣ шуд? гуфт: бо ҳамсарам дар рӯзи рамазон ҳамбистар шудам, фармуданд: оё тавони озодсозии бардаеро дорӣ? Гуфт: на! фармуданд: оё метавонӣ ду моҳ пай дар пай рӯза бигирӣ? Гуфт: на! фармуданд: оё метавонӣ шаст мискиро ғизо бидиҳӣ? Гуфт: на! фармуданд: биншин, пас нишаст. Набии акрам (с) паймонаи⁽¹⁾ бузурги пур аз хурморо оварда, фармуданд: инро бигир ва садақа бикун! Гуфт: оё ба фақиртар аз мо? Набии акрам (с) хандиданд, то ин, ки дадонҳояшон зоҳир шуд, пас фармуданд: Таоми аҳлу аёлат бошад⁽²⁾.

Агар зан шавҳарашро водор ба чимоъ кард, бояд каффора бидиҳад ва агар шавҳар ўро ба чимоъ мачбур кард, рӯзаи зан низ ботил шуда ва бар вай фақат қазои як рӯз рӯза аст, на кафорат

(1) Паймонаи бузург.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

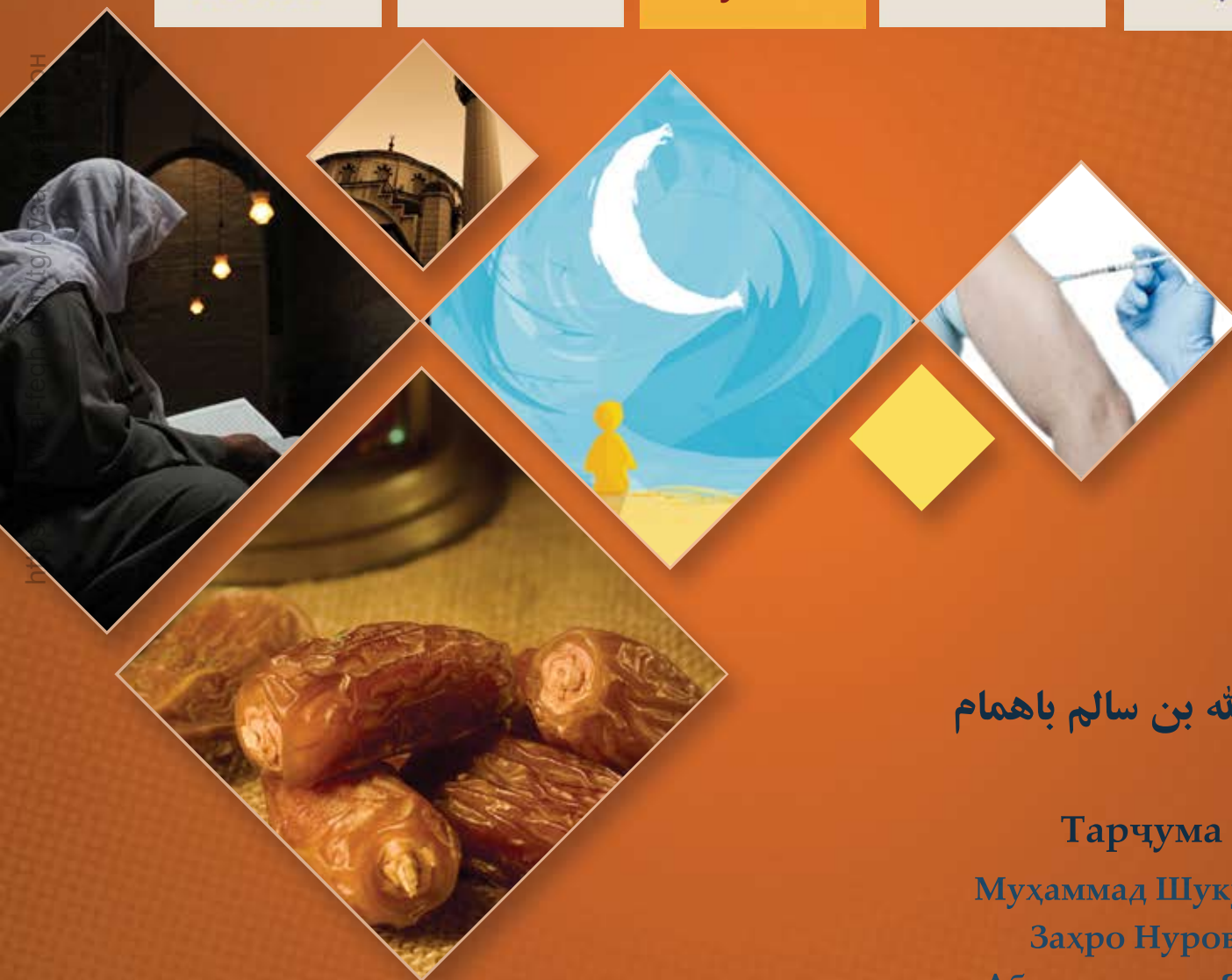
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Захро Нуроҷа

Абдурраҳмон Янги

Рӯзаи Рамазон

Узрҳое, ки ифторро равон медорад

Матлабҳо

Узрҳои рӯзахурӣ дар Рамазон

Аз ҷазили Рамазон

2. Сафар

Барои мусофир рӯза хурдан дар Рамазон, мувоҳ аст ва бар вай қазои он воҷиб аст, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Агар касе аз шумо бемор ва ё мусофир бувад, бояд аз рӯзҳои дигар, қазои онро бишуморад) (Бақара 184)

Сафаре, ки рӯза хурданро мувоҳ мекунад, ҳамон сафарест, ки дар он намоз низ қаср хонда мешавад, ки дар урфу одат барояш сафар гуфта мешавад, ба шарте, ки сафари мувоҳ бошад, на сафаре, ки барои маъсият буда ва ё сафаре, ки гарази он ҳила барои рӯза хурдан бошад. Дар чунин сафаре иҷозаи рӯза хурданро надорад.

Ва агар мусофир рӯза гирифт, рӯзааш дуруст буда, аз Рамазон ҳисоб мешавад, ба далели ҳадиси Анас бин Молик (р), ки фармуд: (Бо Набии ақрам (с) сафар кардем, рӯзадори мо ба рӯзахур ва ё рӯзахури мо ба рӯзадори мо, эътирозе надошт)).⁽¹⁾

Агар бар мусофир рӯза сахт бувад ва ё бар вай зарар бувад, рӯза хурдан барояш

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

Узрҳои рӯзахури дар Рамазон

1. Беморӣ

Барои бемор рӯза хурдан дар Рамазон мувоҳ аст, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Агар касе аз шумо бемор ва ё мусофир буд, бояд дар рӯзҳои дигар қазои онро бишуморад) (Бақара 184).

* Беморие, ки рухсати рӯза хурдан барои бемор дар он вучуд дорад, ҳамонаст, ки рӯза гирифтани он барои бемор машаққатдор бувад ва ё рӯза барои мариз мусаббаби зараре барояш мегардад

бехтар аст, зеро ки Набии акрам (с) мардеро диданд, ки аз гармӣ бар вай соя карда ва мардум дар атрофаш чамъ шуда буданд, он ҳазрат (с) фармуданд: ((Рӯза доштан дар сафар аз некӯи намебошад))⁽¹⁾.

3. Бордорӣ ва ширдиҳӣ

Зани бордор ва ё зани ширдеҳ, агар бими он меравад, ки рӯза доштани ӯ барои худаш, осеб мерасонад, рӯза меҳурад ва монанди бемор, қазои онро ба ҷо меорад, ба далели фармудани он ҳазрат (с): (Аллоҳи мутаъол аз мусофир рӯза ва бархе аз намозро афв карда ва ҳамчунин аз зани бордор ва зани ширдеҳ, рӯзаро афв намудааст) ⁽²⁾ ва агар зани бордор ва ё зани ширдеҳ бар худ аз рӯза доштан биме надошт, вале нисбат ба ҳамлу кӯдаки ширхораш бими осебрасе ба он дошт, рӯзаашро меҳурад ва қазои онро рӯза медорад ва аз ҳар рӯзе, ки ифтор карда, барои мискине таом медиҳад, ба далели фармудани Ибни Аббос (р): (Ва зани ширдеҳ ва бордор агар бар кӯдакашон бими осеб аз рӯзаро доштанд, ифтор намуданд, ба мискин таом медиҳанд)⁽³⁾

4. Ҳайзу нифос

Зане, ки дар Рамазон ҳайз дид ва ё таваллуд кард, рӯзаашро бояд бихурад ва рӯза доштан бар вай ҳаром аст, агар рӯза гирифт дуруст нест ва бар вай қазои рӯзҳои ифторшуда, воҷиб мебошад, ба далели ин, ки модари мӯминон, Ойиша (р) замоне, ки аз зани ҳоиз рӯзаро, на намозро ҷурсида шуд, чунин фармуд: (Ҳангоме, ки ба он мубтало мешудем, ба қазои рӯза амр мешудем, на ба қазои намоз)⁽⁴⁾.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

(2) Ба ривояти Тирмизӣ.

(3) Ба ривояти Абӯдовуд.

(4) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

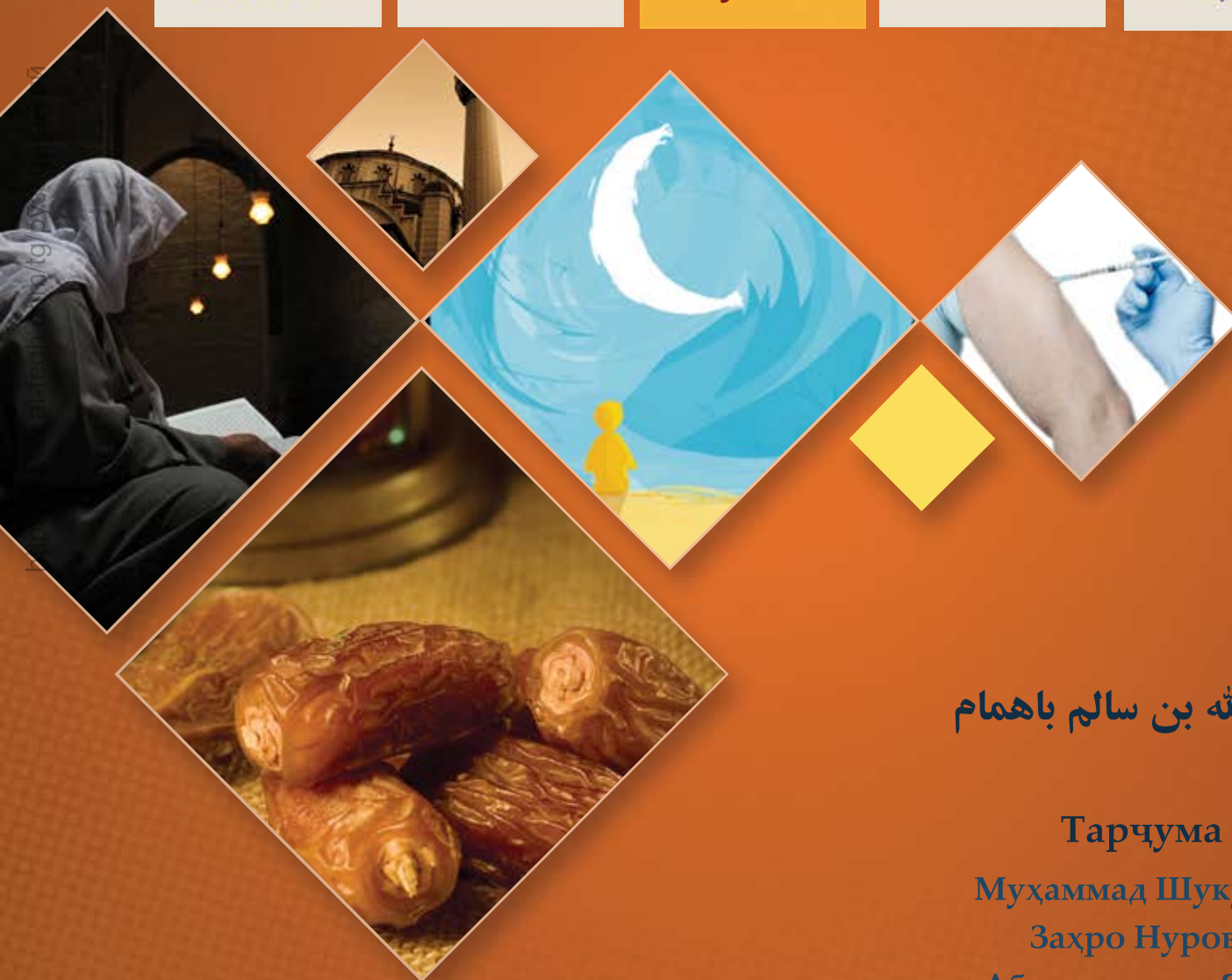
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Захро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Рӯзаи нафлӣ

Рӯзаи нафлӣ

Рӯзаи нафлӣ

Ҳар рӯзае, ки вочиб набуда, инсон ба хотири тақарруб ба Аллоҳи мутаъол ба он иқдом мекунад.

Ба дар рӯзаи нафлӣ фазилату савоби бузургест. Дар ҳадиси қудсие, ки аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, Расули Аллоҳ (с) фармудаанд: (Ҳар амали фарзанди одам чанд баробар аст, як ҳасана даҳ баробари он, то ҳафсад баробараш подош дорад, Аллоҳи мутаъол мефармояд: магар рӯза, ки барои ман аст ва ман подоши онро медиҳам)⁽¹⁾.

Рӯзҳое, ки рӯза доштан суннат аст

1. Шаш рӯз аз моҳи Шаввол

Ба далели фармудай Набии акрам (с): (Касе, ки рамазонро рӯза гирифт, пас аз он шаш рӯзи Шавволро, рӯзааш монанди рӯзаи даҳр хоҳад буд)⁽²⁾, баробараст, ки паиҳам гирад, ё мутафарикқа.

2. Нух рӯз аз рӯзҳои авоиلى Зулҳиҷҷа

Ба далели фармудай Набии акрам (с): (Ҳеҷ рӯзҳое нест, ки амали солеҳ назди

Матлабҳо

Таърифи рӯзаи нафлӣ

Рӯзҳое, ки рӯза доштан суннат аст

Шаш рӯзи Шаввол.

Нух рӯз аз Зулҳиҷҷа

Рӯзи Ошӯро.

Рӯзҳои биз (13-14-15)

Рӯзҳои душанбе ва панҷшанбе

Рӯза доштани якрӯз ва надоштани рӯзи дигар (як рӯз баъд).

Моҳҳои Мухаррам ва Шаъбон

Аллоҳ маҳбубтар азин рӯзҳо бошад- яъне рӯзҳои даҳгона), гуфтанд, эй Расули Аллоҳ (с)! ва ҷиҳод дар роҳи Худо низ чунин нест? Фармуданд: (ва ҷиҳод дар роҳи Аллоҳ низ чунин нест, магар ин, ки марде бо ҷону молаш барои ҷиҳод хориҷ шавад ва бо ҳеҷ як аз онҳо барнагардад)⁽³⁾ ва рӯзи муаккади он, рӯзи Арафа аст, ки рӯзаи он барои ғайри Ҳоҷӣ- рӯзи нухуми Зулҳиҷҷа- муҳим аст, ба далели фармудай Набии акрам (с): (Рӯзаи рӯзи Арафа, гумон мекунам бар Аллоҳи мутаъол, ки каффораи гуноҳони соли гузашта ва соли пас аз онро бошад)⁽⁴⁾.

(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба ривояти Муслим.

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

(4) Ба ривояти Муслим.

3. Рӯзаи рӯзи Ошӯро бо як рӯз пеш аз он

Ошӯро

Рӯзи даҳуми моҳи Мухаррами Худо

Ба далели фармудаи Набии Акрам (с): (Рӯзаи рӯзи Ошӯро, гумон мекунам, ки каффораи гуноҳони як сол қабл бошад)⁽¹⁾.

Ва сабаби рӯза гирифтани Абдуллоҳ бин Аббос (р) ривоят шуда, ки фармуд: ((Набии акрам (с) ба Мадина омаданд ва диданд, ки Яҳуд дар рӯзи Ошӯро рӯза мегиранд, фармуданд: ин чист? Гуфтанд: ин рӯзи хубест, дар ин рӯз Аллоҳи мутаъол Бани Исроилро аз душманош наҷот дод, пас Мӯсо (а) рӯза гирифтанд. Фармуданд: ман ба Мӯсо ҳақдортар ҳастам нисбат ба шумо! Пас рӯза гирифтанд ва амр карданд ба рӯза доштаниш),⁽²⁾ ва дар ривояти Муслим, он ҳазрат (с) фармуданд: ((Агар то соли оянда будам, рӯзи нухумро низ рӯза мегирам))⁽³⁾.

4. Рӯзҳои бизи (сафед) ҳар моҳ

Рӯзҳои биз

Ҳамон рӯзҳои сздаҳум ва чаҳордаҳум ва понздаҳуми ҳар моҳи ҳиҷрий қамарӣ ва ба номи биз ном ниҳода шуда, зеро ки шабҳояш бо равшании моҳтоб ба сафедӣ мезанад.

Ба далели он чӣ, ки аз Абдулмалик бин Минҳол, аз падараш ривоят шуда, ки бо Набии акрам (с) буда, ки фармуд: Набии акрам (с) ба онҳо амр мекард, то дар рӯзҳои биз рӯзадор бошанд ва мефармуданд, ки:

((он ба манзалаи рӯзаи даҳр аст))⁽⁴⁾.

5. Рӯзаи рӯзҳои душанбе ва панҷшанбе аз ҳар ҳафта

Ба далели он чӣ аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Аъмол дар рӯзҳои душанбе ва панҷшанбе пешкаш мешавад, пас дӯст медорам, ки амали ман дар ҳоле, ки рӯзадор бошам, пешкаш шавад)⁽⁵⁾.

(4) Ба ривояти Ибни Ҳиббон.

(5) Ба ривояти Тирмизӣ.

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба ривояти Бухорӣ.

(3) Ба ривояти Муслим.

6. Рӯза доштани якрӯз ва надоштани рӯзи дигар

Бехтарин рӯзаи нафлӣ, рӯзаи Довуд (а) аст, ки як рӯз рӯзадор буданд ва рӯзи дигар, ифтор мекарданд. Аз Абдуллоҳ бин Амр (р) ривоят аст, ки фармуданд: (Маҳбубтарин рӯза назди Аллоҳи мутаъол, рӯзаи Довуд (а) буд, ки як рӯз рӯза медошт ва рӯзи дигар, ифтор мекард)⁽¹⁾.

7. Рӯзаи моҳи Муҳаррам

Аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Бехтарин рӯза, баъд аз Рамазон, рӯзаи моҳи Аллоҳ, Муҳаррам аст)⁽²⁾.

8. Рӯзаи моҳи Шабъон

Аз Усома бин Зайд (р) ривоят аст, ки фармуд: Арз кардам: (Эй Расули Аллоҳ! Шуморо надидаам, ки дар моҳҳои дигар, монанди Шабъон, рӯзадор бошед! Фармуданд: ин моҳе, ки миёни Раҷаб ва Рамазон аст, мардум аз он ғофиланд. Ин моҳест, ки аъмол ба Парвардигори ҷаҳониён бардошта мешавад, ман дӯст медорам, ки амали ман дар ҳоле, ки рӯзадор бошам, баланд карда шавад)⁽³⁾.

(1) Ба ривояти Насои.

(2) Ба ривояти Муслим.

(3) Ба ривояти Насои

“

Нияти рӯзаи нафлӣ

Барои рӯзаи нафлӣ аз шаб ният доштан, вочиб нест, агар барои инсон пеш аз ин, ки чизе бихурад, нияти рӯза доштанро кард, дуруст аст, ба далели ҳадиси модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р), ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) рӯзе ба ман фармуданд: (Эй Ойиша! Он назди шумо чизе ҳаст? гуфт, ки гуфтам: Эй Расули Аллоҳ (с)! назди мо чизе нест, фармуданд: пас ман рӯзадор ҳастам) ⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Муслим

”

“

Рӯза аз нигоҳи тиб

Рӯза барои дармони бемориҳои чилдӣ муфид аст ва иллаташ ҳам инаст, ки нисбати обро дар хун кам мекунад, ки дар натиҷа нисбати об дар чилд коҳиш меёбад ва боиси хифозати чилд ва муқовиматаш дар баробари микробҳо ва бемориҳои сирояткунанда ва микробӣ мешавад.

”

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

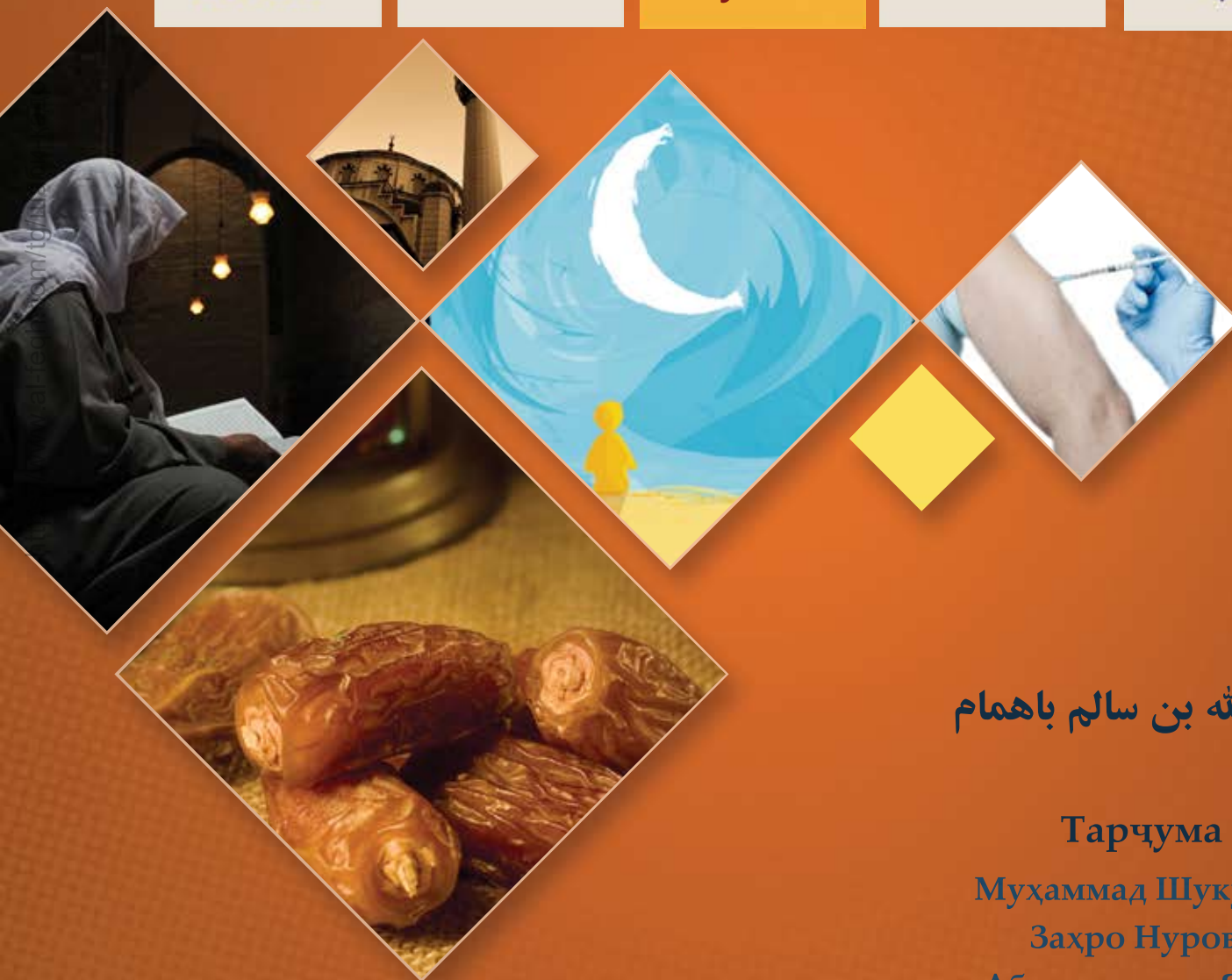
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Захро Нуро

Абдурраҳмон Янги

Шаби қадр

Шаби қадр

Матлабҳо

Чаро шаби қадр номида шудааст?

Фазилати шаби қадр ва манзалати он

Кадом шаб, лайлатул-қадр аст?

Аъмоли мустаҳаб дар шаби қадр

Аломатҳои шаби қадр

Чаро ба шаби қадр номгузорӣ шудааст?

1. Гуфта шуда, ки барои таъзим аст, монанди фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ва Аллоҳи мутаъолро ба ҳаққи бузургворияш, таъзим накарданд) (Анъом 91).

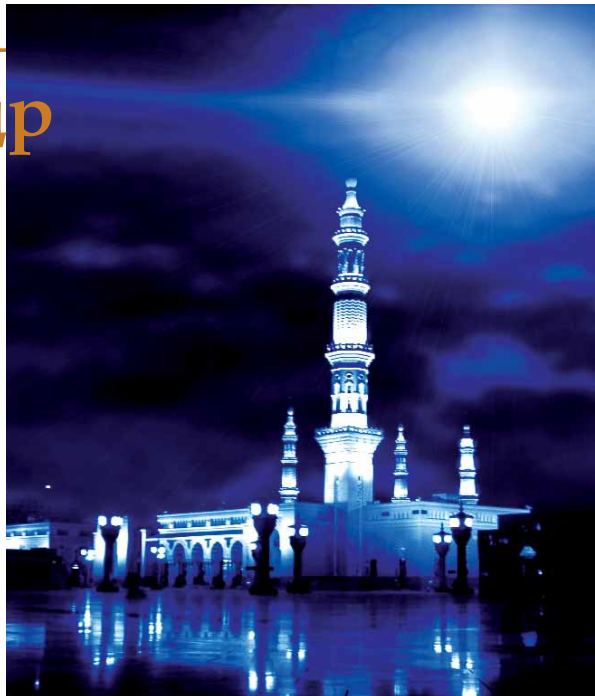
Яъне: Шабе дорои қадр ва азамату бузургӣ, ба далаели нузули Қуръон дар ин шаб ва низ фуруд омадани фариштагон ва баракату раҳмат ва мағфирати Илоҳӣ дар он

2. Гуфта шуда: Қадр ба маънои зиқ ва танг карданааст, монанди фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ва касе, ки ба рӯи рӯзияш танг шуд, бояд аз он чӣ, ки Аллоҳи мутаъол барояш дода, инфоқ кунад) (Талок 7).

Ва маънои зиқу танг кардан дар шаби қадр инаст, ки бо таъйини он аз илми пинҳон мондааст.

3. Ва гуфта шуда: Қадр ба маънои тақдир аст, яъне дар ин шаб аҳкоми ҳамон сол, муқаддар мешавад, ба далаели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Дар шаби қадр ҳар амри муҳкам, баён мегардад) (Духон 4)⁽¹⁾

(1) Фатҳул-борӣ (4/255)

Фазилати шаби қадр ва манзалати он

1. Қуръон дар он нозил шуда

Аллоҳ таъоло фармудааст: (Мо онро дар шаби қадр нозил кардем) (Қадр 1)

2. Аз ҳазор моҳ беҳтараст

Аллоҳ мутаъол фармудааст: (Шаби қадр аз ҳазор моҳ баҳтар аст) (Қадр 3).

Яъне: Амал дар ин шаб, беҳтар аст аз ҳазор моҳе, ки дар он шаби қадр набошад.

3. Фариштагон ва Рӯҳ дар ин шаб фуруд меоянд

Аллоҳи мутаъол фармудааст:

(Фариштагон ва Рӯҳ дар ин шаб бо иҷозаи Парвардигорашон, фуруд меоянд, барои арзёбии ҳар амре, ки Аллоҳи мутаъол то соли оянда ба он ҳукм кардааст) (Қадр 4)

Ва аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Лайлатул-қадр шаби бистухафтам ва ё бистунухум аст. Фариштагон дар ин шаб беш аз шумори сангреза дар замин ҳастанд)⁽¹⁾.

4. Шаби қадр саломатист

Аллоҳи мутаъол фармуд: (Саломатест то тулуғи фачр) (Қадр 5). Яъне: тамоми ин шаб саломатӣ ва хайр аст, аз оғозаш то тулуғи фачр, дар он бадӣ нест.

5. Ин шаби муборак аст

Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Мо дар шаби мубораке онро нозил кардем, мо бимдиҳанда будем) (Духон 3). Ибни Аббос (р) фармуд: (Яъне: шаби қадр).

6. Дар ин шаб ба миқдори сол амр мешавад

Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Дар ин шаб ҳар амри муҳкам, баён мешавад) (Духон 4).

(1) Ба ривояти Ибни Хузайма.

7. Касе, ки аз рӯи имон ва эҳтисоби аҷр, ин шабро ба ибодат сипарӣ кард, гуноҳони гузаштаашт, бахшида мешавад

Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Касе, ки аз рӯи имон ва ихтисоби аҷр, шаби қадр ба ибодат бархезад, гуноҳони гузаштааш бахшида мешавад) ⁽¹⁾.

Қадам шаб, лайлатул-қадр аст?

Аллоҳи мутаъол ин шабро махфӣ дошта, дар шабҳои токи даҳаи охири Рамазон ки шабҳои 21, 23, 25, 27, 29 мебошад, то мусалмонон барои ибодат саъй ва кӯшиши бештар кунанд, ба далели фармудаи Наби ақрам (с): ((Лайлатул-қадрро дар шабҳои токи даҳаи охири Рамазон ҷустуҷӯ кунед)) ⁽²⁾.

Амалҳои мустаҳаб дар шаби қадр

1. Ётикоф: Дар тамоми даҳаи охир буда ва танҳо хоси шаби қадр нест. Аз модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р) ривоят шуда, ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) дар даҳаи охири Рамазон ба Ётикоф менишастанд) ⁽³⁾.
2. Шабзиндадорӣ он аз рӯи имон ва эҳтисоби аҷр: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Касе, ки аз рӯи имон ва эҳтисоби аҷр, шаби қадро ба ибодат гузаронад, гуноҳони гузаштааш, бахшида мешавад) ⁽⁴⁾.
3. Дуо кардан: Аз модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р) ривоя шуда, ки фармуд: (Гуфтам: Эй Расули Аллоҳ!

агар лайлатул-қадрро дарёфтам, қадам дуо бикунам? Фармуданд: бигӯ: Эй бори Худоё! Ту афвкунанда ва қарим ҳастӣ, ки афвро дӯст медорӣ, пас маро мавриди афви худ, қарор дех) ⁽⁵⁾.

Аломатҳои шаби қадр

1. Шабест на гарм ва на сард ва равшан

Аз Ҷобир бин Абдуллоҳ (р) ривоят шуда, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: ((Ба ман лайлатул-қадр нишон дода шуд, пас аз он фаромӯш кардам ва он дар шабҳои даҳаи охир, дар шабест, ки на гарм асту на сард ⁽⁶⁾ ва шаби равшан ⁽⁷⁾ мебошад)) ⁽⁸⁾.

2. Офтоб дар субҳи он сафед буда, бидуни шуъо мебошад

Убай бин Каъб (р)- хангоме, ки аз аломатҳои пурсида шуд, фармуд: (Ҳамон аломатеро, ки Расули Аллоҳ (с) ба мо хабар додаанд, ин, ки офтоб дар он рӯз бидуни шуъо тулуъ мекунад).

Ва дар ривояти Муслим: (Сафедаст бидуни шуъо) ⁽⁹⁾.

(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.
 (2) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.
 (3) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.
 (4) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(5) Ба ривояти Тирмизӣ.
 (6) Агар дар он гармӣ ва сардӣ, осебрасон набошад.
 (7) Тобон..
 (8) Ба ривояти Ибни Ҳуҷайма.
 (9) Ба ривояти Тирмизӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

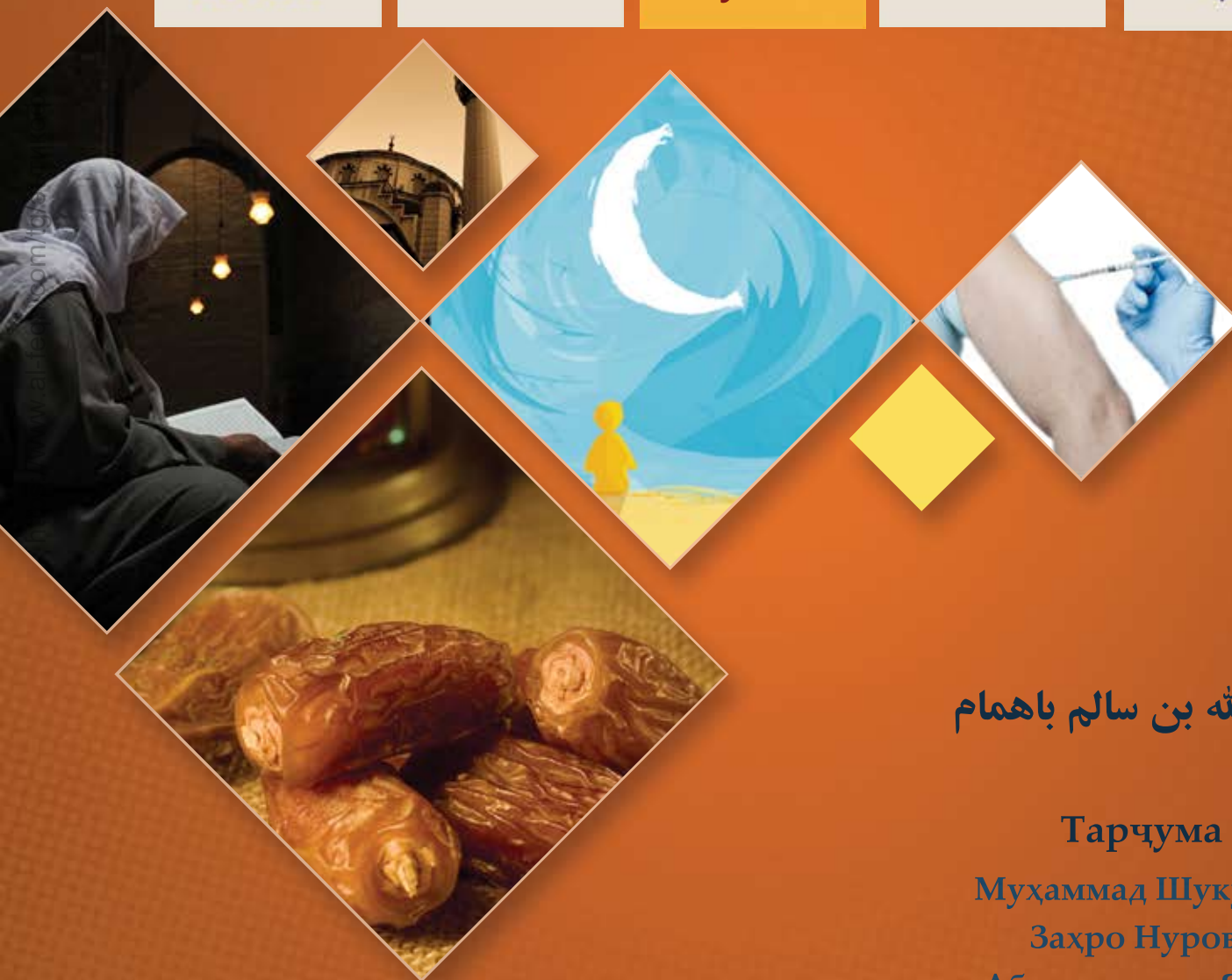
Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Захро Нуроҷа

Абдуҷраҳмон Янги

Эътиқоф

ЭЪТИКОФ

Эътикоф дар луғат

Мулозимати чизе ва ҳабси нафс бар он.

Эътикоф дар шариат

Мулозимати масҷид барои ибодати Аллоҳи мутаъол.

Машруъияти эътикоф

Эътикоф амалест аз аъмоли фазоил ва тоъоти бузург. Аз модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р) ривоят шуда, ки фармуд: (Набии ақрам (с) дар даҳаи охири Рамазон то ҳангоми вафоташон ба эътикоф менишастанд)⁽¹⁾.

Эътикоф барои мо ва касоне, ки пеш аз мо низ буданд, низ машруъ будааст. Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Ба Иброҳим ва Исмоил амр кардем, то ҳонаи маро пок созанд барои тавофкунандагон ва иқоматкунандагон барои ибодат ва намозгуздорон дар ҳоли рукуъ ва сучуд) (Бақара 125).

Ҳукми эътикоф

Эътикоф дар ҳар вақт, суннат аст ва беҳтаринаш дар даҳаи охири Рамазон мебошад, зеро ки Расули Аллоҳ (с) бар он дар даҳаи охири Рамазон мудовамат кардаанд⁽²⁾.

Матлабҳо

Таърифи эътикоф

Машруъияти эътикоф

Ҳукми эътикоф

Шартҳои эътикоф

Замони эътикоф

Он чӣ барои муътакиф мубоҳ аст

Ботилкунандаи эътикоф

Шартҳои эътикоф

1. Ният

Эътикофкунанда ният намуда дар масҷид ба хотири қурбат ва ибодати Аллоҳи мутаъол, иқомат гузинад, ба далели фармудаи Набии ақрам (с): (Аъмол ба ниятҳояш бастагӣ дорад)⁽³⁾.

2. Масҷиде, ки дар он ба эътикоф менишинад, бояд масҷиди ҷомеъ бошад

Яъне масҷиде бошад, ки дар он намози ҷумъа бихонанд ва дар он умуми мардум бошад, на масҷиде, ки махсуси мардуми як минтақаи хос бошад.

Масҷиди ҷомеъ (ҷумъахона)

(1) Ба ривояти Бухорӣ
(2) Зодул-миъод

(3) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

3. Поки аз ҳадаси бузург (ҷанобат ва ҳайзу нифос)

Бинобарин эътикофи ҷунуб, занони ҳоизу нуфасо, дуруст нест, ба далели адами ҷавози истодани онҳо дар масҷид.

Рӯза доштан барои эътикоф нишастан, шарт нест

Рӯза доштан барои эътикоф, шарт нест, ба далели ривояти Ибни Умар (р), ки амири мӯминон Умар (р) хитоб ба Набии акрам (с) фармуд: Дар ҷоҳилият назр карда будам, то шабе дар Масҷиди Ҳаром, эътикоф бинишинам! Он ҳазрат (с) фармуданд: (Ба назри худ вафо кун)⁽¹⁾.

Агар рӯза доштан барои эътикоф шарт мебуд, эътикофи Умар (р) дар шаб дуруст намешуд, зеро дар шаб рӯзае вучуд надорад ва ҳамчунин собит аст, ки Расули Аллоҳ (с) даҳаи аввали моҳи Шаворо эътикоф менишастанд,⁽²⁾ ки дар он рӯзҳои ид воқеъ шуда, ки рӯза дар онҳо ҷоиз нест, ҳамон тавре, ки рӯза ва эътикоф ду ибодати аз ҳам ҷудо мебошанд, бинобарин вучуди яке аз онҳо барои дигаре шарт намебошад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ
(2) Ба ривояти Муслим.

Замони эътикоф

Эътикоф нишастан дар ҳар рӯз ва бо ҳар муддат, дуруст аст, магар бехтар онаст, ки муддати эътикоф аз як шабу рӯз камтар набошад, зеро ки аз Набии акрам (с) ва аз яке аз ёронаш, эътикофе камтар аз ин муддат, ривоят нашудааст.

Эътикофи даҳаи охири Рамазон

Бехтарин вақти эътикоф буда, ба далели он ҷӣ аз модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р) ривоят шуда, ки Набии акрам (с) дар даҳаи охири Рамазон то замони вафоташон, эътикоф нишастаанд⁽¹⁾.

Касе, ки дар даҳаи охири Рамазон нияти эътикоф нишастанро дошт, дар масҷиде, ки нияти эътикофро карда, намоз ҷафрро меҳонад, пас аз он ба эътикоф менишинад. Аз модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р) ривоят шуда, ки фармуд: ((Расули Аллоҳ (с) дар ҳар Рамазон ба эътикоф менишастанд, вақте, ки намози субҳро меҳонданд, ба маконе, ки эътикоф намуда буданд, дохил мешуданд)⁽²⁾.

Ҳикмати эътикоф

Ҳикмат аз эътикоф нишастан, буридан аз дунё ва машғулият ба он ва аҳли дунё ва фориғ шуда ба ибодат, мебошад. барои эътикофнишаста, шоистааст, то қалби худро низ, фориғ бигардонад.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.
(2) Ба ривояти Бухорӣ.

Он чӣ барои муътакиф мубоҳ аст

1. Берун рафтан аз масҷид барои ниёзмандиҳо, монанди хориҷ шудан барои гизо хурдан ва нушидан, агар касе набуд, ки барояш онро биёварад ва хориҷ шудан барои қазои ҳоҷат, ба далели он чӣ, ки аз модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р) ривоят шуда, ки фармуд: (Набии акрам (с) вақте, ки ба эътикоф буданд, сарашонро ба сӯи ман наздик мекарданд ва ман онро шона мекардам ⁽¹⁾ ва ба хона дохил намешуданд, магар бори ниёзи башарӣ)⁽²⁾.
2. Шона қардан ва дуруст қардани муй, назар ба ҳадиси қаблӣ.
3. Сухан гуфтан бо мардум дар мавориди судманд ва пурсидан аз ҳолу аҳволашон, вале бисёр суҳбат қардан ва пурҳарфӣ шоиста нест, зеро бо мақсуди эътикоф мунофот дорад.
4. Боздиди бархе аз хонавода ва ҳешовандон ва берун рафтан аз макони эътикоф барои видоӣ онҳо. Аз модари мӯминон, Сафия бинти Ҳуяй (р) ривоят аст, ки фармуд: (Набии акрам (с) дар эътикоф буданд, ман шабона ба дидораш рафтам, бо эшон ҳарф задам, пас аз он бархостам, ки баргардам, бо ман бархост, то маро баргардонанд)⁽³⁾⁽⁴⁾.

Ботилкунандаҳои эътикоф

1. Хориҷ шудан аз масҷид қасдан ва бидуни ниёз ба он- агар чӣ муддаташ кӯтоҳ бошад- ба далели он чӣ аз модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р)

(1) Муйҳояшро дуруст мекардам.

(2) Ба ривояти Муслим.

(3) Маро ба хонам баргардонанд..

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

ривоят шуда, ки фармуд: (Ба хона дохил намешуданд, магар барои ниёзи башарӣ)⁽¹⁾, зеро, ки берун шудан аз масҷид, бақо дар макони эътикофро, ки рукни эътикоф аст, мунтафӣ месозад.

2. Омезиш ва ҳамбистарӣ- агар чӣ дар шаб бошад-, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ва омезиш бо ҳамсаронатон нақунед, дар ҳоле, ки шумо дар масҷид ба эътикоф нишастаед) (Бақара 187).

Ва дар ҳукми омезиш аст, инзоли ба шаҳват, агар чӣ бидуни ҳамбистарӣ бошад, монанди истимно ва ҳамоғушӣ бо ҳамсар дар ғайр аз фарҷ.

3. Қасди буридани эътикоф

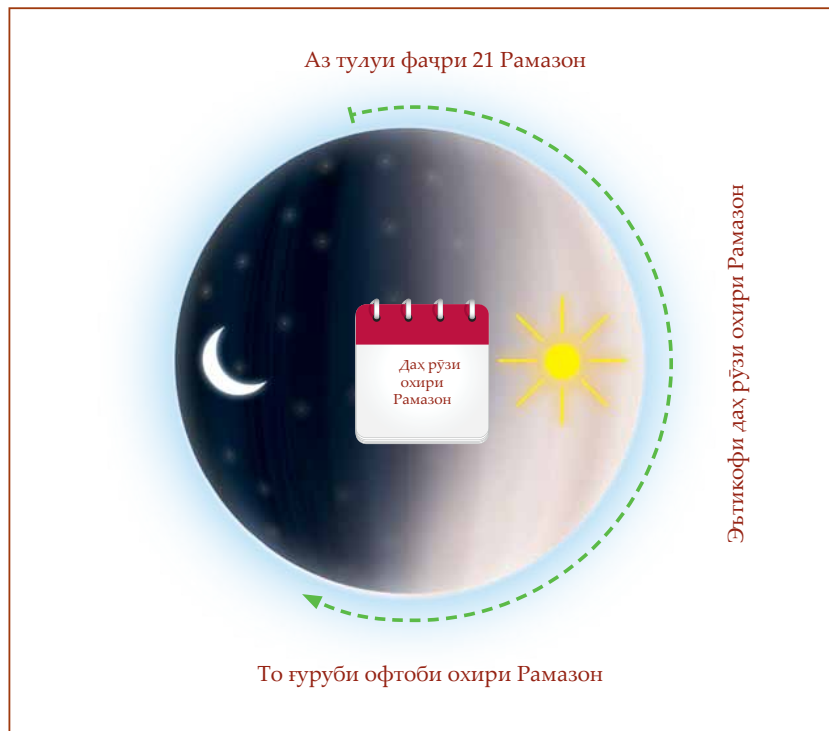
Агар мусалмоне нияти эътикофи рӯзҳои муайяне қард, баъд аз он эътикофаро қатъ намуд, қазои он ҷавоб дорад, зеро, ки аз модари мӯминон, Ойишаи Сиддиқа (р) ривоят шуда, ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) агар иродаи эътикофро медоштанд, намози ғайр адо намуда ба макони эътикофашон ворид мешуданд, Расули Аллоҳ амр карданд, то хаймаи пашмиро дар даҳаи охири Рамазон барпо кунанд, ки чунин қарданд- Зайнаб низ амр қард, чодари пашмии вайро низ барпо доранд, ки қарданд ва соири ҳамсарони Наби акрам (с) низ амр қарданд, то чодарҳои пашмини онон низ барпо шавад, ки шуд. Вақте, ки Расули Аллоҳ (с) намози ғайрро адо қарданд, диданд, ки хаймаҳои пашмӣ задаанд, фармуданд: Некӯи меҳоханд?⁽²⁾ Амр қарданд, хаймаҳои эшонро барқарор кунанд⁽³⁾ ва эътикоф дар моҳи Рамазонро тарқ намуданд, дар даҳаи аввали Шаввол ба эътикоф нишастанд⁽⁴⁾ ва дар ривояти дигар (даҳаи охири Шаввол).

(1) Ба ривояти Муслим..

(2) Аз бими он, ки мабодо дар эътикофашон муҳлис набошанд.

(3) Яъне хаймаро барқарор кунанд.

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.al-faqr.com/fg/zakat-hukm-va-shurut-oh>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуҷаҳмон Янғи

Закот, ҳукм ва шурути он

Китоби Закоат

1 Закоат, ҳуқм ва шурути он

Закоат дар луғат

Рушд ва афзоиш

Закоат дар шарият

Микдори муайяни мол, ки вақти муайяне барои гуруҳи муайяне пардохт мешавад

Ҷазилаати закоат

Закоат фаризае аз фароизи Исломи аст ва руқни саввуми арқони Исломи низ мебошад. Аллоҳи азза ва ҷалла фармудааст: «**ва намоз барпо доред ва закоатро бипардозед**» (Нур 56).

Набиҳои Ақрам (с) фармудаанд: «Исломи бар панҷ чиз бино шудааст: Шаҳодати **أشهد أن لا إله إلا الله** ва барпо кардани намоз ва пардохтани закоат ва ҳаҷҷи Байтуллоҳ ва рӯзаи Рамазон» ⁽¹⁾.

Ҳуқми манъқунандаи закоат

Манъқунандаи закоат, ё аз рӯи инкор ⁽²⁾ ва ё аз рӯи бухварзӣ, монеъи он мешавад.

1. Монеъи закоат аз рӯи инкор

Касе, ки вучуби закоатро инкор мекунад, ба иҷмоъи уммат кофир мешавад, агар вучуби онро медонистааст, ба далели тақзибаш Аллоҳи таъоло ва Паёмбарашро.

Ва Абӯбақр (р) бо касоне, ки аз додани

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ҷанне инкор аз вочиб буданаш.

Маълабҳо

Таърифи закоат

Манзилати закоат

Ҳуқми монеъи закоат

Ҳикмати фарзияти закоат

Ҷазилаати закоат

Амволе, ки дар онҳо закоат фарз аст

Шартҳои фарзияти закоат

Ҷудо кардани закоат

закоат имтиноъ варзиданд, ҷанг намуд ва фармуд: “Қасам ба Худо, бо касе, ки миёни намоз ва закоат фарқе қоиш шавад, ба ҷанг бармехезем, зеро ки закоат ҳаққи мол аст ва қасам ба Худо агар аз пардохтани закоти сод, ки ба Расули Аллоҳ мебардохтанд, имтиноъ варзанд, бо онҳо ҷанг ҳоҳам кард”⁽³⁾.

2. Монеъи закоат аз рӯи бух

Касе, ки аз рӯи бух, аз додани закоат имтиноъ меварзад, аз вай бо зӯр гирифта

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

мешавад, вале кофир намегардад, ҳар чанд муртакиби гуноҳе аз бузургтарин гуноҳон шудааст.

Ба далели фармудаи Набии акрам (с) дар мавриди монегӣ закот: “Ҳар соҳиби зару симе, ки ҳаққи онро намедихад, дар рӯзи қиёмат бо тахтаҳои оташине, ки дар оташи дӯзах сузон шуда, паҳлӯ ва пешонию пушти ӯро доғ мекунанд, ҳаргоҳ сард шавад, бори дигар сузон карда мешавад, дар рӯзе ки панҷоҳ ҳазор сол аст, то ин, ки миёни бандагон қазоват шавад, то роҳи худро бубинад, ки ё ба сӯи бихишт ва ё ба сӯи дӯзах боз шуда, агар ба ҷанг бархост, бо ӯ қитол шавад, то замоне, ки ба фармони Аллоҳи мутаъол тобеъ шуда, закот бипардозад, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол”⁽¹⁾: “Агар тавба карданд ва намозро барпо доштанд ва закотро оварданд, мутаъаризашон наshawед”.

(Тавба 5).

Ва низ ба далели фармудаи Набии акрам (с): (Амр шудаам, бо мардум бичангам, то шаҳодат бидиҳанд, ки нест илоҳе магар Аллоҳ, ва Муҳаммад (с) Расули Аллоҳ аст ва намоз барпо доранд ва закот бидиҳанд, агар ҷунини карданд, хунҳо ва амволашонро аз ман дар амон доштаанд, магар ба ҳаққи Ислом ва ҳисобашон назди Аллоҳи мутаъол аст)⁽²⁾.

Ҳикмати воҷиб шудани закот

1. Поксозии нафсҳо аз бухлу гуноҳон ва иштибоҳот. Аллоҳи мутаъол мефармояд: “Аз молҳояшон закот бигир, то онҳоро аз осори гуноҳон, пок соӣ ва дар нафсҳояшон феъли хайро рушд диҳӣ”. (Тавба 103).
2. Поксозии мол ва намуву рушди он ва ҳудули баракат дар он, ба далели

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

фармудаи Набии акрам (с): (Садақа, яъне закот, чизе аз молро ноқис намекунад)⁽³⁾.

3. Озмоиши бандааст дар фармонбардорӣ аз авомири Аллоҳи мутаъол ва низ тақдими муҳаббати Аллоҳ ба муҳаббати мол.
4. Ҳамдардӣ бо мустаманд ва рафъи ҳоҷати ниёзмандон мебошад, ки боиси афзоиши муҳаббат шуда, болотарин дараҷаи тақофули иҷтимоӣ миёни афроди ҷомеаи мусалмон, таҳқиқ мебахшад.
5. Ҳу гирифтани одад қардан ба масраф қардани дорӣ, дар роҳи Аллоҳ.

Ҷазилаҳои закот

1. Сабаб ва иллати ноил шудан ба раҳмати Аллоҳ мебошад. Аллоҳи мутаъол мефармояд: “Ва раҳмати ман шомили ҳама чиз буда ва барои касоне, ки парҳезгорӣ доранд ва закот медиҳанд, онро менависем, яъне дар охират ба он ҳукм мекунем”. (Алроф 156).
2. Шартҳои таҳқиқи нусрат ва ёрии Аллоҳи мутаъол мебошад, ҷуноне, ки Аллоҳ мефармояд: “Ва Аллоҳ нусрату ёрӣ медиҳад, касеро, ки ба нусрати Аллоҳ шитофтааст, Аллоҳ тавонмандӣ бо ӯ иззат аст. Касонеро, ки дар замин мусаллаташон гاردонидем, намозро барпо мекунанд ва закотро ба мустаҳқиқинаш медиҳанд”. (Ҳаҷ 40-41).

(3) Ба ривояти Муслим.

Китоби Зако́т

3. Аз асбоби каффораи иштибоҳот низ мебошад. Набии акрам (с) фармудааст: (Ва садақа иштибоҳро мепушонад, чуноне, ки об оташро хомӯш мекунад)⁽¹⁾

Молҳое, дар он закот воҷиб аст

Онҷӣ аз замин
берӯн меояд

Нақдайн (симу зар)

Молҳои тичоратӣ

Чаҳорпоён

Шартҳои вучуби закот

1. Ислом

Бар кофир закот нест, зеро ки Аллоҳ амали кофирро қабул намекунад.

2. Озодӣ

Бар барда (ғулом) закот воҷиб нест, зеро ки моли ӯ, мулки моликаш мебошад.

3. Моликияти нисоб аст

Нисоб

Расидани мол ба миқдори муайяне, ки дар он закот воҷиб мегардад

Шартҳои нисоб

Якум: Моле, ки ба нисоб расида, изофа аз ниёзмандии зарурӣ бошад, ки инсон аз он мустағнӣ шуда наметавонад, монанди, таом, либос ва маскан, зеро ки закот барои тасаллии мустамандон воҷиб шуда, бинобарин бояд соҳиби мол ниёзманд набошад.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

Дуввум: Моли ба нисобрасида, мулки комили шахси муайян бошад, бинобарин закот дар моле, ки мулки шахси муайяне набошад, воҷиб нест, монанди: моле, ки барои бинои масҷид ҷамоварӣ шуда ва ё моле, ки вақфшуда ба мановфеъи умумӣ ва ё амволе, ки дар сандуқҳои ҷамъиятҳои хайрия мебошад, дар он закот нест.

4. Гузашти як сол бар мол

Ҳавл:

Як соли комили ҳиҷрӣ

Бояд бар моле, ки ба нисоб расида ва дар милкияти соҳибаш буда, дувоздаҳ моҳи ҳиҷрӣ қамарӣ бар он сипарӣ шавад. Ин шарти хоси нақдайн (зару сим) ва молҳои тиҷоратӣ ва ҳайвоноти хонагӣ мебошад, аммо дар мавриди маҳсулоти кишоварзӣ, мевачот, маъодин ва ганҷҳо, гузашти сол дар онҳо шарт нест.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.al-fedh.com/tg/zakot-i-baromada-az-zamin>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Закоти баромада аз замин

Китоби Зако

2 Закоти баромада аз замин

М а т л а б ҳ о

Таърифи хориҷ шудан аз замин

Якум: Донаҷот ва мевачот

Таърифи донаҷот ва мевачот

Ҳукми закоти донаҷот ва мевачот

Шартҳои закоти донаҷот ва мевачот

Вақти вуҷуби закоти донаҷот ва мевачот

Миқдори закоти ваҷиб дар донаҷот ва мевачот

Дуввум: Закоти маъодин ва ганҷҳо

Таърифи маъданҳо ва ганҷҳо

Ҳукми закоти маъодин ва ганҷҳо

Шартҳои вуҷуби закоти маъодин ва ганҷҳо

Миқдори закоти ваҷиб дар маъодин ва ганҷҳо

Баромад аз замин

Ҳар чизе, ки аз замин барояд ва қобили баҳрагириӣ бошад.

Якум: Донаҷот ва мевачот

Донаҷот

Ҳар донате, ки қобили захира бошад, монанди ҷав, гандум ва ғайра.

мевачот

Ҳар мевае, ки қобили захира кардан бошад, монанди хурмо, кишмиш ва бодом

Ҳукми зақоти донҷот ва мевачот

Зақоти донҷот ва мевачот фарз аст, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: **(Ҳаққи онро дар рӯзи хирман карданаш, бидиҳед)** (Анъом 141) ва низ ба далели фармудаи Наби акрам (с): **(Дар он ҷӣ аз борон ва чашмасорҳо, обёрӣ мешавад ва ё аз ҷумлаи ушрӣ³ бошад, ушр (як даҳум) ва он ҷӣ бо об кашада⁽¹⁾ обёрӣ мешавад, зақоташ нимаи ушр мебошад)⁽²⁾.**

Шартҳои фарзияи зақоти донҷот ва мевачот

1. Қобилияти захира шуданро дошта бошад

Агар захира нашавад ва аз хуроки рӯзона бошад, дар он зақот нест, зеро сифати мол будан дар он ҷӣ қобилияти захира шуданро надорад, комил нест, ба хогири адами баҳрагирии комил аз он.

2. Аз ҷумлаи чизҳои паймонаи бошад
Яъне, аз он ҷӣ, ки бо тарозу вазн шудани

ва ё паймонаҳо низ қобили муқояса бошад. Ин фармудаи Наби акрам (с) бар он далолат дорад: **(Дар донҷот ва хурмо, то ин, ки ба панҷ васак нарасида, садақа нест⁽³⁾ ⁽⁴⁾.**

3. Агар аз ҷумлаи мақил ва мавзун набуд, монанди сабзичот, дар онҳо зақот нест.

4. Ба нисоб расида бошад

Яъне, ба миқдори панҷ васак бошад, ба далели фармудаи Наби акрам (с): **(Дар хубубот ва хурмо, то ин, ки ба панҷ васак нарасад, садақа нест)⁽⁵⁾.** Пас нисоб сесада соғи Набавист, ки баробари 612 кило гандуми хуб мешавад, маҳсулоти муҳталифи як ҷинс аз маҳсулоти ҳамон сол бо ҳам ҷамъ мешавад, то нисобро тақмил кунад, монанди анвоғи муҳталифи хурмо, мисли: суқарӣ бо барҳӣ ва ғайра бо ҳам якҷо мешавад, зеро ки он анвоғи мутааддиди як ҷинс ҳастанд ва барои тақмили нисоб, як ҷинс бо ҷинси дигар, якҷо намешавад, наметавон гандумро бо ҷав ва ё гандумро бо хурмо дар тақмили нисоб, якҷо кард.

(1) Он ҷӣ бидуни анборе, ё бо решаи худ ва ё ба василаи борон ва сели дарё, сероб шавад, онро гуҷанд.
(2) Ба ривояти Бухорӣ.

(3) шаст соъ
(4) Ба ривояти Муслим.
(5) Ба ривояти Муслим.

Китоби Зако

Вақти вучуби закоти донаҷот ва мевачот

Зако

Миқдори закоти вочиб дар донаҷот ва мевачот

1. Вочиб ушр (10%) аст, дар он чӣ ки бидуни машақат ва бидуни масорифи обёрӣ, ҳосил мешавад, монанди обёрӣ бо оби борон ва оби чашмасорҳо.

2. Вочиб ним ушр (5%) аст, дар он чӣ, ки бо машақат ва бо масориф обёрӣ шавад, монанди обёрӣ бо оби ҷоҳҳо.

3. Вочиб се ҷаҳоруми ушр (5,7 %) аст, дар он чӣ, ки бо маҷмуъи онҳо обёрӣ шавад, монанди ин, ки ғоҳе бо оби борон ва аҳёнан бо оби ҷоҳ, обёрӣ шуда бошад.

Ва далелаш фармудаи Наби акрам (с): (Дар он чӣ аз оби борон ва рудхонаву чашмасорҳо, обёрӣ шуда, ушр аст ва дар он чӣ ба василаи сония⁽¹⁾, яъне, шутур аз оби ҷоҳ обёрӣ шуда, ними ушр мебошад)⁽²⁾.

(1) Шутуре, ки ба василаи он аз ҷоҳ об мекашанд.
(2) Ба ривояти Муслим.

“

Шарт нест

Барои закоти маҳсулоти кишоварзӣ ва мевачот, гузашти як сол шарт намебошад, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ҳаққи онро дар рӯзи хирманкардашан, бидихед)

(Анъом 141).

”

“

Нобуд шудани донаҷот ва мевачот

Агар донаҷот ва ё мевачот бидуни тақсири соҳибаш, нобуд гардид, зақоте бар онҳо нест. Агар баъд аз вучуби зақот, онҳо ба сабаби тақсир ва ё таҷовузи ӯ, нобуд гардид, зақоти онҳо, соқит намешавад, балки зақот бар вай вочиб мешавад.

”

Масоил

1. Дар асал закот нест, зеро ки аз Расули акрам (с) ҳеҷ ривояте ворид нашудааст ва он ҷӣ дар ин маврид омада, аз Умари Форӯқ (р) аст, ки аз гандуҳои асал посдорӣ карда ва аз онҳое, ки аз онҳо асал бардоштаанд, ушр, ё даҳяк гирифтааст, бинобарин дар асал закот воҷиб нест, вале агар касе ба ризояти худ, зақоти онро бидиҳад, беҳтар аст. Шояд боиси фузӯнии занбӯрҳои асал ва низ афзоиши маҳсули асалаш гардад. Аммо ин, ки гуфта шавад, лозимӣ буда, ки бо тарки он гунаҳгор мешавад, далеле бар он вучуд надорад.
2. Касе, ки заминеро ба иҷора гирифт ва дар он ба кишти зироат иқдом кард, зақоти маҳули кишоварзӣ бар иҷорациранда аст, на бар малики замин.
3. Гирифтани қимат аз закот ва ё гирифтаи закот аз қимати хурмо ва ё маҳсули кушоварзӣ, ки ба фуруш расида, муҳолифи шариат набуда, балки агар ба он ниёз бошад ва ё маслиҳати он буда, аз умури шаръӣ ба шумор меравад.

Китоби Закот

Дуввум: Маъодин ва ганҷҳо

Маъдан

Он чӣ, ки аз замин истихроҷ шавад ва аз чинсаш набошад, монанди тилло, нуқра, оҳан, сангҳои гаронбаҳо, сирб ва ғайра маводи хоме, ки аз замин истихроҷ мешавад.

Ганҷҳо

Моле, ки ба василаи инсон, дар зери замин мадфун бошад, монанди тилло, нуқра ва ғайра.

Ҳукми зақоти маъодин ва ганҷҳо

Вочиб аст, ба далели фармудай Худованди мутаъол: (Эй касоне, ки имон овардаед! Аз покиҳои он чӣ касб кардаед, инфоқ кунед ва низ аз он чӣ барои шумо аз замин хориҷ кардем) (Бақара 267) ва фармудай Набии ақрам (с): (Ва дар ганҷҳо панҷ як мебошад)⁽¹⁾.

Шартҳои зақоти ганҷҳо

Барои зақоти ганҷҳо, шартҳои вучуд дорад, агар касе молики он шуд, бояд зақоти онро ба таври мубошир, хориҷ созад.

Миқдори зақоти вочиб дар маъданҳо ва ганҷҳо

Зақоти вочиб дар онҳо, агар миқдораш кам бошад ва ё бисёр, хумс, ё панҷ як мебошад, ба далели фармудай Набии ақрам (с): (Ва дар ганҷҳо, хумс аст)⁽²⁾.

Маъдин тилло

Нуқраи хом

Санги маъдани хом

Оҳани хом

(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.foqh.com/uz/zakoti-naqdain>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Закоти нақдайн

Закоти нақдайн

Матлабҳо

Таърифи нақдайн

Ҳукми закоти нақдайн

Шартҳои вучуби закоти нақдайн

Нисоби закоти нақдайн

Миқдори закоти нақдайн

Закоти зеварот

Зевароти тиллоӣ ва нуқрагӣ

Зевароти ғайр аз симу зар

Нақдайн

Тилло ва нуқра ва он чӣ аз арзҳои қоғазии роиҷи имрӯз, ки қоимақоми онҳо бошад.

Ҳукми закоти нақдайн

Вочиб аст, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ва касоне, ки тилло ва нуқраро захира карда, ганҷ месозанд ва онҳоро дар роҳи Худо харч намекунанд, барояшон аз азоби дарднок башорат бидеҳ) (Тавба 34).

Ба низ ба далели фармудаи Набиӣ акрам (с): (Ҳар соҳиби зару симе, ки ҳаққи онро намедиҳад, дар рӯзи қиёмат бо тахтаҳои оташине, ки дар оташи дузах сӯзон шуда, паҳлӯҳо, пешонӣ ва пушти ӯро

доғ мекунанд, ҳар замоне, ки сард шуд, бори дигар гарм мекунанд, дар рӯзе, ки баробари панҷоҳ ҳазор сол аст, то ин, ки миёни бандагон қазоват шавад, то роҳи худро бубинад, ки ё ба сӯи бихишт ва ё ба сӯи дузах мебашад) ⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Муслим.

Авроки қиматдор

Шартҳои вучуби закоти нақдайн

1. Гузашти як сол бар онҳо.
2. Моликияти комил ба он.
3. Ба нисоб расидан.

Нисоби закоти нақдайн

1. Нисоби тилло: Бист динор (85 грамм) ва динори тилло баробари чаҳор ва рубъ грамм аст, нисоби тилло ба грамм $4,25 \times 20 = 85$ грамм тиллои ҳолис.
2. Нисоби нуқра: Дар сад дирҳам (595 грамм) ва дирҳами нуқра = 2,975 грамм, нисоби нуқра ба грамм $2,975 \times 200 = 595$ грам нуқраи ҳолис.
3. Нисоби пули қоғазӣ (банкнота): бар пояи қимати тилло ва нуқра дар вақти хориҷ кардан, ҳисоб мешавад. Агар ба нисоби яке аз онҳо расид, закоташ вочиби мешавад.

Нуқра

Тилло

Китоби Зако́т

Ба таври мисол: Агар як грам тилло = 30 доллар буд, закот замоне бар вай воҷиб мешавад, ки молики $85 \times 30 = 255$ доллар бошад.

Миқдори закоти нақдайн

Миқдори закоти воҷиб дар тилло ва нукра ва қағазҳои қиматдор: Рубъи ушр = 2,5 мебошад

Дар ҳар бист динор тилло бояд ним динор тилло закот бидиҳад ва ба ҳар миқдое, ки афзоиш ёбад ва ё кам шавад, ба ҳамон андоза ҳисоб мешавад.

Дар дар ҳар ду сад дирҳам нукра бояд панҷ дирҳам закот бидиҳад ва изофа аз он ба ҳамин гуна ҳисоб мешавад, ба далели фармудай Набии акрам (с): (Агар 200 дирҳам доштӣ ва як сол бар он сипарӣ шуд, дар он панҷ дирҳам аст, дар тилло то бист динор нарасида, бар ту закоте нест. Агар молики бист динор шудӣ ва муддати як сол бар он сипарӣ шуд, дар он ним динор аст ва бар мазода ба ҳамон андозаи ҳисобаш, закот аст)⁽¹⁾.

Намунаи амалӣ

Марде молики 9000 доллар аст, бар он – дар ҳоли моликияташ – як сол гузашт, оё бар он закот аст?

Якум: Нисоби закотро бо таваҷҷуҳ ба тилло ва ё нукра чунин ҳисоб мекунем:

Нисоб = 85 грамм тиллоӣ ҳолис.

= $85 \times$ нархи тиллоӣ ҳолис дар рӯзи вучуби закот, фарз мекунем, ки як грамм тилло = 30 доллар.

= $85 \times 30 = 2550$ доллар.

Нисоб = 2550 доллар мебошад, бинобарин дороии ин мард ба нисоб расида ва як сол бар он гузашта, пас бар он закот воҷиб шудааст.

Дуввум: Миқдори закоте, ки ихроҷаш бар вай воҷиб аст, аз ин қарор мебошад:

Миқдори закот = 2,5%

= $9000 \times 2,5 \div 100 = 225$ доллар.

Бинобарин бар ин мард воҷиб аст, то 225 доллар аз мадраки дороии худ ба ҳисоби закот бипардозад.

Закоти зеварот

Зеварот ду навъ аст: Зевароти тиллоӣ ва нукрагӣ ва зевароти ғайри тиллоӣ ва нукрагӣ.

1. Зевароти тиллоӣ ва нукрагӣ

Бахши аввал: Зевароте, ки барои захира карда ва ганҷсозӣ ва ё ба ғарази тиҷорат сохта шуда, дар он закот воҷиб аст.

Бахши дуввум: Зевароте, ки барои истеъмол сохта шуда, ихроҷи закот аз назари эҳтиёт ва бароати зимма аст. Зане назди Набии акрам (с) омад ва духтараш ду гарданбанд ва ё дастбанди тилло ба даст дошт, низ ҳамроҳаш буд. Он ҳазрат (с) барояш фармуд: (Оё хуш мешавӣ, ки Аллоҳи мутаъол ба сабаби он ду, дастбанди оташин бароят дар рӯзи қиёмат бигардонад), гуфт: он ду аз дастонаш кашида ба сӯи Набии акрам (с) андохта ва гуфт: (Ин ду барои Аллоҳи мутаъол ва Расулаш (с) бошад)⁽²⁾.

Бархе аз уламо дар зеварот, закотро воҷиб намедонанд, зеро ки ин зеварот моле, ки ғараз аз он нумӯ бошад, нест, балки васоили шахсӣ буда, ки мавриди истеъмол ва баҳрагирӣ қарор мегирад, монанди либосҳои асосия ва молҳои, ки зимни ниёзмандиро ва зинати зан аст.

Асл дар закот, нумӯ ва рушд аст ва ё қобилияти рушди он мебошад, то закот дар он лозим гардад.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба ривояти Абӯдовуд.

Ва ихроҷи закот за назари эҳтиёт бар зеваротест, ки ба манзури истеъмоли мубоҳ ва зиннат сохта шуда, зеро, ки ин гуфтаи эҳтиёт ва бароати зиммаро мадди назар доштааст, ба далели фармудаи Набиин акрам (с): (Он чӣ туро дар шак меандозад, ба сӯи он чӣ туро дар шак намеандозад, тарк кун)⁽¹⁾.

2. Зевароти ғайри тиллоӣ ва нуқрагӣ

Монанди алмос, ёқут, марворид ва ғайра. Дар инҳо закот нест ҳар чанд киматаш ғаззоф бошад, магар ин, ки барои тижорат буда, ки дар ин ҳол, зимни молҳои тижоратӣ шомил мешавад.

Зевароти нуқрагӣ

Лулу

Ёқут

Зевароти тиллоӣ

Алмос

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.al-farooq.com/tg/zakoti-molhoi-tichorati>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуҷаҳмон Янғи

Закоти молҳои
тиҷоратӣ

Закоати молҳои тиҷоратӣ

Молҳои тиҷоратӣ

Ҳар он чӣ барои хариду фурӯш ба ғарази касби ғоида, муҳайё шудааст.

Молҳои тиҷоратӣ, уруз номида мешавад, зеро ки субот надорад, балки арза мешаванд ва пас аз он нобуд мешавад, зеро ки бозаргон аини ин молҳоро намеҳурад, балки ғаразаш ғоида кардан ва суд бурдан аз нақдайн мебошад ва ба ҳамаи анвоъи амволи ғайри нақдӣ, молҳои бозаргонӣ гуфта мешавад, монанди мошинҳо, пӯшок, матоъҳо, оҳан, ҷуб ва ғайра, ки барои бозаргонӣ ва тиҷорат омода шудааст.

Ҳукми зақоти молҳои тиҷоратӣ

Вочиб аст, ба далели фармудаи Худованди мутаъол: (Эй касоне, ки имон овардаед! Аз покизагӣҳое, ки касб кардед, инфоқ кунед) (Бақара 267).

Умуми аҳли илм ёдовар шуданд, ки мурод аз ин оят: Зақоти молҳои бозаргонӣ аст ва низ ба далели фармудаи Худованди мутаъол: (Аз амволашон зақот бигир) (Тавба 103).

Ва молҳои бозаргонӣ аз зоҳиртарин амвол мебошад, пас зақот дар он вочиб аст.

Шартҳои вучуби зақоти молҳои тиҷоратӣ

1. Қимати он ба нисоб расида бошад ва нисоб бо таваҷҷуҳ ба қамати тилло ва нуқра, таъйин мешавад.

М а т л а б ҳ о

Таърифи молҳои тиҷоратӣ

Ҳукми зақоти молҳои тиҷоратӣ

Шартҳои вучуби зақоти бозаргонӣ

Чигунагии ихроҷи зақоти молҳои тиҷоратӣ

Чигунагии ҳисоби молҳои тиҷоратӣ барои зақот

Таърифи сиҳом

Ҳукми мудовилаи зақоти сиҳом

Ихроҷи зақоти сиҳом

2. Бояд бар он як сол сипарӣ шавад.
3. Барои тиҷорат муҳайё бошад, тавре, ки ғараз аз он суду ғоида бурдан бошад, ба далели фармудаи Набиин ақрам (с): (Аъмол бар ниятҳо, устувор аст)⁽¹⁾.

Агар нияташро аз тиҷорат ба истеъмоли он тағйир дод, мавзуъи гузашти сол бар он қатъ мешавад, агар дубора ба нияти тиҷорат баргашт, масъали ҳавро аз ҳамин нуқтаи ҳадид оғоз мекунад, магар ин, ки ин тағйири ният ба ғарази фиребкорӣ барои соқит кардани зақот буда бошад, мавзуъи ҳавл мунқатеъ намегардад.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Оҳан

Мошин

Чӯб

Пушок

Мисоли он: Агар қитъаи заминеро дар моҳи Муҳаррам ба ғарази тичорат, харид ва дар моҳи Шаббон нияташро тағйир дод барои бинои маскан, мавзуи сипарӣ шудани сол, мунқатеъ мегардад, пас агар дар моҳи Шаввол ду бора тағйир ният дод ба сӯи тичорат, гузашти як соли ҷадидро аз моҳи Шаввол оғоз мекунад, магар ин, ки ғарази ӯ аз ин тағйирот, ҳила ва фиребкорӣ ба манзури соқит кардани закот буда, дар ин ҳолат мавзуи ҳавл мунқатеъ нашуда, балки аз ҳамон моҳи Муҳаррам ҳисоб мешавад.

Чигунагии ихроҷи закоти молҳои тичоратӣ

Ҳар гоҳ сол сипарӣ шуд, онро муайян месозад ва молҳоеро, ки барои фуруш дорад, ба нархи рӯз дар бозор ҳисоб мекунад ва аз он ва ё аз қимати он, тибқи ниёзи мустамадон закотро ҷудо мекунад.

Тоҷир закоти молҳои тичориро чӣ гуна ҳисоб мекунад?

1. Он чӣ аз молҳо ва амволи тичоратӣ дар дастрас дорад, ба нархи рӯз, қимати онро муайян мекунад.
2. Пули нақде, ки бо худ дорад, чӣ дар тичорат онро истеъмол карда ва ё накарда, ба он меафзояд.
3. Ҳамаи қарзҳо ва вомҳоеро, ки қобили дарёфт медонад, ба он изофа мекунад.
4. Ҳамаи қарзҳо ва вомҳое, ки дигарон аз вай талаб доранд, аз маҷмуи дороии худ, тарҳ мекунад.
5. Пас аз ин аз боқимондаи дорой, ҷаҳорияки ушр (2,5%), закотро ҷудо мекунад.

Китоби Зако

Закооти вочиб = (қимати молҳои бозаргонӣ + пули нақд+ қарзҳои, ки қобили дарёфт – қарзҳои талабкорон бар тоҷир) × (нисбати закот 2,5%).

Закооти сиҳом

Сиҳом

Ҷузъе аз аҷзҳои мутасовии сармояи ширкати саҳомист.

Мисоли он: Ширкати саҳомӣ, ки сармояи он се миллион доллар аст, сармояшро дар ҳангоми ифтиҳо ба даҳ ҳазор бахш тақсим кард, ҳар бахш (300) доллар арзиш дорад, ин бахшро саҳм меноманд ва соҳиби саҳм, шарик дар ширкат ба миқдори сиҳоми худ мебошад.

Ҳукми зақоти сиҳомии муомилотӣ

Мубоҳаст, магар ин, ки фаолияти ширкат ҳаром бошад ва ё ин, ки бар он муомалаи рибохурӣ мутараттиб гардад.

Закоат бар сармоя аст. Дар амволе тичоратӣ аз сармояе, ки барои хариду фурухт ба манзури касби суд, муҳайё шуда, закот пардохт мешавад, аммо он ҷӣ, ки дороии собит буда, ҳангоми арзёбии кулӣ бар он закоте нест, монанди қафасҳои мағоза ва яхдонҳои, ки барои хунуксозии мавод мебошад ва мошиҳои ҳамлу нақл ва васоили болову поён кардани борҳо ва монанди инҳо.

Молик будани нисоб

Оё моликияти нисоб дар тамоми сол аз аввал то охираш шарт мебошад ва ё ин, ки ба комил буданаш дар оғоз ва поёни сол иктифо мешавад? Ва ё ин, ки танҳо поёни сол эътибор дорад?

Комил будани нисоб дар аввал ва охири сол муътабар аст, зеро, ки арзёбии комил будани нисоб дар тамоми сол, мушкул мебошад, бинобарин аввали сол ҷиҳати мунъақид шудани сабаби вучуби закот ва охири сол, ба хотири донишмандони сипарӣ шудани як сол, эътибор дода шуд ва барои як мусалмон осонтар аст, ки моҳе чун Рамазон ва ғайраро барои оғози қораш таъйин кунад ва дар ҳамаи моҳҳои дороии худро арзёбии намуда, закоташро ҳисоб кунад.

Чудо кардани зақоти сиҳом

1. Агар ширкат зақотро ҷудо кунад, аз зиммаи соҳиби сиҳом, соқит мешавад.
2. Агар ширкат зақотро ҷудо накунад, қимати он аз назари нархи бозор, арзёбӣ мешавад, агар ба нисоб расида бошад ва бар он як сол сипарӣ шуд, зақотастро ҷаҳорияки ушр (2,5%) ҷудо мекунад, зеро аз молҳои бозаргонӣ, маҳсуб мешавад.

Мисоли он: Шахсе 1000 саҳм дорад, ки қимати ҳар саҳм аз рӯзи ҷудо кардани зақот, 10 доллар мебошад, бинобарин қимати сиҳомаш 10000 доллар буда, ки бештар аз нисоб мебошад, пас замоне, ки як сол бар он гузашт, зақотастро ҷудо мекунад.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.al-faith.com/uz/zakoti-chaqorpoen>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Закоти чаҳорпоён

Закоати чаҳорпоён

Чаҳорпоён

Шутур, гов ва гусфанд.

Матлабҳо

Таърифи чаҳорпоён

Ҳукми зақоти чаҳорпоён

Шартҳои вучуби зақоти чаҳорпоён

Нисоби шаръӣ барои зақоти чаҳорпоён

Нисоби шутур ва шумори он

Нисоби гов ва шумори он

Нисоби гусфанд ва шумори он

Ҳукми зақоти чаҳорпоён

Воҷиб аст, ба далели фармудани Набии ақрам (с): (Соҳибони шутур, гов ва гусфанде, ки зақоти онҳоро наҷодаанд, рӯзи қиёмат ин чаҳорпоён бузургтар ва фарбеҳтар шуда меоянд ва соҳибони худро бо шохҳоишон мезананд ва зерӣ по низ мекунаанд, агар охири инҳо аз ин қор баромаданд, аввалини онҳо боз мебарданд, то ин, ки миёни мардум қазоват поён ёбад)⁽¹⁾.

Шартҳои вучуби зақоти чаҳорпоён

1. Бояд, ки аз мулкياتи чаҳорпоён дар назди молиқаш, як соли қомил сипарӣ шавад, ба далели фармудаи Набии ақрам (с): (То замоне, ки бар моле яқсол нагузафта, дар он зақот нест)⁽²⁾.

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба ривояти Ибни Моҷҷаҳ.

2. Ин ҷаҳорпоён соима бошанд, ба далели фармудаи Набии акрам (с): (Дар ҳар чиҳил шутури соима, як шутури бинти лабун аст)⁽¹⁾.
3. Барои баҳрагирӣ аз ширу насли онон муҳайё шуда бошад, на барои кор ва шутури корӣ, онаст, ки барои қалба қардан ва ё об кашидан аз ҷоҳ ва ё боркашӣ ва нақли матоъҳо аз он истифода мешавад.

Бар шутурони корӣ закот воҷиб нест, зеро ки дар ин ҳолат аз ниёзмандиҳои аслии инсон, монанди пӯшок ва ғайра ба шумор меравад. Аммо агар барои киroyа додан тахсис ёфта бошад, закот дар учраи онаст, ҳаргоҳ як сол бар он сипарӣ шуд.

4. Ҷаҳорпоён ба нисоби шаръӣ расида бошанд.

Нисоби шаръӣ барои закоти ҷаҳорпоён

Якум: Нисоби шутур ва миқдори воҷиб дар ҳар нисоб

Аз Анас бин Молик (р) нақл шуда, ки Абубакри сиддиқ (р) барояш навишт: (Ин фаризаи закотаст, ки Расули Аллоҳ (с) бар мусалмонон фарз гардонида ва ҳамон амрест, ки Аллоҳ бар Расулаш амр кардааст: дар бисту ҷаҳор шутур ва камтар аз он, дар ҳар панҷ шутур як гусфанд аст, агар ба бисту панҷ расид, то сиву панҷ, дар он бинти маҳоз ⁽²⁾ аст, вақте, ки ба сиву шаш шутур расид, то чиҳилу панҷ шутур, дар он бинти лабун ⁽³⁾ аст, пас агар ба чиҳилу шаш бирасад, то шаст, дар он ҳиққа ⁽⁴⁾ аст, ҳаргоҳ ба шасту як радиd, то ҳафтоду панҷ,

дар он ҷазъаҳ ⁽⁵⁾ аст. Касе, ки фақат ҷаҳор шутур дорад, дар он закот нест, магар ин, ки соҳибаш бихоҳад, пас аз агар ба панҷ шутур расид, дар он як гусфанд ⁽⁶⁾ аст) ⁽⁷⁾.

Нисоб ва закоти шутур

Шумори шутурон	Миқдори закоти воҷиб бар онҳо
5: 9	Як гусфанд
10: 14	Ду гусфанд
15: 19	Се гусфанд
20: 24	Ҷаҳор гусфанд
25: 35	Бинти маҳоз (шутури модаи як сола)
36: 45	Бинти лабун (шутури модаи ду сола)
46: 60	Ҳиққа (шутури модаи сесола)
61: 75	Ҷизъа (шутури модаи ҷаҳорсола)
76: 90	Ду бинти Лабун
91: 120	Ду ҳиққа
120:.....	Дар ҳар чиҳил, як бинти лабун ва дар панҷоҳ, як ҳиққа

(5) Шутури модаи ҷаҳорсола
(6) Ду гусфанд барои закот ҷуд мешавад, бояд ки, (ҷизъа) аз гусфанд, яъне ки шашмоҳа бошад ва дар буз бояд (саний), яъне яксола шуда бошад.
(7) Ба ривояти Бухорӣ.

Дуввум: Нисобҳои гов ва миқдори воҷиб дар ҳар нисоб

Аз Маъоз бин Ҷабал (р) ривоят шуда, ки фармуд: (Набии акрам (с) маро ба Яман фиристода, амр кард, ки аз ҳар си гов як табеъи нар ё мода⁽¹⁾ бигирам ва аз ҳар чиҳил, як мусин⁽²⁾ ⁽³⁾).

Нисобҳо ва закоти гов

Шумори гов	Миқдори закоти воҷиб дар он
30: 39	Табеъ (гусолаи яксола)
40: 59	Мусинна (гусолаи дусола)
60: 69	Ду табеъ
70: 79	Як табеъ ва як мусинна

Саввум: Нисобҳои гусфандон ва миқдори воҷиб дар ҳар нисоб

Дар ҳадиси Анас (р), ки қаблан зикр шуд, омадааст (Ва дар закоти гусфандони соима, ҳангоме, ки шумори онҳоро ба чиҳил бирасад, то як саду бист, закоташ як гусфанд аст, агар аз яксаду бист афзун шуд, то дусад гусфанд, закоташ дусад гусфанд аст, агар аз дусад гусфанд изофа шуд, то сесад, дар он се гусфанд аст, агар аз сесад гусфанд афзун шуд, пас дар ҳар сад изофӣ як гусфанд закот бидиҳад. Ҳаргоҳ гусфандони соимаи марде аз чиҳил гусфанд агар яке ҳам камтар буд, бар он закот нест, магар ин, ки соҳибаш пардохти закотро бихоҳад)⁽⁴⁾.

Нисобҳо ва закоти гусфанд

Шумори гусфандон	Миқдори закоти воҷиб дар он
40: 120	Гусфанд
121: 200	Ду гусфанд
201: 300	Се гусфанд (ва ҳаргоҳ сади дигар изофа шуд, гусфанде бар он афзун мешавад)

(1) Гусолае, ки як солро тамома карда бошад.

(2) Гусолае, ки ду солро тамома карда бошад.

(3) Ба ривояти Абӯдувод.

(4) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.al-farooq.com/tg/анвоъи-дигаре-аз-закотҳо>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Анвоъи дигаре аз
закотҳо

Анвоъи дигаре аз закотҳо

Матлабҳо

Закоти қарзҳо

Закоти авроқи қиматдор

Закоти мукофоти поёни кор

Ва мукофоти базнишастагӣ

Ва ҳуқуқи бознишастагӣ

Закоти бимаи (суғурта) мустаъҷир

Закоти ҳуқуқи маънавӣ

Закоти кирои ва маъшот

Ва фавоиди ҳирфаҳои озод

Закоти моли ҳаром

Закоти қарзҳо ва вомҳо

Вом ё қарз

Моле, ки пардохтан бар қарздор вочиб аст.

Ҳукми закоти қарзҳое, ки пардохтанаш бар закотдиҳанда вочиб мебошад

Агар миқдори қарзҳои шахсе ба андозаи нисоби закоташ бирасад ва ё андаке камтар аз нисоб бошад, бар вай закот вочиб нест ва агар қарз, нисобро поён намеоварад, дар ин ҳолат аз сармоя ба миқдори қарз кам мешавад ва аз мутабоқии закоташ ҷудо мегардад.

Мисол: Агар шахсе (10000 доллар) дошт ва миқдори (10000 доллар) мадҷун буд, бар вай закот вочиб нест, зеро ки дайн шомили ҳамаи нисоб мешавад ва ҳамчунин агар (9950 доллар) мадҷун буд, зеро ки аз нисоб камтар аст, бар вай закот вочиб нест, аммо агар қарз ӯ (4000 доллар) буд, аз сармояи

манфӣ, ё тарҳ мегардад, ки боқии (6000 доллар) аст, ки дар он закот вочиб мебошад.

Ҳукми закоти қарзҳои мустаҳикаи закотдиҳанда бар дигарон

1. Агар дарёфти қарз мумкин набошад, монанди ин, ки қарздор муфлис буда ва ё мункири қарз бошад, дар ин ҳолат ҳар сол закот бар қарздиҳанда, вочиб нест, балки агар онро дарёфт кард, закоти як солашро бипардозад.
2. Агар дарёфти қарз номумкин набошад, монанди ин, ки қарздор нияти пардохтро дошта бошад ва таъхир намекунад, бар қарздиҳанда вочиб аст, то ҳар сол закоташро бипардозад, зеро ки дар ҳукми мавҷуд дар наздаш мебошад.

Закоти варақҳои қиматдор

Варақи қиматдор

Гувоҳиномаест, ки ба муҷиби он содиркунанда илтизومي худро барои пардохти қимати ёдшуда дар ҳангоми истехқоқ бо суди иттифоқ шуда дар ин санад, ба ҳомили он мепардозад.

Ва ин риёи ошкор ва ҳаром аст, зеро ки қарз дар муқобили суд будааст, пас авроқи қиматдор ба ин шакл ҷоиз намебошад, зеро ки қарз бо суди возеҳ ҳамроҳ аст, бар касе, ки ба он муомала дорад, бояд ба Аллоҳ аз ин қораш тавба кунад.

Ҳукми закоти авроқи қиматдор

Закоти авроқи қиматдор, ҳукми закоти қарз ва вомро ба худ мегирад, агар ба нисоб бирасад, закот бар он вочиб аст ва

ҳамчунин аст ҳукми он ҷӣ ки дар мулкياتи соҳибаш буда ва ба он мулҳақ гардида, ҷӣ пул бошад ва ё молҳои тиҷоратӣ, ки сол бар онҳо сипарӣ шавад, аз он ҳам рубӣ ушр ҷудо мекунад, агар ҷудо кардани авроқи қиматдор мумкин набошад, магар баъд аз як муддати замоне, дар ин ҳолат закот аз он соқит намешавад, вале замоне, ки солҳои онҳо аз ҳам ҷудо шуд, барои ҳар соли сипарӣ шуда, закоташро пардохт кунад.

Закоти мукофоти поёни кор ва мукофоти бознишастагӣ ва ҳуқуқи бознишастагӣ

Мукофоти поёни кор

Маблағи молии майянест, ки коргар дар поёни қораш, мустаҳикаи он мешавад ва тибқи қавонин ва лоиаҳо, аз корфармо бинобар шароити таъиншуда дарёфт мекунад.

Китоби Зако

Ҳуқуқи бознишастагӣ

Маблағи молии муайяност, ки давлат ва ё бунгоҳҳои ихтисосӣ ба корманд ва ё коргаре, ки шомили қонуни бимаҳои иҷтимоӣ бошад, мепардозад, агар вочиди шартҳои матлуб барои истехқоқи ҳуқуқи бознишастагӣ буда бошад.

Ҳуқуқи бознишастагӣ

Маблағи молиест, ки корманд ва ё коргар мустаҳқиқи он буда, аз давлат ва ё бунгоҳи ихтисосӣ дар поёни қораш тибқи қавонин ва лоиҳаҳо, дарёфт мекунад, агар вочиди шартҳои муайяне буда бошад.

Закооти бимае, ки мустаҷир, мепардозад

Бима (суғурта)

Амволе, ки мустаҷир ба муаҷҷир барои муваассақ қардан, пешпардохт мекунад.

Ҳуқми он

Закоаташ бар мустаҷир вочиб нест, зеро ки дар милкияти ӯ намебошад, пас милкияти комил, ки шартӣ вучуби закот аст, таҳаққуқ наёфтааст⁽¹⁾.

Закооти ҳуқуқи маънавӣ

Ҳуқуқи маънавӣ

Султаест, барои шахс бар чизи ғайри моддӣ, баробар аст, ки самараи фикрӣ бошад, монанди ҳаққи муаллиф дар таълифоти илмӣ ва адабӣ ва ё ҳаққи бароати ихтироъ дар ихтироёти санъатӣ ва ё натиҷаи фаъолиятҳои тичоратӣ буда, ки тоҷир барои қазби харидорон анҷом дода, ҷунон ҷӣ дар номҳои бозаргонӣ ва эълонҳои бозаргонӣ, маъмул мебошад.

(1) Қазияҳои фикҳии муосир, дуктур Салоҳ Совӣ, сафҳаи 60.

Ҳукуми закоти ҳуқуқи маънавӣ

Ҳуқуқи маънави дар урф, қимати молӣ дорад, ки шарият онро муътабар медонад, бинобарин ин тасарруф бар он тибқи мавозини шаръӣ, мӯҷоз будаа, аз таҷовуз бар он маҳфуз мебошад.

Дар ҳуди ҳуқуқи таълиф ва ибтикор закот вочиб нест, ба далели адами таҳқиқи шароити закот дар онҳо ва локин агар баҳрабардорӣ шавад, бар ғоидаҳояш, ҳукуми моли мавриди истифода иҷро мегардад⁽¹⁾.

Закоти учраҳо ва ҳуқуқҳо ва макосиби хирфаҳои (машғулият) озо

Учраҳо ва маъшот

Он чӣ коргар дар муқобили кораш дарёфт мекунад

Ҳукуми он

Ҳайсиати закоти нақдайро ба таври комил дорад, агар ба нисоб бирасад, ва яксол бар он сипарӣ шавад, закот вочиб аст ва миқдори закоташ, рубъи ушр (2,5%) мебошад.

Закоти моли ҳаром

Моли ҳаром

Ҳар моле, ки шарият аз доштани ва ё нафъ бурданаш манъ карда, мисли моле, ки аз тижорати шароб ва рибо ва ё моли дуздӣ ва монанди инҳо ба даст ояд.

Ҳукуми моли ҳаром

Моле, ки дар зоти худ ҳаром буда-монанди моле, ки аз тижорати шароб ва хук- ба даст омада, маҳали закот намебошад ва ҳамчунин бар моли ҳаром лиғайриҳи, закот нест, зеро ки ихтилоли мавозини шаръӣ дар касби он дида мешавад- мисли моли дуздашуда-, ба хотири набудани милкияти комил дар он, ки шартӣ вучуби закот мебошад.

(1) Қазияҳои фикҳии муосир, дуктур Салоҳ Совй, сафҳаи 60.

Бар моли ҳаром чӣ гуна тасарруф кард

Аввал: Моли ҳароме, ки ҳалале дар шеваи касби онаст, агар дасти касе бошад, ҳаргиз молики он намешавад, ҳар чанд, ки муддати зеёде бар он сипарӣ шавад, бар вай воҷиб аст, ки ба моликаш ва ё ворисаш- агар мешиносад- баргардонад, агар аз шиносоии ӯ маъюс шуд, воҷиб онаст, ки дар умури хайрия ба манзури раҳои аз он, ҳарч кунад ва қасдаш садақа ба соҳибаш бошад.

Дуввум: Агар молеро ба унвони учра дар кори ҳаром дарёфт кард, бояд онро дар умури хайрия масраф кунад ва барои касоне, ки аз вай гирифта, барнагардонад, зеро, ки дар баргардонидан барои ӯ сабаби кӯмак ба гуноҳ мебошад.

Саввум: Моли ҳаромро ба касе, ки аз вай гирифта барнагардонад, агар ҳанӯз ҳам бар муомалаи ғайри машруъе, ки мунҷар ба ҳурмати мол шуда, исрор дорад, монанди суди ривобхурӣ, балки онро дар умурри хайрия ба масраф бирасонад.

Чаҳорум: Агар баргардонидани ҳуди моли ҳаром мумкин набуд, воҷиб онаст, ки монанди онро баргардонад ва ё қимати онро ба соҳибаш агар бишиносад, пардохт намояд ва дар ғайри ин сурат, монанд ва мисли онро баргардонад ва ё қимати онро дар умури хайрия, ҳарч кунад ва мақсудаш садақа ба соҳибаш бошад⁽¹⁾.

(1) Қазоёи фикҳи муосир, дуктур Салоҳ Совй, сафҳаи 61 ва мо баъд

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.al-feqh.com/da/ahli-zakat-va-cho-do-kardani-zakat>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Аҳли закот ва ҷудо
кардани закот

Аҳли закоат ва ҷудо кардани закоат

Аҳли закоат

Онҳое, ки мустаҳиқи гирифтани закоат ҳастанд, ҳашт ғуруҳе мебошанд, ки Аллоҳи мутаъол онҳоро ба таври ҳасрӣ дар ин оят тазаккур додааст: (Садақот, яъне закоат барои фуқаро ва масокин ва кормандони закоат ва муаллифатул-қулуб ва озодсозии бардагон ва қарздорон ва муҷоҳидон ва мусофире, ки иртиботи ӯ бо кишвараш қатъ шуда, фарзест аз ҷониби Аллоҳи мутаъол ва Аллоҳ донои ҳақим аст). (Тавба 60).

Матлабҳо

Аҳли закоат

Фуқаро

Масокин.

Кормандони ҷамъоварии закоат

Муаллифатул-қулуб

Бардагон

Қарздорон

Муҷоҳидон ва мурибонтони роҳи Аллоҳ

Мусофире, ки иртиботаш бо сарзаминаш қатъ шуда

1. Фуқаро

Фуқаро

Ҷамъи фақир: Ва фақир касест, ки чизе надорад, то ниёзмадиҳои худ ва хонаводааш, монанди хурданӣ ва нушиданӣ ва пушоку масканро бароварда созад.

Аз закот ба миқдори кифояти яксолаи ӯ ва хонаводааш, пардохт мешавад.

2. Масокин

Масокин

Ҷамъи мискин: Ва мискин касе, ки миқдори нима ва ё бештар аз нимаи кифояташро дорад, монанди касе, ки яксад дорад ва ниёз ба дусад мебошад, барояш ба миқдори кифояти ӯ ва хонаводааш, ба мудати як сол, пардохт мешавад.

Китоби Закот

3. Кормандони чамъоварии закот

Кормандони чамъоварии закот

Касоне, ки барои чамъоварии закот ва тавзеи он ба мустаҳикинаш аз сӯи вуллоти умур, таъйин мешаванд.

Барои кормандони закот дода мешавад

Кормандоне, ки барои чамъоварии закот фаъолият доранд ва ҳамчунин горим-агар чӣ сарватманд ҳам бошад-закот барояш пардохт мешавад.

Ва касе, ки тандуруст буда, тавони кор карданро дорад-агар барои талаби илми шаръӣ худро мутафарриг намуда бошад ва моле ҳам надорад-бароя аз закот дода мешавад, зеро ки талаби илм ҷиҳод дар роҳи Аллоҳ мебошад ва ҳамитавр аст мучоҳид ва муаллафатул-қулуб ва аммо касе, ки тавони кор карданро дорад ва худро барои ибодатҳои нафӣ мутафарриг намуда, аз закот барояш дода намешавад, зеро ки мановфеи ибодат мунхасир ба ибодаткунанда аст, бар хилофи талаби илм.

4. Муаллифатул-қулуб

Муаллифатул-қулуб

Сарвароне, ки дар миёни ақвомашон нуфуз доранд ва бо додани атоёи умеди мусалмон шуданашон меравад ва ё аз шари онҳо дар амон мешавад ва ё мусалмононе, ки имонашон қувват мегирад ва ё дар баробари душмане аз душманони мусалмонон ба дифоъ мепардозанд.

Ба онҳо аз закот ба миқдоре, ки дилҳои ононро ба Исломи тамоюл диҳад, пардохт мешавад.

5. Бардагон

Бардагон

Ғулом ва макотиб (ғуломе, ки барои озодии худ, мутаҳаммили пардохти маблағе бошад).

То бошад, ҳар як аз онҳо озод шавад ва узви нофеъи ҷомеа гардад ва низ битавонад Аллоҳи мутаъолро ба сурати комилтар, парастииш кунад ва ҳамчунин пардохти пул барои озодсозии асирони мусалмонон аз ҳамин боб аст.

6. Қарздорон (бадеҳкорон)

Қарздорон (бадеҳкорон)

Чамъи غارم: Ва он касе, ки бар ӯ дайн бошад.

Қарздорон ду навъ ҳастанд

Якум: Касе, ки бар вай дайн аст, ба хотири ниёзмандии ҳудаш, агар фақир буд, ба миқдори кифояти пардохти қарзаш, аз зокот барояш дода мешавад.

Дуввум: Касе, ки мутаҳаммили қарзу дайне шуда, барои сулҳ миёни ду гуруҳи мусалмонон, барояш аз закот ба миқдори кифояти пардохти дайнаш дода шавад, ҳар чанд, ки сарватманд бошад.

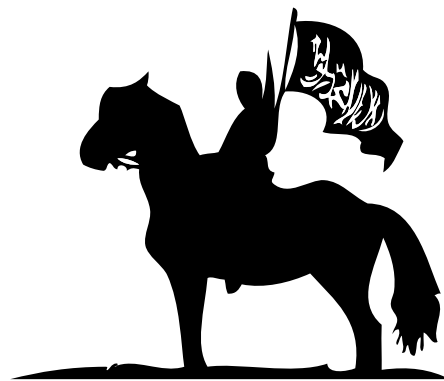
7. Дар роҳи Аллоҳ

Дар роҳи Аллоҳ

Касоне, ки дар роҳи Худо ҷиҳод мекунанд

Барои онҳо низ ба миқдори кифояти масорифи ҷиҳод дар роҳи Аллоҳ, пардохт мешавад.

Ҳамчунин махориҷи бисёре аз фаъолиятҳои даъват, ки ҷиҳод дар роҳи Аллоҳ ба шумор меравад, низ аз ҳамин боб пардохт мешавад ва мадраки дигаре барояш вучуд надорад.

8. Мусофир

Мусофир

Мусофире, ки иртиботи ӯ бо сарзаминаш қатъ шуда ва моле надорад

Барояш аз закот, ҳамон миқдор дода мешавад, ки ӯро ба сарзаминаш бирасонад, ҳар чанд, ки дар онҷо сарватманд бошад.

Касоне, ки закот ба онҳо дода намешавад

Сарватмандон ва инсонҳои тандурусте, ки тавони кор карданро доранд

Ба далели фармудаи Набии акрам (с): (Барои сарватманд ва тандурусте, ки тавони кор карданро дорад, дар он саҳм нест)⁽¹⁾. Асл

(1) Ба ривояти Абӯдовуд

ва фаръ ва ҳамсар ва касоне, ки нафақаи онҳо бар инсон воҷиб аст

Додани закот барои касе, ки нафақаи онҳо бар мусалмон воҷиб аст, чавоз надорад, монанди падару модар ва пардабузургу модарбузург, фарзандону фарзандони фарзанд, зеро ки пардохти закоти барои эшон, онҳоро аз нафақаи воҷиб бар закотдиханда мустағни намуда, аз вай соқит месозад ва дар натиҷа манфиати закот барои ҳудаш бармегардад, монанди онаст, ки барои ҳудаш закот пардохта бошад.

Кофироне, ки муаллафатул қулуб набошанд

Барои кофироне, ки ғараз аз пардохтани закот ба онҳо, тамоюли дилҳо ба Исломи набошад, додани закот барояшон чавоз надорад, ба далели фармудаи Расули Аллох (с): (Аз сарватмандонашон гирифта мешавад ва ба мустамандонашон, дода мешавад)⁽²⁾, яъне: ғараз сарватмандону мустамандони мусалмон аст, на ғайри онон, зеро ки мақсад аз додани закот ғани кардани фуқарои мусалмонон ҳаст, то пояҳои дӯстӣ ва бародарӣ дар миёни мусалмон, мустаҳкам гардад, чунин чизе бо кофир ҷоиз намебошад.

(2) Ба ривояти Бухорӣ.

Оли Набии акрам (с)⁽³⁾

Закот барои Оли Набии акрам (с) ба хоҳири иззату шарофаташон ҳалол нест, ба далели фармудаи Набии акрам (с): (Ин садақот чиркҳои мардум мебошад, ки барои Муҳаммад ва хонадони Муҳаммад ҳалол нест)⁽⁴⁾.

Озодшудагони Оли Набии акрам (с)

Онҳо бардағои озодшудаи Оли Набии акрам (с) ҳастанд, ба далели ҳадиси он ҳазрат (с): (Садақа бар мо ҳалол нест ва бардағони озодшудаи ҳар қавм аз ҷумлаи онон мебошанд)⁽⁵⁾. ва маъони (من أنفسهم), яъне: онҳо, ки ҳукми маволи монанди ҳукми ҳудӣ онҳост, пас закот бар бардағони озодшуда Оли Бани Ҳошим, низ ҳаром аст.

Ғуломи мамлук

Барои ғуломи мамлук, закот дода намешавад, зеро ки моли ғулом, мулкияти бодораш (молик) мебошад, агар закот барояш дода шавад, ба мулкияти моликаш мунтақил мешавад, зеро, ки нафақаи ӯ бар моликаш мебошад. Аз ин мавзӯ танҳо мукотаб (ғуломе, ки барои озодии худ дар муқобили пардохти мол бо моликаш, қарордод бастааст), истисно шудааст. Барои мукотаб ба миқдори адои қарзи китобаташ дода мешавад. Агар ғуломе корманди ҷамоварии закот буд, аз закот барояш пардохт мешавад, зеро ки дар ин ҳолат монанди аҷир буда ва кироя додани ғулом, бо иҷозати моликаш, чавоз дорад.

(3) ҳамон Бани Ҳошим мебошад

(4) Ба ривояти Муслим.

(5) Ба ривояти Тирмизӣ.

Огоҳиҳо

1. Закот барои ғайр аз ин ҳашт гуруҳи ёдшуда, ба дигаре пардохт намешавад, ҳар чанд, ки аз вучуҳи накукорӣ ва эҳсон бошад, монанди бинои масҷид ва мадрасаҳо ва бемористонҳо ва ғайра, ки мешавад аз садақот дар он харҷ кард.
2. Дар ҳангоми пардохти закот шарт нест, ки барои ҳамаи гуруҳҳои ҳаштгона бошад, балки пардохти як гуруҳе аз онҳо ҳам, кифоят мекунад.

Мустаҳиқтар ба закот

Барои закотдиханда, шоиста аст, то барои ёфтани мустаҳиқтар ба закоташ, талош кунад. Касонеро, ки ба он ниёзи бештар доранд, пайдо кунад. Ба ҳар теъдеде, ки сифоти истеҳқоқ дар як шахс бештар бошад, ба закот гирифтани мустаҳиқтар мешавад, монанди фақири, ки аз ҳешутобор бошад ва ё фақири толиби илм ва ё монанди инҳо.

Ҷудо кардани закот

Вақти ҷудо кардани закот

Агар вақти вучуби он фаро расид ва тавоноии ҷудо кардани закотро дошта бошад, ихроҷи закот вочиб аст ва таъхири он ҷавоз надорад, магар зарурате буда бошад, монанди ин, ки дар сарзаминҳои дӯрафтада буда ва ё ин, ки маҳбус бошад ва ё монанд он.

Далели вучуби ҷудо кардани фаврии закот, ин фармудаи Худованди мутаъол аст: (Ва ҳаққи онро дар рӯзи хирманкарданаши, бидихед) (Анъом 141). (Ва закотро бидихед), (Нур 56). Амр муқтазии онаст, ки фавран ба он феъл иқдом шавад.

Ҳукми шитоб кардан дар ҷудо кардани закот

Шитоб кардан дар ихроҷи закот дар ҳангоми ниёзи мусалмонон, ҷоиш аст. Аз Ибни Аббос (р) ривоят аст, ки Расули Аллоҳ (с) Умар (р)ро барои ҷамоварии закот фиристод ва дар баргашт аз Аббос (р) гила кард ва фармуд: Аз додани закоташ ба ман худдорӣ кард, Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Эй Умар! Аббос закоти дусоларо яқсола пеш пардох кардааст)⁽¹⁾.

Макони ҷудо кардани закот

Беҳтар онаст, ки закотро дар миёни мардумони сарзамине, ки амвол дар онҷост, тавзеъ кунад, магар ин, ки ниёзе ба он дар сарзаминҳои наздик ва дур бештар бошад, интиқоли закот, дуруст аст. Ба таври мисол, дар сарзамини дурафтада, факр ва тангдастӣ бештар буда ва ё барои закотдиханда дар он ҷо наздикони мустаманде, монанди фуқарои сарзаминаш бошад, зеро дар додани закот барои наздиконаш, ғойдахое вучуд дорад, зеро пардохти закот ба онон садақа ва силаи раҳм, ҳар ду рошомил мешавад.

(1) Ба ривояти Дори Кутний.

Маълумоти муҳим дар мавриди закоат

Қимати закоат

Асл дар закоат ҷудо кардан аз ҳуди ҳамон ҷизе, ки закоаташ воҷиб шуда мебошад, вале агар зарурат ва ё маслаҳати роҷеҳ, тақозо мекард, метавон қимати онро пардох кард.

Робитаи давлат бо закоат

Асл ин аст, ки закоти мол аз ихтисоси султа мебошад, ки барои закоатдиҳандагон ва тахмини шахсии онҳо воғузор нашавад. Агар дар ин мавзӯ мақомот сустӣ кард, масъулияти шахсӣ бар уҳдаи ҳар мусалмон аст, то зокоташро бипардозад.

Сармоягузори амволи закоат барои мустаҳқин

Сармоягузори амволи закоат дар пружаҳои манфиатбор ба мустаҳқини закоат, ҷавоб дорад, агар вазъияи очил барои сарфи амволи закоат мавҷуд набошад.

Оё дар мол ҳаққи бидуни закоат монанди молиёт ва такс, вучуд дорад?

Закоат ҳаққи давраи муайян дар мол аст, ки бар қасоне, ки тавони онро доранд, воҷиби айнист.

- Дар мол ҳуқуқи дигаре ғайр аз закоат аст, ки шакли ғайри одӣ дорад ва миқдораш ҳам муайян намебошад ва монанди субути закоат, собит нест. Ин ҳуқуқ ба сабаби мол воҷиб нест, балки ба илаал ва асбоби оризи, воҷиб мегардад ва мол шартӣ вучуби он мебошад. Аз мисолҳои он, нафақаи падару модар ва ҳешовандон ва ҳамсар ва дафъи зарар ҳангоми фочеаҳост, агар оидоти байтулмол, кифоят накунад.

- Молиёт агар одилона ҳам бошад, аз закоат мустағни намегардонад, зеро, ки закоат ибодате аз ибодатҳост ва молиёт ва такс як илзоми маданӣ мебошад, ҳеҷ як аз онҳо наметавонад, ҷойгузини дигаре гардад.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуллоҳмон Янги

Закоти фитр

Закоати фитр

Закоати фитр

Садақаест, ки Расули Аллоҳ (с) дар поёни Рамазон фарз гардониданд.

Ба закоати фитр номгузорӣ шуда, зеро ки бо поён рӯзаи Рамазон, воҷиб мешавад.

Ҳукми закоати фитр

Закоати фитр бар ҳар мусалмоне, ки дар шабу рӯзи ид, молики як соъ маводи ғизоӣ изофӣ аз хуроки худ ва хонаводааш бошад, воҷиб аст.

Барои закоати фитрдиҳанда лозим аст, то закоати фитри худ, ҳамсар ва касонero, ки нафақаашон бар вай мебошад. Агар чӣ чанин дар шиками модараш бошад, низ бипардозад.

Ба далели воҷиб буданаш, ривояте аз Абдуллоҳ бин Умар (р) аст, ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) закоати фитрро як соъ хурмо ва ё як соъ ҷав бар барда ва озод, марду зан, кӯчаку бузурги мусалмон, фарз гардонид, ва амр кардаанд, ки пеш аз рафтан ба намози ид, пардохт шавад)⁽¹⁾.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Хурмо

Матлабҳо

Таърифи закоати фитр

Ҳукми закоати фитр

Вақти додани закоати фитр

Миқдори закоати фитр

Ба чӣ касоне закоати фитр бидиҳанд

Ҳикмати закоати фитр

Маълумоти муҳим

Ҷав

Вақти додани закоти фитр

Бехтарин вақти додани закоти фитр, рӯзи ид аст, ки пас аз тулуғи ғачр ва пеш аз адои намози ид, дода шавад ва тақдими он як рӯз ва ё ду рӯз қабл аз ид, низ ҷоиз аст, зеро, ки Саҳобаи киром чунин қардаанд ва таъхир қарданаши то баъд аз намози ид, ҷавоз надорад, ба далели ҳадиси зикр шуда аз Ибни Умар (р): (Ва амр қардаанд, ки пеш аз рафтани ба намози ид, пардохт шавад) ва низ дар ҳадиси Ибни Аббос (р) омадааст: (Касе, ки баъд аз намози ид, адо кунад, садақае аз садақот мебошад)⁽¹⁾.

Миқдори закоти фитр

Аз ҳар фард, як соъ аст, ки аз маводи ғизоии инсонҳо бошад, монанди биринҷ, хурмо, гандум ва ғайра, ба далели ҳадиси Абӯсаиди Хузрӣ (р), ки фармуд: (Дар замони Расули Аллоҳ (с) дар рӯзи иди фитр, як соъе аз хурокаро меодем), ва Абӯсаид (р) дар идома фармуд: (ва хурокаи мо, ҷав, кишмиш ва қурут (кишк)⁽²⁾ ва хурмо буд)⁽³⁾.

Ба чӣ касоне фитр бидиҳанд

Садакаи фитр барои гуруҳҳои ҳаштгонае пардох мешавад, ки закоти мол ба онҳо дода мешавад, садакаи фитр дар ин фармудаи Аллоҳи мутаъол: (садақот барои фуқаро...) (Тавба 60), низ шомил мебошад.

Ҳикмати закоти фитр

1. Пок қардани рӯза аз суҳанони бечо ва беҳудааст, ба далели ривояти Ибни Аббос (р), ки фармуд: (Расули Аллоҳ (с) закоти фитрро фарз қард барои покии рӯза аз суҳанони бечо ва беҳуда ва барои ғизо додани масокин),⁽⁴⁾ зеро ки рӯзадор ҳеҷгоҳе аз суҳанони бечо ва беҳуда, ҳолӣ нест, бинобарин закоти фитр барои рӯзадор ончиро, ки дар ҳангоми рӯза доштан аз суҳанони муҳаррам ва макрӯҳ, сар зада, пок месозад ва бидуни тардид, суҳанони ёдшуда боиси нуқсони савоби аъмолаш мегардад ва ба рӯзаи ӯ осеб ворид мекунад.

2. Вусъат ва фарохист, бар масокин ва фуқаро ва мустағни гардониндаи онҳост аз зиллати хориӣ гадои ва тақаддӣ дар рӯзи ид, ки рӯзи хушӣ ва фарҳат буда, то бо мардум дар ин хушӣ ва шодмонӣ, мушорикат кунанд.

(1) Ба ривояти Абӯдовуд

(2) Қурут.

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

(4) Ба ривояти Абӯдовуд.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Покӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Садақаи нафлӣ

Садақаи нафлӣ

Садақаи нафлӣ

Он чӣ, ки барои тақарруб ба Аллоҳ ғайр аз фариза, дода мешавад.

Бо ин таъриф, тухфа, ҳадия ва монанди онҳо, ки барои муҳаббат ва дӯстӣ дода мешаванд, аз садақаи нафлӣ ҷудо мешаванд ва дар мусаммои садақа, вижаи баъзе аҳком дар шарият дохил намешаванд.

Ҳукми садақаи нафлӣ

Садақаи нафлӣ дар ҳама авҷот, мустаҳаб аст ва ба хусус дар ҳангоми ниёз. Дар китоби Аллоҳ ва суннати Расули Аллоҳ (с) бар он ташвиқ шудааст, ки аз ҷумла:

1. Фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Чӣ касе ба Аллоҳ қарзи ҳасана медиҳад, то онро барояш чандин баробар бисёр зиёд бигардонад) (Бақара 245).
2. Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Касе, ки ба миқдори хурмо аз касби пок- ки Аллоҳ таъоло ҷуз покро намепазирад- садақа бидиҳад, Аллоҳи мутаъол онро ба дасти ростии худ мепазирад ва сипас онро барои соҳибаш парвариш медиҳад, ҳамон тавре, ки яке аз шумо қарзи аспашро мепазиронад, то ин, ки кӯҳе бишавад)⁽¹⁾.
3. Наби акрам (с) касеро, ки пинҳонӣ садақа медиҳад, дар ҷумлаи ҳафт касе шумурда, ки Аллоҳи мутаъол дар сояи худ дар рӯзе, ки сояе ҷуз сояи ӯ нест,

Матлабҳо

Таърифи садақаи нафлӣ

Ҳукми садақаи нафлӣ

Одоби садақаи нафлӣ

Одоби вочиб

Одоби мустаҳаб

Ҷавоиди садақаи нафлӣ

Ҷавоиде, ки бар фард бармегардад

Ҷавоиде, ки бар ҷомеа бар мегардад

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

қарор медиҳад, (ва марде, ки садақа медиҳад пинҳон, тавре, ки дасти чапаш аз он ҷӣ дасти росташ инфоқ карда, намедонад)⁽¹⁾.

4. Аз Каъб бин Аҷра (р) ривоят шуда, ки Набии акрам (с) фардудаанд: (Садақа иштибоҳро ҷунон хомӯш мекунад, ки об оташро хомӯш месозад)⁽²⁾.

Одобӣ садакаи нафлӣ

1. Одобӣ воҷиб

1-Якум: Ихлос барои Аллоҳи мутаъол. Ғаразаш аз додани закот, хос барои Аллоҳ бошад, на барои риёкорӣ ва худнамоӣ.

2-Дуввум: Аз миннат қардан ва озор расонидан, парҳез қунад, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Эй қасоне, ки имон овардаед! Садақаҳоятонро бо миннат қардан ва озор расонидан, ботил макунад).

(Бақара 264).

2. Одобӣ мустаҳаб

1-Аввал: Мустаҳаб аст, барои мусалмон, ки барои хешовандони ниёзманди худ, ки нафақаи онҳо бар вай лозим нест, садақа бидиҳад, монанди амак ва тағо ва зан ба шавҳари фақираш ва монанди инҳо. Ин садақа беҳтар аст аз садақа додан ба дигарон. Аллоҳи мутаъол мефармояд: (Ятими хешовандон) (Балад 15). Ва дар ҳадиси шариф омадааст: (Садақа бар мискин садақа аст ва садақа бар хешовандон ду чиз аст, яке садақа аст ва дуввум иртиботи хешовандист)⁽³⁾.

2-Дуввум: Бояд, ки аз моли ҳалол, ҳуб ва дӯстдоштани худро баргузинад. Аллоҳ мутаъол мефармояд: (Ҳаргиз ба некӯи ноил наметашавед, то аз он ҷӣ дӯст медоред, инфоқ қунед). (Оли Имрон 92).

3-Саввум: Пинҳон додани садақа, зеро ки ин шева ба ихлос наздиктар ва аз риёкорӣ ва худнамоӣ дуртар аст ва ҳамчунин ба муаззаз доштани фақир низ қарибтар мебошад. Аллоҳи мутаъол мефармояд: (Агар садақотро ошкор бисозед, ҳуб аст ва агар ба таври пинҳонӣ ба фуқаро бидиҳед, барои шумо беҳтар аст) (Бақара 271). Агар дар зоҳир қардани садақа маслиҳате бошад, монанди ин, ки дигарон аз вай дар инфоқ пайравӣ қунанд ва низ ташвиқи ҳозирин бошад, зоҳир қарданиш, мустаҳаб аст, вале мусалмон бояд, ба нияти худ мутаваҷҷеҳ бошад.

4-Чаҳорум: Садақа додан ба он ҷӣ, ки барояш муяссар аст, агар ҷӣ кам бошад, Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Аз оташ бипарҳезед, агар ҷӣ ба ними хурмо бошад)⁽⁴⁾.

Ҷавоиди садакаи нафлӣ

Якум: Ҷавоиде, ки барои фард бармегардад

1. Поксозии нафс аст. Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Аз моляшон садақа бигир, онҳоро пок бисоз ва тазкия бикун бо он) (Тавба 103).
2. Пайравӣ аз пешвои мо, Муҳаммад (с) аст, зеро ки саховатмандӣ ва қарам аз ахлоқи он ҳазрат буд ва ҳамеша бахшиш мекарданд ва аз фақр наметарсиданд ва ба Билол (р) мефармуданд: (Эй Билол! Инфоқ кун ва бими кам қардани)⁽⁵⁾ аз соҳиби Арш мадор)⁽⁶⁾.
3. Аллоҳи мутаъол ивази он чиро инфоқ қарда, барояш медиҳад ва нафси соҳибаш баланд мешавад. Аллоҳ дар ин маврид мефармояд:

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

(2) Ба ривояти Тирмизӣ.

(3) Ба ривояти Насои.

(4) Ба ривояти Бухорӣ.

(5) Аз рӯи фақр.

(6) Ба ривояти Баззор.

Китоби Закоат

(Ва он чиро инфоқ кардед, ивазашро медиҳам ва ӯ беҳтар рӯзидиҳанда аст). (Саба 39).

4. Поксозии мол аз иштибоҳоти хариду фурухт аст. Аз Қайс бин Абӯ Ғарза (р) ривоят шуда, ки фармуд: Дар замони Расули Аллоҳ (с) ба мо Самосара мегӯфтанд, Расули Аллоҳ (с) аз назди мо гузаштанд ва мо ба ба номи беҳтар аз онро намоғузорӣ карданд ва фармуданд: (Эй гуруҳи тоҷирон! Хариду фуруш, суханони беҳуда гуфтан ва қасам ёд кардан дорад, пас онро бо садақа додан, биёмезед⁽¹⁾)(2).
5. Ба даст овардани ҳасанот ва каффораи гуноҳонаст, ба далели фармудаи Расули Аллоҳ (с): (Касе, ки ба миқдори хурмое аз касби пок- ки Аллоҳ ҷуз покро намепазирад- садақа бидиҳад, Аллоҳи мутаъол онро ба дасти ростии худ мепазирад ва синас онро барои соҳибаш парвариш медиҳад, ҳамоно тавре, ки яке аз шумо қурраи аспашро мепарваронад, то ин, ки монанди кӯҳе бишавад⁽³⁾).
6. Мусалмон аз садақаи ҷорияаш, пас аз марг низ нафъ мебарад. Аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: (Замоне, ки инсон бимирад, амалаш мункатеъ мешавад, магар аз се чиз, садақаи ҷория, ё амале, ки аз он истифода кунанд, ё фарзанди солеҳе, ки барояш дуо кунанд⁽⁴⁾).

Дуввум: Ҷавоиде, ки барои ҷомеа бармегардад

1. Садақа рисолати закоат дар мавриди ҷомеаро итмом мебахшад.
 2. Боиси такофул ва ҳамкорӣ ва суботу густариши муҳаббат дар ҷомеаи мусалмон мешавад.
- (1) Амр аст аз انصوب, ба маънои ҳалт ва омезиш, барои каффораи он чӣ аз дуруғ ва ғайра дар миёни онҳо мегузарад, амр фармуданд.
 (2) Ба ривояти Абӯдовуд.
 (3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим
 (4) Ба ривояти Муслим

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

https://www.al-faravardiy-hajj.com/

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Таърифи муқаддимаӣ
дар мавриди ҳаҷ

1 Таърифи муқаддимавӣ дар мавриди ҳаҷ

Маккаи Мукаррама аз нигоҳи таърих ва воқеъият

Маккаи Мукаррама

Исмest, иштиқоқшуда аз калимаи Сомӣ (Бак), яъне водӣ

Номи Макка ба лафзи Бакка дар ин фармудаи Худои таъоло зикр шудааст: (Нахустин хонае, ки барои ибодати мардум бино шуда, ҳамоноаст, ки дар Бакка буда, муборак ва ҳидоятаст барои ҷаҳониён) (Оли Имрон 96).

Таърихи Маккаи Мукаррама ба қарни нуздаҳи қабл аз милод дар аҳди саидино, Иброҳим ва Исмоил (а), нахустин сокинони он буданд. Аллоҳ ба нақл аз Иброҳим (а) мефармояд: (Парвардигоро! Ман баъзе аз фарзандонамро (ба фармони ту) дар сарзамини бидуни кишту зироат, дар ҷивори хонаи мукаррами ту, исқон додам. Худоваздо! то ин, ки намозро барпой доранд, пас чунон кун, ки дилҳои гурӯҳе аз мардумон мутаваҷҷеҳи онон гардад ва эшонро аз меваҳои баҳраманда фармо, шояд, ки сипосгузорӣ кунанд) (Иброҳим 37).

Ба аз баракати дуои саиди мо, Иброҳим (а) оби замзам аз зери пойҳои Исмоил (а), замоне, ки обу ғизои модараш, Ҳочар, хотима ёфта буд, ҷуш зад, аз ҳамон ҳангом,

Муҳтавиёт

Маккаи Мукаррама аз нигоҳи таърих ва воқеъият

Фазалати Макаи Мукаррама

Аҳкоми хоси Маккаи Мукаррама ва Ҳарामी шариф

Қаъбаи мушаррафа

Фазилати Қаъба

Машоири Ҳаҷ

қабоили Араб ба мавзеи об рӯ оварданд ва зиндагӣ дар он дамида шуд.

Қабоил ҳамчунон ба ҷойгузин шудан идома доданд ва рӯз ба рӯз теъдодашон афзуд, то ин ки султа ба Қурайш расид, то дар онҳо ҳокимият намоёд. Билохира Набии акрам (с) зухур намуданд, ки дар тағйири зиндагӣ дар Маккаи Мукаррама ва Ҷазираи араб ва ҷаҳон таъсири басазое, доштанд.

Набии акрам (с) дар Маккаи Мукаррама ба паёмбарӣ мабъус шуданд ва Каъбаи муаззама, қиблаи мусалмонон шуд ва Маккаи Мукаррама гаҳвораи даъвати Ислом гардид, вале мардумонаш пеш аз ҳама аз он мутанаффир шуданд ва мусалмононро озору шиканча медоданд, то ин, ки мусалмонон ба ҳичрат ба Мадина Мунаввара, маҷбур шуданд ва давлати Исломи дар онҳо, ташкил гардид. Пас аз он Набии акрам (с) фотеҳона вориди Маккаи Мукаррама гирдид ва аз он замон то асри мо, сарзамини Ислом будааст.

Маккаи Мукаррама –ба вижа Ҳарामी Маккии шариф- мавриди таваҷҷуҳ ва эҳтимоми хулафо ва ҳокимони мусалмон буда, ки ба тавсеа ва тақомули он даст задаанд ва онро ба маркази нурафшоии Ислом ба ҷаҳониён табдил намуданд.

Ҷазилаи Маккаи Мукаррама

1. Амният аст, барои касе, ки ба он ворид мешавад

Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Ва ҳар кас вориди он шуд, дар амният мебошад). (Оли Имрон 97), яъне: Ҳарामी Макка.

2. Даҷҷол ва тоъун ба он дохил намешавад

Аз Абӯхурайра (р) ривоят шуда, ки

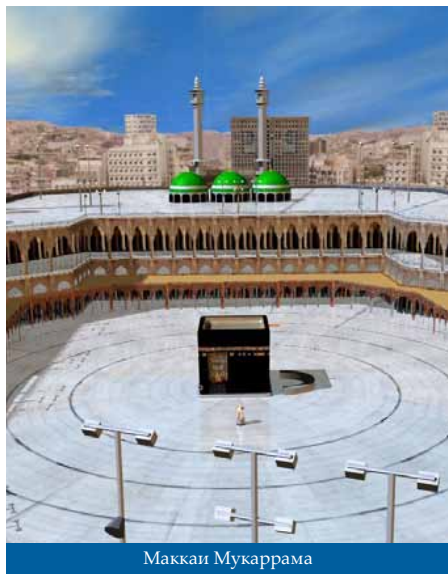
фармуд: Набии акрам (с) фармуд: ((Мадина ва Макка аз фариштагон мамлӯъ мебошанд, бар сари ҳар роҳи он фариштаест, Даҷҷол ва Тоъун ба онҳо дохил намешавад)).⁽¹⁾

3. Намози дар Масҷиди ҳаром баробари ҳазор намоз аст

Аз Ҷобир (р) ривоят аст, ки Набии акрам (с) фармуданд: ((Як намоз дар Масҷиди Ҳаром, бартарӣ дорад ба сад ҳазор намоз дар ғайр аз он)).⁽²⁾

4. Маҳбубтарин сарзамини назди Аллоҳи мутаъол

Расули Аллоҳ (с) фармуданд: ((Қасам ба Аллоҳ, ки ту беҳтарин сарзамини Аллоҳ ҳастӣ ва маҳбубтарин сарзамин дар назди Аллоҳ мебошӣ)).⁽³⁾

Маккаи Мукаррама

- (1) Ба ривояти Аҳмад
- (2) Ба ривояти Ибни Мочҷа
- (3) Ба ривояти Тирмизӣ.

Китоби Ҳаҷ

Аҳкоми хос барои Маккаи Мукаррама ва Ҳарामी шариф

1. Ваъиди саҳт барои касест, ки дар Ҳарам ба фикри баде афтад, чӣ онро амалӣ созад ва ё насозад.

Аллоҳи мутаъол мефармояд: (Ба ҳар касе, ки дар он аз рӯи зулм, иродаи маъсияти Худо бикунад, вайро аз азоби дарднок мечашонем) (Ҳаҷ 25).

Ва الحاد: яъне, ҳар гуна маъсияти Худованд.

Ба аз Ибни Аббос (р) ривоят шуда, ки Набии акрам (с) фармуданд: ((Бадтарини мардум назди Аллоҳ, се шахс ҳастанд)) ва аз миёни онҳо ((мулҳиде, ки дар Ҳарам бошад)).⁽¹⁾

2. Ҷанг ва хунрезӣ дар он, ҳаром аст

Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Ба замоне, ки хонаи Каъбаро савобгоҳ ва амн барои мардум гардонидем) (Бақара 125). Пас ҳар касе, ки ба Маккаи Мукаррама ворид мешавад, дар амн аст ва ба ҳамин далел Набии акрам (с) фармуданд: ((Барои ҳеҷ яки шумо, ҳалол нест, ки дар Макка, силоҳ бардоред))⁽²⁾ ва ҳамчунин Набии акрам (с) фармуданд: ((Аллоҳи мутаъол Маккаи Мукаррамаро ҳаром гардонид ва мардум онро ҳарам накардаанд, пас барои касе, ки ба Аллоҳ ва рӯзи охират имон дорад, ҳалол нест, ки дар он даст ба хунрезӣ бизанад ва дарахтонаш низ қатъ намешавад))⁽³⁾.

Бардоштани силоҳ дар Ҳарам

3. Дохил шудани куффор ва мушрикони дар ҳарामी Макка, низ ҳаром аст.

Аллоҳи мутаъол фармудааст: ((Эй касоне, ки имон овардаед! Мушрикони палиданд, пас аз имсол набояд ба Масҷиди Харом наздик нашаванд)) (Тавба 28).

Набии акрам (с), ки дар Мино буданд, амр карданд, ки эълон шавад: ((Пас аз ин сол дигар мушрике набояд Ҳаҷ кунад ва касе бараҳна хонаи Худоро тавоф накунад)).⁽⁴⁾

4. Ҳурмати шикор ва ҳурмати

буридани дарахтон ва ҳурмати гирифтани чизҳои ёфташуда дар Ҳарам.

Аз Ибни Аббос (р) ривоят шуда, ки Набии

(4) Ба ривояти Бухорӣ.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

(2) Ба ривояти Муслим

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

акрам (с) фармуданд: ((Аллоҳи мутаъол Маккаи Мукаррамаро ҳаром гардонид, барои ҳеҷ касе пеш аз ман ва баъд аз ман ҳалол нашуда ва танҳо барои ман соате аз рӯз ҳалол гардонида шуд. гиёҳи тари он дарав ⁽¹⁾ ва дарахтонаш қатъ нашавад ⁽²⁾ ва низ сайдаш шикор нашавад ⁽³⁾ ва ҳамчунин ёфташудаашро касе набардорад, магар касе, ки соҳибашро бишиносад))⁽⁴⁾.

Машъарҳои Ҳаҷ

Машъарҳои Ҳаҷ

Алоими зоҳирие, ки ибодати Ҳаҷро бартарӣ медиҳад.

1. Арафот

Арафот, муфради он арафа аст ва Арафот номгузори шуда ба хоҳири шиносои Одам ва Ҳаво дар онҷо ва ё ин, ки мардум дар онҷо ба гуноҳонашон ғътироф мекунанд.

Ва Арафот машъарест, хориҷ аз ҳудуди Ҳарами Маккӣ ва дар самти ҷанубшарқи Масҷиди Ҳаром дар фосилаи 22 километр, ҷойгир аст. масоҳати тамоми он 10.4 км мураббаъ мебошад ва Ҳоҷиён дар нухуми моҳи Зулҳиҷча дар он ҷо ҷамъ мешаванд.

*Масҷиди Намра

Арафот

Намра куҳест дар самти ғарби Масҷид, ки ба номи масҷиди Намра ёд мешавад. Наби акрам (с) дар васати водии Арна фуруд омада ва хутба ва намоз дар онҷо хондаанд. Масҷиди Намра дар авоили хилофати Аббосиён дар ҳамон мавзеъе бино шуда, ки Наби акрам (с) дар васати водии Арна, хутба ва намоз хондаанд. Масҷиди Намра дар аҳди Саудӣ тавсия ва густариш дода шуда, ки акнун масоҳати он беш аз 110 ҳазор метри мураббаъ мебошад ва Ҳоҷиён дар рӯзи нухуми Зулҳиҷча дар он ҷо ҷамъ мешаванд.

Масҷиди Намра

Масҷиди Саҳрот

Дар доманаи Ҷабали Раҳмат, самти рости болораванда дар онҷо сангпороҳои бузургест, ки Расули Аллоҳ (с) дар шомгоҳи Арафа наздаш истодаанд. Ҳоҷиён дар рӯзи нухуми моҳи Зулҳиҷча дар онҷо ҷамъ мешаванд.

Масҷиди Саҳрот

- (1) Он ҷӣ ёфта шавад ва соҳибашро надонад.
- (2) Гиёҳони тари онро қатъ кунанд.
- (3) Қатъ мешавад.
- (4) Ба ривояти Бухорӣ.

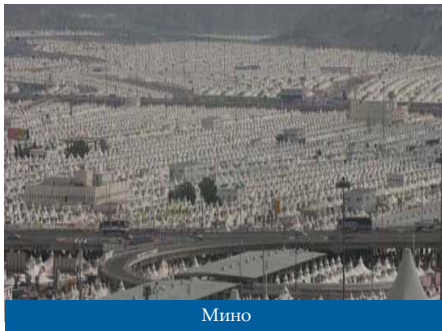
Китоби Ҳаҷ

Ҷабали Раҳмат

Куҳи кӯчакест, ки аз сангҳои бузургташкӣ шуда, дар фосилаи 20 км шарқи Маккаи Мукаррама, ҷойгузин аст ва сатҳаш паҳну васеъ аст ва муҳит он 640 метр мебошад ва Ҳоҷиён болои он дар рӯзи нухуми Зулҳиҷҷа барои ниёиш, ҷамъ мешаванд.

Ҷабали Раҳмат

Мино

*Ҷамарот

Ҷамарот ҷамъи ҷамрах, яъне сангрезҳои кӯчак.

Ҷамароти сегона, бархе аз маносик дар Мино мебошад: Ҷамраи сугро, ҷамраи вусто ва ҷамраи ақаба аст, ки иборат аз сутунҳои сангист дар миёни ҳавзҳои сегона, қарор дорад ва нишонаи ҳамон маконест, ки шайтон дар онҷо зоҳир шуда ва ҳазрати Иброҳим (р) онро санг зад. Фосилаи миёни ҷамраки Ақаба ва вусто тақрибан 247 метр ва миёни ҷамраи Вусто ва Сугро, тақрибан 200 метр мебошад.

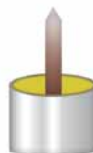
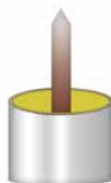
2. Мино.

Мино бо ин ном номгузорӣ шуда, ба сабаби ин, ки дар он хунҳои қурбонихо мерезад ва дар фосилаи 7 км миёни Макка ва Муздалифа, мавқеъият дорад. Ҳоҷиёни шаби Арафа ва Ҳоҷиёне, ки шитобдоранд, шабҳои 11-12 Зулҳиҷҷаро ва онҳое, ки бихоҳанд таъхир кунанд, шаби 13ро низ дар онҷо сипарӣ мекунанд. Мино аз машоир буда, ки дохили марзҳои Ҳарам мебошад. масҷиди Хиф ва ҷамароти сегона низ дар онҷо, воқеъ ҳастанд.

Ҷамраи Ақаба

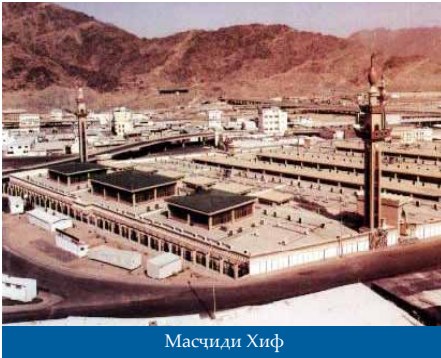
Ҷамраи Вусто

Ҷамраи Сугро

* Масҷиди Хиф

Дар доманаи ҷанубии куҳи Мино ва дар наздикии ҷамраи Суғро, воқеъ аст.

3. Муздалифа

Муздалифа мавзеъест байни Мино ва Арафот, ки Ҳоҷиён пас аз вуқуф дар Арафот, шабро дар он ҷо сипарӣ мекунанд. Дар маркази Муздалифа Машъарул-ҳаром воқеъ аст, ки мустаҳаб аст.

Ҳоҷиён дар назди он биистанд ва ёди Аллоҳ намоянд ва шукру сипос гӯянд ва дуои бисёр кунанд ва Ҳоҷиён дар баргашт аз Арафот, ки пас аз ғуруби офтоби 9 Зулҳиҷча аст, шабро дар онҷо сипарӣ кунанд.

4. Масҷиди Ҳаром

Ҳамон Байтуллоҳи Ҳаром аст ва дар он чандин нишонҳои зоҳирест, ки муҳимтарини онҳо:

*Каъбаи мушаррафа аст

Каъбаи мушаррафа шакли мукаъбро дорад

* Ҳиҷри Исмоил

Ва он ҳамон бахши шимолии хонаи Каъба аст, ки Қурайш дар асари камбуди мод, замоне, ки хонаи Каъбаро дубора бино карданд, натавонистанд шомили он созанд, пас девори қавсӣ ки Ҳатим ном дорад, бар он заданд, то аломате бошад бар ин, ки инҷо бахше аз Байтуллоҳ аст. Ин номгузорӣ аз сӯи умуми мардум буда, асоси шаръӣ надорад.

Ҳиҷри Исмоил

Каъбаи мушаррафа

Китоби Ҳаҷ

* Ҳаҷарул-асвад

Дар гушаи ҷануби Каъба ва дар самти чапи дари Каъба қарор дорад ва сангест аз биҳишт, ки шикаста шуда ва ҳашт сангрезои он, ки ҳар як ба ҳаҷми хурмо мебошад, боқӣ мондааст.

Ҳаҷарул-асвад

Гушаи Ямонӣ

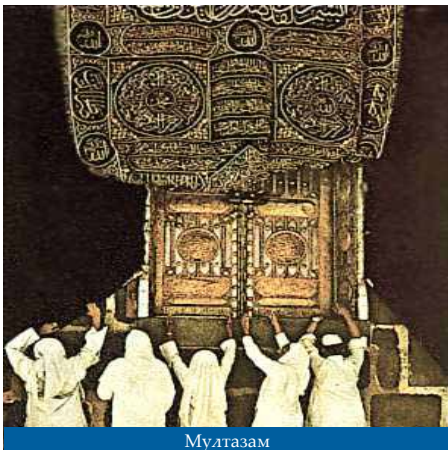
Ҳамон гушаи ҷанубғарбии Каъба аст, ки руқни Ямонӣ номида мешавад, зеро ки дар тарафи Яман қарор дорад ва аз имтиёзоти руқни Ямонӣ инаст, ки бар бунёди аввалини Байтуллоҳ, ки Иброҳим ва Исмоил (а) хонаи Каъбаро баланд карда буданд, бино шудааст.

Руқни Ямонӣ

* Мултазам

Ҳамон мавзеъеаст, ки миёни Ҳаҷарул-асвад ва боби Каъба аст ва ба андозаи ду метр мебошад, ки мавзеъи қабули дуо аст ва суннат аст, то дар ҳангоми дуо қардан, ру, сина ва банду кафи дастонро ба он бичаспонанд.

Мултазам

Таърифи муқаддимаӣ дар мавриди ҳаҷ

ҳаҷ

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуллоҳраҳмон Янги

Аҳкоми Ҳаҷ ва Умра

Аҳкоми Ҳаҷ ва Умра

Муҳтавиёт

Таърифи Ҳаҷ

Ҳукм ва фазилати он

Шартҳои Ҳаҷ

Таърифи Умра

Ҳукми Умра ва фазилати он

Ҳаҷ

Ҳаҷ дар луғат

Қасд ва таваҷҷуҳ кардан аст.

Ҳаҷ дар шарият

Қасди Макка рафтан дар вақти муайян, барои анҷоми маносики махсус.

Ҳукми Ҳаҷ ва фазилати он

Ҳаҷ рукне аз аркони панҷгонаи Ислом аст, ки Аллоҳи мутаъол бар бандагонаш фарз гардонидааст. Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Ва барои Аллоҳ аст бар мардум Ҳаҷчи хонаи Каъба, бар касоне, ки тавони рафтан ба онро доранд ва касе, ки кофир шуд, Аллоҳ аз ҷаҳониён бениёз мебошад) (Оли Имрон 97).

Ва Набии акрам (с) фармуданд: ((Ислом бар панҷ чиз бино шуда: Шаҳодат додани ин ки илоҳе ҷӯз Аллоҳ нест ва Муҳаммад (с) банд ва фиристодаи ўст ва барпо доштани намоз ва додани закот ва Ҳаҷчи хонаи Каъба ва рӯзаи Рамазон)) ⁽¹⁾.

Ва низ Набии акрам (с) фармуданд: ((Касе, ки ҳаҷ кард, дар он фаҳш нагуфт ⁽²⁾ва маъсияте ⁽³⁾ муртакиб нашуд, гуноҳони гузаштааш, бахшида мешавад)). ⁽⁴⁾

Шурути ҳаҷ

1. Ислом аст

Пас бар кофир вочиб нест ва аз ӯ дуруст нест.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба фаҳш гуфтан низ итлоқ мешавад.

(3) Маъсият.

(4) Ба ривояти Тирмизӣ.

2. Ақд аст.

Пас ба девона воҷиб нест, ба далели фармудаи Набии акрам (с): ((Қалам аз се кас бардошта шуда: Аз хобида то бедор шавад ва аз кӯдак то болиғ гардад ва девона то оқил шавад))⁽¹⁾

3. Болиғ шудан

Пас бар кӯдак воҷиб нест ва агар эҳром ба Ҳаҷ баст, ҳаҷаш дуруст аст, вале аз ҳаҷчи Ислоҳ, ки фарз аст, кифоят намекунад, балки ҳаҷчи нафлӣ барояш мебошад, ба далели ҳадиси Ибни Аббос (р), ки зане кӯдакero ба Расули Аллоҳ (с) баланд кард ва гуфт: оё барои ин ҳаҷ аст? фармуданд: ((Оре! ва барои ту низ аҷр аст)).⁽²⁾

4. Озодӣ

Пас барои барда воҷиб нест, ба далели фармудаи Набии акрам (с): ((Ҳар бардае, ки ҳаҷ кард ва пас аз он озод шуд, бар вай ҳаҷи дигаре лозим аст)).⁽³⁾

Мухрим шудани кӯдак барои ҳаҷ ҷои аст

5. Тавоноии

Яъне доштани ҳазинаи масорифи хуроку пӯшок ва василаи сафар, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ва барои Аллоҳ аст бар мардум ҳаҷчи хонаи Каъба бар касоне, ки тавоноии рафтан ба онро доранд). (Оли Имрон 97).

(1) Ба ривояти Абӯдовуд.

(2) Ба ривояти Муслим.

(3) Ба ривояти Муслим.

6. Вучуди маҳрам барои зан

Ба далели ҳадиси Ибни Аббос (р), ки фармуд: Набии акрам (с)ро Ҳангоми хутба шундам, ки мефармуданд: ((Зан сафар накунад, магар ҳамроҳи соҳиби маҳраме)), марде бархост ва гуфт: Эй Расули Аллоҳ (с): Ҳамсарам барои ҳаҷ хориҷ шуда ва ман ба ғазваи фалон ва фалон меравам, он ҳазрат фармуданд: ((Бирав бо занат ҳаҷ бикун)).⁽⁴⁾

Ниёбат кардан дар ҳаҷ

Касе, ки аз ҳаҷ кардан нотавон бошад, ба иллати солхурдагӣ ва ё беморие, ки умеди шифо ёфтан аз он нест ва ё ба сабаби заъфи баданӣ, тавре, ки тавони савор шудани восили сафарро надорад, бар вай лозим аст, ки барои ҳаҷ ва умра кардан касеро аз ҷониби худ ноиб бигирад. Агар баъд аз эҳром бастанӣ ноибаш ба ҳаҷ ва ё умра шифо ёфт, аз вай кофист. Аз Фазл бин Аббос (р) ривоят аст, ки зане аз Ҳасъам гуфт: ((Эй Расули Аллоҳ (с)! бар падарам фаризаи ҳаҷ аст, дар ҳоле, ки бисёр солхурдааст, наметавонад бар пушти шутур қарор гирад! Фармуданд: “Ба ҷои ӯ ҳаҷ кун”).⁽⁵⁾

Марди нотавон аз ҳаҷ

(4) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(5) Ба ривояти Тирмизӣ.

Китоби Ҳаҷ

Барои касе, ки дар ҳаҷ аз шахси дигаре ниёбат мекунад, шартҳои зер муътабар аст:

1. Шурути ёдшудаи ҳаҷ дар вай таҳаққуқ ёбад.
2. Касе, ки ба ниёбат ҳаҷ мекунад, бояд пеш аз ин барои ҳудаш, Ҳаҷ карда бошад. Агар касе ба ниёбат аз дигаре Ҳаҷ кард ва ҳанӯз барои ҳудаш Ҳаҷ накарда буд, ин Ҳаҷ барои ҳудаш саҳеҳ аст ва ҳамон ҳаҷчи Ислоҳ барояш, шумурда мешавад, на барои дигаре ва далели он ҳам ривояти Ибни Аббос (р), ки Наби акрам (с) мардеро шунид, ки мегуфт: ((Лабайка ан Шибрима. Фармуд: Шибрима кист? Он мард гуфт: Бародари ман ва ё хешованди ман аст! Фармуданд: оё худат Ҳаҷ кардаи? Гуфт: на! Фармуданд: Аз худат Ҳаҷ кун, пас аз он, аз Шибрима))⁽¹⁾.

Умра

Ҳукуми Умра ва фазилати он

Умра дар луғат

Зиёрот

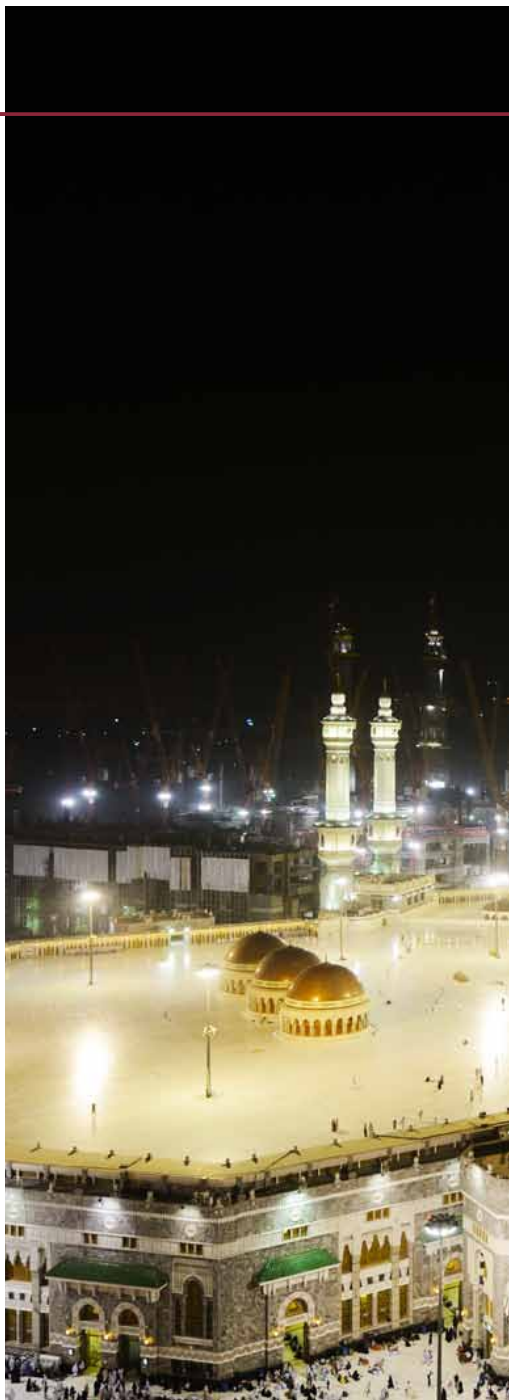
Умра дар шариат

Зиёрати Байтуллоҳи ҳаром дар ҳар вақт, барои анҷоми маносики махсус.

Умра кардан як бор дар умр, монанди ҳаҷчи воҷиб аст, ва назди баръзе аз имомон, суннат аст, ба далели фармудаи Наби акрам (с): ((Ислоҳ инаст, ки шаҳодат диҳӣ, илоҳе чуз Аллоҳ нест ва Муҳаммад (с) фиристодаи Аллоҳ аст ва намозро барпой дорӣ ва ҳаҷчи Байтуллоҳоро анҷом диҳӣ ва умра намои ва аз ҷанобат ғусл кунӣ ва вузуро хуб анҷом диҳӣ ва Рамазонро рӯза бигирӣ)).⁽²⁾

(1) Ба ривояти Абӯдуллоҳ.

(2) Ба ривояти Ибни Ҳузайма.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдурраҳмон Янги

Миқотҳо

Миқотҳо

Миқот дар луғат

Марз байни ду чиз.

Миқотҳо дар истилоҳ

Он чиро, ки шариат муайян карда ва вақташро низ барои ибодат, ки дар ҷӣ замон ва маконе, анҷом мешавад.

Анвоъи мавоқит

Якум: Миқотҳои маконӣ

Миқотҳои маконӣ

Чойҳое, ки шариат барои эҳром бастан таъйин кардааст.

Барои касе, ки бихоҳад ҳаҷ ва ё умра кунад, дуруст нест, ки аз он ҷо бигзарад, магар ин, ки эҳром баста бошад, ки панҷ миқот⁽¹⁾ аст:

1. Зулхулайфа:

ки ҳоло дар самти ҷануби Мадинаи Мунаввара, воқеъ аст ва ба (абёри Алӣ) машхур аст. Аз Макка (ақрибан 420 км) фосила дорад.

Ва миқоти мардуми Мадина мебошад.

(1) 1. Ал-мавоқит ва абъодоҳу, Шайх Абдуллоҳ Бассом, маҷлаи маҷмаъи фикҳи исломӣ, адади 3, ҷузъи3, сафҳаи 1553.

Муҳтавиёт

Таърифи миқот

Анвоъи миқотҳо

Миқотҳои маконӣ

Зулхулайфа

Ал-ҷухфа

Яламлам

Қарнулманозил

Зоту ирқ

Зулхулайфа

2. Ал-ҷухфа:

ки дар наздикии шаҳри Робиг, чойгузин аст ва аз Макка (тақрибан 186 км) фосила дорад.

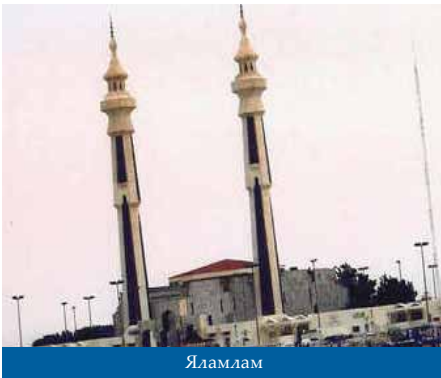
Ва миқоти мардуми Шом ва Мисру мағриб мебошад.

Ал- чухфа

3. Яламлам:

Водии бузургест, дар роҳи мардуми Яман ба Маккаи мукаррама, ки имрӯз бо номи Ал-саъдия ёд мешавад ва аз Макка (тақрибан 120) км фосила дорад.

Яламлам

4. Қарнул-манозил:

Ҳоло Сайли Кабир номида мешавад, ки аз Маккаи Мукаррама (тақрибан 75 км), фосила дорад.

Ва миқоти мардуми Начд ва Тоиф мебошад ва болотар аз он, дар ҷодаи Тоиф аз тарафи Худо, маконест, ба номи Водии Мухаррам, ки ҳар дуи онҳо миқотанд барои мардуми Начд ва касоне, ки аз ҷодаи Тоиф меоянд.

Қарнул-манозил

5. Зоти ирқ:

Ҳоло (Ал-зариба ва ё Ал-харибот) номида мешавад. Мавзеъест дар (тақрибан 100 км) шарқи Маккаи мукаррама, ки ҳол мавриди истифода намебошад.

Зоти Ирқ

Китоби Ҳаҷ

Миқоти мардуми Машриқзамин (Ироқ, Ирон ва сарзаминҳои моварои онҳо) будааст.

Вадалелбарои онҷи гузашт, ривояти Ибни Аббос (р) аст, ки фармуд: ((Расули Аллоҳ (с) барои мардуми Мадина Зулхулайфа ва барои мардуми Шом, Ҷухфа ва барои мардуми Наҷд, Қарнӯл-манозил ва барои мардуми Яман, Яламламо, миқот қарор дода фармуданд: “Ин миқотҳо барои ҳамон мардумон ва низ барои касе, ки аз онҳо бигзарад, агар ҷӣ аз мардуми онҳо набошад вале касе, ки иродаи Ҳаҷ ва Умра карда бошад ва касе, ки дохили миқот бошад, аз ҳамон ҷое, ки ҳаҷ, ҳатто аз аҳли Макка аз Макка эҳром мебанданд)).⁽¹⁾

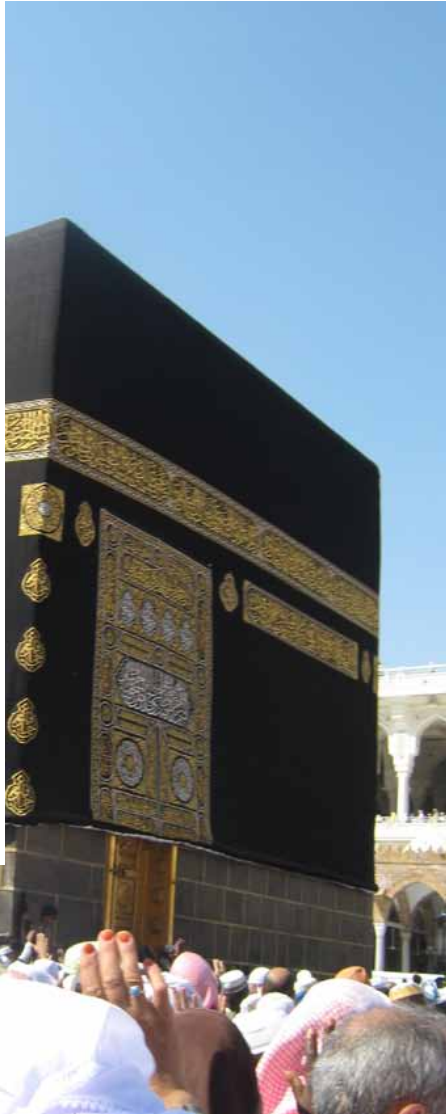
Аммо Зоти Ирқ дар ҳадиси гузашта зикраш наомада, балки онро Умар бин Хаттоб (р) таъйин кардааст.⁽²⁾

Дуввум: Миқотҳои замонӣ

Миқотҳои замонӣ

Вақти Ҳаҷ ва Умра

1. Миқоти замони Ҳаҷ: Моҳҳои ҳаҷ: Шавол, Зулқаъда ва даҳ рӯзи Зулҳиҷҷа.
2. Миқоти замони Умра: Тамоми рӯзҳои соласт.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба ривояти Бухорӣ.

Миқотҳо

Чухфа
(чоҳҳои Али)
Зоти Ирк
(Харибот)
Қарнулманозил
(Сайл)
Яламлам
(Саъдия)

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдурраҳмон Янги

Эҳром

Эҳром

Эҳром дар луғат

Манъ

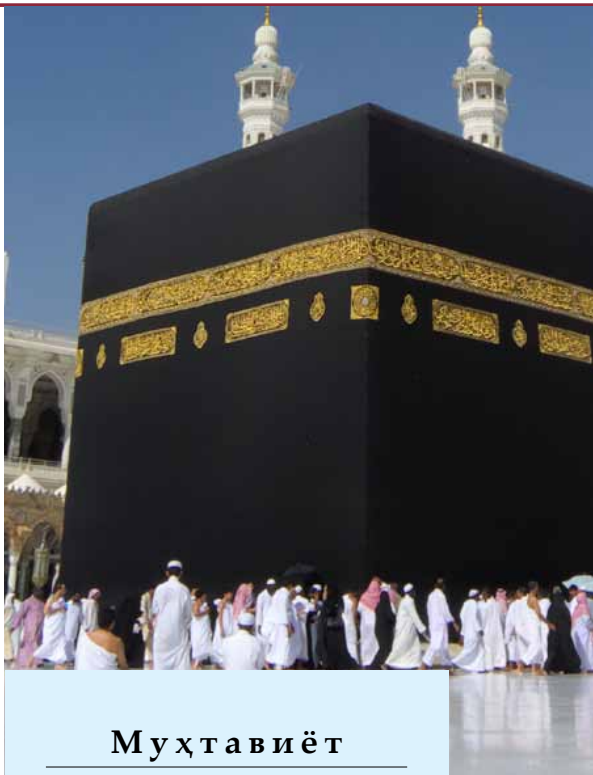
Эҳром дар шариат

Нияти духул дар нусук муттасил ба амал аз аъмоли Ҳач.

Мустаҳаботи эҳром

1. Ғул кардан

Аз Хориҷа бин Зайд бин Собит (р) аз падараш ривоят аст, ки Набии акрам (с) ро дидааст, ки барои дохил ба эҳром, либосҳояшро кашада ва ғул кардаанд. ⁽¹⁾

Муҳтавиёт

Таърифи эҳром

Мустаҳаботи эҳром

Мамтӯоти эҳром

2. Назофат

Яъне: Муйҳои зерӣ бағал ва зерӣ нифро тарошидан ва кӯтоҳ карди муилаб ва нохунҳо.

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

3. Хушбӯи

Ба далели ҳадиси Ойша (р), ки фармуд: ((Ман ба Расули Аллоҳ (с) барои муҳрим шудан, хушбӯи мезадам, дар ҳангоме, ки муҳрим мешуданд))⁽¹⁾.

Ва ба либосҳои эҳромӣ хушбӯи назананд, ба далели фармуди Расули Аллоҳ (с): ((Либосҳоеро, ки ба онҳо заъфарон ва варс⁽²⁾ задаанд, напӯшед)).⁽³⁾

Хушбӯи

(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(2) Варс: Гийҳест зардранг ва хушбӯест, ки чомаро ба он ранг мекунад.

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Китоби Ҳаҷ

4. Мард бояд либоси духташударо қабл аз эҳром аз тан берун кунад ва ду порчаи с афед, яке изор ва дигареро ридо бисозад ва ду чаплак ба по кунад.

Ба далели фармудаи Наби акрам (с): ((Ва яке аз шумо бо изор ва ридо ва чаплак, эҳром кунад ва агар чаплак наёфт, музаҳояшро то бучилак бибурад ва бипушад))⁽¹⁾ ва аммо зан бо ҳар либосе ва ба ҳар ранге, ки бошад, метавонад эҳром кунад, вале аз пушидани либоси пурзавқу барқ ва ташбех ба мардон иҷтиноб кунад ва ҳамчунин дар ҳолати эҳром ниқоб напушад ва дасткашҳо низ дар даст нақашад.

(1) Ба ривояти Аҳмад.

Изор ва ридо барои муҳрим

Чаплак барои муҳрим

Дасткашҳо барои зани муҳрим

Ниқоб барои зини муҳрима

Мамнуъоти эҳром

1. Пушондани сар бо чизи часпида ба он

Ба далели ҳадиси Ибни Умар (р), ин, ки марде гуфт: Эй Расули Аллоҳ (с)! муҳрим чӣ либосе бипӯшад?, фармуданд: ((Пироҳан ва дастору изорҳо⁽¹⁾ ва либосеро, ки кулоҳаш ба он муттасил бошад⁽²⁾, напӯшед))⁽³⁾.

Ба Расули Аллоҳ (с) дар мавриди муҳрима, ки вафот кард, фармуданд: ((Ба сарашро⁽⁴⁾ напӯшонед, зеро дар рӯзи қиёмат талбиягӯён, бармехезад)).⁽⁵⁾

Ба агар ба сараш часпида набуд, монанди чатр ва ё хайма ва ё сақфи утоқ, сақфи мошини саворӣ, гуноҳе бар муҳрим нест.

(1) Он чӣ, ки шалвор намида мешавад.

(2) Баронс: Ҳар ҷомае, ки кулоҳаш бо он муттасил бошад.

(3) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(4) Бар сараш ҷизе, ки онро бипӯшонад, нагузored

(5) Ба ривояти Бухорӣ.

Дастор барои муҳрим

Кулоҳ барои муҳрим

Пӯшидан шалвор барои муҳрим

Соябон барои муҳрим

Китоби Ҳаҷ

2. Пӯшидани духташуда барои мард

Ва мақсуд аз духташуда: он чизест, ки ба андозаи бадан ва ё узве аз он духта бошанд, монанди, курта ва изор, ё шим, чураб, даскашаку муза ва монанди онҳо, ба далели ҳадиси Ибни Умар (р), ки қаблан тазаккур дода шуд: ((Пироҳан ва дастон ва изор ва ҷомаеро, ки кулоҳаш муттасил ба он бошад, напӯшед)).⁽¹⁾

Агар касе, ки иродаи эҳромро намуд, порчае, ки онро изор бисозад надошт, метавонад шилворашро бипӯшад то замоне, ки порчае барои эзор қардан биебад, агар чаплак наёфт, ҳамоно музаҳояшро бипӯшад, ба далели фармудаи Набии ақрам (с): ((Агар чаплак наёфт, музаҳояшро то бучулак бибурад ва сипас онро бипӯшад))⁽²⁾

Ҷомае, ки кулоҳаш ба он муттасил бошад

Пӯшидани духташуда барои муҳрим

Чаплак

Муза барои муҳрим

3. Куштани шикори хушкӣ ва ё сайд қарданаш

Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Шумо дар ҳоле, ки муҳрим бошед, сайдро накушед) (Моида 95). Яъне: Шумо, вақто муҳрим барои Ҳаҷ ва Умра ҳастед. Ва фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ва бар шумо сайди хушкӣ, то замоне, ки муҳрим бошед, ҳаром аст) (Моида 96). Мурод аз сайди хушкӣ: онаст, ки аз ҳайвонот ва парандагони ваҳшии мубоҳ бошад.

Аммо ҳайвоне, ки аҳлӣ бошад, сайд нест, пас барои муҳрим забҳи мурғ ва ҳайвоноти дигар ҷоиз аст ва аммо сайди баҳру дарё дуруст аст, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Сайди баҳр ва дарё барои шумо ҳалол аст ва ҳамчунин таъомаш) (Моида 96).

Аммо ҳайвоне, ки хурданаши ҳаром аст монанди қадум, барои муҳрим қуштанаши ҷоиз аст ва ҳамчунин ҳар ҳайвоне, ки бар вай ҳамла кунад ва ҷуз қуштан василаи дигаре барои дафъи зарараш набошад, қуштани ин ҳайвон барои муҳрим ҷоиз аст.

(1) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(2) Ба ривояти Ибни Ҳузайма.

Каждум

Мор

Сайди дарё ва бахр
барои муҳрим ҷоиз аст

Забҳи ҳайвонот ҷоиз аст

Шикори параңдагони саҳрой

4. Тарошидани мӯй ва ё кӯтоҳ кардан ва қандан

Ба далели фармудай Аллоҳи мутаъол: (Ва сарҳоятнро натарошед, то замоне, ки ҳаҷйи шумо ба маконаш нарасида аст) (Бақара 196), бино ба қиёс ба мӯй сар, ин наҳй шомили мӯй тамоми бадан мегардад.

Тарошидан ва кӯтоҳ кардан

5. Кӯтоҳ кардани нохунҳо

Чӣ нохуни даст бошад ва ё по.

Кӯтоҳ кардани нохуни по

Кӯтоҳ кардани нохунҳ даст

6. Ҳушбӯй дар бадану либост

Пас аз дохил шудани ба эҳром барои муҳрим, ҳушбӯй задан ба бадан ва либоси эҳромаш, мамнӯъ аст ва ё ин, ки қасди буйдан онро бикунад, ба далели ҳадиси ривоятшудаи қаблӣ аз Ибни Умар (р), ки дар он омадааст: ((Либосхоеро, ки ба он заъфарон ва варс⁽¹⁾ задаанд, напӯшед))⁽²⁾ ва низ ба далели ҳадиси муҳрими, ки вафот кард, фармуданд: ((Ба кафанаш ҳанут⁽³⁾, ки (ҳушбӯйи кафани мурда аст) назанед)).⁽⁴⁾

(1) Варс: Гиёҳест зардранг ва ҳушбӯест, ки ҷомаро ба он ранг мекунад.

(2) Ба ривояти Бухорӣ ва Муслим.

(3) حنطه: Ҳанут истеъмоли кунед ва ҳанут маҳлути аз ҳушбӯй аст, ки дар кафанҳои мурдагон мезананд.

(4) Ба ривояти Бухорӣ.

Китоби Ҳаҷ

Хушбӯи задан ба бадани муҳрим

Хушбӯи истеъмол кардан дар либоси муҳрим

Мамнуъоти эҳром барои зан

Зан монанди мард аст дар ҳамаи мамнуъот ва нисбат ба мард дар мавридҳои зер мутафовит мебошад:

1. Либоси духташударо меپӯшад.
2. Сарашро меپӯшонад.
3. Ниқоб намепӯшад⁵² ва дасткашҳо⁵³ ба даст намекунад, ба далели фармудаи Расули Аллоҳ (с): ((Зани муҳрима ниқобу дасткаш намепӯшад)).⁽¹⁾

Ва зан дар ҳолати вучуди мардони бегона, рӯяшро меپӯшонад, тавре, ки чодарро аз сараш меовезад ва барояш ороиш бо зевароти тиллоӣ, мубоҳ аст.

(1) Ба ривояти Мулим

7. Ақди никоҳ бастан

Ба далели ҳадиси Усмон (р), ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: ((Муҳрим никоҳ намекунад ва никоҳ карда намешавад ва низ хостгорӣ ҳам намекунад))⁽¹⁾.

8. Омезиш ва ҳамбистарӣ

Ҳамон бистарӣ ва омезиш дар шармгоҳ аст, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Пас касе, ки дар ин моҳҳо ҳаҷро ба худ фарз кард, пас аз ҳамбистарӣ ва омезиш, дурӣ ҷӯяд) (Бақара 197). Ибни Аббос (р) фармуд: ((Ҳамон ҳамбистарӣ ва омезиш (чимоъ) аст)), ки аз саҳтарин мамнуъоти эҳром мебошад.

9. Омезиш дар ғайри шармгоҳ

Монанди бӯсидан ва ламс кардан, зеро, ки васила барои омезиш бар муҳрим аст.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

Роҳнамоиҳо

1. Он чӣ, ки ду ракаат суннати эҳром номида шуда, асосе надорад, вале агар баъд аз намози фарзе ва ё баъд аз ду ракаат таҳияи вузӯ, эҳром баст, боке надорад, ҳамо тавре, ки дуои муайяне ҳангоми эҳром бастан, вучуд надорад.
2. Агар сафар бо ҳавопаймо бувад ва бими он меравад, ки либоси эҳромро дар баробари миқот пушида натавонад, пас либоси эҳромро аз хона ва ё фурудгоҳ бипӯшад, муҳрим нест, то замоне ки қабл аз расидан дар баробари миқот, нияти эҳром накунад.

3. Баъзе аз ҳоҷиён шонаи рости худро ҳангоми эҳром бастан, бараҳна мекунанд. Ин ҳамон чизест, ки изтибоъ номида мешавад. Ин кор дуруст нест, зеро ки изтибоъ бояд дар ҳангоми тавофи қудум риъоят шавад ва дар ғайри он бояд шонаи рост низ пӯшонида шавад.

Бараҳна кардани шона

Аз аҳкоми эҳром

Агар ҳангоми масҳи сар дар вузу кардан ва ё гусл кардан, чанд мӯе бирезад ва ё ҳаминтавр чанд мӯи риш ё муйлабҳояш рехт ва ё аз нохунаш чизе ҷудо шуд, то замоне, ки қасдӣ набошад, ҳеч зараре надорад. Зану мард дар ин маврид як ҳукм дорад.

Барои муҳрим, бастанӣ бандож (бинт) бар пояш, агар ба он ниёзе дошт ва манфиъате дар он нухуфта буд, дуруст аст.

Шарт кардан дар ният

Касе, ки бемор бувад ва ё аз он бим дошт, ки моневе барои анҷоми нусукаш пеш ояд, барояш мустаҳав аст, дар ҳангоми нияти эҳром намудан бигӯяд: (Лабайкаллоҳума барои Умра ва ё ғайр аз он, агар моневе бароям рух дод, дар ҳомон ҷое, ки моневе воқеъ шавад, худро аз эҳром ҳалол месозам). Аз Ойша (р) ривоят аст, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с) бар Субога бинти Зубайр ворид шуданд ва барояш фармуданд: ((Шояд, ки иродаи Ҳаҷ кардаи?)), посух дод: ((Қасам ба Аллоҳ, ки худро чизе ҷуз бемор намеёбам)), барояш фармуд: ((Ҳаҷ биқун ва шарт бигзор ва инчунин бигӯ: Эй бори Худоё! Агар моневе пеш омад, ҳамоноҷо худро ҳалол месозам))⁽¹⁾. Агар чунин гуфт ва барояш моневе пеш омад, ҷоиз аст, ки бидуни қадом чизе аз эҳром хориҷ шуда, ба холати таҳлил дараҷад.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

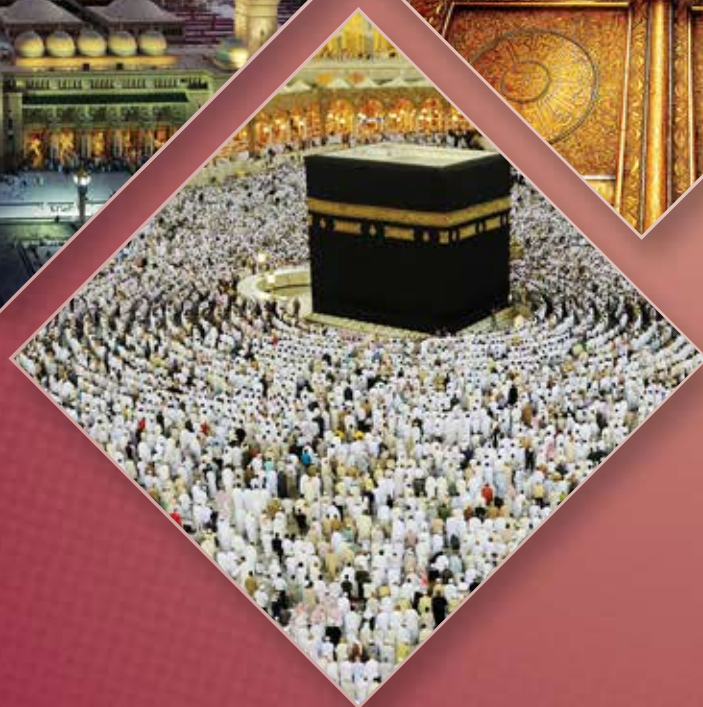
Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

https://www.foh.com.uz/foh-guftan

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуллоҳмон Янги

Нусук ва лабайк
гуфтан

Нусук

Зухд ва ибодат

Он чиро, ки ҳоҷӣ ва умрақунанда
меғӯяд ва амалӣ мекунад.

Нияти нусук

Касе, ки иродаи эҳром бастан дошт, ғул қардан ва покизагиро тамом қард ва либоси эҳромро бар тан намуд ва мардон либосҳои духташударо аз тан берун қарданд, пас ният духул дар нусукуро мекунад, чӣ Ҳаҷ бошад ва ё Умра ва мустаҳаб аст, то нусукуро, ки адо қарда, талаффуз кунад ва агар иродаи Умра ва баъд аз он ҳаҷчи тамагтуъро дорад, биғӯяд: ((لبيك اللهم عمرة متمتعاً بها إلى الحج)) ва ((لبيك اللهم عمرة)) ва сипас хангоми ҳаҷ қардан ((لبيك اللهم حجا)) ва агар нияти ҳаҷи муфрадиро дорад, меғӯяд: ((لبيك اللهم حجا)) ва касе, ки иродаи қирон миёни Ҳаҷ ва Умраро дорад, чунин гӯяд: ((لبيك اللهم حجا وعمرة)), ба далели ҳадиси Анас (р), ки фармуд: ((راسولي الله (с)ро шунидам, ки фармуданд: “ لبيك عمرة ” و حجا⁽¹⁾), ва агар бар забон талаффуз накард, нияти қалби вай қиёфат мекунад.

Муҳтавиёт

Таърифи нусук

Нияти нусук

Анвоъи нусук

Фарк миёни нусухҳои сегона

Таърифи талбия

Хүкми талбия

Вақти талбия ва мавзеҳои он

Анвоъи нусук

- 1. Таматтуъ: Онаст, ки дар моҳҳои ҳаҷ барои Умра эҳром намояд ва сипас баъд аз итмомаш аз эҳром берӯн шуда, аз ҳолати таҳлил баҳраманда шавад, баъд аз он дар ҳамон сол барои ҳаҷ бори дигар эҳром бандад.
- 2. Қирон: Онаст, ки барои Ҳаҷ ва Умра бо ҳам эҳром намояд.
- 3. Ифрод: Онаст, ки танҳо барои Ҳаҷ эҳром бандад.

Фарқ миёни нусукҳои сегона

	Таматтуъ	Қирон	Ифрод
Васф	Умра пас аз Ҳаҷ	Умра ва Ҳаҷ	Ҳаҷчи танҳо
Эҳром	Ду бор эҳром мебандад, яке барои Умра ва баъд аз баҳрамондӣ аз ҳолати таҳлил, барои Ҳаҷ бори дигар эҳром мебандад.	Барои Ҳаҷ ва Умра як бор эҳром мебандад.	Барои Ҳаҷ танҳо як бор эҳром мекунад
Лаббайк гуфтан	Ҳангоми эҳроми аввал меғӯяд: ((لبيك عمرة)), сипас замони эҳром бастан ба Ҳаҷ меғӯяд: ((لبيك حجا)) ва ин, ки меғӯяд: ((لبيك عمرة متمتعاً بها)). ((إلى الحج)).	Ҳангоми эҳром бастан меғӯяд: ((لبيك)). ((عمرة وحجا)).	Ҳангоми эҳром бастан меғӯяд: ((لبيك حجا)).
Ҳадӣ	Ҳадӣ дар он вочиб аст	Ҳадӣ дар он вочиб аст	Ҳадӣ дар он вобиб нест
Тавоф	Дар он ду тавоф аст, якум барои Умра ва дуввум барои Ҳаҷ	Дар он як тавоф лозим аст, ки тавофи Ҳаҷ мебошад	Дар он як тавоф лозим аст, ки тавофи Ҳаҷ мебошад
Саъй	Дар он ду саъй аст: якум барои Умра ва дуввум барои Ҳаҷ.	Дар он як саъй аст, ки саъйи Ҳаҷ мебошад	Дар он танҳо як саъй аст, ки саъйи Ҳаҷ мебошад

Китоби Ҳаҷ

Лаббайк гуфтан

Лаббайк гуфтан

Гуфтани муҳрим:

"لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ،
إِنَّ الْحَمْدَ وَالْبُعْثَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ."

Ба далели ҳадиси Ибни Умар (р), ки дар он омадааст, талбияи Расули Аллоҳ (с) ҳамим тавр буд.⁽¹⁾

Ва маънои: ((لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ))Иҷобат ба ту баъд аз иҷобат.

Ва талбия мутазамини сипос ва шукр барои Аллоҳи мутаъол буда ва ҷавоби амри ӯ ва изҳору ваҳдонияти ӯ ва бароат аз ширк мебошад

Ҳукми талбия

Лаббайк гуфтан суннат аст. Мардон бо садои баланд ва занон бо садои паст аз бими фитна, талбия меғуянд.

Замон ва мазъеи талбия гуфтан

Муҳрим пас аз эҳром бастан, талбиягӯиро оғоз мекунад ва дар роҳ талбияти бисёр меғуяд.

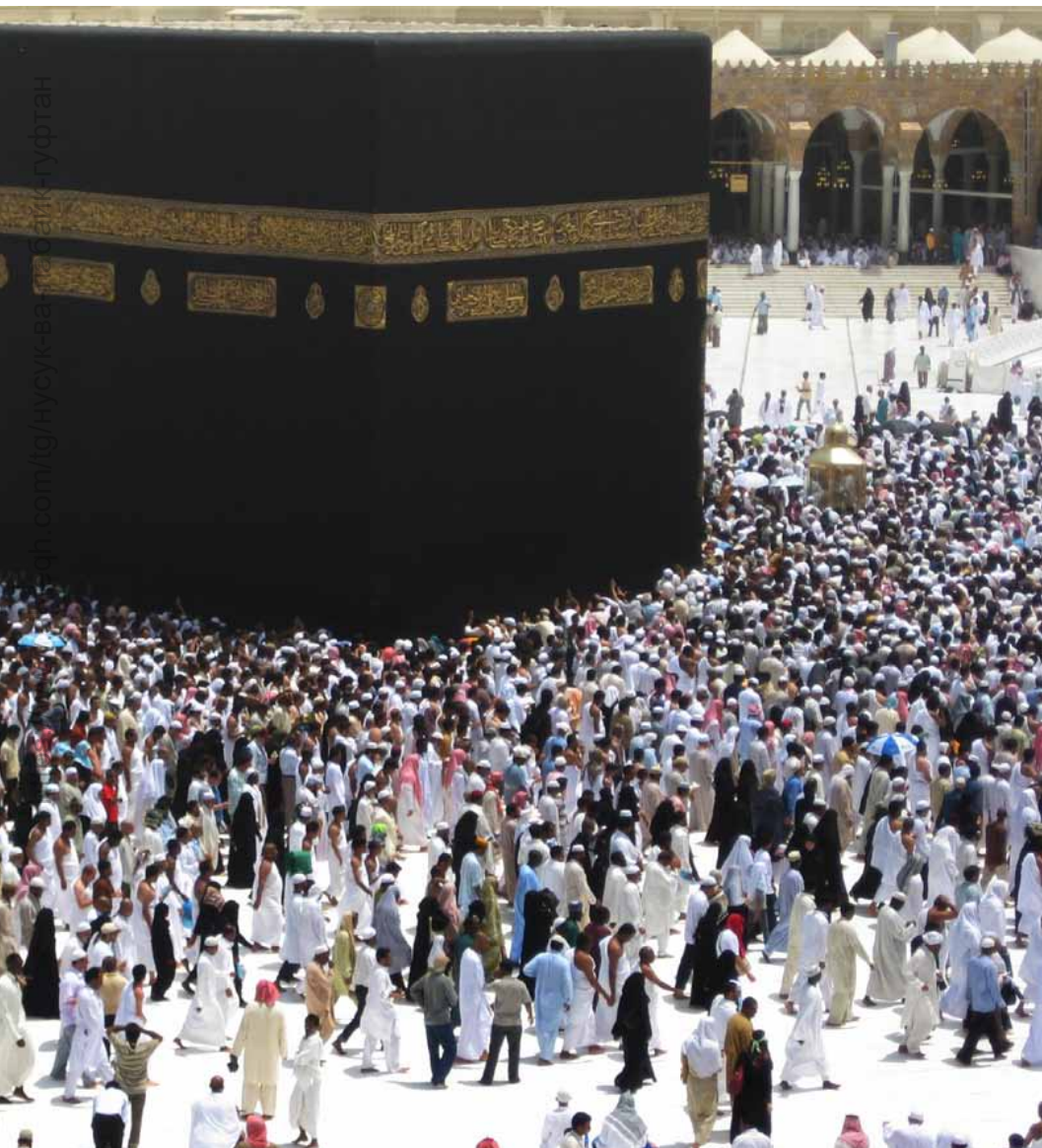
Ва дар ҷойҳои бисёре муаккад аст, аз ҷумла:

Замоне, ки ба баландӣ боло мешавад ва ё ба водие поён мешавад ва ё намози фарзе адо мекунад ва ё замоне, ки шаб ва рӯз фаро мерасад.

Талбия гуфтан дар Умра бо дидани Байтуллоҳ ва ламс кардани Ҳаҷарул-асвад, поён медиҳад ва дар Ҳаҷ замоне ба задани Ҷамра ва Ақаба дар рӯзи ид, оғоз мекунад, талбия гуфтанро мутаваққиф месозад.

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуллоҳмон Янги

Васфи Ҳаҷҷ ва Умра

Васфи Ҳаҷҷ ва Умра

Муҳтавиёт

Васфи Ҳаҷ

Рӯзи ҳаштуми моҳи Зулҳиҷҷа

Рӯзи нухуми моҳи Зулҳиҷҷа

Рӯзи даҳуми моҳи Зулҳиҷҷа

Рӯзи ёздаҳуми моҳи Зулҳиҷҷа

Рӯзи дувоздаҳуми моҳи Зулҳиҷҷа

Рӯзи саздаҳуми моҳи Зулҳиҷҷа

Васфи Умра

Васфи Ҳаҷ

Аъмоли Ҳаҷ аз рӯзи ҳаштуми моҳи Зулҳиҷҷа оғоз мешавад, ба шарҳи зер:

Рӯзи ҳаштуми Зулҳиҷҷа (Рӯзи тарвия)

1. Ҳоҷӣ аз маҳали иқмоташ эҳром мебандад, ғусл мекунад ва хушбӯи мезанад ва сипас либоси эҳром ба тан мекунад ва мегӯяд:

((لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ حَجًّا، لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ،
إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ، لَا شَرِيكَ لَكَ))⁽¹⁾.

(1) Ба ривояти Бухорӣ

2. Раҳсипори Мино шуда, дар он ҷо намозҳои зуҳр, аср, мағриб, ишро ва ғайри рӯзи баъдро адо мекунад. Ҳар намозро дар вақташ ва ҷаҳор ракаъати ро қаср намуда, ду ракаъат меҳонад, то тулуғи хуршеди рӯзи нухум дар Мино мебошад.

Пӯшидани
либоси эҳром

Хушбӯи

Ғул кардан

Ба Мино раҳсипор шудан

Рӯзи нуҳуми моҳи Зулҳиҷҷа (Рӯзи Арафа)

1. Пас аз тулуи офтоб, ҳаҷ раҳсипори Арафа мегардад ва дар он ҷо намозҳои зуҳр ва асрро қаср ва бо ҷамъи тақдим адо мекунад ва қабл аз заволи офтоб ба масҷиди Намра –агар барояш муяссар буд- меравад.
2. Баъд аз намоз рӯ ба қибла ва дастҳоро баледа намуда ба зикру дуо ва ниёиши Парвардигор, машғул мешавад ва то ғуруби офтоб дар Арафа мебошад.
3. Пас аз ғуруби офтоб ба Муздалифа меравад ва намозҳои мағриб ва ишоро-бо қаср кардани ишро- адо мекунад ва шаб то тулуи фаҷр дар он ҷо мемонад.

Муздалифа

Арафот

Намра

Китоби Ҳаҷ

Рӯзи даҳуми моҳи Зулҳиҷҷа

1. Намози Ҷаҳро меҳонад, сипас барои зикру дуо ва ниёиш то андак замоне пеш аз тулуғи офтоб, машғул мешавад.
2. Пеш аз тулуғи офтоб ба сӯи Мино ҳаракат мекунад.
3. Вақте, ки ба Мино расид, ба сӯи Ҷамраи Ақаба рафта, бо ҳафт сангрезе яке паси дигаре онро ба таври пайҳам мезанад.
4. Ҳадӣ агар дошта бошад, забҳ мекунад.
5. Мӯи сарашро мегарошад ва ё кӯтоҳ мекунад ва ба таҳаллули аввали дастрасӣ пайдо мекунад, либосҳояшро мепӯшад

ва хушбӯи мезанад ва ҳамаи мамнӯоти эҳром барояш ҳалол мешавад, ба ҷуз аз омезиш бо занон.

6. Ба Маккаи Мукаррама меравад ва тавофи Байтуллохро, ки тавофи Ифоза ва ҳамон тавофи Ҳаҷ аст, анҷом медиҳад ва сазӣ миёни Сафо ва Марваро барои Ҳаҷ анҷом медиҳад. Агар мутаматтеъ бошад, ҳаминтавр аст ва агар ғайри мутаматтеъ буда вале бо тавофи қудум сазӣ накарда бошад, бо ин тартиб ба таҳаллули дуввум мерасад, ки барояш тамоми мамнӯи эҳром, ҳалол мегардад.
7. Ба Мино бармегардад ва шабро дар он ҷо сипарӣ мекунад.

Рамӣи ҷамраи Ақаба

Забҳи ҳадӣ

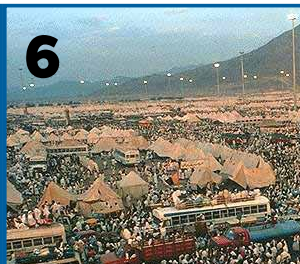
Тарошидан ва кӯтоҳ қардан

Тавоф

Сазӣ миёни Сафо ва Марва

Шабро дар Мино сипарӣ мекунад

Рӯзи ёздаҳуми моҳи Зулҳиҷҷа (нахустин рӯзи аёми ташриқ)

1. Ҳар як аз ҷамароти сегонаро бо ҳафт сангрезза пайиҳам мезанад ва бо ҳар як тақбир низ меғӯяд ва рамиро пас аз заволи офтоб (вақти зуҳр), анҷом медиҳад ва қабл аз завол ҷавоз надорад ва пас аз рамӣи ҷамраҳои суғро ва вусто, дуо мекунад.

Ва бархе аз фуқаҳо ҳаҷми сангреззаро бо ҳаҷми нахӯд ва ё андаке бузургтар аз он ва кӯҷактар аз чормағз, таъйин карданд.

2. Байтуға (шаб сипарӣ кардан) дар Мино

Ҷамраи кӯҷак (суғро)

Ҷамраи Ақаба

Ҷамари вусто

Рӯзи дувоздаҳуми Зулҳиҷҷа (дуввумин рӯзи аёми Ташриқ)

1. Ҷамароти сегонаро ҷуноне, ки дар рӯзи пешин зада буд, рами мекунад.
2. Аз Мино қабл аз ғуруби офтоб хориҷ мешавад, агар хост шитоб кунад ва агар иродаи таъхирро дошт, шабро сипарӣ мекунад.
3. Барои тавофи видоъ ба Маккаи Мукаррама меравад.

Рӯзи сиздаҳуми Зулҳиҷҷа (охири рӯзи аймаи ташриқ).

Ин хоси касест, ки таъхир кардааст ва дар ин рӯз аъмоли зерро анҷом медонад:

1. Ҷамароти сегонаро монанди ду рӯзи гузашта, рами мекунад.
2. Аз Мино берӯн шуда, ба тавофи видоъ меравад.

Бо ин тартиб, ҳаҷҷаш хотима ёфтааст.

Китоби Ҳаҷ

Васфи Умра

1. Замоне, ки умракунада ба миқот бирасад, ғул карда хушбӯи мезанад ва либоси эҳромро ба тан мекунад ва бо гуфтани «لَبَّيْكَ عَمْرَةَ», нияти Умра мекунад.
2. Талбия гуфтанро чунин оғоз мекунад:
«لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ. لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ. إِنَّ الْحَمْدَ وَالنُّعْمَةَ لَكَ وَالْإِثْمَ لَا شَرِيكَ لَكَ»⁽¹⁾

Либоси эҳром

Хушбӯи

Ғул кардан

Ба ҳамчунон ба лабайк гуфтан идом медиҳад, то ин, ки байтуллохро бубинанд ва ҳаҷаруласвадро ламс кунад.

3. Замоне, ки ба Масҷидул-ҳаром ворид мешавад, аввал пои росташро биниҳад ва дуои духули масҷидро бихонад.
4. Талбия гуфтанро матаваққиф кунад ва тавофи Байтуллохро бо бусидан ва ламс кардани ҳаҷарул-асвад- агар муяссар буд- оғоз кунад ва дар ғайри он бо ишора ба он иктифо намуда меғӯяд:

«بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُمَّ إِنِّي بَكَ. وَتَصَدِّقًا بِكِتَابِكَ. وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ. وَاتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ (ﷺ)»⁽²⁾

5. Дар ҳоле, ки Байтуллоҳ ба самти чапаш бошад, ҳафт давр тавофро аз ҳаҷарул-асвад оғоз карда ва ба он поён медиҳад.
6. Барои мардон тез рафтан дар се даври аввал суннат аст.
7. Дар тавоф он чиро меҳаҳад дуо кунад, вақте дар баробари рукни ямонӣ қарор гирифт, онро ламс намуда ва такбир

гӯяд, агар натавонад, ба он ишора накунад ва такбир низ нагӯяд ва миёни рукни ямонӣ ва ҳаҷарул-асвад чунин гӯяд:

«بِنَا أَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً. وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً. وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ»⁽³⁾

8. Пас аз поёни тавоф, ду ракаат намозд дар ақиби мақоми Иброҳим- агар муяссар буд- бихонад, вагарна дар ҳар ҷои Масҷидул-ҳаром матавонад бихонад.

9. Ба Сафо биравад, ҳаргоҳ ба он наздик шавад, ин фармудаи Аллоҳи мутағолро кироат мекунад:

«أَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ * فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ * وَاذْكُرُوا كَمَا هَذَاكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ». [البقرة: 158].

10. Бар Сафо боло баромада, рӯ ба сӯи Каъба намуда ва дастонашро баланд мекунад ва такбир меғӯяд ва низ сипоси Худовандро гуфта ин зикрро меҳонад:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. أَيُّوبَ تَابُوْنَ غَابُودَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ. صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ. وَتَصَرَّ عَبْدُهُ. وَهَرَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ»⁽⁴⁾

Пас аз он дуо мекунад, баъд аз он бори дигар ҳамон зикрро дар даври баъдӣ такрор мекунад, сипас дуо намуда, барои бори саввум зикри ёд шударо дар даври саввум меҳонад.

11. Аз Сафо поён шуда ба сӯи Марва раҳсипор мегардад ва дар роҳ миёни ду аломати сабз ба суръат роҳ меравад ва ба Марва боло мебарояд ва он ҷӣ дар Сафо анҷом дода дар Марва низ анҷом медиҳад, магар бо наздик шудан ба он ин оятро: إِنَّ الصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ меҳонад.

12. Миёни Сафо ва Марва ҳафт бор саъй мекунад.

13. Пас аз поёни саъй, мардон мӯи

(1) Ба ривояти Бухорӣ.
(2) Ба ривояти Байхақӣ.

(3) Ба ривояти Абӯдовуд.
(4) Ба ривояти Бухорӣ.

сарашонро тавре кӯтоҳ мекунанд, ки шомили тамоми сарашон гардад ва занон аз сари гесувонашон ба андозаи сари ангушт, кӯтоҳ мекунанд.

Барои мардон беҳтараст сар битарошанд, ба далели ривояти Абӯхурайра (р), ки фармуд: ((Эй бори Худоё! Барои касоне, ки сар тарошиданд, мағфират кун! Ёрон гуфтанд: ва барои кӯтоҳкунандагон? Фармуд: ((Эй бори Илоҳо! Барои касоне, ки сартарошиданд, мағфират кун! Гуфтанд: ва барои кӯтоҳкунандгон? Барои саввумин бор чунон фармуданд ва баъд аз он гуфтанд: ва барои кӯтоҳкунандагон)).⁽¹⁾

14. Аз эҳоромаш хориҷ шуда, ба ҳолати ҳалолият боз мегадад.

Бо ин тартиб, умраашро поён додааст.

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

<https://www.ibtisom.com>

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Аркон ва воҷиботу
суннатҳои Ҳаҷ

Аркон ва воҷиботу суннатҳои Ҳаҷ

Муҳтавиёт

Аркони Ҳаҷ

Воҷиботи Ҳаҷ

Аркони Ҳаҷ

1. Эҳром: Ба далели фармудани Набии акрам (с): ((Аъмол вобаста ба ниятхост ва барои ҳар кас подоши он чӣ ният кардааст))⁽¹⁾
2. Саъй байни Сафо ва Марва: Ба далели фармудани Набии акрам (с): ((Саъй кунед, зеро, ки Аллоҳи мутаъол бар шумо саъйро фарз гардонидаст)). ⁽²⁾ Ва назди баъзе аз аҳли илм, воҷиб аст, ки дар ҳоли тарк шуданаш, бо забҳи ҳайвоне ҷуброн мешавад.
3. Вукуф дар Арафа: Ба далели фармудани Набии акрам (с): ((Ҳаҷ Арафа аст)). ⁽³⁾
4. Таовфи Ифоза: Ба делели фармудани Аллоҳи мутаъол: (Ва бояд, ки Байти Атиқро таовф кунед) (Ҳаҷ 29)..

Огоҳӣ

Касе, ки рукне аз арконро тарк кунад, ҳаҷчаш тамом намешавад, то онро анҷом диҳад.

- (1) Ба ривояти Бухорӣ.
 (2) Ба ривояти Аҳмад.
 (3) Ба ривояти Тирмизӣ

Воҷиботи Ҳаҷ

1. Эҳром намудан аз миқот аст: Ба далели ин, ки Расули Аллоҳ (с) пас аз зикри миқотҳо фармуданд: ((Ин миқотҳо барои ҳамон мардумон аст ва низ барои касе, ки аз онҳо убур кунад, агар чӣ аз мардумони онҳо набошад, вале иродаи Ҳаҷ ва Умра карда бошад)). ⁽⁴⁾
 2. Вукуф дар Арафот то гуруби офтоб барои касе, ки рӯз дар он чо мебошад, зеро Набии акрам (с) то гуруб дар онҳо буданд.
 3. Сипарӣ кардани шаб дар Муздалифа: Зеро, ки Набии акрам (с) дар онҳо шабро сипарӣ карда ва фармуданд: ((Бояд, ки умматам нусукашро бигирад, чаро ки ман намедонам, шояд пас аз ин сол онҳоро намебинам)) ⁽⁵⁾, зеро ки Набии акрам (с) барои заъифони мусалмонон иҷоза доданд, то пас аз нимаи шаб аз
- (4) Ба ривояти Бухорӣ.
 (5) Ба ривояти Ибни Мотҷа.

онҳо берӯн раванд, пас бар ин далолат мекунад, ки мабит дар муздалифа зурури буда, чуноне, ки Аллоҳи

мутаъол амр фармуда, то дар назди Машғарул-ҳаром зикрашро бинамоянд.

4. Сипарӣ кардани шабҳои Аёми Таширик дар Мино: Ба далели он ҷӣ, ки собит шуда Набии акрам (с) барои шубонҳо дар мавриди Мино рухсат доданд⁽¹⁾. Ин далел бар он аст, ки асл, вучуби сипарӣ кардани шаб дар Мино мебошад ва назди бархе аз аҳли илм, суннати муаккада аст, ки таркаш макруҳ буда ва барои соҳибаш исоат мекунад.

5. Рамӣи Ҷамарот: Ба далели фармудани Аллоҳи мутаъол: (Ва Аллоҳро дар рӯзҳои шуморшуда ёд кунед) (Бақара 203). Аёми маъдудот: Аёми Таширик.

Ва рамӣи Ҷамарот аз ҷумлаи зикри Аллоҳи мутаъол мебошад, ба далели фармудани Набии акрам (с): ((Тавофи Байтуллоҳ ва саъй миёни Сафо ва Марва ва задани Ҷамарот барои барпо кардани зикри Аллоҳи мутаъол аст)).⁽²⁾

6. Тарошидани муисар ва кӯтоҳ кардани он: Ба далели фармудани Аллоҳи мутаъол: (Ҳатман ба Масҷидул-ҳаром ба хости Аллоҳи мутаъол бо амн ворид мешавед, дар ҳоле, ки мӯйҳои саратонро тарошида ва ё кӯтоҳ кардаед) (Фатҳ 27).

7. Тавоф ва Видоъ: Ба далели он ҷӣ аз Ибни Аббос (р) ривоят шуда, ки фармуд: ((Ба мардум амр шуда, то охири аҳдашон бо Байтуллоҳ бошад, магар ин, ки ба зани ҳоиз таҳриф шудааст)).⁽³⁾

Суннатҳои Ҳаҷ

Ғайр аз аркон ва вочибот, боқии аъмол суннат аст, аз ин қарор:

1. Ғул кардан ҳангоми Эҳром.
2. Эҳром бастан бо ду порчаи сафед, яке изор ва дигаре ридост.
3. Лабайк гуфтан ва бо садои баланд.
4. Шаби Арафаро дар Мино сипарӣ кардан.
5. Бӯсидани Ҳаҷарул-асвад.
6. Изтибоъ: Дар тавофи қудум ва ё Умра, ридоро аз зери бағали рост бигзаронад, тавре, ки шонааш бараҳна бошад.
7. Рамл дар се даври аввали тавофи қудум ва ё Умра, яъне ба суръат роҳ рафтан.
8. Тавофи қудум барои Қорин ва Муфрад.

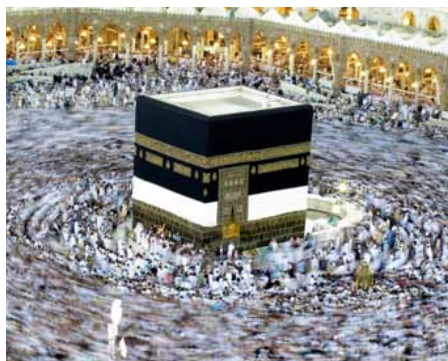

Суннатҳои Ҳаҷ

Касе, ки суннате аз суннатҳои Ҳаҷро тарк кард, бар вай ҷизе нест ва ҳаҷҷи ӯ дуруст аст.

Вочиби Ҳаҷ

Касе, ки вочиберо тарк кард, бар ӯ ҳунаст, ки ин камбуди роҷуброн кунад.

(1) Ба ривояти Абӯяъло дар муснадаш.

(2) Ба ривояти Абӯдуд.

(3) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

https://www.arkon.com/ig/arkon/sonnat-hoi-umra

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Аркон ва воҷиботу
суннатҳои Умра

Аркон ва воҷиботу суннатҳои Умра

Аркони Умра

1. Эҳром намудан: ба далели фармудаи Наби акрам (с): ((Аъмол вобаста ба ниятҳояш аст ва барои ҳар касест, он чӣ ният кардааст)).⁽¹⁾
2. Саъй миёни Сафо ва Марва: Ба далели фармудани Наби акрам (с): ((Саъй кунед, зеро, ки Аллоҳи мутаъол саъйро бар шумо фарз гардонидаст)).⁽²⁾
3. Таввоф кардан: Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ба Байти Атиқ бояд таввоф кунанд) (Ҳаҷ 29).

(1) Ба ривояти Бухорӣ.
 (2) Ба ривояти Аҳмад.

Эҳром

Муҳтавиёт

Аркони Умра

Воҷиботи Умра

Суннатҳои Умра

Воҷиботи Умра

1. Эҳром бастан аз миқот: Ба далели фармудаи Наби Ақрам (с) пас аз ин, ки миқотхоро ёд карданд, фармуданд: ((Ин миқотҳо барои ҳамагон мардумон аст ва низ барои касе, ки аз он ҷо бигзарад, агар ҷӣ аз мардуми онҷо набошад, вале иродаи Ҳаҷ ва Умра карда бошад)).⁽¹⁾
2. Тарошидани муйсар ва кӯтоҳ кардани он: Ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ҳатман ба Масҷиди Ҳаром ба хости Аллоҳ бо амн ворид мешавед, дар ҳоле, ки муйсарҳоятонро тарошида ва кӯтоҳ кардаед). (Фатҳ 27).

Суннатҳои Умра

Ғайр аз аркону воҷибот, боқии аъмол суннат аст, аз ин қарор:

1. Ғулс кардан ҳангоми эҳром бастан.
2. Эҳром бастан бо ду порчаи сафед, яке изор дигаре ридо аст.
3. Лабайк гуфтан ва бо садои баланд.
4. Изтибӯб: Дар тавоф, ридоро дар зерӣ бағали рост бигзаронад, тавре, ки шонааш бараҳна бошад.

Огоҳиҳо:

1. Касе, ки руқне аз аркони Умраро тарк кард, нусуки ӯ ба итмом намерасад, то замоне, ки онро анҷом надиҳад.
2. Касе, ки воҷибе аз воҷиботи Умраро тарк кард, бар вай хун аст, (яъне забҳ гӯсфанде ва ё мушорикат дар ҳафтум ҳиссаи гов ва ё ҳафтум ҳиссаи шутур).
3. Касе, ки суннате аз суннатҳои Умраро тарк кард, бар ӯ чизе нест ва умрааш дуруст аст.

Тарошидан ва кӯтоҳ кардан

Эҳром

Ғулс кардан

(1) Ба ривояти Бухорӣ.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуллоҳмон Янги

Фидя ва ҳадй

Фидя ва ҳадй

Якум: Фидя

Фидя

Он чй бар ҳоҷй ва ё умрақунанда ба сабаби тарки воҷиб ва ё анҷоми феъли мамнӯ, воҷиб мешавад.

Якум: Фидяи тарки воҷиб

Касе, ки воҷيبة аз воҷиботи Ҳаҷ ва ё Умраро тарк кард, монанди касе, ки сипарй нумудани шаб дар Муздалифа ва ё тарошидани муйисар ва ғайраро тарк кунад, бар ӯ фидя лозим аст, яъне дам ва дам иборат аз мушорикат дар забҳи ҳафтум ҳиссаи будна (яъне шутури мода ва ё нар) ав ё ҳафтум ҳиссаи гов ва ё бузе, ки яксола ва гусфанде, ки шашмоҳаро такмил карда бошад, дар Ҳарами Маккй шариф дар маҳдудаи шаҳри Макка забҳ карда, ба фуқарои Макка тавзеъ кунад.

Агар тавони онро надошт, даҳ рӯз, рӯза бигирад, се рӯз дар Ҳаҷ- агар барояш мумкин буд- ва ҳафт рӯзи дигар замоне, ки ба хонааш бармегардад. Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Пас касе, ки надошт, се рӯз дар аёми Ҳаҷ ва ҳафт рӯз замоне, ки ба хонаводаатон баргаштед, рӯза бигиред, ин даҳ рӯзи комил барои касест, ки хонаводааш муқими Масҷиди Ҳаром набошад ва аз Аллоҳи мутаъол битарсед, ва бидонед, ки Аллоҳ саҳт азобқунанда мебошад) (Бақара 196).

Муҳтавиёт

Таърифи фидя

Фидя феъли мамнӯ

Таърифи ҳадй

Анвоъи ҳайд

Макони забҳи ҳадй

Вақти забҳи ҳадй

Дуввум: Фидяи феъли мамнуъ

1. Фидяи пушидани либоси духташуда ва пӯшондани сар ва хушбӯи задан ва тарошидани сар ва кӯтоҳ кардани нохунҳо. Дар ин ҳолатҳо миёни се чиз мухтор аст:

Якум: Се рӯз рӯза.

Дуввум: Шаш мискинро таъом бидиҳад, барои ҳар мискин, ним соъ ғизои биринҷ ва монанди он бидиҳад.

Саввум: Забҳи гусфанд.

Ва далели он фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Ва сарҳоятонро натарошед, то замоне, ки ҳадй ба қояш бирасад, пас касе, ки аз шумо бемор буд ва ё аз сараш азият мешуд, пас фидяе аз рӯза гирифтани ва ё садақа додан ва ё сабҳ аст) (Бақара 196) ва низ фармудаи Наби акрам (с) ба Каъб бин Уҷра (р) аст, ки муҳрим буд: ((Оё ҳашарот саратро азият мекунад?)), гуфт: Оре! Наби акрам (с) барояш фармуданд: ((Саратро битарош, пас аз он гусфанде ба унвони нусук, забҳ кун ва ё се рӯз рӯза бигир ва ё се соъ аз хурморо ба шаш мискин таъом бидеҳ)).⁽¹⁾

Касе, ки феъли мамнуъе аз мануъоти панҷгонаи ёдшударо қасдан муртакиб шавад ва ё ба анҷомаш ниёд дошт, монанди ҳолате, ки барои Каъб (р) пеш омад, пас бояд фидя бидиҳад, ки фидяи азо номида шудааст.

(1) Ба ривояти Муслим.

Ва касе, ки ба фаромӯши муртакиби феъле аз ин мамнуъот шуд, бар вай чизе нест.

2. Фидяи омезиши чинсӣ да ғайри шарбгоҳ ва омезишу ҳамбистарии комил дар Ҳаҷ пас за таҳаллули аввал.

Монанди фидяи азо ки тазаккур дода шуд.

3. Фидяи омезиш ва ҳамбистарии комил дар Ҳаҷ қаба аз таҳаллули аввал.

Ва он забҳи шутур аст, агар тавони онро надошт, даҳ рӯз, рӯза бигирад, се рӯз дар Ҳаҷ- агар барояш мумкин буд- ва ҳафт рӯзи дигар, замоне, ки ба хонаводааш бармегардад ва ҳаҷи ӯ фосид шуда, бар вай итмомаш вочиб мегардад ва дар соли оянда бояд қазои онро низ адо кунад.

4. Фидяи чимоъ дар Умра.

Забҳи гусфанд аст ва низ умрааш фосид шуда ва бояд қазои онро адо кунад.

5. Фидяи кӯштани сайд.

Агар сайд аз навъе бошад, ки монанду мисл дошта бошад, пас мухтор аст, то мисли онро бидиҳад ва ё бо пул муодили қимати он, ғизо бихарад ва онро тавзеъ кунад, тавре барои ҳар мискин ба

Гусфанд

Китоби Ҳаҷ

миқдори ду муд бидиҳад ва ё дар баробари ҳар ду муд, як рӯз, рӯза бигирад.

Ва мақсуд аз сайде, ки дорои шабеҳ аст, инаст ки дар бархе чизҳои шабоҳат дошта бошад, на шабоҳати комил, зеро ки чунин чизе номумкин мебошад.

Мисоли он: Агар шутурмурғеро шикор кард, барояш вочиб аст, то шутуре фидя бидиҳад, зеро бо шутур шабоҳати зиёде дорад ва ё ин, ки онро нарх карда, қимати онро маводи ғизои монанди биринҷ ва ё гандум харида, барои ҳар мискин ба миқдори ду муд бидиҳад ва ё дар муқобили ҳар ду муд, як рӯз, рӯза бигирад ва агар хари ваҳширо шикор кард, дар муқобили он гове забҳ кунад ва ҳамин тавр. Ва агар сайд шабеҳе аз ҳайвонот набуд, монанди малах ва гунчишк дар ҳолати миёни ин, ки бо баҳои он маводи ғизои харида ба масокин тавзеҳ кунад, ва ё дар баробари ҳар ду муд, як рӯз рӯза бигирад ва ду нафар аз соҳибони таҷриба, ки адолат дошта бошанд, баҳои онро тахмин мекунад.

Вақти фидя

Фидя замоне вочиб мешавад, ки асбобаш фароҳам шавад, пас агар фидя аз иртиқоби мамнӯъ бошад, дар вақти иртиқоби он вочиб мешавад ва агар барои тарки вочиб бошад, пас замони тарки вочиб фидя вочиб мегардад.

Дуввум: Ҳадй

Ҳадй

Чаҳорпоёне, ки барои Ҳарами шариф эҳдо мешавад.

Шутур

Анвоъи Ҳадй

1. Ҳадйи Таматтуъ ва Қирон

Бар ҳоҷии мутаматтеъ ва қорин ҳадй додан, вочиб аст ва он: гусфанд ва ё ҳафт ҳиссаи шутур ва ё гов. Агар надошт, даҳ рӯз, рӯза бигирад, сер рӯз дар Ҳаҷ ва ҳафт рӯз замоне, ки ба хонааш мегардад. Ин ҳукм барои касе, ки аз аҳли Маккаи Мукаррама набошад, агар аз аҳли Маккаи Мукаррама буд, бар вай ҳадй ва рӯза нест, ба далали фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Пас касе, ки бо Умра ба Ҳаҷ таматтуъ кард, бар вай аст ҳадйе, ки муяссар бошад, пас касе, ки надошт, се рӯз дар Ҳаҷ рӯза бигиред ва ҳафт рӯз замоне, ки ба хонаатон баргаштед, ин даҳ рӯзи комил аст, барои касе, ки хонаводааш муқими Масҷиди Ҳаром набошад) (Бақара 196).

2. Ҳадйи нафлӣ

Он чиро, ки ҳоҷии муфрад ва ё умракунадаи нафлӣ ва ё Мутаматтеъ ва Қорин ва ё ғайр аз Мухрим, ҳайвонеро ба унвони ҳадй барои забҳ ва тақарруб ба Аллоҳи мутаъол ба Маккаи Мукаррама мефиристад.

Ва дар ҳадйи нафлӣ ва Таматтуъ ва Қирон: Барои соҳибаш чоиз аст, ки аз гушти он бихурад, балки мустаҳаб аст, аз гушти ҳадйи нафлӣ бихурад, ба далали феъли Наби акрам (с):))Расули Аллоҳ (с) амр фармуданд, то аз ҳар шутуре, қитъаи онро пухта кунанд ва аз шурбои он нӯшиданд)).⁽¹⁾

3. Ҳадйи эҳсор

Эҳсор, яъне мамонеъат аз итмоми Ҳаҷ ва ё Умра ва ё ҳар ду бо ҳам.

Пас касе, ки ба Ҳаҷ ва ё Умра эҳром баст ва душмане монеъи вурудаш ба Байтуллоҳ шуд ва ё ҳодисае барояш игтифоқ афтод ва натавонист ба Байтуллоҳ бирасад, пас

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

дар ин ҳолат ҳадйро забҳ мекунад ва аз эҳромаш берӯн мешавад ба ҳолати таҳаллум мерасад, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Пас агар мамонеъат карда шудед, ҳадйе, ки муяссар буд- забҳ кунед ва аз эҳром бароед-) (Бақара 196).

Макони забҳи Ҳадй

Ҳадйи таматтуъ, қирон ва нафлӣ, дар дохили марзҳои ҳарामी Макка бояд забҳ шавад ва барои масокини Макка тавзеъ гардад. Агар дар хориҷи марзҳои ҳарामी Макка забҳ кард, дуруст нест.

Ва ҳадйи эҳсорро дар ҳамагон мавзеъ ва маконе, ки мамонеъат шуда, забҳ мекунад.

Вақти забҳи Ҳадй

1. Ҳадйи Таматтуъ ва Қирону нафлӣ

Вақташ баъд аз намози иди рӯзи қурбон оғоз мешавад ва то ғуруби офтоби охири рӯзҳои Қурбон, ки рӯзи дувоздаҳум назди Аҳноф ва рӯзи сездҳум назди ҷумҳури уламо, идома дорад.

2. Ҳадйи эҳсор

Вақти он назди эҳсор.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нуроҷа

Абдуллоҳмон Янги

Қурбонӣ

Қурбонӣ

Қурбонӣ

Он ҳайвони чаҳорпое, ки дар рӯзҳои қурбонӣ барои тақарруб ба Аллоҳи мутаъол забҳ шавад.

Ҳукми қурбонӣ

Назди Аҳноф, воҷиб аст бар касоне, ки тавоноии онро дошта бошанд ва назди ҷумҳур суннати муаккада аст, ба далели фармудаи Аллоҳи мутаъол: (Пас барои Парвардигорат намоз бихон ва қурбонӣ бикун) (Кавсар 2).

Ва ба далели ҳадиси Анас (р): ((ки Набии акрам (с) ду гусфанди сиёҳ ва сафед⁽¹⁾ шохдорро⁽²⁾ бо дасти худашон, бисмиллоҳ гуфта, дар ҳоле, ки як пояшонро ба гушаи шонаи онҳо гузошта, забҳ карданд)).⁽³⁾

(1) Гусфанде, ки сиёҳ ва сафед буда, ки сафедияш бештар бошад.

(2) Шохдор.

(3) Ба ривояти Тирмизӣ.

Муҳтавиёт

Таърифи қурбонӣ

Ҳукми қурбонӣ

Вақти қурбонӣ

Басанда дар қурбонӣ

Айбҳои қурбонӣ

Тақсими қурбонӣ

Вақти забҳи қурбонӣ

Вақти забҳи қурбонӣ баъд аз намози иди қурбон оғоз мешавад ва то ғуруби офтоби охирин рӯзи аёми наҳр, ки рӯзи дувоздаҳум назди Аҳноф аст ва рӯзи сиздаҳум назди ҷумҳури уламо.

Басанда дар қурбонӣ

1. Як гусфанд аз як шахс басанда аст ва метавонад бо худ касони дигареро, ки хоста бошад, дар аҷраш шарик созад, зеро, ки Расули Аллоҳ (с) замоне, ки қурбонияшонро забҳ карданд, фармуданд: ((Ба номи Аллоҳ, эй бори Худоё аз Муҳаммад ва Оли Муҳаммад ва умати Муҳаммад, қабул фармо)).⁽¹⁾
2. Як шутур ва ё як гов барои ҳафт нафар кофист, пас ширкати ҳафт нафар дар қурбонии як шутур ва ё як гов ҷавоз дорад, ба далели фармудаи Ҷобир (р): ((Пас Расули Аллоҳ (с) ба мо амр карданд, ки дар шутуру гов, ширкат кунем, дар ҳар шутур⁽²⁾ ҳафт нафари мо)).⁽³⁾

Умри басанда дар қурбонӣ

- Ҷазаъ: гусфанде, ки шашмоҳа бошад.
- Санӣ аз буз: оне, ки як сола бошад.
- Санӣ аз гов: Оне, ки ду сола бошад.
- Санӣ аз шутур: Оне, ки панҷсола бошад.

Айбҳои қурбонӣ

1. Айбҳои монеъи басандагӣ⁽⁴⁾

- العوراء: Ҳайвоне, ки як чашмаш қур бошад ва нобиноро низ дарбар мегирад.

- العرجاء: Ҳайвоне, ки як пояш ланг буда, роҳ рафта натавонад.

- العجفاء: Ҳайвони лоғаре, ки дар устухонаш мағз надошта бошад.

Маризе, ки беморияш возеҳ бошад.

Ба далели он ҳадиси Баро бин Озиб (р):

(1) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

(2) Шутур, чӣ нар бошад ва ё мода.

(3) Ба ривояти Муслим.

(4) Монеъи басандагӣ: Яъне бо мавҷудияти он, қурбонӣ дурус нест.

Китоби Ҳаҷ

ин, ки Расули Аллоҳ (с) фармуданд: ((Чавоз надорад, қурбонӣ қардани ҳайвоноти қури возеҳ ва ланги возеҳ ва бемори возеҳ ва лоғаре, ки дар устухонаш мағз надошта бошад))⁽¹⁾ ва ҳар айби дигаре, ки монанди онҳо буда, ё бадтар аз он бошад, ба онҳо мебайвандад.

2. Айбҳое, ки монеъи басандагӣ намешавад.

-البتراء: Оне, ки дум надошта бошад.

-الجماء: Оне, ки ҳанӯз шох набароварда бошад.

-الخصي: Оне, ахта шуда бошад.

- Ҳайвоне, ки дар гушаш буридагӣ ва ё порагӣ ва ё шохаш шикастагӣ бошад.

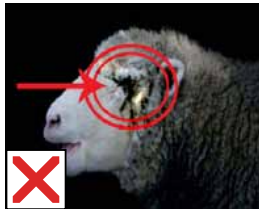
Огоҳӣ

Он чӣ дар мавриди қурбонӣ, чавоз дорад, ё надорад гуфта шуд, барои ҳадӣ ва фидя низ гуфта мешавад.

(1) Ба ривояти Муслим.

العجاء: Ҳайвоне, ки лоғар буда, ки устухонаш мағз надошта бошад.

العوراء: Ҳайвоне, ки як чашмаш қур бошад ва набиноро низ шомил мешавад.

العرجاء: Ҳайвоне, ки як пояш ланг буда, роҳ рафта наметавонад.

Дар шохаш шикастагӣ бошад

الجماء: Оне, ки ҳанӯз шох набароварда.

البتراء: Оне, ки дум надошта бошад.

Тақсим кардани гушти қурбонӣ

Машруъ онаст, ки соҳибаш як ҳиссаро бихурад ва як ҳиссаи дигарро ҳадия бидиҳад ва саввум ҳиссаи охирро садақа бидиҳад. Агар ҳамаи онро садақа дод, дуруст аст ва агар бештари онро бихурад, низ боке надорад.

Огоҳиҳо

1. Қурбоникунада ва ҳадйкунада бояд таваҷҷуҳ намояд, ки аз ин гуштҳо истифода шавад, зоеъ нагардад, чуноне, ки баъзе зоирин ҳайвонро забҳ мекунанд ва пуст нокарда ва пора накарда дар ҳамамон ҷо раҳо мекунанд, пас касе аз он истифода намекунад.

2. Касе, ки иродаи қурбонӣ қарданро дорад, барояш раво нест, ки пас аз духули моҳи Зулҳиҷҷа, чизе аз муйҳо, нохунҳо ва пусти баданашро бигирад, то замоне, ки қурбонӣ қунад. Ба далели ҳадиси Умми Салама (р), ки Наби акрам (с) фармуданд: ((Замоне, ки даҳа фаро расид ва яке аз шумо иродаи қурбонӣ қарданро дошта бошад, пас аз муйҳои худ ва пушташ чизе нагирад))⁽¹⁾, аммо касе, ки аз онҳо қурбонӣ мешавад, монанди аҳл ва фарзандон, барои онҳо гирифтани чизе ҳаром намебошад.

(1) Ба ривояти Муслим.

Фикҳи мусаввари ибодот

Осонсозӣ ва омӯзиши аҳкоми Ислом

Поқӣ

Намоз

Рӯза

Закот

Ҳаҷ

د. عبدالله بن سالم باهمام

Тарҷума

Муҳаммад Шукуров

Заҳро Нурова

Абдурраҳмон Янги

Зиёрати Мадинаи
Мунаввара, фазилат
ва манзалати он

Зиёрати Мадинаи Мунаввара, фазилат ва манзалати он

Номҳои шаҳри Мадина

1. Ал-мадина: Аллоҳи мутаъол фармудааст: (Мегӯянд, замоне, ки ба Мадина баргаштем, иззатманди мо хору залили моро аз он берӯн кунад) (Мунофиқун 8).
2. Тобах: Аз Ҷобир бин Самура (р) ривоят аст, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с)ро шунидам, ки фармуд: ((Аллоҳ Мадинаро Тобах номидааст))⁽¹⁾
3. Тайибах: Зайд бин Собит (р) аз Набии акрам (с) ривоят карда, ки фармуданд: ((Ин тайибах аст, гуноҳонро маҳв мекунад, чуноне, ки оташ палидии нуқраро нобуд мекунад)).⁽²⁾

Ҷазои шаҳри Паёмбар (с)

1. Аз Саъд бин Абиваққос (р) ривоят аст, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с) фармуданд: ((Мадина барояшон беҳтар аст, агар медонистанд. Касе, ки

(1) Ба ривояти Муслим.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Муҳтавиёт

Номҳои шаҳри Паёмбар (с)

Ҷазоати шаҳри Паёмбар (с)

Аз вижагиҳои шаҳри Паёмбар (с)

Ҳукми зиёрати Масҷиди Набавӣ

Аҳкоми зиёрат ва одоби он

Иштибоҳот ва огоҳиҳо дар зиёрат

онро тарк намекунад бо рағбати худаш, магар ин, ки Аллоҳ мутаъол ба ивази ӯ касеро, ки беҳтар аст, ҷо медиҳад. Ҳар касе, ки ба сахтии зиндагии он пойдор монад, ман шафъа ва ё шохиди ӯ дар рӯзи қиёмат ҳастам))⁽³⁾

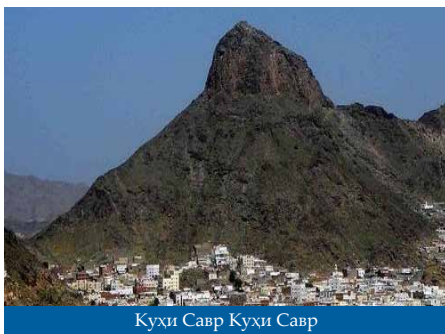
2. Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки
- (3) Ба ривояти Муслим.

Набии акрам (с) фармуданд: ((Ба ман амр шуда ба қаряе ⁽¹⁾, ки бар соири қаряҳо ғалаба мекунад ⁽²⁾ ва ўро Ясриб меноманд ⁽³⁾, ҳичрат кунам, ки он Мадина аст. Мардуми ашрорро ⁽⁴⁾ меронад, монанди ин, ки минфохи ⁽⁵⁾ кураи оҳангар палидиҳои оҳанро ⁽⁶⁾ дур мекунад)) ⁽⁷⁾

Аз вижагиҳои Мадинаи Мунаввара

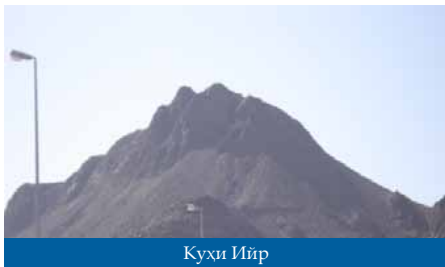
1. Ҳарामी амне, ки миёни Ийр ва Савр – ду кухест- имтидод ёфта, дарахтонаш қатъ намешавад ва сайдаш низ шикор намешавад.

Расули Аллоҳ (с) фармуданд: ((Мадина миёни Ийр ва Савр, ҳарам аст, касе, ки дар он бидъати муҳолифи суннат эҷод кунад ва ё бидъати кореро маъво диҳад, лаънати Аллоҳ ва фариштагон ва ҳамаи мардум бар ў бод)). ⁽⁸⁾

Кухи Савр Кухи Савр

- (1) Ба ман амр шуда бар қаряе: Ба ҳичрат ба он ва маскан гузидан дар он амр шудам.
- (2) Мардумонаш ба соири сарзаминҳо ғалаба мекунад ва маркази лашкарҳои исломӣ мегардад.
- (3) Ба он Ясриб гуфта мешавад: Дар ҷоҳилият Ясриб меномиданд ва шоиствааст, ки барояш Мадина гуфта шавад.
- (4) Ашрорро аз миёни мардум берун месозад.
- (5) Мифоҳе, ки ба воситаи он оҳангар оташи кураашро бод мезанад.
- (6) Мифоҳе, ки ба воситаи он оҳангар оташи кураашро бод мезанад.
- (7) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.
- (8) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.

Кухи Ийр

2. Намоз дар он чанд баробар аҷр дорад.
Расули Аллоҳ (с) фармуданд: ((Як намоз дар масҷиди ман, беҳтар аст, аз ҳазор намоз дар ғайри он, магар масҷиди Ҳаром)). ⁽⁹⁾
3. Дар он равзае аз равзаҳои биҳишт мебошад, ки намоз хондан дар он суннат аст.

Аз Абӯхурайра (р), ривоят шуда, ки Набии акрам (с) фармуданд: ((Миёни хона ва минбарам равзае аз равзаҳои биҳишт аст ва минбарам бар сари ҳавзи ман мебошад)). ⁽¹⁰⁾

Равзаи Шариф

4. Масеҳи Дачҷол дар охири замон зухур мекунад, ба он дохил намешавад ва тоъун ⁽¹¹⁾ ба он низ намерасад.

Аз Анас бин Молик (р) ривоят аст, ки фармуд: Расули Аллоҳ (с) фармуданд:

- (9) Ба ривояти Бухорӣ.
- (10) Ба иттифоқи Бухорӣ ва Муслим.
- (11) Тоъун: бемории палиди аст.

Китоби Ҳаҷ

((Даҷҷол ба Мадина меояд, фариштагонро посдорони Мадина меёбад, тоъун ва Даҷҷол ба хости худо ба ин шахр дохил намешавад)).⁽¹⁾

5. Расули Аллоҳ (с) барои баракат дар он, дуо карданд:

Аз Анас (р) аз Набии ақрам (с) ривоят аст, ки фармуданд: ((Бори Илоҳо! Баракати Мадинаро ду чанди Макка битардон)).⁽²⁾

Ҳукми зиёрати Паёмбар (с)

Зиёрати масҷиди Паёмбар (с) аз шартҳо ва ё арқону вочиботи Ҳаҷ намебошад, балки суннатест, ки дар ҳар вақт, машруъ мебошад.

Бояд, ки мақсуд аз зиёрат, намоз ҳондан дар Масҷиди Набавӣ бошад, на зиёрати қабри Паёмбар (с). Аз Абӯхурайра (р) аз Набии ақрам (с) ривоят аст, ки фармуд: ((Рахти сафар баста намешавад, магар ба сӯи се масҷид: Масҷиди Ҳаром ва Масҷиди Паёмбар (с) ва Масҷиди Ақсо)).⁽³⁾

Шайхул-ислом Ибни Таймия фармуд: ((Агар мақсуд аз сафар зиёрати қабри Паёмбар (с) бошад, на адои намоз дар Масҷиди Паёмбар (с), аймма ва аксари уламон онро номашруъ медонанд, чизе, ки ба он амр шудаанд ва аҳодисе, ки дар мавриди зиёрати қабри Набии ақрам (с) мавҷуд аст, ба иттифоқи уламои ҳадис ҳамаи онҳо заиф мебошад, балки аҳодиси мавзуе мебошад, ки аз соҳибони сунан мавриди эътимод, касе онро ривоят накарда ва низ ҳеҷ як аз аймма низ бо он истинод накардаанд)).⁽⁴⁾

Аҳкоми зиёрат ва одоби он

1. Зоир ҳангоме, ба Масҷиди Набавӣ

мерасад, пой рости худро пеш карда, ворид мешавад ва меғӯяд: ((Эй бори Илоҳо! Дарҳои раҳмати худро бар ман бигушо)).⁽⁵⁾

2. Ду ракаъат намози таҳияи масҷид бихонад, агар дар равзаи шарифа адо кард, беҳтар аст.

3. Зиёрати қабри Набии ақрам (с) ва ду ёри бовафояш, Абӯбақр ва Умар (р) суннат аст. дар баробари қабри Набӣ (с) боодоб ва бо садои паст дуруд мефиристад, пас аз он бар Абӯбақр ва сипас ба Умари Форук (р), салом медиҳад.

4. Барои зоири Масҷиди Набавӣ суннат аст, то намозҳои панҷгоноро дар масҷиди Паёмбар (с) адо кунад ва дар он зиқри Аллоҳ ва дуои бисёр кунад ва намозҳои нафлӣ, ба вижа дар Равзаи шариф, бештар бихонад.

5. Суннат онаст, ки ба зиёрати масҷиди Қубо барои адои намоз биравад. Агар ин зиёрат дар рӯзи шанбе бошад, беҳтар аст, ба далели ҳадиси Ибни Умар (р), ки фармуд: ((Расули Аллоҳ (с) ба масҷиди Қубо савор бар марқаб ва ё пиёда меомаданд ва дар он ҷо ду ракаат намоз меҳонданд)) ва дар лафзи дигар: ((Ба Қубо меомаданд, яъне ҳар рӯзи шанбе)).⁽⁶⁾

6. Зиёрати қабристони Бақъъ⁽⁷⁾ ва шуҳадои Уҳуд, ба вижа қабри Ҳамза (р) низ суннат аст, зеро, ки Набии ақрам (с) ба зиёрати онҳо мерафтанд ва барояшон дуо мекарданд ва чунин мефармуданд: ((Салом башумо мӯминон ва мусалмонон аҳли ин сарзамин, аз Аллоҳ барои мо шумо, офият талаб мекунам)).⁽⁸⁾

(1) Ба ривояти Тирмизӣ.

(2) Ба иттифоқи Бухорӣ

(3) Ба ривояти Муслим.

(4) Маҷмуъул-фатова, ҷузъи 27, сафҳаи 26.

(5) Ба ривояти Муслим.

(6) Ба ривояти Муслим.

(7) Бақъъ: Қабристоне, ки шумори зиёде аз Саҳобаи киром мадфун ҳастанд.

(8) Ба ривояти Муслим

Сомонаҳои дӯстона

أكاديمية البلدة الطيبة
Balda Taylba Academy

Imam Academy
أكاديمية الأئمة والخطباء

أكاديمية
شيخ الإسلام
إبراهيم

أكاديمية

الهدى أكاديمية

www.alhuda-academy.net

Al-Huda Academy

www.alhuda-academy.net

African Islamic Academy

African Islamic Academy

ইলম একাডেমি

www.alhuda-academy.net

أكاديمية الإسماعيلية

www.alhuda-academy.net

KAP

KNOWLEDGE ACADEMY

PHILIPPINES

2014

ইলম একাডেমি

www.alhuda-academy.net

تدريس

www.alhuda-academy.net

جامعة ابن كثير الدولية

Ibn Kathir International University

of Humanities and Islamic Sciences